

T.C.

KADIR HAS ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

HUKUK ANABİLİM DALI

**LİMİTED ŞİRKETLERDE ORTAKLIKTAN
ÇIKMA VE ÇIKARILMA**

CENK SERTTAŞ

DANIŞMAN: Dr. Öğr. Üyesi Argun KARAMANLIOĞLU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSTANBUL, HAZİRAN, 2020

LİMİTED ŞİRKETLERDE ORTAKLIKTAN ÇIKMA VE ÇIKARILMA

CENK SERTTAŞ

DANIŞMAN: Dr. Öğr. Üyesi Argun KARAMANLIOĞLU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hukuk Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı'nda Yüksek Lisans derecesi için gerekli kısmi Şartların yerine getirilmesi amacıyla Kadir Has Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'ne teslim edilmiştir.

İSTANBUL, HAZİRAN, 2020

Ben, Cenk SERTTAŞ;

Hazırladığım bu Yüksek Lisans Tezinin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve başka çalışmalardan yaptığım alıntıların kaynaklarını kurallara uygun biçimde tez içerisinde belirttiğimi onaylıyorum.

Cenk SERTTAŞ

30.06.2020

KABUL VE ONAY

Cenk SERTTAŞ tarafından hazırlanan **Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkma ve Çıkarılma** başlıklı bu çalışma **30 Haziran 2020** tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Dr. Öğr. Üyesi Argun KARAMANLIOĞLU (Danışman) Kadir Has Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Esra HAMAMCIOĞLU Kadir Has Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Tuğba SEMERCİ VURALOĞLU Bahçeşehir Üniversitesi

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

ONAY TARİHİ:

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	x
ABSTRACT	xi
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xii
ÖNSÖZ.....	xiv
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKETLERDE ORTAKLIK SIFATI

1. GENEL OLARAK LİMİTED ŞİRKETLER VE ŞİRKETLER HUKUKUNDAKİ YERİ	3
2. LİMİTED ŞİRKETLERDE ORTAKLIK SIFATI	6
3. TÜRK TİCARET KANUNU'NA GÖRE ORTAKLIK SIFATININ SONA ERME HALLERİ.....	7

İKİNCİ BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKETLERDE ORTAĞIN ÇIKMASI

1. GENEL OLARAK ÇIKMA KAVRAMI VE HUKUKİ NİTELİĞİ	11
1.1. Çıkma Kavramı	12
1.2. Çıkma Hakkı	14
1.3. Çıkma Hakkının Hukuki Niteliği	16
2. LİMİTED ŞİRKETLERDE ÇIKMA	17
3. DİĞER ŞİRKET TÜRLERİNDE ÇIKMA	18
3.1. Adi Şirketlerde Çıkma	18
3.2. Kollektif Şirketlerde Çıkma	21
3.3. Komandit Şirketlerde Çıkma.....	24
3.4. Anonim Şirketlerde Çıkma	25
3.5. Kooperatiflerde Çıkma	26

4. LİMİTED ŞİRKETTEN ÇIKMA HALLERİ	28
4.1. Şirket Sözleşmesi ile Ortağa Çıkma Hakkının Tanınması.....	28
4.1.1. Şirket Sözleşmesindeki Düzenleme	29
4.1.2. Şirket Sözleşmesinde Öngörülebiyecek Kayıtlar	31
4.1.2.1. Şekle İlişkin Kayıtlar	32
4.1.2.1.1. Süre	32
4.1.2.1.2. Bildirim Şekli	33
4.1.2.2. Esasa İlişkin Kayıtlar.....	34
4.1.2.2.1. Diğer Müesseselerle İlişkilendirme	34
4.1.2.2.2. Mali Yapı ve Durum ile İlgili Kayıtlar	35
4.1.2.2.3. İdari Yapı ve Organlar ile İlgili Kayıtlar.....	35
4.1.2.2.4. Ortağa Bağlı Kişisel Sebepler.....	36
4.1.2.2.5. Sözleşme ile Çıkma Hakkının Bir Ortağa veya Bazı Ortaklara Tanınması	36
4.1.2.2.6. Ayrılma Akçesine İlişkin Düzenlemeler	37
4.1.3. Şirket Sözleşmesinde Öngörülen Sebeplere Dayalı Olarak Çıkma	37
4.2. Haklı Sebep ile Çıkma Hakkı.....	40
4.2.1. Haklı Sebep Kavramı	41
4.2.2. Haklı Sebep Teşkil Edebilecek Durumlar	43
4.2.3. Haklı Sebebin Vuku Bulmasında Ortağın Kusuru.....	53
4.2.4. Haklı Sebebin Tespiti ve Haklı Sebep ile Çıkma Hakkının Kullanılmasında Usul	54
4.2.4.1. Görevli ve Yetkili Mahkeme	54
4.2.4.2. Taraflar	55
4.2.4.3. Yargılama.....	57
4.3. Ortakların Kararı ile Şirketten Çıkma.....	61

4.4. Hakim Şirketin Hakimiyetini Hukuka Aykırı Bir Şekilde Kullanması Halinde Çıkma	62
4.5. Birleşme Sözleşmesinde Tanınan Çıkma Hakkı	70
5. İKİ ORTAKLI LİMİTED ŞİRKETLERDE ORTAKLIKTAN ÇIKMA	74
6. ÇIKMAYA KATILMA	75
6.1. Müessesenin Düzenlenme Amacı	75
6.2. Çıkma Katılmanın Gerçekleşmesi	78
6.2.1. Çıkma Talebinin veya Davasının Müdürler Tarafından Diğer Ortaklara Bildirilmesi	79
6.2.2. Çıkma Katılma İradesinin Ortaya Çıkışı	81
6.2.2.1. Şirket Sözleşmesinden Doğan Çıkma Katılma Yolu ile Çıkma	82
6.2.2.2. Ortağın Açacağı Bir Dava ile Haklı Sebep Çıkma Davasına Katılması Yoluyla Çıkma	84
6.2.2.2.1. Çıkma Davası ile Çıkma Katılma Davası Arasındaki İlişki	84
6.2.2.2.1.1. Maddi Hukuk Açısından İki Dava Arasındaki İlişki.....	84
6.2.2.2.1.2. Usul Hukuku Açısından İki Dava Arasındaki İlişki.....	86
7. ÇIKMADAN FERAGAT.....	89
8. TÜM ORTAKLARIN ÇIKMAYA KATILMASI	90

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKETLERDE ORTAĞIN ÇIKARILMASI

1. ÇIKARILMA KAVRAMI	92
1.1. Diğer Şirketlerde Çıkarılma	93
1.1.1. Şahıs Şirketlerinde Çıkarılma.....	93
1.1.2. Anonim Şirketlerde Çıkarılma	96

1.1.3. Kooperatiflerde Çıkarılma.....	99
1.1.3.1. Kooperatifin Düzenini Bozucu Sebepler	101
1.1.3.2. Üyelik Niteliklerinin Kaybedilmesine İlişkin Şartlar	101
1.1.3.3. Şahsa İlişkin Şartlar	101
1.1.3.4. Kanuni Sebeplerle Kooperatiften Çıkarma.....	102
1.1.3.5. Kooperatif Üyeliğinden Çıkarma Usulü.....	103
1.2. Limited Şirketlerde Çıkarılma.....	103
2. ORTAĞIN ŞİRKETTEN ÇIKARILMA HALLERİ	104
2.1. Şirket Sözleşmesinde Öngörülen Sebepler ile Çıkarılma	105
2.1.1. Çıkarılma Sebeplerinin Şirket Sözleşmesinde Öngörülmesi	105
2.1.1.1. Şirket Sözleşmesinde Çıkarılma Sebeplerinin Düzenlenmesi ...	107
2.1.1.2. Şirket Sözleşmesinde Yer Verilebilecek Çıkarılma Sebepleri...	109
2.1.2. Çıkarma Usulü.....	114
2.1.2.1. Çıkarma Kararının Alınması.....	115
2.1.2.2. Çıkarma Kararının Ortağa Bildirilmesi	117
2.1.2.3. Çıkarmanın Gerçekleşmesi	118
2.2. Haklı Sebeplere Dayanılarak Ortaklıktan Çıkarılma.....	120
2.2.1. Haklı Sebep Kavramı	120
2.2.2. Haklı Sebep Sayılabilecek Muhtemel Haller	122
2.2.3. Haklı Sebebin Oluşmasında Kusur	126
2.2.4. Haklı Sebebin Tespiti ve Haklı Sebep ile Çıkarma Hakkının Kullanılmasında Usul	127
2.2.4.1. Genel Kurul Kararı.....	127
2.2.4.2. Mahkeme Kararı.....	131
2.2.4.2.1. Görev ve Yetki.....	132
2.2.4.2.2. Taraflar	133

2.2.4.2.3. Yargılama	133
2.2.4.2.4. Hüküm.....	136
2.3. Çıkarma Hakkının Kullanılmasının Süreye Tabi Olup Olmadığı.....	137
2.4. Türk Ticaret Kanunu'nun Çeşitli Hükümlerine Bağlı Olarak Çıkarılma	138
2.4.1. TTK m. 636/3 Bağlamında Çıkarılma	138
2.4.2. Şirket Birleşmelerine Bağlı Çıkarılma (TTK m. 141/2)	143
2.4.3. Hakim Şirketin Satın Alma Hakkı Sonucu Çıkarılma (TTK m. 208)	147
3. İKİ ORTAKLI LİMİTED ŞİRKETLERDE ÇIKARILMA.....	150
4. ÇIKARILMAK İSTENEN ORTAĞIN GENEL KURUL TOPLANTISINA KATILMASI VE OY KULLANMASININ MÜMKÜN OLUP OLMADIĞI SORUNU	158

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKETLERDE ORTAĞIN ÇIKMA VE ÇIKARILMASININ SONUÇLARI

1. HÜKÜM VE SONUÇLARININ DOĞMASI	162
1.1. İç İlişkide	162
1.2. Dış İlişkide	164
2. ORTAKLIK SIFATININ KAYBI.....	166
3. AYRILMA AKÇESİ.....	168
3.1. Şirket Sözleşmesinde Ayrılma Akçesinin Düzenlenmesi.....	171
3.2. Ayrılma Akçesinin Hesaplanması	175
3.2.1. Gerçek Değer Esası ve Gerçek Değerin Belirlenmesi	175
3.2.1.1. “Gerçek Değerine Uyan” İfadesinin Anlamı	175
3.2.1.2. Şirketin Gerçek Değerinin Belirlenmesi.....	177
3.2.1.3. Payların Gerçek Değerinin Hesaplanması	179
3.2.2. Hesaplama Esas Alınacak Tarih	179
3.2.3. Ayrılma Akçesinin Belirlenme Şekli	182

3.2.4. Ayrılma Akçesine İlişkin TTK m. 641/1'in Emredici Olmasının Anlamı	184
3.2.5. Ayrılma Akçesinin Muacceliyeti.....	185
3.2.5.1. Ayrılma ile Birlikte Muacceliyet	186
3.2.5.2. Ayrılmadan Sonra Gerçekleşen Muacceliyet.....	187
3.2.5.3. Muacceliyet Şartlarının Mahkeme Tarafından Tespit Edilebilmesi	188
3.2.6. Ayrılma Akçesinin Ödenmesi ve Ayrılma Akçesinin Ödenmesinde Başvurulabilecek Yöntemler.....	189
3.2.6.1. Şirketin Kullanılabilir Öz Kaynağıyla Ödeme.....	190
3.2.6.2. Esas Sermaye Payının Ortağa veya Üçüncü Kişiye Devredilmesi Yoluyla Ödeme	193
3.2.6.3. Esas Sermayenin Azaltılması Yoluyla Ödeme	194
3.2.7. Ayrılma Akçesine Faiz İşletilip İşletilemeyeceği.....	196
3.2.8. Ödemeye İlişkin Diğer Hususlar	198
3.2.9. Ayrılan Ortağın Kusurunun Ayrılma Akçesi Alma Hakkına Etkisi	198
3.2.10. Ayrılan Ortağın Denetim Hakkı	199
3.2.11. Ayrılma Akçesinde Zamanaşımı	200
3.2.12. Ayrılma Akçesinin Diğer Alacaklar Arasındaki Yeri.....	201
3.2.13. Karar Kesinleşmeden Ayrılma Akçesinin İcra Takibine Konu Olamaması	203
4. ŞİRKETTEN AYRILAN ORTAĞIN REKABET ETME YASAĞI	204
5. ÇIKMA VE ÇIKARILMA DURUMUNDA ORTAKLIĞIN TEK ORTAKLI KALMASI.....	209
6. ÇIKMA VE ÇIKARILMANIN ORTAKLIĞIN KENDİ PAYLARINI İKTİSAP ETMESİ İLE İLGİLİ ETKİLERİ.....	210
7. MUHTEMEL UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜLMESİ.....	211

7.1. İptal Davası	211
7.1.1. Yargılama	213
7.1.2. Taraflar	214
7.1.3. Süre	215
7.1.4. Muhtemel İptal Sebeplerinin Değerlendirilmesi	215
7.1.5. İptal Kararının İcrası	216
7.2. Tespit Davası.....	216
7.2.1. Butlanın Tespiti	216
7.2.2. Çıkmanın Hükümsüzlüğünün Tespiti	218
7.3. Çıkma ve Çıkarılma Davalarında Tahkim	219
7.4. Çıkma ve Çıkarılma Davalarında Arabuluculuk.....	221
SONUÇ.....	224
KAYNAKÇA.....	229
ÖZGEÇMİŞ	239

ÖZET

CENK SERTTAŞ

LİMİTED ŞİRKETLERDE ORTAKLIKTAN ÇIKMA VE ÇIKARILMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSTANBUL, 2020

Tezimizin konusunu, limited şirketlerde ortağının Türk Ticaret Kanunu kapsamında ortaklıktan çıkması ve çıkarılması ile ilgili düzenlemelerin incelenmesi oluşturmaktadır.

Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde limited şirketlerin, şirketler hukukundaki yeri, limited şirketlerde ortaklık sıfatı ve ortaklık sıfatının sona erme halleri giriş niteliğinde olmak üzere hazırlanmıştır. İkinci bölümde limited şirket ortağının şirketten çıkması ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun getirmiş olduğu en önemli yeniliklerden olan “*çıkma*ya katılma” konusu incelenmiştir. Üçüncü bölüm limited şirket ortağının çıkarılması konusu ele alınmıştır. Dördüncü bölümde ise çıkma ve çıkarılmanın sonuçlarına, özellikle ayrılma akçesi ile ilgili düzenlemelere yer verilmiştir.

Anahtar Kelime: Limited şirket, ortak, çıkma, çıkarılma, ayrılma akçesi.

ABSTRACT

CENK SERTTAŞ

EXITING FROM PARTNERSHIP AND REMOVAL IN LIMITED COMPANIES

MASTER THESIS

ISTANBUL, 2020

The subject of our thesis is the examination of the regulations concerning the exit and removal of the partner within the scope of the Turkish Commercial Code in limited companies.

The study consists of four parts. In the first part, the place of limited companies in corporate law, the title of partnership in limited companies and the termination of the title of partnership are prepared as an introduction. In the second part, the exit of the limited company partner from the company and the issue of "joining the exit", which is one of the most important innovations brought by the Turkish Commercial Code numbered 6102, are examined. In the third part, the issue of removing the limited company partner is discussed. In the fourth section, the results of the exit and removal, especially the arrangements related to the separation allowance are included.

Key words: Limited company, partnership, exit, removal, separation allowance.

KISALTMALAR DİZİNİ

AATUHK	: Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun
a.g.e.	: adı geçen eser
BATİDER	: Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi
Bkz.	: Bakınız
c.	: Cümle
C.	: Cilt
dn.	: Dipnot
E.	: Esas
EBYÜHFD	: Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
ETTK	: 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu
HD.	: Hukuk Dairesi
HUAK	: Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu
HMK	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
İBK	: İsviçre Borçlar Kanunu
İÜHFM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
K.	: Karar
KoopK.	: Kooperatifler Kanunu
m.	: Madde
N.	: Numara
s.	: Sayfa

S.	: Sayı
T.	: Tarihli
TBK	: Türk Borçlar Kanunu
TL	: Türk Lirası
TMK	: Türk Medeni Kanunu
TTK	: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve devamı

ÖNSÖZ

Tez çalışmasının konusu “6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’na göre Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkma ve Çıkarılma”dır. Tez çalışması, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu nazara alınarak hazırlanmıştır. Limited şirketlerde ortaklıktan çıkma ve çıkarılma konusu öğretilerde birçok incelemeye konu yapılmıştır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nda düzenleme altına alınan “Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkma ve Çıkarılma” konusu, 6762 sayılı Eski Türk Ticaret Kanunu’nda yer alan düzenlemelere göre yenilikler ihtiva etmektedir. Yapılan çalışma ile getirilen yenilikler de dikkate alınarak “Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkma ve Çıkarılma” konusu ile ilgili olarak hukuk hayatına katkı sunulmaya çalışılmaktadır. Bu vesile ile çalışma konusunun belirlenmesi ve çalışmanın hazırlanması sürecinde desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Argun KARAMANLIOĞLU başta olmak üzere, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Kürsüsü’nün değerli mensuplarına ve değerli jüri üyelerine şükran ve saygılarımı sunarım.

GİRİŞ

Çalışmamızda, ticaret şirketlerinden olan limited şirketlerde ortaklıktan çıkma ve çıkarılması konusu, Türk Ticaret Kanunu'nda yer alan düzenlemelerle dikkate alınarak incelenmiştir. Ülkemizde en çok tercih edilen şirket türü limited şirketlerdir. Uygulamadaki görünüm itibariyle kişisel unsurların hakim olduğu limited şirketlerde özellikle ortaklığın temelini oluşturan ve ortakları bir arada tutan güven ilişkisi ve işbirliğinin ortadan kalktığı ve buna bağlı olarak ortakların birlikte çalışmasının kendilerinden beklenemeyeceği durumlarda, ortağın şirketten ayrılması sonucunu doğuran “çıkma” ve “çıkartılma” kurumlarının, ortaklığın devamını sağlamaya yönelik işlevi bulunmaktadır. Limited şirketlerde ortağın çıkması ve çıkarılması, 6762 sayılı Eski Türk Ticaret Kanunu'nda 551. maddede düzenleme altına alınmışken, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda bu konu 638-642 maddelerinde oldukça ayrıntılı bir biçimde düzenlenmiştir. 6762 sayılı Eski Türk Ticaret Kanunu'nda ortağın çıkma hakkı ile ilgili olarak düzenlenen “sözleşmesel çıkma hakkı” ve “haklı sebeple çıkma davası” aynen korunmuş olup 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda çıkma konusunda yenilik olarak çıkma davasında ihtiyati tedbir talep etme olanağı öngörülmüştür. Çıkma hakkına ilişkin olarak 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda öngörülen bir diğer önemli yenilik ise “çıkma katılma” kurumunun düzenlenmiş olmasıdır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda ortağın çıkarılması ile ilgili olarak haklı sebeple çıkarma davası dışında “sözleşmesel çıkarma” kurumu düzenlenmiş ve çıkarılan ortağa, çıkarma kararına karşı iptal davası açma hakkı tanınmıştır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun çıkma ve çıkarmaya ilişkin hükümlerinde öngörülen bir diğer önemli yenilik de, ayrılma akçesinin hesaplanma ve ödenme biçiminin düzenlenmiş olmasıdır.

Hazırlanan tez çalışması 4 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde limited şirketlerin şirketler hukukundaki yeri, limited şirketlerde ortaklık sıfatı ve ortaklık sıfatının sona erme halleri ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

İkinci bölümde limited şirketlerde ortağın çıkması konusu incelenmiştir. Bu bölümde özellikle ortaklık sözleşmesi ile ortağa çıkma hakkının tanınması ve haklı sebep ile çıkma hakkı üzerinde durulmuştur. Bunun yanı sıra bu bölümde diğer şirket türlerinde

ortaklıktan çıkma, genel kurul kararı ile ortaklıktan çıkma, hakim şirketin hakimiyetini hukuka aykırı bir şekilde kullanması halinde çıkma, birleşme sözleşmesinde tanınan çıkma hakkı, iki kişilik limited şirketlerde ortaklıktan çıkma, çıkmadan feragat, tüm ortakların çıkmaya katılması konuları ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun getirmiş olduğu en önemli yeniliklerden olan “*çıkma*ya katılma” müessesesi incelenmiştir.

Üçüncü bölüm limited şirket ortağının çıkarılması ile ilgilidir. Ortaklık sözleşmesinde öngörülecek sebeplere veya haklı bir sebebe dayanılarak şirketin bir ortağı çıkarması üzerinde durulmuştur. Bunun yanında şirketin feshinin talep edilmesi durumunda mahkemenin çıkarma kararı verebileceğinden, şirket birleşme sözleşmesinde öngörülen çıkarma hükmü ile hakim şirketin çıkarma hakkından bahsedilmiştir. Tartışmalı bir konu olan iki ortaklı limited şirketlerde ortaklıktan çıkarılma, çıkarılmak istenen ortağın genel kurul toplantısına katılması ve oy kullanmasının mümkün olup olmadığı konuları bu bölümde incelenmiştir.

Dördüncü bölümde ise çıkma ve çıkarılmanın sonuçlarına yer verilmiştir. Ortaklık sıfatının kaybedilmesi bu sonuçların başında gelmektedir. Çıkan veya çıkarılan ortağa ödenecek ayrılma akçesi üzerinde ayrıntılı olarak durulmuştur. Bu konular dışında çıkma ve çıkarılmanın hüküm ve sonuçlarının doğması, çıkma ve çıkarılmanın ortaklığın kendi paylarını iktisap etmesi ile ilgili etkileri, ortaklıktan ayrılan ortağın rekabet etme yasağı, çıkma ve çıkarılma durumunda ortaklığın tek ortaklı kalması ve son olarak da çıkma ve çıkarılmaya bağlı olarak ortaya çıkabilecek uyuşmazlıklar ile açılacak davalardan ve çözüm yollarından bahsedilmiştir.

Hazırlanan çalışmamızda, ortağın ortaklıktan çıkma ve çıkarılması ile ilgili doktrindeki görüşler, mahkeme kararları ve TTK tasarısında yer alan ilgili düzenlemeler dikkate alınarak değerlendirilmeler yapılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKETLERDE ORTAKLIK SIFATI

1. GENEL OLARAK LİMİTED ŞİRKETLER VE ŞİRKETLER HUKUKUNDAKİ YERİ

Limited şirket Alman kanun koyucusu tarafından 1892 yılında yaratılan ortaklık modelidir¹. Almanya’da limited ortaklıklar özel bir kanunla düzenleme altına alınmıştır². Limited şirketlerin kurulmasının ve işletilmesinin anonim şirketlere göre daha basit olması, limited şirketlerde sınırlı sorumluluk ilkesinin benimsenmesi gibi sebepler limited şirketleri daha çok tercih edilir hale getirmektedir. Almanya’daki ticari ve ekonomik hayatın ihtiyaçları bahsedilen sebepler gözetildiğinde limited şirketlerin düzenlenmesini gerektirmiştir. İlk olarak Almanya’da düzenlenen bu şirket tipi zaman içinde diğer ülkelerde de kullanılmaya başlanmıştır³. İsviçre kanun koyucusu da limited ortaklık tipine yabancı kalmamış ve sisteme dahil etmiştir⁴. Bu hukuk sisteminde limited ortaklıklarla ilgili özel bir kanun bulunmamaktadır⁵. Limited şirketler, 1926 yılında hukukumuza dahil edilmiştir. Bizde de İsviçre Hukuku’nda olduğu gibi limited ortaklıklar ile ilgili özel bir kanun yoktur⁶. Bizim hukuk sistemimizde limited ortaklıklar TTK’da düzenleme altına alınmıştır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 573. maddesinde açık bir şekilde limited şirketin tanımı yapılmamış, limited şirketin özelliklerine değinilmiştir. TTK m. 573’e göre; *“limited şirket, bir veya daha çok gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında kurulur; esas sermayesi belirli olup bu sermaye esas sermaye paylarının toplamından oluşur.”* Limited şirket; bir veya daha fazla gerçek ya da tüzel kişi

---

¹ Şener, Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Ankara 2017, s. 1.

² Şener, Limited Ortaklıklar, s. 1.

³ Baştuğ, İrfan, Şirketler Hukukunun Temel İlkeleri, İzmir 1974, s. 164.

⁴ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 1.

⁵ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 1, 2.

⁶ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 2.

tarafından bir ticaret unvanı altında, kanunen yasak olmayan her türlü ekonomik amaç ve konuda faaliyet göstermek amacıyla kurulabilen, esas sermayesi belirli olan ve bu sermayesi esas sermaye paylarının toplamından oluşan, ortaklarının şirket borçlarından sorumluluğunun olmadığı, sadece ve sadece taahhüt ettikleri esas sermaye paylarını ödemekle ve şirket sözleşmesinde öngörülen ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini yerine getirmekle yükümlü oldukları sermaye şirkettir⁷. Limited şirketlerde, ortakların sınırlı sorumluluğu ilkesi kabul edilmektedir⁸.

TTK'nın limited şirketler ile ilgili düzenlemelerinde kısmen şahıs şirketlerine, kısmen de sermaye şirketlerine özgü birtakım özellikler bulunmaktadır⁹. Bu yapısı ile limited ortaklıklar genel olarak birbirini yakından tanıyan küçük bir grup ortağın oluşturduğu ortaklık türüdür¹⁰. Bu ortaklık türü, aile ortaklıklarının faaliyetleri açısından elverişlidir¹¹. TTK m. 124 düzenlemesi dikkate alındığında, Kanunun limited şirketleri sermaye şirketi olarak kabul ettiği görülmektedir.

Limited şirketin şahıs şirketi özelliklerine; esas sermaye pay devri genel kurulun onayının gerekmesi, tüm şirket ortaklarının bağlılık yükümlülüğünün olması, ortakların şirketten çıkma hakkının olması, ortakların şirketten çıkarılmasının mümkün olması, ortak veya ortaklar tarafından haklı sebeple fesih talebine bulunulabilmesi örnek olarak verilebilir¹². Bu özellikler kanunen düzenlenen ve limited şirketlerde ortak unsurunu öne çıkaran düzenlemelerdir.

Limited şirketin sermaye şirketi özelliklerine; emeğin ve ticari itibarın sermaye olarak taahhüt edilememesi, ortaklardan birinin ölümünün, kısıtlanmasının veya iflasının şirketin sona ermesine neden olmaması, sınırlı sorumluluğun olması, asgari esas

---

⁷ Kayıhan, Şaban/Yasan, Mustafa, Şirketler Hukuku, Ankara 2017, s. 236, 237.

⁸ Kayıhan/Yasan, s. 240.

⁹ Bahtiyar, Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, İstanbul 2017, s. 407; Şener, Limited Ortaklıklar, s. 10.

¹⁰ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 10.

¹¹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 10, 11.

¹² Taşdelen, Nihat, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Ortaklıkta Çıkma Çıkarılma ve Fesih, Ankara 2012, s. 74.

sermayesinin olması, şirket yönetimi gibi konular örnek gösterilebilir¹³. TTK m. 580/1'e göre limited şirketin esas sermayesi en az onbin Türk Lirasıdır. Bu 10.000 TL'lik asgari sınır, ortaklık açısından ciddiyet sınırı olmakla birlikte sorumluluk fonu olarak ortaklık alacaklarına belli bir asgari sorumluluk miktarını da garanti etmektedir¹⁴.

TTK'nın 573. maddesinde yapılan tanımdan yola çıkarak limited şirketi oluşturan kurucu unsurlara ulaşılabilmektedir. Bu kurucu unsurlar, ortakların koymayı taahhüt ettikleri sermaye, limited şirketin tüzel kişiliğe ve bir ticaret unvanına sahip olması, işletme konusu ve ortakların üçüncü kişilere karşı olan sınırlı sorumluluğudur¹⁵.

TTK m. 573'e göre limited şirket, bir veya daha çok gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında kurulur. Şirket ortaklığının kurulabilmesi için kişi unsuru şarttır. Limited şirketlerde ortaklar gerçek veya tüzel kişi olabilir. Bu ortaklık sıfatı aslen veya devren kazanılabilir. 6102 sayılı TTK, ETTK'nın aksine hem kuruluş aşamasında hem de kuruluştan sonra tek ortaklı limited şirkete imkân tanımaktadır¹⁶.

6762 sayılı ETTK'ya göre ortakların sayısı ikiden az olamayacaktır. ETTK m. 504'te "*Ortakların sayısı ikiden az ve elliden çok olamaz. Ortakların sayısı sonradan bire iner veya şirketin zaruri organlarından biri mevcut olmazsa münasip bir müddet içinde bu eksiklik tamamlanmadığı takdirde ortaklardan birinin veya şirket alacaklısının talebi üzerine mahkeme şirketin feshine karar verir.*" şeklinde düzenlenme yapılmıştır. Tek kişilik limited şirketlere izin verilmesi 6102 sayılı TTK'nın getirmiş olduğu yeniliklerdendir. 6102 sayılı TTK m. 573/1'e göre limited şirketler, bir veya daha çok gerçek veya tüzel kişi tarafından kurulabilir. Yeni düzenlemeye göre birden fazla ortakla kurulmuş olan limited şirket, daha sonra tek ortaklı duruma gelirse, örneğin iki

---

¹³ Taşdelen, s. 73.

¹⁴ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 9.

¹⁵ Beşok, Başak, "Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Ortaklıkta Ortağın Ortaklıktan Çıkması ve Çıkarılması", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2010, s. 3.

¹⁶ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 22 vd.

kişilik bir limited şirkette ortaklardan birisi haklı sebebe dayanarak ortaklıktan çıkmak istediğinde tek kişiden oluşacak ortaklık faaliyetine tek ortakla devam edebilecektir¹⁷.

Limited şirket sözleşmelerinde, diğer sözleşmelerden farklı olarak ortak bir amaç vardır ve ortakların çıkarları aynı yöndedir¹⁸.

Ortaklık sözleşmesinde ortakların şirkete sermaye koymaları gerekmektedir. Ortakların şirkete getirmeyi taahhüt ettikleri sermayenin toplamı şirket sermayesini oluşturmaktadır¹⁹.

Limited şirketler, ticaret şirket olması dolayısıyla tüzel kişiliğe sahiptir (TTK m. 125). Şirket, ticaret siciline tescil ile tüzel kişilik kazanır (TTK m. 588).

2. LİMİTED ŞİRKETLERDE ORTAKLIK SIFATI

Ortak sıfatını kazanabilmek için en az bir esas sermaye payına sahip olmak gerekmektedir²⁰. Limited şirketler TTK m. 573/1 dikkate alındığında gerçek veya tüzel kişiler ile kurulabilir²¹.

Ortaklık sıfatı aslen veya devren kazanılır. Aslen kazanma, sermaye payının ilk kez edinilmesi suretiyle gerçekleşir²². İlk kez edinilme kavramı, bir payın öncesinde hiç var olmaması ve kurulma ile birlikte ilk pay sahibi tarafından edinilmesini ifade eder²³. Kuruluş veya sermaye arttırmalarında taahhütte bulunan kişiler, tescil ile birlikte

---

¹⁷ Beşok, s. 62, 63.

¹⁸ Beşok, s. 4.

¹⁹ Beşok, s. 4.

²⁰ Yasan, Mustafa, Limited Şirketlerde Ortakların Genişletilmiş Sorumluluğu, Ankara 2018, s. 33.

²¹ Detaylı bilgi için bkz. Şener, Limited Ortaklıklar, s. 17-20.

²² Sayın Önal, Buket, Limited Şirketlerde Ortakların Sorumluluğu, Ankara 2009, s. 29.

²³ Gözüyeşil, Fevzi Fırat, "Limited Şirketlerde Ortağın Çıkması ve Çıkarılması (6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre)", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2012, s. 11.

ortaklık sıfatını kazanır. Birleşme veya tür değiştirme hallerinde de ortak, ortaklık sıfatını aslen kazanmış sayılır²⁴.

Ortaklık sıfatının devren kazanılması, mevcut olan bir payın intikali sonucu gerekleřmektedir²⁵. Devren kazanmanın en çok karşılaşılan rneği pay devridir. Pay devri, TTK m. 595’te düzenlenmiştir. TTK m. 596’da düzenlenen esas sermaye payının miras, eşler arasındaki mal rejimi ve icra vasıtasıyla geçişi de bir başka devren kazanma halidir.

3. TÜRK TİCARET KANUNU’NA GÖRE ORTAKLIK SIFATININ SONA ERME HALLERİ

Limited şirket ile ortak arasındaki ilişkisinin sona ermesine neden olan durumlar “ayrılma” kavramıyla ifade edilmektedir²⁶. Ayrılma durumu, sözleşme veya kanundan kaynaklanabilmekte olup ortaklık sıfatını sona erdirmektedir²⁷. Ayrılan ortak, şirkete karşı üçüncü kişi konumuna gelmektedir²⁸.

Ortaklık sıfatının sona ermesine pay devri, kanuni intikal, payın itfası, ortakların şirketten çıkması ve çıkarılması durumları neden olmaktadır²⁹. Bu durumlar dışında şirketin sona ermesi durumunda da ortaklık sıfatı sona ermektedir³⁰.

Ortaklık sıfatını sona erdiren hallerden biri olan pay devri TTK m. 595’te düzenlenmiştir. Pay devrinde, devreden ortağın yerine hukuki işlem sonrasında yeni bir

---

²⁴ Bahtiyar, Ortaklıklar, s. 446.

²⁵ Gözüyeşil, “ıkma ve çıkarılma”, s. 11.

²⁶ ztrk Dirikkan, Hanife, Limited şirket Ortağının Ayrılması ve Ayrılma Payı, Ankara 2005, s. 18, 19.

²⁷ zdoğan Daloğlu, Tuğba, Limited şirketlerde çıkma ve ıkarılma, İstanbul 2020, s. 18.

²⁸ ztrk Dirikkan, s. 19.

²⁹ ztrk Dirikkan, s. 18, 19.

³⁰ zdoğan Daloğlu, s. 19.

ortak geçmektedir³¹. Açıklanan bu nedenle pay devri teknik anlamda çıkma değildir; ancak ortağın şirketten ayrılmasına neden olmaktadır³². TTK m. 595/2'ye göre şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemişse, esas sermaye payının devri için, ortaklar genel kurulunun onayı şarttır. Devir bu onay ile birlikte geçerli olur. Şirket sözleşmesinde başka bir düzenleme yapılmaması durumunda, ortaklar genel kurulu sebep göstermeksizin onayı reddedebilir (TTK m. 595/3). Şirket sözleşmesi devri yasaklamış veya genel kurul onay vermeyi reddetmiş ise, ortağın haklı sebeple şirketten çıkma hakkı saklıdır (TTK m. 595/5). Ancak payın devrinin onaylanmaması veya yasaklanması halleri, kanun koyucu tarafından tam anlamıyla yasal çıkma hali olarak düzenlenmemiş, somut olayın koşullarına göre haklı sebep olarak nitelendirilebilecek ise ortağın ortaklıktan çıkması mümkün olabilecektir³³. Payını devreden ortak, devretmiş olduğu payının karşılığı olan bedeli kural olarak devralandan almaktadır³⁴.

Ortağın ayrılması sonucunu doğuran bir diğer durum payın kendiliğinden intikali halleridir. TTK m. 596 düzenlemesine göre; esas sermaye payının, miras, eşler arasındaki mal rejimine ilişkin hükümler veya icra yoluyla geçmesi durumlarında, tüm haklar ve borçlar, genel kurulun onayına gerek olmaksızın, esas sermaye payını iktisap eden kişiye geçer. Belirtilen bu üç durumda, şekle bağlı bir devir sözleşmesine gerek kalmaksızın, hukuki sebebe bağlı olarak usulüne uygun veraset ilamı, vasiyetname, miras sözleşmesi veya eşler arasındaki mal rejimi sözleşmesi ile birlikte esas sermaye payı bütün hak ve borçlarıyla intikal edecektir³⁵. Pay intikalinin gerçekleşmesi ile birlikte paya bağlı tüm hak ve borçlar da payı iktisap edene geçecek, ortak ile şirket arasındaki ilişki de sona erecektir³⁶.

---

³¹ Özdoğan Daloğlu, s. 19.

³² Taşdelen, s. 88.

³³ Yargıtay 11. HD. 2016/2794 E., 2017/1590 K., 16.03.2017 T. (www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim Tarihi: 30.11.2019).

³⁴ Özdoğan Daloğlu, s. 19.

³⁵ Yıldız, Şükrü, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler, İstanbul 2007, s. 144.

³⁶ Yıldız, s. 144.

Şirket, iktisabın öğrenilmesinden itibaren üç ay içinde esas sermaye payının geçtiği kişiyi onaylamayı reddedebilir. Bunun için, şirketin, payları kendi veya ortağı ya da kendisi tarafından gösterilen üçüncü bir kişi hesabına, gerçek değeri üzerinden devralmayı, payın geçtiği kişiye önermesi şarttır (TTK m. 596/2). Payın intikal ettiği kişinin, şirketin red hakkını kullanmasına itiraz etmesi mümkün olmasa da gerçek değer belirlenmesine itiraz edebilecektir³⁷.

TTK m. 597/1'e göre gerçek değer konusunda anlaşılabilmesi durumunda, bu değer, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesince belirlenir. Gerçek değer belirlenmesinde esas alınacak tarih hakkın kullanılacağı tarihtir³⁸.

İtfa, bir ortağa ait esas sermaye payının yok edilmesidir³⁹. Bu durum esas sermayenin azaltılması yoluyla ve ancak şirket sözleşmesinde yapılacak olan değişikliklerle mümkündür⁴⁰. Esas sermaye payının itfa edilmesi, kural olarak pay sahibinin şirketten çıkması sonucunu meydana getirir⁴¹. Payın itfasında, eşit işlem ilkesinin uygulandığı durumlar dışında kural olarak itfa edilecek payın sahibinin rızası gerekmektedir⁴². Ortağın muvafakati dışında, sermaye payının itfa edilebilmesi için şirket sözleşmesinde bu yönde hüküm bulunması gerekmektedir⁴³. Payın itfa edilmesi sonucunda paya bağlı hak ve borçlar da imha edilmiş olur⁴⁴. Ayrılma sonucunu doğuran diğer durumlarda, ortaklık sıfatı sona ermiş olsa dahi pay varlığını sürdürmektedir⁴⁵.

---

³⁷ Bilgili, Fatih/Demirkapı, Ertan, Şirketler Hukuku, Bursa 2013, s. 756.

³⁸ Yıldız, s. 147.

³⁹ Taşdelen, s. 191.

⁴⁰ Taşdelen, s. 191.

⁴¹ Taşdelen, s. 191.

⁴² Taşdelen, s. 191.

⁴³ Çevik, Orhan Nuri, Limited Şirketler Hukuku ve Uygulaması, Ankara 2003, s. 238.

⁴⁴ Çevik, Limited Şirketler, s. 239.

⁴⁵ Özdoğan Daloğlu, s. 20.

Limited şirketin sona ermesi fesih ve infisah olarak iki şekilde gerçekleşebilir⁴⁶. Şirketin sona ermesi ile birlikte ortaklık sıfatı tüm ortaklar için sona erecektir⁴⁷. Limited şirketin sona ermesi TTK m. 636'da düzenlenmiştir.

Ortaklık sıfatının sona ermesine neden olan ortağın çıkması ve çıkarılması ile ilgili açıklamalar tezimizin ilgili bölümlerinde yapılacaktır.

---

⁴⁶ Bilgili/Demirkapı, s. 778 vd.

⁴⁷ Özdoğan Daloğlu, s. 21.

İKİNCİ BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKETLERDE ORTAĞIN ÇIKMASI

1. GENEL OLARAK ÇIKMA KAVRAMI VE HUKUKİ NİTELİĞİ

Ülkemizde kuruluşunun kolaylığı, ortakların sorumluluğunun sınırlı olması gibi pek çok nedenle limited şirketler, diğer şirketlerle karşılaştırıldığında daha çok tercih edilmektedir. Limited şirketler, Kanunda sermaye şirketi olarak nitelendirilmiş⁴⁸ ise de anonim şirkete göre ortaklar arasındaki ilişkiler daha kuvvetlidir ve bu nedenle de ortakların birbirini tanıma ve birbirlerine güven duymaları önem arz etmektedir⁴⁹. Açıklanan bu nedenle limited şirketler şahıs şirketi niteliği de göstermektedir⁵⁰. Örneğin; limited şirketlerde ek ödeme ve yan ödeme yükümlülüğünün getirilebilmesi, sadakat ve sır saklama yükümlülüğü gibi yükümlülükler kişi ortaklıklarına özgüdür⁵¹. Limited şirketler, hem kişi hem de sermaye ortaklıklarının özelliklerini göstermektedir⁵². Kişi ortaklıklarının temelinde güven ilişkisi olduğundan, bu tür ortaklıklarda ortak sayısı fazla değildir⁵³.

Sermaye ortaklıkları ile karşılaştırıldığında kişi ortaklıklarında, bir ortağın ortaklıktan ayrılması diğer ortaklar tarafından kabul edilebilir bir durumdur⁵⁴. Ancak sermaye ortaklıklarında, ortaklara sözleşme ile çıkma hakkının tanınması konusunda çok istekli bir tutum hakim değildir⁵⁵.

---

⁴⁸ Ayrıntılı bilgi için bkz. Şener, Limited Ortaklıklar, s. 9.

⁴⁹ Gürpınar, Bünyamin, "Limited Şirkette Çıkma ve Çıkmaya Katılma", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XX, 2016, S. 2, s. 74.

⁵⁰ Gürpınar, s. 74; Şener, Limited Ortaklıklar, s. 10.

⁵¹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 10.

⁵² Şener, Limited Ortaklıklar, s. 10; Taşdelen, s. 73, 74.

⁵³ Taşdelen, s. 75.

⁵⁴ Gürpınar, s. 76.

⁵⁵ Taşdelen, s. 85.

Açıklanan nedenlerle ortakların şirketten çıkmaları pek istenen bir durum değildir; ancak hiç kimseden bu hukuki ilişkiyi zorla sürdürmesi beklenemez⁵⁶. Bu nedenlerle TTK'nın limited ortaklıklarda çıkma, çıkmaya katılma ve çıkarma kurumları düzenlenmiştir. Ortaklara tanınan çıkma ve fesih hakkı ile ortaklığa tanınan çıkarılma hakkı kişi ortaklıklarına ait özelliklerdendir⁵⁷.

1.1. Çıkma Kavramı

Limited şirketlere gerçek veya tüzel kişiler ortak olabilmektedir. Ortaklar, şirket ortaklığına en az bir esas sermaye payı ile katılmalıdır. Bu katılım, limited şirketlerde ortak sıfatının temelini oluşturmaktadır⁵⁸. Limited şirket ortağı, ortak sıfatını Kanunda yer alan veya ortaklık sözleşmesinde yer verilen sebeplerle kaybedebilir.

Kural olarak özel hukuk sözleşmelerinde irade serbestisi esastır. İrade serbestisinin görünüşlerinden biri de, sözleşme yapma özgürlüğüdür. Sözleşme özgürlüğü, sözleşmenin kurulması ve şartlarının belirlenmesinde kişilerin özgür iradeleri ile karar verebilme serbestisini ifade etmektedir⁵⁹. Kendi iradeleri ile sözleşmeyi yapan taraflar karşılıklı olarak anlaşarak sözleşmeyi sona erdirmeye özgürlüğüne de sahiptir⁶⁰. TBK m. 26'ya göre taraflar bir sözleşmenin içeriğini kanunda öngörülen sınırlar içinde özgürce belirleyebileceklerdir. Nasıl ki sözleşme yapma serbestisi kanunun çizdiği sınırlar içinde mümkünse, sözleşmeyi sona erdirmeye serbestisi de aynı şekilde sınırsız değildir.

Bazı durumlarda ortağın, bazı durumlarda da şirketin menfaatleri gereğince şirket ile ortak arasındaki hukuki ilişkiyi sonlandırmak gerekmektedir. Bunun yanı sıra şirketler hukukunda şirketin devamlılığını sağlamak temel bir ilkedir. Bu noktada ortağın

---

⁵⁶ Gürpınar, s. 74; Taşdelen, s. 85.

⁵⁷ Taşdelen, s. 75.

⁵⁸ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 13.

⁵⁹ Kılıçoğlu, Ahmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler (Yeni Borçlar Kanunu'na Göre Hazırlanmış), Ankara 2011, s. 73.

⁶⁰ Kılıçoğlu, s. 77.

şirketten ayrılması sonrasında şirketin varlığına devam etmesi mümkün olabilmektedir⁶¹.

Çıkma kavramı, bir ortağın, ortaklığa yönelteceği ve ortaklığa ulaşması gereken tek taraflı irade beyanı ile ortaklık ilişkisini kendi iradesi ile sona erdirmesi olarak tanımlanabilir⁶². Bu tanımdan da görüleceği üzere çıkma, çıkmak isteyen kişinin iradesiyle yakından ilgilidir. Ancak ölüm, cebri icra gibi iradi olmayan çıkma hallerinin de çıkma kavramı içerisinde değerlendirildiği görülmektedir⁶³.

Çıkma hakkı, kişisel ve koruyucu nitelikte haktır⁶⁴. Çıkma ile ortaklık sıfatı sona erdireceğinden dolayı bu hak aynı zamanda bozucu yenilik doğuran bir haktır⁶⁵.

TTK m. 638 ve 639 hükümleri incelendiği takdirde üç tür çıkma halinin düzenlediği görülmektedir. Bunlar şirket sözleşmesi ile ortağa tanınan çıkma hakkı, haklı sebebin varlığında mahkeme kararıyla çıkma hakkı ve çıkmaya katılma yoluyla çıkmadır. Anılan düzenlemeler dikkate alındığı takdirde, ortağın doğrudan çıkma iradesini ortaklığa yöneltmesi veya çıkmasına karar verilmesi için mahkemeye başvurma imkânı düzenlenmiştir.

Ortağın şirketten ayrılması kavramı, bir üst kavram olarak ortağın şirketle ilişkisinin kesildiği tüm halleri ifade etmektedir⁶⁶. Ayrılma durumu, kanunda yer alan şartların gerçekleşmesiyle, ortağın veya şirketin iradesiyle gerçekleşebileceği gibi, karşılıklı iradelerin uyuşması ile de gerçekleşebilir. Çalışmamızın konusu olan çıkma ve çıkarılma halleri de, ayrılmanın birer türü olarak karşımıza çıkmaktadır.

---

⁶¹ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 53.

⁶² Taşdelen, s. 85; Şener, Limited Ortaklıklar, s. 871.

⁶³ Gürpınar, s. 77.

⁶⁴ Taşdelen, s. 85.

⁶⁵ Çamoğlu, Ersin, “Çıkma-I”, Yaklaşım, S. 253, Ocak 2014, s. 256.

⁶⁶ Baştuğ, İrfan, “Limited Şirkette Ortağın Çıkma ve Çıkarılması”, Doçentlik Tezi, İzmir 1966, s. 5; Şener, Limited Ortaklıklar, s. 871.

1.2. Çıkma Hakkı

Limited şirketlerde, ortakların ortaklıktan doğan şahsi ve mali hakları bulunmaktadır. Limited şirketlerde öyle haklar vardır ki bunlar kanunda düzenlenen emredici nitelikteki hükümler ile koruma altına alınmıştır. Vazgeçilemez haklar olarak tanımlanan bu haklar ne esas sözleşme ile ne de şirket organlarının alacağı kararı ile bertaraf edilebilirler⁶⁷. Bu haklardan biri de TTK'nın 638. maddesinde düzenlenen ortaklıktan çıkma hakkıdır.

Ortaklık sözleşmesinde düzenlenen sözleşmesel çıkma hakkının daha sonra sözleşme değişikliği ile kaldırılıp kaldırılmayacağı önem arz etmektedir. Hiçbir ortak sözleşmesel çıkma hakkı düzenlenmesi ile ilgili bir hakka sahip değildir. Ortaklık sözleşmesi ile ortaklara sözleşmesel çıkma hakkı tanındıktan sonra, yapılacak olan sözleşme değişikliği ile ortaklara tanınan bu hakkın ellerinden alınması ve sınırlandırılması, ancak ilgili ortakların muvafakatine bağlıdır⁶⁸. Çünkü sözleşmesel çıkma hakkı, nispi müktesep hak niteliğindedir⁶⁹. İlgili ortakların muvafakati olmaksızın hakkın sınırlandırılması ve kaldırılması durumunda, ortaklar, ortaklık sözleşmesinin değiştirilmesi ile ilgili alınan genel kurul kararının iptalini talep edebileceklerdir⁷⁰. Haklı sebeple çıkma hakkı ise, ortakların elinden alınamaz nitelikte vazgeçilmez bir haktır⁷¹. Bu hak ortakların kendileri feragat etmek istese ve tüm ortakların oybirliğiyle kaldırılması/sınırlandırılması kabul edilse dahi kaldırılamayacak ve sınırlandırılmayacaktır.

Çıkma hakkı, ortağın sözleşmeye veya haklı sebebin varlığı durumunda kanuna dayalı olarak ortaklık ilişkisini sona erdirebilmesi olarak tanımlanabilir⁷².

---

⁶⁷ Pulaşlı, Hasan, Şirketler Hukuku, Adana 2007, s. 484.

⁶⁸ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 876; Öztürk Dirikan, s. 34.

⁶⁹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 876.

⁷⁰ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 876; Bkz. TTK m. 445 ve 452.

⁷¹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 876.

⁷² Taşdelen, s.85.

Limited şirket sözleşmesinde, ortak açısından ortaklık ilişkisinin sona ermesi anlamına gelen çıkma halinde, iki menfaat karşı karşıya gelmektedir. Ortaklık ilişkisinin devam etmesi durumunda şirket menfaati ile ortağın menfaati karşı karşıya gelmektedir⁷³. Şahıs ortaklıklarında, Kanun, şirketten çıkmayı ilke olarak kabul etmektedir⁷⁴. Ortaklık ilişkisi, ortak açısından yürütülemeyecek bir noktaya gelmişse, ortağa şirketten çıkma hakkı tanınmalıdır. Ortak için ortaklık ilişkisinin son bulması anlamına gelen çıkma hakkının tanınması ile kanun koyucu hem ortağı hem de ortaklığı korumak istemektedir⁷⁵.

Şirketten çıkma hakkının tanınması ile hem şirketin hem de ortağın korunması amaçlanmıştır. Bu yolla, ortaklık ilişkisinin devamını ortak açısından çekilmez hale getiren sebeplerin varlığı halinde, fesih yoluna gidilmeksizin şirketin devamlılığı sağlanmış olur. Ortak da kendisi için çekilmez hale gelen ortaklık ilişkisini çıkma hakkını kullanarak sona erdirebilmesi nedeniyle ortağın hakları da korunmuş olmaktadır⁷⁶. Ortaklar arasındaki ilişkilerin önemli olduğu limited şirketlerde, şirketin devamlılığının sağlanması açısından, çıkma hakkının önemli bir işlevi bulunmaktadır⁷⁷.

Çıkma hakkını kullanarak ortaklıktan ayrılan ortağın, ortaklığa ait bütün hak ve yükümlülükleri sona erecek ve şirketle arasında olan tüm ilişkisi kesilmiş olacaktır⁷⁸.

Çıkma hakkı, ortağın hür iradesi ile ortaklıktan çıkma istemini içermektedir⁷⁹. Şirket sözleşmesi ile ortaklara şirketten çıkma hakkı tanınabilir ve bu hakkın kullanılmasını belirli şartlara tabi tutulabilir. Ayrıca her ortak, haklı sebeplerin varlığı durumunda şirketten çıkmasına karar verilmesi için dava açabilir (TTK m. 638). Buna göre, ortağın

---

⁷³ Taşdelen, s. 87.

⁷⁴ Taşdelen, s. 87.

⁷⁵ Taşdelen, s. 87.

⁷⁶ Şahin, Ayşe, Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun Limited Ortaklıkta Ortağın Çıkması ve Çıkarılmasına İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi, Ersin Çamoğlu'na Armağan, İstanbul 2013, s. 176.

⁷⁷ Öztürk Dirikkan, s. 30.

⁷⁸ Beşok, s. 35.

⁷⁹ Poroy, R./Tekinalp, Ü./Çamoğlu, E., Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku, İstanbul 2010, s. 896.

ortaklıktan çıkabilmesi iki şekilde mümkün olabilmektedir. Bunlardan ilki, şirket sözleşmesinde yazılı sebeplerle çıkma; ikincisi ise haklı sebeplerin varlığı halinde mahkeme kararı ile çıkmadır. Şirket ortağının, ortaklıktan çıkması veya çıkarılması bir haktır⁸⁰.

1.3. Çıkma Hakkının Hukuki Niteliği

Çıkma bildirimini, yenilik doğuran bir bildirim olarak ortak ile şirket arasındaki hukuki ilişkinin son bulmasına neden olur⁸¹.

Çıkma hakkı vazgeçilmez hak niteliği⁸² taşımaktadır⁸³. Çıkma hakkı, şirket sözleşmesi ile ortağa tanınmış ise, kanunun müsaade ettiği ölçüde sınırlandırılması mümkün olmakla birlikte, hakkın kaldırılması veya kullanımını ortadan kaldıracak nitelikte değişiklikler yapılması ortağın rızası olmadıkça mümkün değildir⁸⁴.

Ortaklara sözleşme ile çıkma hakkının tanınması durumunda bu hak, ortak tarafından ortaklığa bildirimde bulunmak suretiyle kullanılabilir. Bu bildirim ortaklığa yöneltilmesi gereken tek taraflı yenilik doğurucu irade beyanıdır⁸⁵. Çıkma hakkı, yenilik doğuran bir hak olması sebebiyle çıkma bildiriminin yapıldığı şirketin onayı gerekmeksizin sonuç doğurur⁸⁶. Bu hak aynı zamanda bozucu yenilik doğuran bir hak

---

⁸⁰ Özcan, Zekai, “Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkma ve Çıkarılma”, Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi, S. 129, Eylül 2014, s. 249.

⁸¹ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 70.

⁸² Ayrıntılı bilgi için bkz. İkinci Bölüm, Başlık 1/1.2.

⁸³ Tekinalp, Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, İstanbul 2015, s. 559.

⁸⁴ Gürpınar, s. 79.

⁸⁵ Baştuğ, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 39.

⁸⁶ Erdil, Engin, Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, İstanbul 2010, s. 36.

olması nedeniyle ortak ile şirket arasındaki hukuki ilişkiyi sona erdirmektedir⁸⁷. Yenilik doğuran haklar, usulüne uygun olarak kullanıldıktan sonra bundan geri dönülemez⁸⁸.

Limited şirkette, ortakların sahip olduğu çıkma hakkı, kişisel ve koruyucu bir hak niteliğindedir⁸⁹. Koruyucu bir hak olması nedeniyle bu haktan feragat edilmesi de mümkün değildir.

2. LİMİTED ŞİRKETLERDE ÇIKMA

TTK'nın 638/1 maddesinde “*Şirket sözleşmesi, ortaklara şirketten çıkma hakkını tanıyabilir, bu hakkın kullanılmasını belirli şartlara bağlayabilir.*” denilmiştir. Belirtilen düzenleme dikkate alındığında limited şirket sözleşmesine hüküm koymak suretiyle, ortaklara şirketten çıkma hakkı tanınabilecektir. Bu hak herhangi bir şarta bağlanmayacağı gibi belirli şartların varlığı halinde de öngörülebilir. Bu hak şartsız olarak tanınmışsa, ortak herhangi bir sebep belirtmesine gerek olmadan ve kendisinden herhangi bir şartı yerine getirmesi istenmeksizin şirketten çıkma hakkını kullanır. Şirket sözleşmesi bu hakkı şarta bağlamış ise, bu durumda ortak şirket sözleşmesinde yazılı koşulların gerçekleşmesi ile birlikte ortaklıktan çıkma hakkını kullanabilecektir.

Ancak şirket sözleşmesinde ortaklıktan çıkma ile ilgili bir düzenlemeye yer verilmemiş olması ortağın hiçbir surette şirketten çıkmayacağı anlamına gelmez. Zira, TTK'nın 638/2 maddesinde “*Her ortak, haklı sebeplerin varlığında şirketten çıkmasına karar verilmesi için dava açabilir.*” düzenlemesine yer verilmiştir. Aksi durumda, ortak kendisi için ortaklığı çekilmez hale getiren nedenler ortaya çıktığında şirkette kalmaya mahkûm edilecektir.

---

⁸⁷ Çamoğlu, “Çıkma-I”, s. 256.

⁸⁸ Oğuzman, K./Barlas, N., Medeni Hukuk, Giriş Kaynaklar, Temel Kavramlar, İstanbul 2017, s. 167.

⁸⁹ Taşdelen, s. 85.

3. DİĞER ŞİRKET TÜRLERİNDE ÇIKMA

Limited şirket dışında diğer şirket türleri açısından da çıkma hakkı Kanunda düzenlenmiştir.

3.1. Adi Şirketlerde Çıkma

Adi ortaklıklar, iki ya da daha fazla kişinin ortak bir amaca yönelik emeklerini ve mallarını birleştirmeyi üstlendikleri sözleşmedir (TBK m. 620).

Ayrılma, kişi birliklerinde üyeliğin sona erdiği tüm durumları kapsayan bir kavramdır⁹⁰. Sadece çıkma ve çıkarılma değil, payın devri, bir ortağın ölümü de ayrılma kavramına dahildir⁹¹. Ayrılma kavramı için, geniş ve dar anlamda olmak üzere ikili bir ayırım yapılabilir. Ortaklık sıfatının sona erdirmesi sonucunu doğuran bütün olguları kapsayan ayrılma, geniş anlamda ayrılma; ortaklıktan çıkma ve çıkarılma ise dar anlamda ayrılma olarak tanımlanabilir⁹². Tezin konusu ortaklıktan çıkma ve çıkarılma olduğundan bu konu ile ilgili açıklamalarda bulunulacaktır.

Adi şirketler Türk Borçlar Kanunu'nda düzenlenmiştir. TBK'nın 633. maddesinde adi şirketlerde ortakların şirketten çıkması düzenlenmiştir. Bu maddeye göre; bir ortağın fesih bildiriminde bulunması, kısıtlanması, iflas etmesi, tasfiyedeki payının cebri icra yoluyla paraya çevrilmesi veya ölmesi durumunda, sözleşmede ortaklığın diğer ortaklarla devam edeceğine ilişkin bir hüküm varsa, bu durumlardan biri gerçekleştiğinde, o ortak veya temsilcisi ya da ölen ortağın mirasçısı ortaklıktan çıkabilir.

Ortaklıktan ayrılmadan söz edebilmek için, bir ortağın ayrılmasından sonra ortaklığın diğer ortaklarla devam edeceğine ilişkin hükmün sözleşmede yer alması

---

⁹⁰ Türkmen, Emre, "Adi Ortaklıkta Çıkma ve Çıkarılma", Yayımlanmamış Doktora Tezi, İzmir 2019, s. 34.

⁹¹ Türkmen, s. 34.

⁹² Türkmen, s. 34.

gerekmektedir⁹³. Sözleşmede bu yönde bir düzenleme bulunmadığı takdirde çıkma veya çıkarma yoluna gitmek mümkün olmayacaktır⁹⁴. Bu durumda adi ortaklık; bir ortağın kısıtlanması, iflas etmesi, tasfiyedeki payının cebri icra yoluyla paraya çevrilmesi, ölümü veya bir ortağın fesih bildiriminde bulunması ve fesih için şartların bulunması durumunda ortaklık sona erecektir⁹⁵.

Ancak devam klozu, adi ortaklığı her sona erme sebebine karşı koruyamaz⁹⁶. Devam klozu, ortağın şahsından kaynaklanan sona erme sebeplerin (örneğin ortağın iflası, kısıtlanması vb.) gerçekleşmesi durumunda devreye girer ve koruma sağlar⁹⁷. Nitekim TBK m. 633'te sayılan hallerin tamamı, ortağın şahsından kaynaklanan nedenlerdir⁹⁸.

TBK m. 633 hükmünde bahsedilen devam hükmünün, adi ortaklık sözleşmesinde bulunmasının zorunlu olup olmadığı, başka bir ifade ile devam hükmünün başka bir sözleşmede yer almasının geçerli olup olmayacağı tartışmalıdır. Bir görüşe göre, TBK m. 633'te bahsedilen devam hükmünün adi ortaklık sözleşmesinde kararlaştırılmasının şirketler hukuku bağlamında sonuç doğurması için önemli olduğundan bahsetmektedir⁹⁹. Bir diğer görüşe göre ise, devam hükmünün başka bir sözleşmede yer almasının önemi olmadığını, adi ortaklık sözleşmesinin taraflarının irade uyuşması başka bir sözleşme kurulurken gerçekleşmiş olsa da adi ortaklık devam edecektir¹⁰⁰. Adi ortaklık sözleşmesinin aleniliği ve üçüncü kişilere karşı ileri sürülmesi mümkün

---

⁹³ Çelikboya, Kerem, "Adi Ortaklıktan Çıkma ve Çıkarmanın Koşulları", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2015/2, s. 204.

⁹⁴ Çelikboya, s. 204.

⁹⁵ Çelikboya, s. 204.

⁹⁶ Türkmen, s. 44.

⁹⁷ Türkmen, s. 44.

⁹⁸ Türkmen, s. 44.

⁹⁹ Hızır, Serdar, 6098 Sayılı Yeni Borçlar Kanunu'nun 633'üncü Maddesine Göre Adi Şirketten Çıkmanın veya Çıkarılmanın Genel Şartları ve Usulü, Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan, C. III, İstanbul, 2011, s. 2849.

¹⁰⁰ Çelikboya, s. 205.

olmadığından ve devam hükmünün ortaklık kararı ile alınması mümkün olduğundan ayrılma ile ilgili hükmün adi ortaklık sözleşmesinde yer alması gerekmemektedir¹⁰¹.

Ortaklardan birinin ayrılmasından sonra adi ortaklığın diğer ortaklarla devam edeceğine ilişkin mutabakat sözleşmenin kurulması aşamasında gerçekleştirilebileceği gibi, adi ortaklık sözleşmesinin kurulmasından sonra da bu hususta iradelerin uyuşması mümkündür¹⁰².

TBK'nın 639. maddesinde¹⁰³ ortaklığın sona erme sebepleri ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

TBK m. 633'te bahsedilen koşullarının gerçekleşmesi durumunda, ortak veya temsilcisi ya da ölen ortağın mirasçısı ortaklıktan çıkabilecektir. Yapılan düzenleme dikkate alındığında ortağın çıkma iradesine ihtiyaç duyulacaktır¹⁰⁴. Ortaklık sözleşmesinde, çıkma sebebinin gerçekleşmesi ile ortaklıktan çıkmanın kendiliğinden gerçekleşeceğinin de kararlaştırılabilmesi mümkündür¹⁰⁵.

---

¹⁰¹ Çelikboya, s. 205, 206.

¹⁰² Hızır s. 2849.

¹⁰³ Ortaklık, aşağıdaki durumlarda sona erer:

1. Ortaklık sözleşmesinde öngörülen amacın gerçekleşmesi veya gerçekleşmesinin imkansız duruma gelmesiyle.
2. Sözleşmede ortaklığın mirasçılarla sürdürülmesi konusunda bir hüküm yoksa, ortaklardan birinin ölmesiyle.
3. Sözleşmede ortaklığın devam edeceğine ilişkin bir hüküm yoksa, bir ortağın kısıtlanması, iflası veya tasfiyedeki payının cebri icra yoluyla paraya çevrilmesiyle.
4. Bütün ortakların oybirliğiyle karar vermesiyle.
5. Ortaklık için kararlaştırılmış olan sürenin bitmesiyle.
6. Ortaklık sözleşmesinde feshi bildirme hakkı saklı tutulmuş veya ortaklık belirsiz bir süre için ya da ortaklardan birinin ömrü boyunca kurulmuşsa, bir ortağın fesih bildiriminde bulunmasıyla.
7. Haklı sebeplerin bulunması halinde, her zaman başkaca koşul aranmaksızın, fesih istemi üzerine mahkeme kararıyla.

¹⁰⁴ Hızır s. 2868.

¹⁰⁵ Hızır s. 2869.

Sözleşmesel çıkma hakkı, ortağa sözleşme ile tanınan çıkma hakkı olarak tanımlanabilir¹⁰⁶. Bu hakkın ortağa tanınabilmesi için tüm ortakların rızası gerekir¹⁰⁷. Sözleşmesel çıkma hakkının kullanılması ortaklık sözleşmesiyle bazı şartlara bağlanabilir ve bu hakkını kullanması için süre öngörülebilir¹⁰⁸.

Şahıs ortaklıklarında haklı sebeple çıkma ile ilgili gerek Alman gerek Türk gerekse İsviçre hukukunda açık bir düzenlemeye rastlanmamaktadır. İsviçre ve Türk hukukunda egemen olan görüş, sözleşme ile öngörülmediği takdirde bir ortağın haklı sebeplere dayalı olarak ortaklıktan çıkamayacağı yönündedir¹⁰⁹. SELEKLER'e göre; kanuni düzenleme dikkate alındığında ilk bakışta doğru gibi görünen egemen görüş aslında hatalı, âdil ve pratik olmayan bir görüştür¹¹⁰. Haklı sebeple şirketin feshini talep etmeye yetkili olan ortağın, adi ortaklıktan çıkmak için haklı sebeple çıkma davası açabilmesi de mümkün olmalıdır¹¹¹.

Gerek kanuni gerekse sözleşmesel çıkma hakkının kullanılması için özel bir prosedür gerekmemekte olup her iki çıkma hakkı tek taraflı ve diğer tüm ortaklara varması gerekli bir irade beyanıyla kullanılır¹¹².

3.2. Kollektif Şirketlerde Çıkma

TTK m. 211'de yapılan tanıma göre kollektif şirket, ticari bir işletmeyi bir ticaret unvanı altında işletmek amacına yönelik olarak gerçek kişiler arasında kurulan ve

---

¹⁰⁶ Türkmen, s. 51.

¹⁰⁷ Türkmen, s. 51.

¹⁰⁸ Türkmen, s. 51.

¹⁰⁹ Türkmen, s. 57.

¹¹⁰ Selekler, Ferit, "Kollektif Şirketlerde Ortağın Şirketten Çıkması", İÜHFİM (Ord. Prof. Ernst Hirsch'e Armağan Özel Sayı), C. XLII, S. 1-4, 1977, s. 444.

¹¹¹ Selekler, s. 444, Türkmen, s. 57.

¹¹² Türkmen, s. 164.

ortaklarından hiçbirinin sorumluluğu şirket alacaklılarına karşı sınırlanmamış olan şirkettir.

Kollektif ortaklıkta, ortağın şirketten çıkma durumu TTK'da açıkça düzenlenmemiştir¹¹³. Kanunda çıkma ve çıkarılmayı kapsayan, geniş anlamıyla ayrılmanın hukuki sonuçlarını düzenleyen hükümler TTK m. 259-263 arasında düzenlenmiştir¹¹⁴. Bu anlamda kollektif ortaklıkta çıkma ile ilgili boşluk adi ortaklıkta çıkmaya ilişkin hükümlerle doldurulacaktır¹¹⁵.

Şirket sözleşmesinde çıkma ile ilgili hüküm bulunması durumunda, bu hükme dayanarak ortağın kollektif şirketten çıkması mümkündür¹¹⁶. Söz konusu hüküm; herhangi bir şartta bağlı olmadan öngörülebileceği gibi, belirli şartların gerçekleşmesine de bağlı olabilir¹¹⁷.

Şirket sözleşmesinde çıkmaya ilişkin hüküm bulunmaması durumunda, ortaklıktan çıkma ancak şirket sözleşmesinin değiştirilmesi yoluyla ve dolayısıyla diğer ortakların oybirliği ile mümkün olabilecektir¹¹⁸. Açıklanan durumlar dışında, kollektif ortaklıkta haklı sebeple çıkma kurumu düzenlenmediğinden, ortaklık sözleşmesinde hüküm bulunmuyorsa veya hüküm bulunmamasına rağmen kalan ortakların oybirliği sağlanamıyorsa, ortaklık kalması kendisi açısından çekilmez hale gelmiş olsa dahi ortağın kendi iradesi ile ortaklıktan çıkması mümkün değildir¹¹⁹. Bu durumda yalnızca kollektif ortaklığın haklı sebeple feshi davasının açılması, dolayısıyla ortaklık tüzel

---

¹¹³ Semerci Vuraloğlu, Tuğba, Sermaye Piyasası Kanunu'na Göre Anonim Ortaklıkta Ayrılma Hakkı, İstanbul 2018, s. 157.

¹¹⁴ Semerci Vuraloğlu, s. 157.

¹¹⁵ Semerci Vuraloğlu, s. 157.

¹¹⁶ Semerci Vuraloğlu, s. 158.

¹¹⁷ İmregün, Oğuz, Kollektif, Komandit ve Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Ortaklıklar, İstanbul 1989, s. 88.

¹¹⁸ İmregün, s. 87.

¹¹⁹ Semerci Vuraloğlu, s. 158.

kişiliği ile ortak arasındaki bağın sona ermesi anlamındaki çıkma hakkı ile elde edilen sonuca ulaşılması mümkün olacaktır¹²⁰.

TTK m. 259'a göre bir ortağın şirketten çıkması veya çıkarılması durumunda, diğer ortaklar bunu tescil ve ilan ettirmekle yükümlüdür. Ortağın çıkmasının tescil ve ilanına kadar çıkma üçüncü kişiler bakımından hüküm ifade etmeyecek, ortağın şirket işlemlerinden dolayı üçüncü kişilere karşı sorumluluğu devam edecektir¹²¹.

Çıkarılan veya çıkan ortak, ayrılmadan önce başlamış olan işlerin doğrudan doğruya sonuçları olan hak ve borçlara katılacaktır (TTK m. 263/1). Bu düzenlemenin sadece iç ilişkide geçerli olmak üzere aksinin kararlaştırılması mümkündür¹²².

TTK m. 263/2'ye göre çıkan ortak, evvelce başlanmış işlerin kalan ortaklar tarafından faydalı sayılacak şekilde tamamlanmasına ve bir sonuca bağlanmasına engel olamayacaktır. Ancak, söz konusu işlerin tasfiyesinin derhal mümkün olamadığı durumda çıkan ortak, her faaliyet dönemi sonunda, o yıl içinde bitirilen işlerin hesaplarını ve devam etmekte olan işlemlerin o tarihteki durumu hakkında bilgi verilmesini isteyebilecektir.

TTK m. 41/1'e göre, kollektif şirketin ticaret unvanında ortaklardan en az birinin adı ve soyadının yer alması gerekmektedir¹²³. Kollektif şirketin ticaret unvanı, tüm ortakların veya ortaklardan en az birinin adı ve soyadıyla şirketi ve türünü gösterecek bir ibareyi içerir¹²⁴. TTK m. 47/2'ye göre, şirketten ayrılan ortağın adı yazılı izin alınmak koşuluyla şirket unvanında kalabilir.

---

¹²⁰ Semerci Vuraloğlu, s. 158.

¹²¹ Semerci Vuraloğlu, s. 159.

¹²² İmregün, s. 111.

¹²³ Semerci Vuraloğlu, s. 159.

¹²⁴ Semerci Vuraloğlu, s. 159.

Ortaklık sözleşmesinde ayrılma payının ne zaman ödeneceği ile ilgili düzenlemeye yer verilebilir¹²⁵. Böyle bir düzenleme olmaması durumunda TTK m. 260'a göre şirketten çıkan ortağın payı, çıkmanın istendiği veya ortağın çıkarıldığı, uyuşmazlık halinde karar tarihine en yakın tarihteki şirket varlığı esas alınarak hesaplanır. TTK m. 262'ye göre, çıkan ortağın 260. maddede yazılı kurallara göre hesaplanacak payı, şirket sözleşmesinde gösterilen tarihte ve şirket sözleşmesinde hüküm bulunmuyorsa ayrılmadan sonra çıkarılacak ilk bilanço tarihinde ödenir. Ancak çıkan ortak ayrılma tarihinden önce başlanan işler tasfiye edilmediği sürece şirketteki sermaye payını geri alamaz¹²⁶.

TTK m. 261'e göre, çıkan ortak, 260. maddeye göre hesaplanan payını şirketten ancak nakden alabilir.

3.3. Komandit Şirketlerde Çıkma

TTK m. 304'te yapılan tanıma göre, ticari bir işletmeyi bir ticaret unvanı altında işletmek amacıyla kurulan, şirket alacaklılarına karşı ortaklardan bir veya birkaçının sorumluluğu sınırlandırılmamış ve diğer ortak veya ortakların sorumluluğu belirli bir sermaye ile sınırlandırılmış olan şirket komandit şirkettir. Komandit şirkette sorumluluk açısından farklı konumlarda olan iki ortak bulunması zorunludur. Bu nedenle komandit şirketler en az iki ortakla (komandite ve komanditer) kurulabilir¹²⁷.

İlk derece sorumluluk şirket tüzel kişiliğine aittir. Gerek komandite, gerek komanditer ortakların sorumluluğu ikinci derecededir¹²⁸. Ortak komandite ise sınırsız, komanditer ise sınırlı olarak şirketin alacaklılarına karşı sorumludur¹²⁹. Ancak komanditer ortağın

---

¹²⁵ Semerci Vuraloğlu, s. 160.

¹²⁶ İmregün, s. 108.

¹²⁷ Bahtiyar, Ortaklıklar, s. 100.

¹²⁸ Bahtiyar, Ortaklıklar, s. 104.

¹²⁹ Bahtiyar, Ortaklıklar, s. 104.

sorumluluğunun sınırsız olduğu istisnai haller de bulunmaktadır. Buna TTK'nın 320 ve 321'inci maddeleri örnek olarak verilebilir.

Kollektif şirketlerin sona ermesine, tasfiyesine ve ortakların şirketten çıkma ve çıkarılmasına ilişkin TTK'nın 243 ile 303'üncü maddeleri komandit şirketlere de uygulanır.

3.4. Anonim Şirketlerde Çıkma

Sermaye şirketlerinde önemli olan şahıs değil; sermaye unsurudur. Bu nedenle, sermaye şirketleri ile şahıs şirketleri arasında temel farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıklardan bir tanesi de ortakların çıkma/çıkarılma konusundadır. Anasözleşmede, kanunun öngördüğü haller dışında (TTK m. 141, 204, 482, 483, 532) çıkarılma nedeni düzenlenemeyeceği gibi çıkma hakkı ve nedenlerine yer verilemez¹³⁰.

TTK'nın 202. maddesinde anonim şirketler açısından hakimiyetin hukuka aykırı kullanılması ile ilgili düzenleme yapılmıştır. Bu maddeye göre; hakimiyetin uygulanması ile gerçekleştirilen ve bağlı şirket bakımından açıkça anlaşılabilir haklı bir sebebi bulunmayan, birleşme, bölünme, tür değiştirme, fesih, menkul kıymet çıkarılması ve önemli esas sözleşme değişikliği gibi işlemlerde, genel kurul kararına red oyu verip tutanağa geçirten veya yönetim kurulunun bu ve buna benzer konulardaki kararlarına yazılı olarak itiraz eden pay sahipleri; hakim teşebbüsten, zararlarının tazminini veya paylarının varsa en az borsa değeriyle, böyle bir değer bulunmuyorsa veya borsa değeri hakkaniyete uygun düşmüyorsa, gerçek değerle veya genel kabul gören bir yöntemle göre belirlenecek bir değerle satın alınmasını mahkemeden isteyebilirler.

Anonim şirketlerde, şirket birleşmelerinde ayrılma akçesi ile ilgili düzenlemeye TTK'nın 141. maddesinde yer verilmiştir. TTK'nın 141. maddesine göre birleşmeye katılan şirketler, birleşme sözleşmesinde, ortaklara, devralan şirkette, pay ve ortaklık

---

¹³⁰ Bahtiyar, Ortaklıklar, s. 287, 288.

haklarının iktisabı ile iktisap olunacak şirket paylarının gerçek değerine denk gelen bir ayrılma akçesi arasında seçim yapma hakkı tanıyabilirler.

Bu düzenlemenin amacı, birleşmeye sıcak bakmayan, birleşme durumunu çıkarlarına uygun bulmayan ortakları bu işlemin sonuçlarından kurtarmak ve bazı durumlarda azlığın birleşme dışında bırakılması yoluyla tam hakimiyetin kurulmasını sağlamaktır.

3.5. Kooperatiflerde Çıkma

TTK'nın 124. maddesi incelendiğinde açık bir şekilde kooperatifler ticaret şirketi olarak kabul edilmiştir. Kooperatifler ticaret şirketlerinden amaçları yönüyle ayrılmaktadır. Ticaret şirketlerinin amacı gelir elde etmek olmasına rağmen kooperatiflerin amacı belirli ekonomik menfaatlerini ve özellikle ortakların meslek veya geçimlerine ait ihtiyaçlarını iş gücü ve parasal katkılarıyla karşılıklı yardım dayanışma ve kefalet ile sağlayıp korumaktır¹³¹.

Kooperatiflerin ticaret ortaklığı sayılıp sayılmayacağı ile ilgili tartışmalar bulunmaktadır. Kooperatiflerin ticaret ortaklığı sayılmayacağını ileri süren görüşler, kooperatiflerin kâr sağlama ve bunu paylaşırma amacı gütmeyeceğini ileri sürmektedir¹³². 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda kooperatiflerin ticaret ortaklıkları arasında sayılmasına ilişkin düzenlemenin 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda korunmuş olması, kooperatiflerin kazanç sağlama ve dağıtma amacı olmasa da ekonomik amaç gütmemesi, KoopK. m. 1'de "teşekkül" yerine açık bir şekilde "ortaklık" ifadesinin kullanılması ve KoopK. m. 98'de anonim şirketlere yollama yapılması hususlarını ileri süren görüş kooperatiflerin ticaret ortaklığı sayılması gerektiğini savunmaktadır¹³³.

---

¹³¹ Can, Mustafa Erdem, "Kooperatif Ortaklığından Çıkma ve Çıkan Kişinin Hakları", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XI, S. 1-2, 2007, s. 73.

¹³² Bahtiyar, Ortaklıklar, s. 1.

¹³³ Bahtiyar, Ortaklıklar, s. 1, 2.

Kooperatiflerde ortağın çıkma hakkı, kooperatif hukukunda yer alan açık kapı ve kooperatifin korunması ilkeleri ile beraber incelenmelidir¹³⁴.

Kooperatifler Kanunu'nun 1. maddesindeki tanımda belirtilen kooperatiflerin değişir ortaklı ve değişir sermayeli olma özelliği, beraberinde açık kapı ilkesinin kooperatif hukukunda etkin olmasını getirmiştir¹³⁵. Açık kapı ilkesi gereğince, kooperatif ortağı kooperatiften çıkma hakkına sahiptir.

KoopK. m. 10 kooperatif ortağının kooperatiften çıkma hakkı ile ilgilidir. Buna göre her ortağın kooperatiften çıkma hakkı bulunmaktadır. Çıkma keyfiyetinin kooperatifin mevcudiyetini tehlikeye düşürmesi halinde ayrılmak isteyen ortağın, muhik bir tazminat ödenmesine dair hüküm ana sözleşmeye konulabilir.

Çıkma hakkı ile ilgili bir diğer kısıtlama Kooperatifler Kanunu'nun 11. maddesinde yer almaktadır. Buna göre kooperatiften çıkma hakkının kullanılması, ana sözleşme ile en çok 5 yıl için sınırlandırılabilir. Aynı maddeye göre haklı ve önemli sebeplerle bu süreden evvel çıkabileceği hususunda ana sözleşmeye hüküm konulabilir. Bir ortağın hiçbir suretle kooperatiften çıkamayacağına dair düzenlemeler ise hükümsüzdür.

Ana sözleşmede ortaklara çıkma hakkı tanıyan başka sebepler gösterilebileceği gibi ortağa kayıtsız ve şartsız olarak kooperatiften çıkma hakkı tanınabilir. Yasada belirlenen usullere uymak kaydıyla ana sözleşmede çıkmayı gerektiren sebepler çıkma yöntemi ve çıkmaya bağlanan sonuçlar serbestçe düzenlenebilir¹³⁶.

Kooperatifler Kanunu'nda başkaca çıkma halleri düzenlenmiş ise de tez konusunun limited şirketlerde ortaklıktan çıkma ve çıkarılma olması nedeniyle şimdilik bu açıklamalarla yetinilecektir¹³⁷.

---

¹³⁴ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 58.

¹³⁵ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 58.

¹³⁶ Can, "Kooperatif Ortaklığı", s. 85.

¹³⁷ Kooperatiflerde çıkmanın kendiliğinden gerçekleştiği durumlar da bulunmaktadır. Bu durumlara örnek olarak, ortağın ölmesi ve tüzel kişiliğin sona ermesi, görev ve hizmetin sona ermesi, taşınmazın ve işletmenin devredilmesi verilebilir. Bunun dışında kooperatiflerden olağanüstü sebeplerle çıkma

4. LİMİTED ŞİRKETTEN ÇIKMA HALLERİ

Limited şirket ortağının çıkma hakkı TTK m. 638 hükmünde düzenlenmiştir. Anılan düzenleme incelendiği takdirde, ortaklık sözleşmesi ile ortaklara şirketten çıkma hakkının tanınabileceği; böyle bir düzenleme ortaklık sözleşmesinde yer almasa dahi her ortağın haklı sebeplerin varlığı halinde şirketten çıkmasına karar verilmesi için dava açabileceği görülecektir.

4.1. Şirket Sözleşmesi ile Ortağa Çıkma Hakkının Tanınması

TTK m. 638'e göre ortaklık sözleşmesi ile ortaklara çıkma hakkı tanınabilir, bu hakkın kullanılmasını belirli şartlara bağlanabilir. Şirket sözleşmesinde yer verilecek düzenleme ile ortaklara tanınan çıkma hakkı, hukuki açıdan ortaklara tanınan bozucu yenilik doğuran bir haktır¹³⁸. Ortak, kendisine tanınan bu hakkı kullanarak, çıkma iradesini ortaklığa ulaştırdığı anda çıkma gerçekleşir. Ortağın çıkma yönündeki beyanının ortaklık tarafından kabulüne gerek yoktur¹³⁹. Şirket ile ortak arasında çıkma hakkının şirket sözleşmesinde yer alan sebeplere ve koşullara uygunluğu konusunda fikir ayrılığının mevcut olması durumunda, ortak tarafından tespit davası açılabilir¹⁴⁰. Mahkeme kararı geriye etkili ve açıklayıcı niteliktedir¹⁴¹.

TTK m. 638'de düzenleme altına alınan ve ortaklara tanınan çıkma hakkı herhangi bir şarta bağlı olmadan tanınabileceği gibi bu hakkın kullanılması belirli şartlara bağlanabilir¹⁴². Örneğin; bu hakkın şirketin kurulmasından itibaren beş yıl içinde veya

---

durumları da bulunmaktadır. Şahsi sorumluluğun ağırlaştırılması veya ek yükümlülük konması, giriş sisteminde eksiklik nedeni ile çıkma buna örnek gösterilebilir. Ana sözleşmede de ortaklara çıkma hakkı tanıyan sebepler öngörülebilecektir. Detaylı bilgi için bkz. Can, "Kooperatif Ortaklığı", s. 71-95.

¹³⁸ Çamoğlu, "Çıkma-I", s. 256.

¹³⁹ Çamoğlu, "Çıkma-I", s. 256.

¹⁴⁰ Çamoğlu, "Çıkma-I", s. 257; Ayrıntılı bilgi için bkz. Dördüncü Bölüm, Başlık 7/7.2/7.2.2.

¹⁴¹ Çamoğlu, "Çıkma-I", s. 257.

¹⁴² Çamoğlu, "Çıkma-I", s. 256; Özdoğan Daloğlu, s. 28 vd.

beş yıl dolduktan sonra kullanılabilmesi esas sözleşme ile öngörülebilir¹⁴³. Şirketin farklı ortaklarına tanınan çıkma hakkının kullanılmasının farklı koşullara bağlanmasına da bir engel bulunmamaktadır. Örneğin; ortaklardan birinin belli bir yaşa geldikten sonra, bir başka ortağın bilançonun iki yıl üst üste zarar ile kapanması durumunda çıkma hakkını kullanabileceği düzenlenebilir¹⁴⁴.

Ortaklık sözleşmesinde düzenlenmesi gereken çıkma hakkı, tüm ortaklara tanınabileceği gibi, münferit ortaklara da tanınabilir¹⁴⁵. Bunun dışında ilgili ortaklık esas sermaye payı ile bağlantılı olarak çıkma hakkının tanınması olanaklı olup söz konusu esas sermaye payına sahip olan ortak, ortaklıktan çıkma hakkını kullanabilecektir¹⁴⁶.

Çıkma hakkının şartsız olarak tanınması birtakım sorunlara neden olabilecektir. Hiçbir şart öngörülmemesi durumunda ortağın şirketten istediği zaman ayrılması mümkün olabilecektir. Ayrılan ortağın payına karşılık gelen değeri ödemek durumunda kalan şirket, bu ödeme için hazırlıksız yakalanabilecektir¹⁴⁷. Sermayenin şirket alacaklıları için teminat olması ve ortakların şirket borçları ile ilgili kişisel sorumluluklarının olmaması dikkate alındığında bu durum şirket alacaklıları tarafından hoş karşılanmayacaktır¹⁴⁸.

4.1.1. Şirket Sözleşmesindeki Düzenleme

Limited şirket ortaklarına şirket sözleşmesi ile tanınacak olan çıkma hakkı, kuruluş esnasında kurucu ortaklar tarafından sözleşmede yer verilebileceği gibi, TTK m. 589

---

¹⁴³ Çamoğlu, “Çıkma-I”, s. 256.

¹⁴⁴ Çamoğlu, “Çıkma-I”, s. 256.

¹⁴⁵ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 874.

¹⁴⁶ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 874.

¹⁴⁷ Özdoğan Daloğlu, s. 28.

¹⁴⁸ Baştuğ, Şirketler Hukuku, s. 33.

düzenlemesine uygun olarak sonradan şirket sözleşmesinin değiştirilmesi sureti ile de sözleşmeye eklenebilir¹⁴⁹.

TTK m. 577'ye göre şirket sözleşmesinde çıkma hakkının tanınması ile bunun kullanılmasının şartları öngörülebilir. Ortaklara, sözleşmeye dayalı olarak ortaklıktan çıkma hakkının tanınması zorunlu değildir¹⁵⁰. Ancak ortaklara böyle bir hakkın tanınabilmesi için şirket sözleşmesinde bu yönde bir hüküm bulunması zorunludur. TTK m. 577/1-k düzenlemesine göre çıkma hakkının tanınması ile bunun kullanılmasının şartları ortaklık sözleşmesinde öngörülürse, bağlayıcı hüküm niteliğine sahip olacaktır¹⁵¹.

Sözleşmeye dayalı çıkma hakkının geçerli olabilmesi için, bu hakkın; şirketin kurulduğu anda kuruluş sözleşmesinde veya gerekli çoğunluk ile alınan şirket sözleşmesinin değiştirilmesi kararı ile sözleşmeye eklenmesi, bu hakkın kim veya kimler tarafından kullanılabilceğinin belirtilmesi, hakkın kullanılmasının belirli bir şartlara bağlanıp bağlanmadığı, bağlandı ise şartların gerçekleşme koşulları ve zamanının belirtilmesi ve haklı sebep olarak şirket sözleşmesinde belirli şartlar öngörülmüşse, bu şartların gerçekleşmesi gerekmektedir. Bu şartlar birlikte bulunmadığında ortak açısından sözleşmeye dayalı olarak çıkma hakkının doğduğu söylenemez¹⁵².

Şirketin kuruluşu esnasında kurucular tarafından imza edilen ortaklık sözleşmesiyle çıkma hakkı tanınması durumunda tüm ortakların bilgisi ve muvafakati dahilinde çıkma hakkı kabul edilmiş olacaktır¹⁵³.

Şirkete kuruluştan sonra ortak olarak katılan kişiler için de şirket sözleşmesi ile daha önceden tanınmış olan çıkma hakkının meşruiyeti açıktır¹⁵⁴. Bu durum şirket

---

¹⁴⁹ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 63; Şener, Limited Ortaklıklar, s. 873.

¹⁵⁰ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 876.

¹⁵¹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 873.

¹⁵² Öztürk Dirikkan, s. 31-35.

¹⁵³ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 63.

sözleşmesinin korporatif ve bağlayıcı etkisinin sonucudur. Dolayısıyla şirkette kuruluştan sonra sermaye payı iktisap edenler de çıkma hakkında ilişkin şirket sözleşmesi düzenlemelerine tabidirler. Örnek vermek gerekirse, şirkete pay devri sonrası katılan ortak, şirket sözleşmesinde yer alan çıkma hakkı ile ilgili haklara sahip olacaktır.

Ortaklık sözleşmesi ile düzenlenen sözleşmesel çıkma hakkının sonradan sözleşme değişikliği yapmak suretiyle kaldırılıp kaldırılamayacağı sorusu gündeme gelmektedir. Esas sözleşme ile ortaklara sözleşmesel çıkma hakkı tanınması durumunda, tanınan bu hakkın sözleşme değişikliği ile ellerinden alınması, ilgili ortakların muvafakatine bağlıdır¹⁵⁵. Çünkü sözleşmesel çıkma hakkı nispi müktesep bir ortaklık hakkıdır¹⁵⁶.

Bunun dışında esas sözleşmede düzenlenen çıkma hakkının sonradan başka kural ve şartlar getirmek suretiyle zorlaştırılıp zorlaştırılmayacağı sorusu da akla gelmektedir. Sözleşmesel çıkma hakkının, sonradan özüne dokunulmaksızın şartlar ve kurallar getirilerek sınırlandırılabilmesi olanak dahilindedir¹⁵⁷. Yukarıda ifade edildiği gibi bu hak, nispi müktesep bir ortaklık hakkıdır¹⁵⁸.

4.1.2. Şirket Sözleşmesinde Öngörülebilecek Kayıtlar

Yukarıda ifade edildiği gibi şirket sözleşmesinde çıkma hakkının tanınması ile bunun kullanılmasına ilişkin şartlar öngörülebilecektir.

Ortaklık sözleşmesi ile tanınacak olan çıkma hakkı, herhangi bir şarta bağlı olmadan mutlak olarak ortakların isteğine bırakılabileceği gibi, bu hakkın kullanılması belirli

---

¹⁵⁴ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 63.

¹⁵⁵ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 876; Özdoğan Daloğlu, s. 35, 36.

¹⁵⁶ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 876.

¹⁵⁷ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 876.

¹⁵⁸ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 876.

şartlara da bağlanabilir¹⁵⁹. Şirket sözleşmesinde çıkma hakkının kullanılmasına ilişkin herhangi bir şart öngörülmediği durumda, ortak bu hakkını kullanırken TMK m. 2’de ifade edilen dürüstlük kuralına uygun davranmalıdır. TTK m. 577’ye göre şirket sözleşmesinde tanınan çıkma hakkı sonrasında çıkan ortağa ödenecek olan ayrılma akçesinin nasıl belirleneceği ve ödenme şekli de düzenlenebilecektir.

4.1.2.1. Şekle İlişkin Kayıtlar

Şirket sözleşmesinde yer alan çıkma hakkının kullanılması ile ilgili şartlar, bu hakkın hangi usullere uyularak ne şekilde kullanılacağını gösterir nitelikte olabilir.

Şirket sözleşmesinde çıkma yönündeki irade beyanının açıklanması veya çıkmanın gerçekleşmesi ile ilgili şekil ve süre şartları öngörülebilecektir¹⁶⁰. Bu durumda çıkma iradesinin geçerli olabilmesi için şirket sözleşmesinde öngörülen şartlara uyulması gerekmektedir¹⁶¹.

Şirket sözleşmesinde çıkma bildirimini sözlü olarak veya noter aracılığıyla yapılacağı¹⁶², çıkma hakkının dava yolu ile kullanılacağı¹⁶³, çıkmanın genel kurul onayına bağlanması¹⁶⁴ gibi düzenlemeler yapılması mümkündür.

4.1.2.1.1. Süre

Limited şirket sözleşmesinde düzenlenen çıkma hakkı ile ilgili sürelerin öngörülmesi mümkündür¹⁶⁵. Çıkma hakkının kullanılması ile ilgili şirket sözleşmesinde; çıkma

---

¹⁵⁹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 873, Taşdelen, s. 176.

¹⁶⁰ Baştuğ, Şirketler Hukuku, s. 34.

¹⁶¹ Baştuğ, Şirketler Hukuku, s. 35.

¹⁶² Gürpınar, s. 84.

¹⁶³ Gürpınar, s. 84; Baştuğ, Şirketler Hukuku, s. 35.

¹⁶⁴ Taşdelen, s. 176.

¹⁶⁵ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 875.

iradesinin açıklanması için ihbar süresi öngörülmesi, çıkma hakkının belirli bir süre içerisinde kullanılması, çıkmanın belirli bir süre için yasaklanması ile ilgili düzenlemeler yapılabilecektir¹⁶⁶.

Çıkma hakkının doğumundan itibaren belirli bir ihbar süresine uyularak kullanılması şirket sözleşmesinde öngörülebilir¹⁶⁷. Böyle bir düzenleme, şirketin ve diğer ortakların çıkma talebine hazırlıksız yakalanmalarını ve şirketin idari ve iktisadi sıkıntılara düşmesini önleyecektir¹⁶⁸.

Bunun yanında çıkma hakkının bir sonraki hesap yılında hüküm ifade edeceği veya bu hakkın belirli bir zaman için kullanılmasının yasaklanabileceği ile ilgili düzenlemelere de şirket sözleşmesinde yer verilebilir¹⁶⁹.

4.1.2.1.2. Bildirim Şekli

Şirket sözleşmesinde düzenlenen çıkma hakkının kullanılmasına ilişkin şartlar, bu hakkın hangi usule göre, ne şekilde kullanılacağını gösterecektir.

Çıkmanın bildirilmesi ile ilgili Türk Ticaret Kanunu'nda özel bir şekil şartı düzenlenmemiştir. Çıkma iradesinin bildirilmesi, tek taraflı olarak limited şirkete yöneltilen bir irade beyanıdır¹⁷⁰. Şirket sözleşmesinde, çıkmanın bildirilmesine ilişkin bir şekil şartına yer verilmediği sürece bildirim ile ilgili herhangi bir sınırlama söz konusu değildir. Ancak ortaklar, şirket sözleşmesi ile çıkma bildirimini ile ilgili şekil şartı öngörülürse bu şarta uygun olarak çıkma bildirimini yapılması gerekmektedir¹⁷¹. Böyle bir düzenleme yoluna gidilmesi çıkabilecek muhtemel uyuşmazlıkların önüne

---

¹⁶⁶ Taşdelen, s. 176; Baştuğ, Şirketler Hukuku, s. 35.

¹⁶⁷ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 65.

¹⁶⁸ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 65.

¹⁶⁹ Baştuğ, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 35.

¹⁷⁰ Beşok, s. 42.

¹⁷¹ Beşok, s. 42.

geçilmesi noktasında önemli faydalar sağlayacaktır. Örnek vermek gerekirse çıkma bildiriminin noter vasıtası ile yapılması gerektiğinin sözleşmeye eklenmesi mümkündür¹⁷².

TBK m. 17/1 düzenlemesine göre; çıkma bildiri ile ilgili olarak şirket sözleşmesinde bir şekil şartı öngörüldüğü halde, şirket sözleşmesinde öngörülen şekil şartına uyulmadan yapılan bildirim geçerli olmayacaktır¹⁷³.

4.1.2.2. Esasa İlişkin Kayıtlar

Çıkma hakkının şartları ile ilgili olarak şirket sözleşmesine eklenecek hususları sınırlı bir şekilde saymak mümkün değildir. Ancak şirket sözleşmesinde yer verilecek olan bu kayıtların bir haklı sebep teşkil etme zorunluluğu yoktur¹⁷⁴. Ortaklık sözleşmesi ile tanınan çıkma hakkının kullanılması, belirli şartların gerçekleşmesine bağlanabilir¹⁷⁵. Ancak çıkma hakkının kullanılması için öngörülen şartlar belirlenirken TBK m. 26-27 düzenlemelerine riayet edilmelidir¹⁷⁶.

4.1.2.2.1. Diğer Müesseselerle İlişkilendirme

Şirket sözleşmesinde öngörülen çıkma hakkı, şirketten çıkan ortağın payını devretmesi ile ilişkilendirilebilir¹⁷⁷. Şirket sözleşmesinde, ortağın yapacağı çıkma bildiriminin sonuç doğurması durumu diğer ortakların veya limited şirketin kendisinin çıkan ortağın payını almasına bağlanabilir¹⁷⁸.

---

¹⁷² Gürpınar, s. 84.

¹⁷³ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 66.

¹⁷⁴ Öztürk Dirikkan, s. 32.

¹⁷⁵ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 874.

¹⁷⁶ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 874.

¹⁷⁷ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, N. 1677b.

¹⁷⁸ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 67.

4.1.2.2.2. Mali Yapı ve Durum ile İlgili Kayıtlar

Limited ortaklıklar, kanunen yasak olmayan her türlü ekonomik amaç ve konuda faaliyet göstermek amacıyla kurulabilmekle birlikte uygulamada genellikle kâr elde edip dağıtma amacının benimsenmektedir. Limited ortaklığın faaliyet gösterirken zarar etme durumu da ihtimal dahilindedir. Bu durum ticari hayatın riskleri arasındadır.

Ortaklara, belirli kârlılık oranlarının altında kaldığı durumlarda, şirketin girişimleri ve yatırımlarının öngörüldüğü gibi sonuçlanmaması veya ekonomik hedeflerin gerçekleştirilememesi gibi durumlarda çıkma hakkı tanınabilir¹⁷⁹. Ancak şirket sözleşmesine konulacak bu gibi kayıtların, zor durumda olan şirketi daha da zor duruma sokmamak adına süre ile sınırlandırılması yerinde olacaktır.

Ancak şirket sözleşmesine sadece bir bilanço dönemi içinde zarar edilmiş olması durumu ortağın çıkma hakkının doğumu sebebi olarak gösterilemez. Çünkü böyle bir durum şirket ile diğer ortakların haklarının dürüstlük kurallarına ve hukuka aykırı olarak sınırlandırılması anlamına gelecektir¹⁸⁰.

4.1.2.2.3. İdari Yapı ve Organlar ile İlgili Kayıtlar

Şirket sözleşmesinde şirketin idari yapısının veya organlarının değişmesi halinde ortakların çıkma hakkının doğacağı ile ilgili bir hüküm öngörebilir¹⁸¹. Örneğin; oldukça tecrübeli ve tanınmış bir kişinin müdürlüğünü yaptığı limited şirkette, şirket müdürün değişmesi bir çıkma sebebi olabilecektir¹⁸².

Şahıs şirketlerine yaklaşan yönleriyle ortaklar arası ilişkilerin ve ortakların sadakatinin önemli olduğu limited şirketlerde, genel kurulda yer alan ortakların nitelikleri önem arz

---

¹⁷⁹ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 68.

¹⁸⁰ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 68.

¹⁸¹ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 68.

¹⁸² Arslanlı, Halil/Domaniç, Hayri, Limited Şirketler Hukuku ve Uygulaması, TTK Şerhi, C. III, İstanbul 1989, s. 767.

etmektedir. Örneğin, limited şirketin ortağı olan büyük bir şirketin ortaklıktan ayrılması durumu ortaklık sözleşmesinde çıkma sebebi olarak gösterilebilir¹⁸³.

4.1.2.2.4. Ortağa Bağlı Kişisel Sebepler

Limited şirket sözleşmesi ile ortağa çıkma hakkı tanınan durumlardan biri de ortakların kişisel durumları ile ilgili olabilir. Müdür olan ortağın müdürlük sıfatını kaybetmesi, şirket ortağının çalıştığı alanlarda beklediği terfileri alamaması gibi durumlar bu kapsamda şirket sözleşmesinde yer alabilir¹⁸⁴. Bunun dışında belirli bir yaşa gelmiş olan ya da belirli bir ortaklık süresini tamamlayan ortaklara da ortaklıktan çıkma hakkı tanınabilir¹⁸⁵.

4.1.2.2.5. Sözleşme ile Çıkma Hakkının Bir Ortağa veya Bazı Ortaklara Tanınması

Bir ortağa veya bazı ortaklara çıkma hakkı tanınmasının mümkün olup olmadığı; başka bir ifadeyle, sözleşme ile çıkma hakkının tanınacak olması halinde, bu hakkın tüm ortaklara tanınmasının zorunlu olup olmadığı tartışmalı bir husustur. Sözleşme ile tanınan çıkma hakkının bazı ortaklara veya imtiyaz olarak esas sermaye paylarına tanınması durumunun eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmayacağı çoğunluk görüşü tarafından kabul edilmektedir¹⁸⁶. TAŞDELEN'e göre; objektif nitelikte olmak ve eşitlik ilkesine uyulmak kaydı ile sözleşme ile tanınan çıkma hakkı ortakların hepsine tanınabileceği gibi ortakların bir kısmına da tanınabilir¹⁸⁷. ÇAMOĞLU'na göre böyle bir ayırım yapılması mümkündür. Örneğin; şirkete katılması istenen bir ortak kendisine böyle bir hakkına tanınması durumunda ortaklığa girmeyi kabul ediyorsa bu hak tanınabilir ve böyle bir hüküm eşitlik ilkesine de aykırı düşmeyecektir¹⁸⁸. ŞENER'e

¹⁸³ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 69.

¹⁸⁴ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 69.

¹⁸⁵ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 874.

¹⁸⁶ Özdoğan Daloğlu, s. 27.

¹⁸⁷ Taşdelen, s. 175.

¹⁸⁸ Çamoğlu, "Çıkma-I", s. 256.

göre sözleşme ile tanınan çıkma hakkı, tüm ortaklara tanınabileceği gibi, münferit ortaklara da tanınabilir¹⁸⁹. Bu hakkın ortaklık esas sermaye payı ile bağlantılı olarak da tanınması mümkün olup, bu durumda söz konusu esas sermaye payına sahip olan ortak çıkma hakkını kullanabilecektir¹⁹⁰.

PULAŞLI, TTK m. 639/1’de düzenlenen çıkmaya katılma talep etme hakkı ile ilgili eşit işlem ilkesi gereğince ortaklar arasında bir ayırım yapılamayacağından böyle bir düzenlemenin mümkün olmayacağını ileri sürmektedir¹⁹¹.

4.1.2.2.6. Ayrılma Akçesine İlişkin Düzenlemeler

Çıkma hakkının kullanılması durumunda, şirket sözleşmesine ortaklık payının ödenmesi ile ilgili sınırlamalar konulabilir. Çıkan ortağa ödenecek olan ayrılma akçesinin, gerek ödeme süresi, gerekse de ödeme miktarı ile ilgili hususlar sözleşme ile önceden belirlenebilir¹⁹². Ancak, çıkan ortağın payı dolayısıyla ödenecek karşılığı hiç istemeyeceği yönünde bir hüküm batıl sayılmalıdır¹⁹³.

4.1.3. Şirket Sözleşmesinde Öngörülen Sebeplere Dayalı Olarak Çıkma

Şirket sözleşmesinde öngörülen sebeplere dayalı olarak çıkma hakkının kullanılması, çıkmak isteyen ortağın şirket tüzel kişiliğine yönelteceği tek taraflı bir irade beyanı ile mümkündür¹⁹⁴. Bu bildirim geçerlilik kazanması ortaklığın kabulüne bağlı değildir¹⁹⁵.

¹⁸⁹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 874.

¹⁹⁰ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 874.

¹⁹¹ Pulaşlı, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, C. II, Ankara 2011, § 61 N. 109.

¹⁹² Beşok, s. 42; Ayrıntılı bilgi için bkz. Dördüncü Bölüm, Başlık 3/3.1.

¹⁹³ Beşok, s. 42.

¹⁹⁴ Baştuğ, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 39; Taşdelen, s. 178.

¹⁹⁵ Taşdelen, s. 178; Özdoğan Daloğlu, s. 34.

Türk Ticaret Kanunu'nda çıkma hakkının kullanılmasıyla ilgili herhangi bir şekil şartı öngörülmemiş ise de bu hakkın yapılacak olan bir bildirimle kullanılacağı aşikârdır. Bu bildirim herhangi bir geçerlilik şartı öngörülmediği için sözlü olarak da yapılabilir. Bu bağlamda çıkma iradesinin açık ve anlaşılır olması yeterlidir¹⁹⁶. İspat açısından bildirim noter vasıtası ile yapılması yerinde olacaktır.

Çıkma hakkını kullanmak isteyen ortak, çıkma bildiriminde bulunurken dürüstlük kurallarına riayet etmelidir¹⁹⁷. İyi niyetli olmayan ve dürüstlük kurallarına aykırı çıkma bildirimleri geçerli olmayacaktır¹⁹⁸.

Çıkma bildiriminin geçerlilik kazanabilmesi için şirketin kabulü gerekmemektedir¹⁹⁹. Çıkma beyanı şirkete ulaştığında, şirket müdürü çıkma beyanının geçerliliğini değerlendirir²⁰⁰. Çıkma bildirimini alan şirket müdürleri, sözleşmesel çıkma sebeplerinin gerçekleşip gerçekleşmediğini, çıkma hakkının sözleşmesel şartlara uygun olarak kullanılıp kullanılmadığını inceleyecektir²⁰¹. Ortaklık sözleşmesinde yer alan sebeplerin gerçekleşip gerçekleşmediği ve ortağın sözleşmesel çıkma hakkının doğup doğmadığı ile ilgili ortak ile ortaklık arasında ihtilaf doğma durumu olabilmektedir²⁰². Çıkma bildiriminin geçersiz olduğu düşünülüyorsa, şirket tarafından çıkma bildiriminin geçersizliğinin tespiti amacıyla tespit davası açılması gerekmektedir²⁰³. Bu davada sözleşmesel çıkma sebeplerinin gerçekleşmediğini veya yapılan bildirim geçersiz olduğunu şirket ispat etmelidir²⁰⁴. Ancak bu açıklama çıkmak isteyen ortağın tespit

---

¹⁹⁶ Kaya, Ali, "Limited Şirkette Ortağın Ortaklıktan Çıkması", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 5, S. 1-2, Aralık-Ocak 2010, s. 214.

¹⁹⁷ Taşdelen, s. 178.

¹⁹⁸ Baştuğ, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 41.

¹⁹⁹ Özdoğan Daloğlu, s. 34.

²⁰⁰ Yıldız, s. 155.

²⁰¹ Bilgili/Demirkapı, s. 767.

²⁰² Şener, Limited Ortaklıklar, s. 878.

²⁰³ Taşdelen, s. 178; Bilgili/Demirkapı, s. 767; Şener, Limited Ortaklıklar, s. 878; Yıldız, s. 155.

²⁰⁴ Özdoğan Daloğlu, s. 34.

davası açamayacağı olarak anlaşılmalıdır²⁰⁵. Çıkmak isteyen ortak da yapmış olduğu çıkma bildirimini geçerliliğinin tespiti için dava açabilecektir²⁰⁶. ÖZDOĞAN DALOĞLU'na göre; çıkma bildiri şirkete ulaştığı anda hüküm ve sonuçlarını doğuracağından, aksini iddia eden şirketin dava açması yerinde olacaktır²⁰⁷.

Mahkemenin vereceği karar tespit niteliğinde olup açıklayıcı niteliğe sahiptir²⁰⁸. Mahkeme tarafından sadece ortaklık sözleşmesinde yer alan çıkma nedenlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği incelenecektir²⁰⁹.

Çıkma bildiri, şirket müdürlerine yapılır²¹⁰ ve bu bildirim şirkete ulaştığı anda hüküm ifade eder²¹¹. Bunun yanında şirket sözleşmesinde çıkma zamanı, ihbar öneli gibi düzenlemelere tabi tutulmuş ise, çıkma hukuki sonuçlarını şirket sözleşmesindeki düzenlemelere göre doğurur²¹². Müdürün birden fazla olması durumunda, herhangi bir müdüre çıkma beyanında bulunulması yeterlidir²¹³.

İki kişilik ortaklıklarda, ortaklardan birisi çıkma iradesine sahipse, bu durumda çıkmak isteyen ortak çıkma beyanını diğer ortağa yapabilmelidir²¹⁴. Bir ortaklıkta tek bir müdür varsa ve bu ortaklıktan çıkmak istiyorsa, bu durumda çıkma beyanının ortaklığa atanacak olan bir kayyımaya yapılması düşünülebilir²¹⁵.

---

²⁰⁵ Özdoğan Daloğlu, s. 34.

²⁰⁶ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 878.

²⁰⁷ Özdoğan Daloğlu, s. 34.

²⁰⁸ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 878.

²⁰⁹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 878.

²¹⁰ Pulaşlı, Şerh, § 61 N. 110.

²¹¹ Baştuğ, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 42.

²¹² Baştuğ, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 42.

²¹³ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 877.

²¹⁴ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 877.

²¹⁵ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 877.

4.2. Haklı Sebep ile Çıkma Hakkı

Limited ortaklık sürekli nitelikte bir hukuki ilişkidir. Sürekli nitelikteki hukuki ilişkilerde tarafların TMK m. 2'deki dürüstlük kuralı gereğince, ilişkinin devamı kendisi için çekilmez hale gelmişse bu ilişkiyi sürdürmesi kendisinden beklenemeyeceğinden, haklı sebeplerin varlığı halinde bu ilişkiyi sona erdirmesi mümkündür²¹⁶.

Limited şirketlerde, haklı bir sebebin oluştuğunu düşünen her ortak TTK m. 638/2 hükmüne göre haklı sebeple çıkma davası açabilecektir. TTK m. 638/2'de ayrıca *“mahkeme istem üzerine, dava süresince, davacının ortaklıktan doğan hak ve borçlarından bazılarının veya tümünün dondurulmasına veya davacı ortağın durumunun teminat altına alınması amacıyla diğer önlemlere karar verebilir.”* düzenlemesine yer verilmiştir. Madde gerekçesinde *“haklı sebeplerle çıkma davası şahıs şirketlerine özgü ve varlığı zorunlu bir kurumdur.”* ifadesine yer verilmiştir. Ortak, limited şirketlerde kendisi için çekilmez hale gelen bir ilişkiyi devam ettirmek zorunda kalmayacak ve TTK m. 638/2 uyarınca dava açarak çıkma hakkını kullanabilecektir²¹⁷.

Haklı sebeple çıkma hakkı vazgeçilmez ve mutlak bir haktır²¹⁸. Bu nedenle, haklı sebeple çıkma hakkının ortaklık sözleşmesi ile kaldırılması veya sınırlandırılması mümkün değildir²¹⁹. Haklı sebeple çıkma hakkının sadece belli ortaklara tanınması, hakkın bazı şartların gerçekleşmesi sonrasında kullanılacağı ya da bu hakkın hiçbir şekilde kullanılamayacağına yönelik hakkı sınırlayan veya hakkın özüne dokunan sözleşme hükümleri geçersizdir²²⁰.

---

²¹⁶ Bu konuda bkz. Seliçi, Özer, Borçlar Kanununa Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi, İstanbul 1977.

²¹⁷ Taşdelen, s. 180.

²¹⁸ Taşdelen, s. 180; Şener, Limited Ortaklıklar, s. 879; Baştuğ, Şirketler Hukuku, s. 51.

²¹⁹ Öztürk Dirikan, s. 38; Bilgili/Demirkapı, s. 765.

²²⁰ Öztürk Dirikan, s. 38.

Ortak tarafından haklı sebebe dayalı olarak açılacak olan çıkma davası, yenilik doğuran bir davadır²²¹. Mahkemenin çıkma yönünde vereceği karar şirket ile ortak arasındaki ilişkiyi sona erdirmekte olup bu karar hükümlerini dava tarihinde değil, kararın kesinleştiği tarihte doğuracaktır²²².

4.2.1. Haklı Sebep Kavramı

Haklı sebep kavramının temelini dürüstlük kuralı ve kişilik haklarının korunması ilkesi oluşturmaktadır²²³.

Haklı sebebe dayalı olarak çıkma hakkının kullanılması, mahkeme tarafından haklı bir sebebin varlığının tespiti kararına bağlıdır. Kanun koyucu, çıkma hakkını haklı sebebin varlığına bağlamış ise de haklı sebep kavramı limited şirketler ile ilgili olarak Türk Ticaret Kanunu'nda tanımlanmamıştır. Bu nedenle her somut olaya göre haklı sebebin var olup olmadığı değerlendirilmelidir²²⁴.

Anonim şirketlerin haklı sebeple feshinin düzenlendiği TTK m. 531 gerekçesinde haklı sebep kavramının niteliklerinin gösterilmesi ve tanımlanmasının yargı kararlarına ve öğretiyeye bırakıldığı belirtilmiştir²²⁵. Haklı sebep kavramı ile ilgili olarak kollektif şirketlere ilişkin düzenleme olan TTK m. 245 hükmünden faydalanılabilecektir²²⁶.

TBK m. 629'a göre adi şirketlerde haklı bir sebep varsa, diğer ortaklardan her biri yönetim yetkisini kaldırabilir. Yönetici ortağın yetkilerinin kaldırılması veya kısıtlanması için özellikle yönetici ortağın görevini aşırı ölçüde ihmal etmesi veya iyi

---

²²¹ Çamoğlu, "Çıkma-I", s. 259.

²²² Çamoğlu, "Çıkma-I", s. 259.

²²³ Taşdelen, s. 179.

²²⁴ Bilgili/Demirkapı, s. 765.

²²⁵ Özdoğan Daloğlu, s. 47.

²²⁶ Özdoğan Daloğlu, s. 47.

yönetim için gerekli olan yeteneği kaybetmesi durumları haklı sebep teşkil etmektedir²²⁷.

ÇAMOĞLU haklı sebebi, *“hukuki ilişkinin sürdürülmesini çekilmez hale getiren ve bozucu yenilik doğuran bir bildirim veya dava ile hukuki ilişkiyi sona erdirmek veya değiştirmek yetkisinin kullanılmasını adil gösteren hukuki olgu”* olarak tanımlamaktadır²²⁸.

PULAŞLI ise haklı sebebi, *“Ortaklık ilişkisinin dürüstlük kuralı uyarınca devamını olanaksız kılan hukuki bir olaydır.”* şeklinde tanımlamıştır²²⁹.

DOMANIÇ ve ARSLANLI haklı sebep kavramını, *“Bir hukuki ilişkinin sürdürülmesini çekilmez hale getiren ve yenilik doğuran bir bildirim ile veya dava yoluyla hukuki ilişkiyi sona erdirmek veya değiştirmek yetkisinin kullanılmasını adil gösteren hukuki olgu”* olarak tanımlamıştır²³⁰.

BAŞTUĞ’a göre haklı sebep, ilk olarak ortağın şirkete katılmasını sağlayan şahsi veya maddi nitelikteki etkenleri ortadan kaldıracak derecede önemli olmalı, ikinci olarak ise bu sebep ortağın kendisinden şirkete devam etmesinin istenemeyeceği bir durum yaratmış olmalıdır²³¹.

ÇEVİK ise haklı sebebi, şirket sözleşmesinde esaslı sayılan şartların ortadan kalkmış veya değişmiş olması ve bu yeni şartlar altında ortağın şirket ortaklığında kalmasının *“hak ve nesafet”* kurallarına göre istenememesi olarak tanımlamaktadır²³².

---

²²⁷ Aydın, Sevcin, “Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Şirket Ortağının, Ortaklıktan Çıkması ve Çıkarılması”, Terazi Hukuk Dergisi, C. 10, S. 109, Eylül 2015, s. 48.

²²⁸ Çamoğlu, Ersin, Kollektif Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi ve Ortağın Haklı Sebeple Çıkarılması, İstanbul 2008, s. 23.

²²⁹ Bkz. Pulaşlı, Şerh, § 61 N. 116.

²³⁰ Arslanlı/Domaniç, s. 736.

²³¹ Baştuğ, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 47.

²³² Çevik, Orhan Nuri, Kollektif Şirketler, Ankara 1978, s. 626.

ŞENER haklı sebebi, bu sebeplerin varlığı halinde ortağın şirkette kalmasının kendisinden beklenemeyeceği sebepler olarak tanımlamaktadır²³³.

TEKİL, ortakların bir şirket sözleşmesi ile bir araya gelmesinin ortak bir amaca ulaşmak amacını taşıdığından yola çıkarak haklı sebebi *“bunu ileri süren ortağın böyle bir durumla şirkete girmeden önce karşılaşılsaydı şirkete girmeyi asla istemeyeceği durum”* olarak tanımlamıştır²³⁴.

ŞAHİN, ortağın ortaklık sıfatına bağlı meşru menfaatlerini ihlâl eden ve ortaklık ilişkisinin devamını ortak açısından çekilmez kılan olguları haklı sebep olarak kabul etmektedir²³⁵.

Yapılan tanımlardan anlaşılacağı üzere haklı sebep, her somut olaya göre belirlenecektir.

4.2.2. Haklı Sebep Teşkil Edebilecek Durumlar

TTK'nın 638. maddesinde haklı sebeple çıkma davası açma hakkı tanımlanmış, her ortağın haklı sebeplerin varlığı halinde şirketten çıkmasına karar verilmesi için dava açabileceği düzenlenmiştir. Dava açan ortağın haklı sebeplerin varlığını ispat etmesi ve buna ilişkin delilleri mahkemeye sunması gerekmektedir.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2001/3297 E., 2001/5291 K. ve 11.6.2001 Tarihli kararında *“Dava, TTK'nın 551/3'ncü maddesi uyarınca açılmış limited şirket ortağının ortaklıktan çıkarılması istemine ilişkindir. Bir ortağın davranışları şirket faaliyetlerine sekte vuracak ve ızzar edecek ve karşılıklı güveni ortadan kaldıracak nitelikte ise ortağın objektif iyiniyet kurallarına göre ortaklıktan çıkartılmasına karar verilmesi gerekir. Mahkemece, uzman bilirkişi heyeti raporu takdiren benimsenerek davanın kabulüne karar verilmiş ise de, davalı davaya cevap vermeyerek davacı tarafından ileri*

²³³ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 886.

²³⁴ Tekil, Fahiman, Adi, Kollektif ve Komandit Şirketler Hukuku, İstanbul 1996, s. 141 vd.

²³⁵ Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 178.

sürülen vakıaları inkar ettiğine göre, ispat yükü kendisinde olan davacı şirket tarafından ileri sürülen maddi olayların delilleri dosyaya sunulmalıdır, bu hususta tanık sıfatıyla dinlenen diğer iki şirket ortağının müşahhas beyanları da davayı sonuçlandırmada yeterli değildir. Mahkemece davacı şirket tarafından ileri sürülen ve davalının şirket faaliyetlerini aksatacak ve zarar verecek, şirket ortakları arasında var olan karşılıklı güveni ortadan kaldıracak davranışlarının kanıtlarının dosyaya celbi ile incelenmesi ve oluşacak sonuç çerçevesinde bir karar verilmesi gerekirken, yetersiz incelemeyle yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olmuş ve kararın açıklanan nedenle davalı yararına bozulması gerekmiştir.” ifadelerine yer verilmiştir²³⁶.

Haklı sebep kavramı, ortaklık ilişkisini çekilmez hale getiren ve dürüstlük kurallarına göre ortak tarafından bu ilişkinin sürdürülmesinin kendisinden istenemeyeceği nedenleri ifade etmektedir²³⁷. Ortaklık ilişkisinin devamını ortak için çekilmez hale getiren olgular haklı sebep olarak kabul edilecektir²³⁸.

Haklı sebep olarak ileri sürülen nedenlerin haklı sebep teşkil edip etmediği hususunda önemli olan nokta ortak ve şirketin menfaatlerinin karşılıklı olarak değerlendirilmesinden sonra ortaktan şirketle ilişkisine devam etmesinin beklenmemesi ve şirketin de ortağın şirkette kalması için ileri sürdüğü sebeplerin yeterli nitelikte olmamasıdır²³⁹.

Limited şirketlerde çıkma hakkının kullanılmasına dayanak olacak haklı sebepleri sınırlı şekilde saymak mümkün olmamakla birlikte, somut olayın özelliklerine göre inceleme yapılacaktır. Bu sebepler, şirketin gidişatı ve işleyişinden, diğer ortakların davranışlarından kaynaklanabileceği gibi, ortağın kişisel durumlarından da kaynaklanabilir²⁴⁰. Bir ortağın çıkma talebinde bulunmasına yol açan haklı sebep,

---

²³⁶ www.sinerjimevzuat.com.tr. (Erişim Tarihi: 30.11.2019).

²³⁷ Çamoğlu, “Çıkma-I”, s. 259.

²³⁸ Baştuğ, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 48.

²³⁹ Öztürk Dirikkan, s. 43.

²⁴⁰ Taşdelen, s. 183.

genelde ortakların kendi aralarında veya çıkma hakkını kullanan ortakla şirket arasında doğar.

Kollektif şirketler ile ilgili olan TTK m. 245'te haklı sebebin tanımı yapılarak haklı sebep halleri sayılmıştır. Ancak haklı sebep oluşturabilecek olan durumlar, sayılan bu haller ile sınırlı değildir. Bu maddeye göre haklı sebep şirketin kuruluşuna yol açan fiili veya kişisel sebeplerin şirketin işletme konusunun elde edilmesini imkânsız kılacak veya güçleştirecek şekilde ortadan kalkmış olması olarak tanımlanmıştır. Bu maddede bir ortağın şirketin yönetiminde veya hesaplarında şirkete ihanet etmesi, kendisine düşen asli görev ve borçları yerine getirmemesi, şirket unvanını veya mallarını kişisel çıkarları için kötüye kullanması, bir ortağın uğradığı sürekli bir hastalık veya diğer bir sebepten dolayı şirket işlerini yapamayacak duruma gelmesi gibi haller haklı sebebe örnek olarak sıralanmıştır. Bu hükümde sayılan haller limited şirketler açısından da haklı sebep teşkil edebilecektir²⁴¹.

TTK m. 245'te bahsi geçen bir ortağın, şirketin yönetim işlerinde veya hesaplarının çıkarılmasında şirkete ihanet etmiş olması ve bir ortağın kişisel menfaatleri uğruna şirketin ticaret unvanını veya mallarını kötüye kullanması halleri ortağın sadakat borcunu gereği yerine getirmesi veya kaçınması gereken davranışları kapsamaktadır²⁴².

TTK m. 245/1-b düzenlemesinde yer verilen bir ortağın kendisine düşen asli görevleri ve borçları yerine getirmemesi durumu haklı neden sayılmıştır. Buna göre örneğin; bir ortağın hürriyeti bağlayıcı bir suçtan dolayı ceza alıp cezaevine girmesi, ortaklıkta yönetim ve temsilde aktif görevler üstlenmiş bir ortağın bu yükümlülüklerini uzun bir süre yerine getirmesine engel olacağından haklı neden sayılmalıdır²⁴³. Ancak cezaevine giren ortak yönetim veya temsil hakkına sahip değilse, diğer bir deyişle ortaklıkta fiilen çalışması gerekmiyorsa, bu durum bu kapsamda değerlendirilemez²⁴⁴. Bunun dışında

---

²⁴¹ Şahin, "Limited Ortaklık", s. 178.

²⁴² Çamoğlu, Kollektif Ortaklık, s. 122.

²⁴³ Çamoğlu, Kollektif Ortaklık, s. 123.

²⁴⁴ Çamoğlu, Kollektif Ortaklık, s. 123.

şirket ortağının ceza aldığı eylemi yüz kızartıcı, kamu güvenliğine veya sağlığına karşı işlenmiş ya da uluslararası boyutta bir suç ise, bu durum toplumsal değer yargılarına göre ortaklığın adını ve itibarını önemli ölçüde zedeleyeceğinden, nedeni yaratan ortağın ortaklıktan çıkarılması için haklı neden olarak nitelendirilmelidir²⁴⁵. Ancak taksirli bir eylem bu kapsamda değerlendirilemez²⁴⁶.

TTK m. 245/1-d düzenlemesine göre bir ortağın, uğradığı sürekli bir hastalık veya diğer bir sebepten dolayı, üstüne aldığı şirketin işlerini yapmak için gerekli olan yeteneği ve ehliyetini kaybetmesi haklı sebep sayılmıştır. Ancak bu durumun haklı sebep sayılabilmesi için bu olgunun ortağın “üstüne aldığı” şirket işlerini yapmasına engel oluşturacak boyutta olması kıstası konulmuştur²⁴⁷. Örneğin; ortaklıkta idare ve temsil yetkisi bulunmayan, ortaklığa ayni veya nakdi sermaye koyan pasif bir ortağın çalışmayacak duruma gelmesi bu düzenleme kapsamında haklı neden sayılmaz²⁴⁸.

Şirketin sürekli zarar beyan etmesi, ortaklar arasında yönetim ile ilgili konularda çıkan anlaşmazlıklar haklı neden olarak değerlendirilmektedir²⁴⁹.

Bölge Adliye Mahkemesi'nin bir kararına göre sırf ortakların bir araya gelmemesi, aktif olarak çalışmaması, şirketin sürekli zarar etmesi ve davalı şirketin kuruluş gayesinden sapmış ve gayesini gerçekleştiremeyecek duruma gelmiş olması ve vergi mükelleflüğünün re'sen terk ettirilmesi hususları şirket ortaklığından çıkma için tek başına haklı sebep oluşturmayacaktır²⁵⁰.

---

²⁴⁵ Çamoğlu, Kollektif Ortaklık, s. 123.

²⁴⁶ Çamoğlu, Kollektif Ortaklık, s. 123.

²⁴⁷ Çamoğlu, Kollektif Ortaklık, s. 124.

²⁴⁸ Çamoğlu, Kollektif Ortaklık, s. 124.

²⁴⁹ Özcan, s. 250.

²⁵⁰ İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 12. HD. 2018/1000 E., 2019/1600 K., 19.12.2019 T. (Kazancı İhtihat Bilgi Bankası, Erişim Tarihi: 29.03.2020).

Yargıtay bir kararında bir ortağın diğer bir ortak hakkında suç duyurusunda bulunmuş olmasını şirketten çıkmak için haklı sebep olarak kabul etmemiştir²⁵¹.

Yargıtay'ın bir diğer kararında “*Dava, haklı sebeplerle şirket ortaklığından çıkma ve çıkma payının tahsili istemine ilişkin olup, davacılar, müdürler tarafından şirketin kötü yöneltilmesini, şirket hakkında kendilerine bilgi verilmemesini ve uzun zamandır kar payı yada temettü ödemesi yapılmamasını haklı neden olarak ileri sürmüşler; mahkemece de müdürlerin şirketi kötü yönetip zarar etmesine sebep olduğu, davacıların ikameti ile davalı şirketin bulunduğu yerin ayrı şehirlerde olması nedeniyle davacıların şirketi denetim olanağının sınırlı olduğu gerekçeleriyle davacıların ortaklıktan çıkma talepleri haklı bulunmuş ve davanın kabulüne karar verilmiştir. Ancak, mahkemece ortaklık çıkmak için haklı sebeplerin bulunup bulunmadığı hususu yeterince değerlendirilmemiş olup, mahkemece kararın gerekçesinde sayılan nedenler haklı sebepler olarak kabul edilemez. Haklı sebep ile kast edilen örneğin; şirket ortaklığını çekilmez kılacak nitelikteki husumet, şirketin işleyişi, yönetimi ve faaliyetleri hakkında bilgi vermemenin süreklilik kazanması, ortakların şirketten dışlanması, şirket yöneticilerinin kişisel menfaatleri yönünde hareket edip şirketi borca batık hale sürüklemesi, şirkete ihanet etmesi olarak sayılabilir. Somut olayda, davacıların başka bir şehirde olması ya da şirketin bazı yıllar zarar etmiş olması haklı sebep olarak kabul edilemez. Zira, davacıların TTK'nin 614. maddesinde de ifade edildiği üzere şirket işleri hakkında bilgi alma ve inceleme hakkı mevcuttur. Kar payı dağıtımı hususu da Kanun'un 608. maddesinde düzenlenmiş ve kar payı dağıtımına ancak, kanun ve şirket sözleşmesi uyarınca ayrılması gereken kanuni yedek akçelerle, şirket sözleşmesinde öngörülmüş yedek akçeler ayrıldığı takdirde karar verilebileceği ifade edilmiştir. Ayrıca davacılar tarafından şirket müdürlerinin şirketi kötü yönettiğine dair somut deliller sunulmamış olup, ticari hayatta şirketler bazı dönemler kar elde edebileceği gibi zarar da edebilmektedir. Şirket 2008-2009 yıllarında zarar etmiş ise de, 2010 yılında kar elde etmiştir. Şirket faaliyetlerine devam etmekte olup, özvarlığı da mevcudiyetini korumaktadır. O halde, davacılar tarafından ileri sürülen ve delillerle desteklenmeyen gerekçelerin şirket ortaklığından çıkmak için haklı sebep teşkil*

²⁵¹ Yargıtay 11. HD. 2016/4188 E., 2017/6392 K., 21.11.2017 T. (www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim Tarihi: 22.03.2020).

etmeyeceği gözetilmeksizin yazılı gerekçelerle davanın kabulüne karar verilerek davacıların ortaklıktan çıkma paylarının hesaplanması doğru olmamış, yerel mahkeme kararının davalı şirket yararına bozulması gerekmiştir.” ifadelerine yer verilmiştir²⁵².

Yargıtay bu kararında, ortaklıkta ortak olarak kalmayı çekilmez kılacak olan husumetin, ortaklığın işleyişi, yönetimi ve faaliyetleri ile ilgili bilgi vermemenin süreklilik arz etmesinin, ortakların ortaklıktan dışlanması ve ortaklık yöneticilerinin kişisel çıkarıları için hareket ederek ortaklığı borca batık hale sürüklemesinin veya ortaklığa ihanet etmesinin çıkma bakımından haklı sebep oluşturacağına karar vermiştir²⁵³.

Yargıtay bir diğer kararında “*Ortağın infisah sebebi gerçekleşen limited şirketten çıkması mümkün değildir.*” yönünde karar vermiştir²⁵⁴.

Limited şirket ortağının haklarını bilinçli bir şekilde kullanabilmesi için şirketin iktisadi ve idari durumu hakkında yeterli bilgiye sahip olması gerekmektedir²⁵⁵. TTK m. 614/1’e göre her ortak, müdürlerden, şirketin bütün işleri ve hesapları hakkında bilgi vermelerini isteyebilir ve belirli konularda inceleme yapabilir. Ortak tarafından da bilgi alma hakkı kullanırken hakkın kullanım amacı aşılmamalı, şirketin veya diğer ortakların menfaatleri haksız olarak ihlâl edilmemelidir²⁵⁶.

Ortağın, elde ettiği bilgileri şirketin zararına kullanması tehlikesi varsa, müdürler, bilgi alınmasını ve incelemeyi gerekli ölçüde engelleyebilir; bu konuda ortağın başvurusu üzerine genel kurul karar verir (TTK m. 614/2). Buna göre müdürler kendilerine tanınan bu yetkiyi elde edilecek bilgilerin şirketin zararına kullanılması tehlikesi oluşması

---

²⁵² Yargıtay 11. HD. 2015/9114 E., 2016/6883 K., 22.06.2016 T. (www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim Tarihi: 22.03.2020).

²⁵³ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 887.

²⁵⁴ Yargıtay 11. HD. 2010/1194 E., 10256 K., 12.09.2011 T. (Gürel, Murat, “Yargıtay Kararları”, BATİDER, C. 27, S. 4, Aralık 2011, s. 152, 153.).

²⁵⁵ Kaya, Arslan, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı, Ankara 2001, s. 21 vd.

²⁵⁶ Karasu, Rauf, “Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na Göre Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı”, BATİDER, C. XXIII, S. 2, Aralık 2005, s. 93.

durumunda ve gerekli ölçülere uyarak kullanabilecektir. Böyle bir tehlike mevcut değilse, bu yetkinin kullanılması söz konusu olmayacaktır.

Bilgi alma hakkının sürekli olarak engellenmesi durumu çıkma talebi ile ilgili haklı sebep teşkil edebilecektir. Bu konu da verilmiş olan Yargıtay kararında *“Müdürün şirket işleri ve hesapları hakkında bilgi vermemesi halinde ortağın şirket genel kuruluna başvurması, genel kurulun karar vermemesi halinde de mahkemeden karar alması gerekir. Ortağın bilgi almak için her seferinde genel kurula ve mahkemeye başvurmak zorunda kalması halinde bu durum şirketten çıkma talebi için haklı sebep oluşturabilir.”* ifadelerine yer verilmiştir²⁵⁷.

Diğer ortaklarla yaşanan şahsi ve hukuki sorunlar, şirket işlerinde deneyimsizlik gibi durumlar şirketten çıkmak için haklı sebep teşkil etmez²⁵⁸.

Bir ortağın, şirket merkezinin bulunduğu şehirden başka bir şehirde ikamet etmesi veya şirkette kâr payı dağıtılmaması ortaklıktan çıkma bakımından tek başına haklı sebep teşkil etmez²⁵⁹.

Şirketin faaliyet konusunu, yatırım anlayışını değiştirmesi ortağın şirketten çıkması için haklı bir sebep teşkil edebilecektir²⁶⁰. Ortağın karşılayamayacağı büyüklükte bir esas sermaye artırımı bu duruma örnek olarak gösterilebilir²⁶¹.

TTK m. 595/5'e göre şirket sözleşmesi devri yasaklamışsa veya genel kurul onay vermeyi reddetmişse, ortağın haklı sebeple şirketten çıkma hakkı saklı kalmaktadır.

---

²⁵⁷ Yargıtay 11. HD. 2018/4372 E., 2018/ 6663 K., 24.10.2018 T. (Tekin, Ufuk/Bektaş, İbrahim, “Yargıtay Kararları”, BATİDER, C. 34, S. 4, Aralık 2018, s. 397, 398.).

²⁵⁸ Yargıtay 11. HD. 2007/6170 E., 2009/821 K., 27.01.2009 T. (Şit, Başak, “Yargıtay Kararları”, BATİDER, C. 25, S. 1, Mart 2009, s. 273-275.).

²⁵⁹ Yargıtay 11. HD. 2015/9114 E., 2016/6883 K., 22.06.2016 T. (Balık, İfakat/Bektaş, İbrahim, “Yargıtay Kararları”, BATİDER, C. 32, S. 3, Eylül 2016, s. 271-273.).

²⁶⁰ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 76.

²⁶¹ Öztürk Dirikkan, s. 43.

Haklı sebeplerin kaynağı, diğer ortakların çıkma arzusundaki ortağın menfaatiyle çatışan davranışları ve tutumları da olabilir. Payını devretmek suretiyle şirketten ayrılmak isteyen ortağın payını devretmesinin engellenmesi bir haklı sebep olarak değerlendirilebilir²⁶². Ortaklık sözleşmesinde pay devrinin yasaklanmış olması veya pay devrinin reddedilmiş olması durumunda son çare ilkesi gözetilerek davacının çıkma davası açmadan önce başka hukuki yollara başvurma olanağının mevcut olup olmadığı değerlendirilerek hakim tarafından çekilmezlik durumunun belirlenmesi gerekecektir. YILDIZ, devrin yasaklanması veya genel kurul tarafından onaylanmaması durumunda kanun koyucunun bu hükümlerle menfaatler dengesinin gözetilmesi amacıyla payını devredemeyen ortak açısından haklı sebeple çıkma imkânı tanındığını ileri sürmektedir²⁶³. ÇAMOĞLU'na göre ise, ortaklık sözleşmesinin payın devrini yasaklamış olması veya genel kurulun onayı vermemesi durumu tek başına ortağın şirketten haklı sebep çıkmasını talep etmesine olanak sağlamaz²⁶⁴. Hakimin ortağın haklı sebeple çıkma davasını kabul edebilmesi için haklı sebep oluşturabilecek başka nedenlerin de mevcut olması gerekir²⁶⁵.

Kâr dağıtım konusundaki hakkaniyete ve eşit işlem ilkesine aykırı haller de haklı sebep teşkil edebilecektir²⁶⁶. Ancak bu durum sadece bir kez söz konusu olmuş; çeşitli hukuki yollar ile düzeltilmesi mümkün aykırılıklar mevcut ise, çıkma yoluna derhal başvurulmamalı, diğer çözüm yolları öncelikle denenmelidir²⁶⁷.

Haklı sebebin gerçekleştiği iddiasıyla mahkeme önüne gelecek tüm durumlarda ileri sürülen sebeple birlikte bu sebebin “çekilmezlik” durumu yaratıp yaratmadığı da ele alınacaktır²⁶⁸.

---

²⁶² Öztürk Dirikkan, s. 43.

²⁶³ Yıldız, s. 139-142.

²⁶⁴ Çamoğlu, “Çıkma-I”, s. 260.

²⁶⁵ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 21-37.

²⁶⁶ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, N. 1677c.

²⁶⁷ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 76.

²⁶⁸ Seliçi, s. 196.

Haklı sebebin gerçekleşip gerçekleşmediğinin takdiri hakime aittir. Hakim söz konusu sebebin haklı sebep olup olmadığını takdir ederken ilgili limited şirketin yapısını da göz önünde bulunduracaktır²⁶⁹. Limited şirketler sermaye şirketleri arasında sayılmış olmakla birlikte, anonim şirketlere kıyasla şahıs ortaklığı özellikleri gösteren nitelikleri de mevcuttur²⁷⁰. Çok ortaklı, anonim şirketlerde olduğu gibi ortakların kişiliklerinin ön plana çıkmadığı limited şirketlerde, ortakların şahıslarında meydana gelen sebepler her zaman haklı sebep sayılmayabilir²⁷¹.

Limited şirketler kural olarak az ortaklı ve karma nitelikli bir ortaklık türüdür²⁷². Limited şirketlerin temel nitelikleri arasında ortakların şirket borçlarından dolayı sorumlu olmadıkları kuralı mevcut ise de limited şirket ortakları şirketin kamu borçları nedeni ile payları oranında sınırsız olarak sorumludurlar. Limited şirket ortaklarının sorumluluğunu genişleten bu hüküm limited şirketleri, kişi ortaklıklarına yaklaştırmaktadır²⁷³. Az ortaklı limited şirketlerde ortaklar arasında iyi bir iletişim olması gerekmektedir, iş birliğine de ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle az ortaklı limited şirketlerde haklı sebep ile ilgili olarak kişi ortaklıklarında geçerli olan ölçütlerin örnek alınarak uygulanması mümkün görünmektedir²⁷⁴. Bu tür az ortaklı limited şirketlerde ortaklar arasında iletişim ve iş birliği olanağının yitirilmesi veya güven ilişkisinin sona ermesi çıkma konusunda haklı sebep oluşturabilir²⁷⁵.

Şirketi uzun süreden beri başarı ile yöneten ve uzman bir kişi ortağın şirketten çıkma isteminde bulunması durumunda; şirketin geleceği ile ilgili endişeler oluşmuş ise bu durum diğer ortaklar açısından haklı bir sebep oluşturabilecektir²⁷⁶.

---

²⁶⁹ Gürpınar, s. 87.

²⁷⁰ Gürpınar, s. 87.

²⁷¹ Baştuğ, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 48, 49.

²⁷² Çamoğlu, “Çıkma-I”, s. 260.

²⁷³ Çamoğlu, “Çıkma-I”, s. 260.

²⁷⁴ Çamoğlu, “Çıkma-I”, s. 261.

²⁷⁵ Çamoğlu, “Çıkma-I”, s. 261.

²⁷⁶ Çamoğlu, “Çıkma-I”, s. 263.

Haklı sebep teşkil eden nedenler, objektif veya subjektif nitelikte olabilir²⁷⁷. Objektif nitelikte olan sebepler genellikle ortakların iradesi dışında gelişen sebepler olmakla birlikte; subjektif nitelikli olanlar, haklı sebebin oluşmasına kendi kusuruyla neden olmayan, ortağın dava yoluyla çıkma hakkını kullanmasını sağlayan ve ortağın kişiliğinden kaynaklanan sebeplerdir. Objektif nitelikteki sebeplere dayanarak dava açan ortağın kusurlu olup olmadığına bakılmazken, subjektif nedenlerden dolayı çıkma davası açılması durumunda ortağın kusurlu olup olmadığı önem arz etmektedir²⁷⁸.

Ortaklar arasında devamlı geçimsizlik hali²⁷⁹, limited ortaklık defterlerinin yasaya ve şirket sözleşmesi hükümlerine aykırı tutulması²⁸⁰, kişisel menfaatler uğruna şirketin ticaret unvanının kötüye kullanılması²⁸¹, sadakat yükümlülüğünün ihlâl edilmesi²⁸², şirketin devamlı zarar etmesi²⁸³, şirketin işletme konusunun değiştirilmesi²⁸⁴, kanun, sözleşme ve genel kurul kararlarının yerine getirilememesi veya sürekli olarak ihlâl edilmesi²⁸⁵, ortaklık için önemli olan ek edim yükümlülüklerinin devamlı şekilde hiç veya gereği gibi yerine getirilememesi²⁸⁶, ortak tarafından beklenmeyen hukuki ve ekonomik ilişkileri tamamen değiştiren önlemler alınması²⁸⁷ objektif nitelikteki haklı sebeplere örnek olarak verilebilir.

---

²⁷⁷ Giray, Eda, "Limited Şirketin Haklı Sebeple Feshi ve Yargıtay'ın Yaklaşımı", İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Güz 6/12, 2007, s. 201.

²⁷⁸ Giray, s. 201.

²⁷⁹ Öcal, Akar, Limited Şirketin Haklı Sebeplerle Mahkeme Kararıyla Sona Erdirilmesi, Prof. Dr. Turgut Kalpsüz'e Armağan, Ankara 2003, s. 223.

²⁸⁰ Taşdelen, s. 186.

²⁸¹ Bilgili/Demirkapı, s. 765.

²⁸² Taşdelen, s. 185.

²⁸³ Yıldız, s. 156.

²⁸⁴ Öztürk Dirikkan, s. 43.

²⁸⁵ Yıldız, s. 156.

²⁸⁶ Taşdelen, s. 187.

²⁸⁷ Öztürk Dirikkan, s. 43.

Ortağın sürekli bedeni veya akli hastalığı, yaşının ilerlemesi, iflâsı gibi sebeplerle şirketteki yükümlülüklerini yerine getiremeyecek duruma düşmesi²⁸⁸, ortağın acil ve kişisel para ihtiyacı²⁸⁹ durumları da subjektif nitelikteki haklı sebeplere örnek gösterilebilir.

Şirketi hiçbir şekilde etkilemeyen, keyfi ve şahıs nedenlerin çıkma nedeni olarak kabul edilebilmesi mümkün değildir. Çünkü haklı bir sebepten bahsedebilmek için ortaklık ilişkisinin devamını objektif olarak çekilmez kılan durumlar söz konusu olmalıdır²⁹⁰.

Haklı sebeplerin mevcut olup olmadığı tespit edilirken limited şirketin sermaye şirketi yönünün mü yoksa şahıs şirketi yönünün mü ağır bastığı dikkate alınacaktır. Sermaye şirketi yönünün ağır bastığı şirketlerde haklı sebepler daha çok ortaklar arası ilişkilerden doğan objektif nitelikli olaylar iken, şahıs şirketi niteliğinin ağır bastığı limited şirketlerde subjektif nitelikli olaylar haklı sebep teşkil etmektedir²⁹¹.

4.2.3. Haklı Sebebin Vuku Bulmasında Ortağın Kusuru

Kural olarak, bir ortağın haklı sebeple çıkma isteminde bulunabilmesi için tamamen kusursuz olmasına gerek yoktur²⁹². Ancak ağır kusur veya kast sonucunda haklı sebebin oluşmasına yol açan ortağın bu sebebe dayanarak çıkma hakkını kullanamayacağını kabul etmek gerekir²⁹³. Aksi durum, ortağın kendi kusurundan veya kastından faydalanması anlamına gelecektir. Buna karşılık, haklı sebebin kusuru olmaksızın davacının kişilik alanında gerçekleşmesi çıkma isteminde bulunmasına engel değildir²⁹⁴. Örnek olarak, ortağın bir kaza sonrasında çalışma gücünü kaybetmesi verilebilir.

---

²⁸⁸ Bilgili/Demirkapı, s. 765.

²⁸⁹ Öztürk Dirikkan, s. 43.

²⁹⁰ Özdoğan Daloğlu, s. 50.

²⁹¹ Erdil, s. 38.

²⁹² Öztürk Dirikkan, s. 45; Taşdelen, s. 183.

²⁹³ Öztürk Dirikkan, s. 45.

²⁹⁴ Çamoğlu, “Çıkma-I”, s. 261.

Yargıtay kararlarında haklı nedenleri dava açan ortağın yaratmamış olması veya bu nedenlerin ortaya çıkmasında ağır kusurunun bulunmaması dikkate edilen bir kriterdir²⁹⁵.

4.2.4. Haklı Sebebin Tespiti ve Haklı Sebep ile Çıkma Hakkının Kullanılmasında Usul

Haklı sebeple çıkma talebinde bulunan ortağın, TTK m. 638/2'ye göre bunu dava yolu ile ileri sürülmesi gerektiği ifade edilmişse de ortak dava açmadan önce şirkete başvurarak çıkma talebinde bulunabilecektir²⁹⁶.

Haklı sebep kavramı yukarıda ifade edildiği gibi Kanun'da tanımlanmamış olduğundan somut olayda haklı sebebin bulunup bulunmadığının takdiri mahkemededir (TMK m. 4).

4.2.4.1. Görevli ve Yetkili Mahkeme

Limited şirket ortağının haklı sebeple çıkma talebi ile açmış olduğu dava TTK m. 4'e göre mutlak ticari bir davadır. TTK m. 4/2'ye göre ticari davalarda da deliller ile bunların sunulması 12/01/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerine tabidir. Bu düzenleme dikkate alındığı takdirde ticari davalarda yargılama Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na göre yürütülecektir.

Limited şirket ortağının haklı sebeple çıkma talebi ile açmış olduğu davada görevli mahkeme TTK m. 5/1'e göre dava olunan şeyin değerine veya tutarına bakılmaksızın asliye ticaret mahkemesidir. Yetkili mahkeme ise HMK m. 14/2 düzenlemesi dikkate alındığı takdirde şirket merkezinin bulunduğu yer mahkemesidir.

---

²⁹⁵ Tarhan, Mehmet Umur, "Limited Şirket Ortaklığından Çıkma ve Çıkarılma", Yürürlüğünün 6. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu (Tebliğler ve Tartışmalar), İstanbul, 12 Ekim 2018, s. 183.

²⁹⁶ Pulaşlı, Şerh, § 61 N. 119.

4.2.4.2. Taraflar

Haklı sebeple çıkma davasında, davacı sıfatına haiz kişi ortaklıktan haklı sebeple çıkma iradesine sahip şirket ortağıdır. Bir payın maliklerinden sadece bir veya birkaçının çıkma isteğinde bulunması durumunda çıkma talebinde bulunan pay sahibi veya pay sahipleri açısından payın bölünmesi suretiyle çıkma işleminin gerçekleştirilmesi mümkün olmalıdır²⁹⁷. Bu durumda, kural olarak, tek paya sahip birden fazla kişi arasında uyuşmazlık varsa, çıkma talebinde bulunulamaması gerekmektedir. Paylı mülkiyet ve elbirliği ile mülkiyete ilişkin TMK düzenlemeleri de bunu gerektirir.

Davacının, taraf sıfatı yönünden ortaklıkta pay sahibi olması gerekir²⁹⁸. Dava açılırken pay sahibi olduğunun da ispat edilmesi gerekmektedir. Pay defteri, esas sözleşme ve pay senetleri bu açıdan önem arz etmektedir²⁹⁹. Dava açmak için aranan ortaklık sıfatının, dava kesin hükümlerle sonuçlanıncaya kadar devam etmesi gerekmektedir³⁰⁰. Davanın açıldığı esnada pay sahibi olan davacı ortağın, sonradan payını devretmek suretiyle ortaklık sıfatını yitirmesi durumunda davaya devam edebilmesi mümkün değildir³⁰¹. Çünkü haklı sebeple açılan çıkma davası, ortak sıfatından kaynaklanmakla birlikte ortaklık sıfatını yitiren kişinin bu davaya devam etmesinde hukuki yararı bulunmamaktadır³⁰².

Payı devralan kişinin, haklı sebeple çıkma davasına devam edip edemeyeceği ise tartışmalıdır. Haklı sebebin, ortağın şahsında gerçekleşmesi durumunda devralan kişi davaya devam edemeyecektir. Ancak haklı sebebin ortaklığın alanında veya ortakların

---

²⁹⁷ Öztürk Dirikkan, s. 46.

²⁹⁸ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 883.

²⁹⁹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 883.

³⁰⁰ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 883.

³⁰¹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 883.

³⁰² Şener, Limited Ortaklıklar, s. 883.

birbirleriyle olan ilişkilerinden kaynaklanması halinde ise, devralan kişinin de davaya devam edebilmesi ve onun hakkında karar verilebilmesi gerekmektedir³⁰³.

Haklı sebeple çıkma davasında davalı ise limited şirket tüzel kişiliğidir³⁰⁴. Ancak ortaklık iki kişiden oluşuyor ise, haklı sebeple çıkma davasının ortaklardan biri tarafından diğer ortağa karşı açılabilmesi gerekmektedir³⁰⁵. Yargıtay vermiş olduğu bir kararında³⁰⁶ çıkma davasının, ortağı bulunulan şirkete karşı açılması gerektiğine, diğer ortaklara husumet yöneltilmeyeceğine karar vermiştir.

Yargıtay 11. HD. 2014/13485 E., 2015/617 K. ve 19.01.2015 Tarihli kararında³⁰⁷ *“Dava,... ortaklığından çıkmaya izin ve çıkma payının tahsili istemine ilişkindir. Ortaklıktan haklı nedenle çıkma ve çıkma payının tahsili davasında husumetin şirkete yöneltilmesi yeterli olup, ayrıca şirket ortaklarının da davada yer alması gerekmediğinden, davalı ortaklar yönünden husumet nedeniyle davanın reddine karar verilmesi gerekirken davanın kabulüne karar verilmesi doğru olmamış, hükmün davalılar ... ve ... yönünden bozulmasına karar vermek gerekmiştir.”*, Yargıtay 11. HD. 2016/5820 E., 2018/89 K. ve 09.01.2018 Tarihli kararında³⁰⁸ *“Limited şirketten çıkma izni davaları kural olarak şirket tüzel kişiliği hasım gösterilerek açılması gerekmektedir. Mahkemece, davalı şirketin yanında diğer ortak yönünden de dava kabul edilmiştir. Oysa, bu davada çıkma izni istenen şirket dışındaki ortaklara husumet yöneltilmesi mümkün değildir. Bu durumda, davalı ... hakkında davanın husumetten reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde karar verilmesi de doğru görülmemiş, kararın davalı ... yönünden bozulması gerekmiştir.”* kararları verilmiştir.

³⁰³ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 884.

³⁰⁴ Baştuğ, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 51.

³⁰⁵ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 882.

³⁰⁶ Yargıtay 11. HD. 2012/8380 E., 2013/8291 K., 25.04.2013 T. (www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim Tarihi: 23.03.2020).

³⁰⁷ www.sinerjimevzuat.com.tr. (Erişim Tarihi: 23.03.2020).

³⁰⁸ www.sinerjimevzuat.com.tr. (Erişim Tarihi: 23.03.2020).

Şirkete karşı açılan bu davada şirketi müdür veya müdürler temsil eder³⁰⁹. Müdür veya müdürlerin çıkma hakkını kullanması durumunda, bu durumda davalı olan şirketin temsili için kayyım atanması düşünülmelidir³¹⁰.

4.2.4.3. Yargılama

Haklı sebebe bağlı olarak ortaklıktan çıkma talebi ile mahkemeye başvurulması için herhangi bir süre Kanun'da öngörülmemiştir. Ancak çıkma talebi bu hakkın kötüye kullanılması biçiminde olmamalı ve makul bir süre içinde talepte bulunulmalıdır (TMK m. 2). Çıkma talebine gerekçe olarak ileri sürülen haklı sebebin üzerinden zaman geçmiş, bu zaman süresince ortak şirket işlerine devam etmiş, haklarını almış veya borçlarına riayet etmişse; bu haklı sebebe dayanarak çıkma talebinde bulunulması iyi niyetli olmayacaktır³¹¹.

TTK m. 1521'e göre haklı sebeple çıkma davasında basit yargılama usulü uygulanacaktır.

Haklı sebebin gerçekleşip gerçekleşmediğini takdir yetkisi hakime aittir³¹². Hakim, davacı tarafından ileri sürülen sebeplerin ve maddi vakıaların şirketten ayrılmasını haklı gösterecek nitelikte olup olmadığını değerlendirecektir³¹³. Hakim bu konuda verilen kararlardan ve öğretide yer alan görüşlerden de istifade edebilecektir.

Haklı sebeple çıkma talebinde bulunan davacı ortak ileri sürmüş olduğu haklı sebebin varlığını ispat etmek durumundadır³¹⁴. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2015/9114 E., 2016/6883 K. ve 22.06.2016 Tarihli kararında³¹⁵ haklı sebebin davacı ortak tarafından

³⁰⁹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 883.

³¹⁰ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 883.

³¹¹ Baştuğ, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 47.

³¹² Gürpınar, s. 87.

³¹³ Çamoğlu, "Çıkma-I", s. 260.

³¹⁴ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 884.

³¹⁵ www.sinerjimevzuat.com.tr. (Erişim Tarihi: 23.03.2020).

ispat edilememesi durumunda davanın kabul edilemeyeceği anlamına gelen bir karar vermiştir³¹⁶. Bu kararda “Dava, haklı sebeplerle şirket ortaklığından çıkma ve çıkma payının tahsili istemine ilişkin olup, davacılar, müdürler tarafından şirketin kötü yönetilmesini, şirket hakkında kendilerine bilgi verilmemesini ve uzun zamandır kâr payı yada temettü ödemesi yapılmamasını haklı neden olarak ileri sürmüşler; mahkemece de müdürlerin şirketi kötü yönetip zarar etmesine sebep olduğu, davacıların ikameti ile davalı şirketin bulunduğu yerin ayrı şehirlerde olması nedeniyle davacıların şirketi denetim olanağının sınırlı olduğu gerekçeleriyle davacıların ortaklıktan çıkma talepleri haklı bulunmuş ve davanın kabulüne karar verilmiştir. Ancak, mahkemece ortaklık çıkmak için haklı sebeplerin bulunup bulunmadığı hususu yeterince değerlendirilmemiş olup, mahkemece kararın gerekçesinde sayılan nedenler haklı sebepler olarak kabul edilemez. Haklı sebep ile kast edilen örneğin; şirket ortaklığını çekilmez kılacak nitelikteki husumet, şirketin işleyişi, yönetimi ve faaliyetleri hakkında bilgi vermemenin süreklilik kazanması, ortakların şirketten dışlanması, şirket yöneticilerinin kişisel menfaatleri yönünde hareket edip şirketi borca batık hale sürüklemesi, şirkete ihanet etmesi olarak sayılabilir. Somut olayda, davacıların başka bir şehirde olması ya da şirketin bazı yıllar zarar etmiş olması haklı sebep olarak kabul edilemez. Zira, davacıların TTK'nin 614. maddesinde de ifade edildiği üzere şirket işleri hakkında bilgi alma ve inceleme hakkı mevcuttur. Kar payı dağıtımı hususu da Kanun'un 608. maddesinde düzenlenmiş ve kar payı dağıtımına ancak, kanun ve şirket sözleşmesi uyarınca ayrılması gereken kanuni yedek akçelerle, şirket sözleşmesinde öngörülmüş yedek akçeler ayrıldığı takdirde karar verilebileceği ifade edilmiştir. Ayrıca davacılar tarafından şirket müdürlerinin şirketi kötü yönettiğine dair somut deliller sunulmamış olup, ticari hayatta şirketler bazı dönemler kar elde edebileceği gibi zarar da edebilmektedir. Şirket 2008-2009 yıllarında zarar etmiş ise de, 2010 yılında kar elde etmiştir. Şirket faaliyetlerine devam etmekte olup, özvarlığı da mevcudiyetini korumaktadır. O halde, davacılar tarafından ileri sürülen ve delillerle desteklenmeyen gerekçelerin şirket ortaklığından çıkmak için haklı sebep teşkil etmeyeceği gözetilmeksizin yazılı gerekçelerle davanın kabulüne karar verilerek davacıların ortaklıktan çıkma paylarının hesaplanması doğru olmamış, yerel mahkeme kararının davalı şirket yararına bozulması gerekmiştir.” ifadelerine yer verilmiştir.

---

³¹⁶ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 885.

Hakim tarafından takdir hakkı kullanılırken somut olaydaki tüm koşulların ele alınması ve değerlendirilmesi gerekmektedir. Örneğin; şirketin ortak sayısının yanında çıkma isteminde bulunan ortağın pay oranı ve şirketin büyüklüğü göz önünde bulundurulmalıdır³¹⁷. Haklı sebebin diğer ortaklar tarafından yaratılması, diğer ortakların haklı sebebin oluşumunda kusurlu olması, mahkeme tarafından haklı sebebin takdirinde önemlidir³¹⁸.

Gerek öğretide gerek Yargıtay kararlarında haklı sebeple çıkma hakkının son çare olması gerektiği belirtilmektedir³¹⁹. Bu nedenle mahkeme tarafından davaya konu olan ihtilafın başka çözüm yolları ile giderilip giderilemeyeceğinin araştırılması gerekmektedir³²⁰.

Çıkma davası sonucunda verilen karar, kesinleşmesi ile birlikte sonuç doğuracağından, kural olarak ortağın hak ve borçları çıkma kararı kesinleşene kadar devam etmektedir³²¹. Haklı sebebe dayalı olarak açılan çıkma davasında, davanın açılmasından kararın kesinleşmesine kadar geçen sürede davacı olan ortağın haklarını kullanması şirketi olumsuz etkileyebilir³²². Bunun dışında şirket de davacı ortağın haklarını olumsuz yönde etkileyecek işlemler yapabilir³²³. Bu durumda hem ortağın hem de şirketin menfaatleri olumsuz olarak etkilenebilecektir. Bu tür durumların önüne geçebilmek amacıyla TTK m. 638/2 düzenlemesine kanunda yer verilmiştir.

TTK m. 638/2'ye göre; mahkeme istem üzerine, dava süresince, davacının ortaklıktan doğan hak ve borçlarından bazılarının veya tümünün dondurulmasına yahut davacı ortağın durumunun teminat altına alınması amacıyla diğer önlemlere karar verebilir.

---

³¹⁷ Çamoğlu, “Çıkma-I”, s. 260.

³¹⁸ Çamoğlu, “Çıkma-I”, s. 261.

³¹⁹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 879; Baştuğ, Şirketler Hukuku, s. 46; Öztürk Dirikan, s. 44, 45.

³²⁰ Özdoğan Daloğlu, s. 56; Şener, Limited Ortaklıklar, s. 879, 880.

³²¹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 916.

³²² Özdoğan Daloğlu, s. 57.

³²³ Özdoğan Daloğlu, s. 57.

Örneğin; mahkeme tarafından ortağın bakiye sermaye borcu taksitlerinin dondurulmasına karar verilebilir veya kayyım atanarak varlık azaltıcı işlemlerin yapılmasını kayyımın onayına bağlanabilir³²⁴. Tedbir talep etme olanağı sadece haklı nedenle çıkma davası için öngörülmüştür³²⁵. Bu düzenleme İsviçre Tasarısından alınmış yeni bir hükümdür. Çıkma davası açmış bir kişinin, yargılama süresince ortaklık haklarını kullanmasının ve borçlarını yerine getirmekle yükümlü olmasının duruma uygun düşmeyeceği belirtilmiştir³²⁶.

Ancak TTK m. 638/2’de hangi tarafın talepte bulunacağı belirtilmemiştir. Ortağın haklarının dondurulması şirketin menfaatine bir durum yaratacağı için şirket kendi menfaatini gözeterek davacının oy hakkı, bilgi alma ve inceleme hakkı, rüçhan hakkı gibi haklarının dondurulmasını mahkemeden talep edebilir³²⁷. Çıkma davasını açan ortak da şirketin malvarlığını azaltmaya yönelik işlemlerin dondurulmasını, ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerinin dondurulmasını mahkemeden talep edebilecektir³²⁸.

Mahkeme tarafından ihtiyati tedbire karar verilirken HMK m. 389 ve devamında yer alan hükümlere göre inceleme yapacaktır. Mahkeme ihtiyati tedbire karar verebilmek için somut tehlikenin varlığını arayacak ve gerekli görmesi durumunda teminat yatırılmasına karar verebilecektir³²⁹. Mahkeme tarafından tedbir kaldırılmadığı sürece söz konusu tedbir mahkeme kararı kesinleşene kadar devam edecektir³³⁰.

Mahkeme tarafından çıkmaya karar verilmesi durumunda çıkan ortağın ayrılma akçesinin ödenmesini talep etme hakkı da doğacaktır. Bu nedenle yukarıda belirtilen

---

³²⁴ Çamoğlu, “Çıkma-I”, s. 261.

³²⁵ Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 181.

³²⁶ Biçer, Levent/Hamamcıoğlu, Esra, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun Limited Ortaklıklarda Meydana Getirdiği Temel Değişiklikler”, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 10, S. 1-2, Haziran-Temmuz 2011, s. 244.

³²⁷ Özdoğan Daloğlu, s. 58.

³²⁸ Özdoğan Daloğlu, s. 58.

³²⁹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 913, 914.

³³⁰ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 915, 916.

TTK m. 638/2 maddesi dikkate alınarak davanın devamı süresince şirketin malvarlığının azalması sonucunu doğurabilecek olan işlemlerin, ortaklığa ait işletmelerin devrinin ve buna benzer işlemlerin durdurulması talep edilebilmelidir³³¹.

Mahkeme tarafından verilen çıkma kararı kurucu niteliktedir³³². Çıkmanın tam olarak gerçekleşmesi için mahkeme kararının kesinleşmesi gerekmektedir³³³. Kesinleşen çıkmanın üçüncü kişiler yönünden hüküm ifade edebilmesi için ticaret siciline bildirici nitelikli bir kayıt gerekmektedir³³⁴.

4.3. Ortakların Kararı ile Şirketten Çıkma

Kanunda açık bir düzenleme olmamakla birlikte şirket sözleşmesinde çıkma ile ilgili bir düzenleme olmasa dahi her ortağın, diğer ortakların rızası ile şirketten çıkabileceği doktrinde kabul edilmektedir³³⁵. Ortaklar genel kurulu tarafından ortağın bu talebi kabul görürse çıkma gerçekleşir.

Bu yöntem ile ortağın çıkma talebinin sonuç vermesi için hiçbir ortağın hakkına zarar gelmemesi adına tüm ortakların muvafakati gerekmektedir³³⁶. Ortakların bu konu ile ilgili beyanlarının açık ve yazılı olarak ortaya çıkması gerekir. Sessiz kalmanın muvafakat verildiği yönünde yorumlanmaması gerekmektedir³³⁷.

Tüm ortakların çıkma talebine rıza göstermemesi durumunda haklı sebeplere dayalı olarak çıkma davası açma hakkı bakidir³³⁸.

---

³³¹ Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 181.

³³² Yıldız, s. 157.

³³³ Baştuğ, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 51, 52.

³³⁴ Baştuğ, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 52.

³³⁵ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, N. 1677a.; Bilgili/Demirkapı, s. 764; Taşdelen, s. 190.

³³⁶ Bilgili/Demirkapı, s. 406.

³³⁷ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 80.

³³⁸ Özdoğan Daloğlu, s. 84.

Tüm ortakların rızası ile çıkma, ortaklık sözleşmesi ile getirilen bir çıkma sebebi veya dava yolu ile ileri sürülen bir sebep olmadan gerçekleşeceğinden dolayı için TTK m. 638'den farklıdır³³⁹. Bu durumda çıkma; ortağın esas sermaye paylarının, şirketin gösterdiği bir ortak veya üçüncü kişi tarafından devralınması³⁴⁰, şirket tarafından iktisabı³⁴¹ veya bunun mümkün olmaması durumunda esas sermayenin azaltılması³⁴² yolu ile gerçekleşecek ve pay bedelleri ödenecektir³⁴³. Ortakların vereceği kararı ile çıkma durumunda şirket kendi paylarını iktisap edecek ise TTK m. 612/1'de belirtilen yüzde onluk sınır uygulanmalıdır³⁴⁴.

4.4. Hakim Şirketin Hakimiyetini Hukuka Aykırı Bir Şekilde Kullanması Halinde Çıkma

TTK m. 195'te³⁴⁵ hakim ve bağlı şirket konusu düzenlenmiştir. Bu maddede ticaret şirketinin başka bir ticaret şirketi üzerinde hangi şartlarla hakim olacağı düzenlenmiştir.

³³⁹ Özdoğan Daloğlu, s. 84.

³⁴⁰ Bilgili/Demirkapı, s. 766.

³⁴¹ Yıldız, s. 154, 155; Bilgili/Demirkapı, s. 766.

³⁴² Yıldız, s. 154, 155.

³⁴³ Özdoğan Daloğlu, s. 84.

³⁴⁴ Yıldız, s. 155; Bilgili/Demirkapı, s. 764, 765.

³⁴⁵ (1) a) Bir ticaret şirketi, diğer bir ticaret şirketinin, doğrudan veya dolaylı olarak;

1. Oy haklarının çoğunluğuna sahipse veya

2. Şirket sözleşmesi uyarınca, yönetim organında karar alabilecek çoğunluğu oluşturan sayıda üyenin seçimini sağlayabilmek hakkını haizse veya

3. Kendi oy hakları yanında, bir sözleşmeye dayanarak, tek başına veya diğer pay sahipleri ya da ortaklarla birlikte, oy haklarının çoğunluğunu oluşturuyorsa,

b) Bir ticaret şirketi, diğer bir ticaret şirketini, bir sözleşme gereğince veya başka bir yolla hakimiyeti altında tutabiliyorsa, birinci şirket hakim, diğeri bağlı şirkettir. Bu şirketlerden en az birinin merkezi Türkiyede ise, bu Kanundaki şirketler topluluğuna ilişkin hükümler uygulanır.

(2) Birinci fıkrada öngörülen haller dışında, bir ticaret şirketinin başka bir ticaret şirketinin paylarının çoğunluğuna veya onu yönetebilecek kararları alabilecek miktarda paylarına sahip bulunması, birinci şirketin hakimiyetinin varlığına karinedir.

(3) Bir hakim şirketin, bir veya birkaç bağlı şirket aracılığıyla bir diğer şirkete hakim olması, dolaylı hakimiyettir.

27.01.2013 tarihli ve 28541 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ticaret Sicil Yönetmeliği’nin 105. maddesinde bir şirketler topluluğunun oluşabilmesi için en az iki bağlı şirketin bulunması gerektiği düzenlenmiştir.

Hakim şirket, bağlı şirket üzerindeki hakimiyetini hukuka aykırı olacak şekilde kullanamaz³⁴⁶. Hukuka aykırı olan hakim şirketin yönlendirmesi ile yapılan işlemler değildir. TTK m. 202 gerekçesine göre hukuka aykırılık, işlemin, alınan kararın veya uygulanan ya da uygulanmasından kaçınılan önlemin bağlı şirketin kaybına sebep olmasından, şirkete, pay sahiplerine ve şirket alacaklılarına zarar vermesinden ve şirket yönünden haklı bir sebebi bulunmamasından kaynaklanmaktadır. Hakimiyetin hukuka aykırı olarak kullanılması durumunda hakim şirketin sorumluluğu TTK’nın 202. maddesinde düzenlenmiştir. Bu düzenleme tam hakimiyetin bulunmaması durumunda söz konusu olan sorumluluk ile ilgilidir³⁴⁷. TTK m. 202’de ortağa tanınan çıkma hakkı, emredici olarak düzenlenmiştir³⁴⁸. Açıklanan nedenle, bu hakkın kullanımını engelleyen düzenlemeler yapılamaz³⁴⁹.

TTK m. 202/1’e göre hakim şirket, hakimiyetini bağlı şirketi kayba uğratabilecek şekilde kullanamaz. Düzenlemede hakimiyetin kullanılması ile bağlı şirketi kayba uğratabilecek işlemlere örnek verilmiştir. Buna göre; hakim şirket, bağlı şirketi, iş, varlık, fon, personel, alacak ve borç devri gibi hukuki işlemler yapmaya; kârını azaltmaya ya da aktarmaya; malvarlığını aynı veya kişisel nitelikte haklarla sınırlandırmaya; kefalet,

---

(4) Hakim şirkete doğrudan veya dolaylı olarak bağlı bulunan şirketler, onunla birlikte şirketler topluluğunu oluşturur. Hakim şirketler ana, bağlı şirketler yavru şirket konumundadır.

(5) Şirketler topluluğunun hakiminin, merkezi veya yerleşim yeri yurt içinde veya dışında bulunan, bir teşebbüs olması halinde de, 195 ila 209 uncu maddeler ile bu Kanundaki şirketler topluluğuna ilişkin hükümler uygulanır. Hakim teşebbüs tacir sayılır. Konsolide tablolar hakkındaki hükümler saklıdır.

(6) Şirketler topluluğuna ilişkin hükümlerin uygulanmasında yönetim kurulu terimi limited şirketlerde müdürleri, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler ile şahıs şirketlerinde yöneticileri, diğer tüzel kişilerde yönetim organını ve gerçek kişilerde gerçek kişinin kendisini ifade eder.

³⁴⁶ Özdoğan Daloğlu, s. 72.

³⁴⁷ Şener, Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Ankara 2019, s. 181.

³⁴⁸ Sönmez, Yusuf Ziyaeddin, Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibinin Ortaklıktan Ayrılma Hakkı, İstanbul 2009, s. 197, 198.

³⁴⁹ Sönmez, s. 199.

garanti ve aval vermek gibi sorumluluklar yüklenmeye; ödemelerde bulunmaya; haklı bir sebep olmaksızın tesislerini yenilememek, yatırımlarını kısıtlamak, durdurmak gibi verimliliğini ya da faaliyetini olumsuz etkileyen kararlar veya önlemler almaya yahut gelişmesini sağlayacak önlemleri almaktan kaçınmaya yönelmez. Hakimiyetin hukuka aykırı olarak kullanılması sayılan bu haller ile sınırlı değildir³⁵⁰. Bu tür işlemlerin yapılmasıyla sonucun doğması önemli değildir. Yapılan işlemin kayba neden olacağına ikna edici delil ve bulgulardan anlaşılıyor olması yeterlidir³⁵¹. TTK m. 202 gerekçesine göre düzenlemede yer alan "yöneltecek" ibaresi de bilinçle seçilmiştir. Çünkü birinci fıkrada öngörülen işlem ve olguların tasarlanması, planlanması veya gerçekleştirilebilmesi için hakim şirket, yönetim kurulu kararlarının alınmasında oy gücü ile etkili olabileceği gibi, çeşitli baskı uygulamalarına girişebilir. "Yöneltecek" ibaresi, bütün bu pratikleri kapsar³⁵².

Hakim şirketin yönlendirmesi sonucunda bağlı şirketin uğradığı kaybın, o faaliyet yılında fiilen denkleştirilmesi veya nasıl ve ne zaman denkleştirileceğinin belirtilmesi suretiyle faaliyet yılının sonuna kadar bağlı şirkete istem hakkının tanınması durumunda bağlı şirketin kayba uğratılabileceği kabul edilmektedir³⁵³. Denkleştirme, bağlı şirketin kaybının tam anlamıyla giderilmesini sağlayacak olan karşılıktır³⁵⁴. TTK m. 202 gerekçesinde "garanti veya kefaletin, karşı garanti ve kefalet ya da avale güvence altına alınması, herhangi bir lisans ve marka kullanma hakkı tanınması, herhangi bir ücret talep edilmeden araştırma ve geliştirme hizmeti verilmesi, know-how verilmesi, personele staj ve eğitim imkânları sağlanması, pazarlama açısından yararlandırılması, denk değerinde bir taşınmazın devri, bağlı şirketin kayba uğramasının karşılığında yararlandırılmış olan diğer bir bağlı şirketin sermaye artırımında rüçhan hakkı tanınması, şartlı sermaye artırımında kayba uğrayan şirketin hak sahibi kılınması"

---

³⁵⁰ Taşdelen, s. 171.

³⁵¹ Taşdelen, s. 171.

³⁵² TTK m. 202 gerekçesi.

³⁵³ Taşdelen, s. 171; Sönmez, s. 191; Şener, Ortaklık, s. 182.

³⁵⁴ TTK m. 202 gerekçesi; Şener, Ortaklık, s. 182.

durumları denkleştirmenin hangi şekillerde yapılabileceğine ilişkin örnek niteliğinde verilmiştir³⁵⁵.

Denkleştirmenin, o faaliyet yılı içerisinde yapılmaması veya istem hakkının verilmemesi durumlarında hukuka aykırılık devam etmektedir³⁵⁶. TTK m. 202/1-b ve c düzenlemelerine göre denkleştirme, faaliyet yılı içinde fiilen yerine getirilmez veya süresi içinde denk bir istem hakkı tanınmazsa, bağlı şirketin her pay sahibi ve şirket alacaklıları³⁵⁷, hakim şirketten ve onun, kayba sebep olan, yönetim kurulu üyelerinden, şirketin zararını tazmin etmelerini isteyebilir. TTK m. 202/1-b'de "*Hakim istem üzerine veya resen somut olayda hakkaniyete uygun düşecekse, tazminat yerine bu maddenin ikinci fıkrası hükümlerine göre, davacı pay sahiplerinin paylarının hakim şirket tarafından satın alınmasına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir başka bir çözüme karar verebilir.*" düzenlemesine yer verilmiştir. Bu düzenleme ile hakime takdir yetkisi tanınmış, hakim tazminat yerine hakkaniyete uygun düşecekse, talep üzerine payların hakim şirket tarafından satın alınmasına veya duruma uygun düşen başkaca bir çözüme karar verebilecektir³⁵⁸.

Bağlı şirketin kayba uğraması nedeni ile bağlı şirket ortağının ayrılma hakkının doğabilmesi için hakim şirketin hakimiyetini bağlı şirketi kayba uğratacak şekilde kullanması, bu kaybın o faaliyet yılı içerisinde denkleştirilmemesi veya istem hakkının tanınmamış olması gerekir³⁵⁹. Bağlı şirket ortağı, şirket zararının giderilmesi davası açarken, paylarının hakim şirket tarafından satın alınması talebinde de bulunabilecektir³⁶⁰.

---

³⁵⁵ Özdoğan Daloğlu, s. 74.

³⁵⁶ Bilgili/Demirkapı, s. 130.

³⁵⁷ TTK m. 202/1-c: "Alacaklılar da, (b) bendi uyarınca, şirket iflas etmemiş olsa bile, şirketin zararının şirkete ödenmesini isteyebilirler."

³⁵⁸ Özdoğan Daloğlu, s. 75.

³⁵⁹ Sönmez, s. 192.

³⁶⁰ Özdoğan Daloğlu, s. 75.

Bağlı şirketin uğradığı kaybın hesaplanmasının ve denkleştirmesinin mümkün olmadığı, bağlı şirkete ödenecek olan tazminatın davacının dolaylı zararını giderecek nitelikte olmadığı durumlarda mahkeme tarafından payların satın alınması veya başkaca bir çözüme karar verilmesi hakkaniyete uygun olacaktır³⁶¹.

Mahkeme tarafından tazminat veya payların satın alınmasına karar verilmeden önce “duruma uygun düşen ve kabul edilebilir başka bir çözüm” olup olmadığını da araştırmalıdır³⁶².

TTK m. 202/1-d düzenlemesinde göre kayba sebebiyet veren işlemin, aynı veya benzer koşullar altında, şirket menfaatlerini dürüstlük kuralına uygun olarak gözeten ve tedbirli bir yöneticinin özeniyle hareket eden, bağımsız bir şirketin yönetim kurulu üyeleri tarafından da yapılabileceğinin veya yapılmasından kaçınılabileceğinin ispatı halinde tazminata hükmedilemez. Bunun gibi tazminata hükmedilmeyecek durumlarda bağlı şirketin davacı ortağının çıkma talebi de kabul edilmeyecektir³⁶³.

TTK m. 202/1-b’ye göre hakim istem üzerine veya resen somut olayda hakkaniyete uygun düşecekse, tazminat yerine TTK m. 202/2 uyarınca, davacı pay sahiplerinin paylarının hakim şirket tarafından satın alınmasına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir başka bir çözüme karar verebilir. TTK m. 202/2 düzenlemesine göre satın alma bedeli, varsa en az borsa değeri, böyle bir değer bulunmuyorsa veya borsa değeri hakkaniyete uygun düşmüyorsa, gerçek değer veya genel kabul gören bir yöntemle göre belirlenecek bir değer olabilecektir³⁶⁴. Bu değerlerden hangisinin uygulanacağını takdiri hakime aittir³⁶⁵. TTK m. 202/2’de değer belirlenirken mahkeme kararına en yakın tarihteki veriler esas alınacağı belirtilmektedir.

---

³⁶¹ Okutan Nilsson, Gül, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na Göre Şirketler Topluluğu Hukuku, İstanbul 2009, s. 383; Şener, Ortaklık, s. 183.

³⁶² Özdoğan Daloğlu, s. 76.

³⁶³ Sönmez, s. 192.

³⁶⁴ Özdoğan Daloğlu, s. 77.

³⁶⁵ Okutan Nilsson, s. 411.

TTK m. 202/1-b ve c uyarınca şirketin zararının tazmini davası, bağlı şirket ortakları ve alacaklıları tarafından hakim şirkete ve onun kayba sebebiyet veren yönetim kurulu üyelerine açılabilir³⁶⁶. Bağlı şirket ortağının paylarının satın alınması ile ilgili talebi hakim şirkete yöneltilmelidir³⁶⁷. Davacı, hakim şirketin hakimiyetini hukuka aykırı kullanması sonucunda bağlı şirketin kayba uğradığını, o faaliyet yılında denkleştirme yapılmadığını veya buna ilişkin istem hakkı tanınmadığını ispat etmelidir³⁶⁸. Denkleştirme yapılmamış ve istem hakkının da tanınmamış olması dava şartıdır³⁶⁹.

Görevli ve yetkili mahkeme hakim şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesidir³⁷⁰. TTK m. 202/1-e'ye göre hakim teşebbüsün merkezinin yurt dışında bulunması halinde tazminat davası bağlı şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde açılır.

TTK m. 202/2'ye göre hakimiyetin uygulanması ile gerçekleştirilen ve bağlı şirket bakımından açıkça anlaşılabilir haklı bir sebebi bulunmayan, birleşme, bölünme, tür değiştirme, fesih, menkul kıymet çıkarılması ve önemli esas sözleşme değişikliği gibi işlemlerde, genel kurul kararına red oyu verip tutanağa geçiren veya yönetim kurulunun bu ve benzeri konulardaki kararlarına yazılı olarak itiraz eden pay sahipleri; hakim teşebbüsten, zararlarının tazminini veya paylarının varsa en az borsa değeriyle, böyle bir değer bulunmuyorsa veya borsa değeri hakkaniyete uygun düşmüyorsa, gerçek değerle veya genel kabul gören bir yöntemle göre belirlenecek bir değerle satın alınmasını mahkemeden isteyebilirler. Bu düzenleme ile ortağa seçim hakkı tanındığından dolayı, ortak zararının tazminini veya paylarının satın alınmasını isteyebilecektir³⁷¹. TTK m.

---

³⁶⁶ Kendigelen, Abuzer, Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, İstanbul 2011, s. 186.

³⁶⁷ Özdoğan Daloğlu, s. 77.

³⁶⁸ Özdoğan Daloğlu, s. 77, 78.

³⁶⁹ Develi, Bilge, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Ayrılma Akçesi", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVII, S. 1-2, 2013, s. 470.

³⁷⁰ Taşdelen, s. 172.

³⁷¹ Bilgili/Demirkapı, s. 131.

202/2 gerekçesine göre bu dava, hakimiyetin kullanılması karşısında azınlıkta kalan ve hakimiyetin kullanılış biçimine karşı çıkan pay sahiplerine şirketten çıkış imkânı vermektedir.

Payların satın alınması talebi ortağa, şirketten çıkma imkânı tanımaktadır³⁷². TTK m. 202/2'ye göre mahkeme tarafından davacı ortağın paylarının hakim şirket tarafından satın alınması yönünde karar verilebilmesi için davacının talebinin bulunması gerekmektedir³⁷³. Diğer bir deyişle mahkeme bu durumda takdir yetkisine sahip olmayıp re'sen karar veremeyecektir³⁷⁴.

Bağlı şirket ortağının, hakimiyetin kullanılması sonucunda oluşan zararının tazmininin veya paylarının satın alınmasının talep edebilmesi için bazı şartların gerçekleşmesi gerekmektedir.

Öncelikle hakimiyetin uygulanması sonucunda alınmış ve TTK m. 202/2'de belirtilen nitelikte bir genel kurul kararı veya yönetim kurulu kararı olmalıdır³⁷⁵. TTK m. 202/2'de sayılan kararlar örnek niteliğindedir. Ancak, her genel kurul kararı TTK m. 202/2 kapsamında değildir³⁷⁶. Düzenlemenin kapsamına giren kararlar şirketin sermaye yapısını, türünü, mali durumunu ve varlığını etkileyecek yapısal nitelikteki kararlardır³⁷⁷. Her esas sözleşme değişikliği bu kapsamda olmamakla birlikte, “önemli” değişiklikler bu madde kapsamındadır³⁷⁸. Yönetim kurulunun “bu ve benzeri

---

³⁷² Özdoğan Daloğlu, s. 79.

³⁷³ Özdoğan Daloğlu, s. 79.

³⁷⁴ Sönmez, s. 197.

³⁷⁵ Özdoğan Daloğlu, s. 80.

³⁷⁶ Özdoğan Daloğlu, s. 80.

³⁷⁷ Bilgili/Demirkapı, s. 131; Okutan Nilsson, s. 300.

³⁷⁸ Okutan Nilsson, s. 300, 301.

konulardaki kararları” da madde kapsamındadır³⁷⁹. Yönetim kurulu tarafından şirketin idaresine yönelik alınan kararlar madde kapsamında değildir³⁸⁰.

TTK m. 202/2’de *“açıkça anlaşılabilir haklı bir sebebi bulunmayan”* ibaresi yer almaktadır. Hakkın kullanılabilmesi için gerekli şartlardan biri de, işlemin *“bağlı şirket bakımından açıkça anlaşılabilir haklı bir sebebi bulunmaması”* gerekliliğidir³⁸¹.

Bir diğer koşul ise; dava açacak bağlı şirket ortağının genel kurul kararına red oyu verip tutanağa geçirtmesi veya yönetim kurulunun kararlarına yazılı olarak itiraz etmesidir³⁸². Bağlı şirket ortağı tarafından yapılması gereken bu işlemler, dava şartı niteliğindedir³⁸³.

TTK m. 202/3’e göre; ikinci fıkrada öngörülen dava açılınca, davacıların muhtemel zararlarını veya payların satın alma değerini karşılayan tutardaki paranın teminat olarak, mahkemece belirlenecek bir bankaya mahkeme adına yatırılmasına karar verilir. Teminat yatırılmadığı sürece genel kurul veya yönetim kurulu kararına ilişkin hiçbir işlem yapılamaz. Kararlara ilişkin işlem yapılabilmesi için teminatın yatırılması hususu TTK m. 202/3’te açıkça düzenlendiği için teminat yatırılıp yatırılmaması konusunda hakimin takdir yetkisi bulunmamaktadır³⁸⁴.

Dava sonucunda davacı ortağın paylarının satın alınmasına karar verilmesi durumunda, ortağa ödenecek payın değeri varsa en az borsa değeri, böyle bir değer bulunmuyorsa veya borsa değeri hakkaniyete uygun düşmüyorsa, gerçek değer veya genel kabul gören bir yöntemle göre belirlenecek bir değer olabilecektir³⁸⁵. Bu değerlerden hangisinin

---

³⁷⁹ Özdoğan Daloğlu, s. 80.

³⁸⁰ Okutan Nilsson, s. 305.

³⁸¹ Özdoğan Daloğlu, s. 81.

³⁸² Özdoğan Daloğlu, s. 81.

³⁸³ Sönmez, s. 197.

³⁸⁴ Özdoğan Daloğlu, s. 82.

³⁸⁵ Özdoğan Daloğlu, s. 82.

uygulanacağını hakim takdir edecektir³⁸⁶. TTK m. 202/2'ye göre değer belirlenirken mahkeme kararına en yakın tarihteki veriler esas alınacaktır.

TTK m. 202/2 kapsamında açılacak olan davanın davacısı, genel kurul kararına red oyu verip tutanağa geçiren veya yönetim kurulunun kararlarına yazılı olarak itiraz eden bağlı şirket ortağıdır.³⁸⁷ Bu dava, hakim teşebbüse karşı açılacaktır.³⁸⁸

Davada görevli mahkeme, TTK m. 5'e göre asliye ticaret mahkemesidir.³⁸⁹. Yetkili mahkeme ise HMK düzenlemelerine göre belirlenecektir³⁹⁰.

TTK m. 202/1 ve 202/2'ye göre davacının talebi üzerine mahkeme tarafından payların satın alınmasına karar verilirse kararın kesinleşmesi ile birlikte ortak, şirketten çıkmış olacaktır³⁹¹.

4.5. Birleşme Sözleşmesinde Tanınan Çıkma Hakkı

Ticaret şirketleri bazı durumlarda güçlerini birleştirme yoluna gidebilmektedir. TTK'nın 136. maddesi ve devamında ticaret şirketlerinin birleşmesi ile ilgili düzenlemelere yer verilmiştir. Bir veya birden fazla şirketin, malvarlıklarını tasfiye etmeksizin başka bir şirket tarafından devralınması veya yeni bir şirket adı altında bir araya gelmeleri ticaret şirketlerinin birleşmesi olarak tanımlanabilir³⁹².

---

³⁸⁶ Okutan Nilsson, s. 411.

³⁸⁷ Özdoğan Daloğlu, s. 82.

³⁸⁸ Özdoğan Daloğlu, s. 83.

³⁸⁹ Özdoğan Daloğlu, s. 83.

³⁹⁰ Özdoğan Daloğlu, s. 83.

³⁹¹ Özdoğan Daloğlu, s. 83.

³⁹² Al Kılıç, Şengül: Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Ticaret Şirketlerinin Birleşmesi, İstanbul 2009, s. 9.

Şirket birleşmeleri sonrasında bu durumdan en çok etkilenecek olan kişilerin ortaklar olması hususu dikkate alındığında ortaklık haklarının korunması gerekmektedir.

TTK m. 141/1’de “Birleşmeye katılan şirketler, birleşme sözleşmesinde, ortaklara devralan şirkette pay ve ortaklık haklarının iktisabı ile iktisap olunacak şirket paylarının gerçek değerine denk gelen bir ayrılma akçesi arasında seçim yapma hakkı tanıyabilir.” düzenlemesi yer almaktadır. Madde gerekçesine göre ortaklara yenilik doğurucu bir seçim hakkı tanınmaktadır. Ortaklar isterlerse, ortak olma durumlarını ilke gereği devralan veya yeni kurulan şirkette devam ettirirler, isterlerse birleşme sözleşmesinde öngörülen ayrılma akçesini alarak şirketten ayrılırlar. Sözleşme ile ortaklara ayrılma akçesinin gerçek değerini alarak çıkma hakkı tanındığı takdirde ortağın tek yanlı yenilik doğuran bildirimini ile şirketten ayrılma olanağı bulunmaktadır³⁹³. TTK m. 141/1’de çıkma hakkının “devralan şirkette” kullanılacağını belirtmektedir³⁹⁴. Ancak, yeni kurulacak bir şirket bünyesinde birleşme durumunda da şirket ortaklarına çıkma hakkı tanınabilecektir³⁹⁵. Bu durumda birleşmenin tarafı olan tüm şirketler devrolunan şirkettir³⁹⁶.

TTK m. 141/2’ye göre ise birleşmeye katılan şirketler birleşme sözleşmesinde, sadece ayrılma akçesinin verilmesini öngörebileceklerdir. Bu durumda ortağa bir seçimlik hak tanınmayıp, ortağın yeni yapıda devam etmesini istemeyen şirkete, ortağı çıkarma hakkı tanınmaktadır.

TTK m. 141/1’e göre tanınacak olan seçimlik çıkma hakkı, sadece devrolunan şirket ortaklarına tanınabilmektedir³⁹⁷. Devrolunan şirket ortağı, pay veya ayrılma akçesi arasında seçim yapabilecektir³⁹⁸. Doktrinde, devralan şirket ortakları arasında

---

³⁹³ Çamoğlu, “Çıkma-I”, s. 258.

³⁹⁴ Özdoğan Daloğlu, s. 38.

³⁹⁵ Al Kılıç, s. 50.

³⁹⁶ Al Kılıç, s. 50.

³⁹⁷ Al Kılıç, s. 50.

³⁹⁸ Özdoğan Daloğlu, s. 39.

birleşmenin gerçekleşmesinden memnun olmayan ortaklar olabileceğinden dolayı seçimlik çıkma hakkının devralan şirket ortakları tarafından da kullanılabilmesi gerektiğini ileri sürülmektedir³⁹⁹.

TTK m. 141/1'de pay sahibinin seçim hakkını hangi şekilde ve hangi sürede kullanacağı ile ilgili herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir⁴⁰⁰. İspat hususu dikkate alındığında pay sahibi tarafından seçim hakkının yazılı olarak kullanılması daha uygun olacaktır⁴⁰¹.

Birleşme sözleşmesinde seçimlik çıkma hakkının hangi sürede kullanılacağına ilişkin herhangi bir düzenlemenin yapılmamış olması halinde bu hakkın ne zaman kullanılacağına ilişkin doktrinde farklı görüşler bulunmaktadır⁴⁰². Bir görüş, TTK m. 149'a göre ortağa tanınan inceleme hakkı nedeniyle, ortakların birleşme sözleşmesinin onaylanacağı genel kurul toplantısından önce birleşmenin koşulları ve seçimlik hakkın kullanılması konusunda bilgi sahibi olduklarını, bu nedenle seçimlik hakkın kararın alınacağı genel kurul toplantısından önce otuz günlük süre içerisinde kullanılması gerektiğini ileri sürmektedir⁴⁰³. Diğer bir görüş ise, TTK m. 191 hükmünün çıkma hakkının kullanılma süresinin tespiti için de uygulanabileceğini, bu nedenle birleşme kararının ilânından itibaren iki ay içerisinde bu hakkın kullanılması gerektiğini belirtmektedir⁴⁰⁴.

TTK m. 146/1-f ve TTK m. 147/2-d düzenlemelerine göre ayrılma akçesi ile ilgili bilgilerin birleşme sözleşmesi ve birleşme raporunda yer alması gerekmektedir⁴⁰⁵. Bunun yanında TTK m. 149/1 uyarınca birleşmeye katılan şirketlerden her biri, genel kurul kararından önceki otuz gün içinde birleşme sözleşmesini ve birleşme raporunu

---

³⁹⁹ Develi, s. 450, 451; Al Kılıç, s. 50, 51.

⁴⁰⁰ Semerci Vuraloğlu, s. 120.

⁴⁰¹ Develi, s. 451.

⁴⁰² Özdoğan Daloğlu, s. 41.

⁴⁰³ Develi, s. 453; Çamoğlu, "Çıkma-I", s. 259.

⁴⁰⁴ Sönmez, s. 194.

⁴⁰⁵ Semerci Vuraloğlu, s. 120.

ortakların, intifa senedi sahipleriyle şirket tarafından ihraç edilmiş bulunan menkul kıymet hamillerinin, menfaati bulunan kişilerin ve diğer ilgililerin incelemesine sunmakla yükümlüdür. Bu düzenleme uyarınca genel kurul öncesi otuz günlük sürede pay sahiplerinin, ayrılma akçesi ve ayrılma akçesi tutarına ilişkin bilgileri inceleme hakkı bulunmaktadır⁴⁰⁶. Bu açıklamalar doğrultusunda ayrılma akçesine ilişkin seçim hakkının en erken inceleme hakkının kullanılması sonrasında, devralan şirketteki sermaye artırım miktarının tespiti açısından ise en geç birleşme kararının ticaret siciline tescilinden önce kullanılması gerekmektedir⁴⁰⁷.

Her ne kadar belirtilen düzenlemede ortaklara devralan şirketteki pay ve ortaklık haklarının karşılığı olarak çıkma hakkı tanınabileceğine yer verilmiş ise de aynı olanağın yeni kurulacak bir şirketin bünyesinde birleşme durumunda da var olduğunu kabul etmek gerekmektedir⁴⁰⁸. Bu düzenleme olmasa dahi birleşen şirketlerin birleşme sözleşmesinde ortaklara çıkma hakkı tanınmasına yasal bir engel bulunmamaktadır.

Birleşme sözleşmesinde, ortaklara TTK m. 141/1’de tanınan seçimlik hak tanınmak yerine, ayrılma akçesinin alınarak şirketten ayrılma zorunluluğu getirilebilir⁴⁰⁹. Bu tür bir düzenlemenin yapılabilmesi için TTK m. 151/5’te yer alan çoğunluğun sağlanması gerekmektedir. TTK m. 151/5’e göre birleşme sözleşmesi bir ayrılma akçesini öngörüyorsa bunun, devreden şahıs şirketi ise oy hakkına haiz ortakların, sermaye şirketi ise şirkette mevcut oy haklarının yüzde doksanın olumlu oylarıyla onaylanması gerekir.

Seçimlik çıkma hakkının düzenlenmesi durumunda ortak tek taraflı irade beyanı ile bozucu yenilik doğuran hakkını kullanarak şirketten ayrılacaktır⁴¹⁰. Birleşmenin tescil edilmesi ile birlikte çıkan ortağın ortaklık sıfatı da sona erecektir⁴¹¹.

---

⁴⁰⁶ Semerci Vuraloğlu, s. 120.

⁴⁰⁷ Semerci Vuraloğlu, s. 120.

⁴⁰⁸ Çamoğlu, “Çıkma-I”, s. 258.

⁴⁰⁹ Çamoğlu, “Çıkma-I”, s. 258.

⁴¹⁰ Al Kılıç, s. 52; Çamoğlu, “Çıkma-I”, s. 258.

5. İKİ ORTAKLI LİMİTED ŞİRKETLERDE ORTAKLIKTAN ÇIKMA

ETTK m. 504'te "*Ortakların sayısı ikiden az ve elliden çok olamaz. Ortakların sayısı sonradan bire iner veya şirketin zaruri organlarından biri mevcut olmazsa münasip bir müddet içinde bu eksiklik tamamlanmadığı takdirde ortaklardan birinin veya şirket alacaklısının talebi üzerine mahkeme şirketin feshine karar verir.*" şeklinde düzenleme yapılmıştı.

Oysa 6102 sayılı TTK m. 573/1'e göre limited şirketler, bir veya daha çok gerçek veya tüzel kişi tarafından kurulabilir. Yeni düzenlemeye göre birden fazla ortakla kurulmuş olan limited şirket, daha sonra tek ortaklı duruma gelirse, örneğin iki kişilik bir limited şirkette ortaklardan birisi haklı sebebe dayanarak ortaklıktan çıkmak istediğinde tek kişiden oluşacak ortaklık faaliyetine tek ortakla devam edebilecektir⁴¹².

Ortak sayısı sonradan bire düşmesi durumu ile ilgili kanun koyucu TTK m. 574/2 getirmiştir. Bu düzenlemeye göre ortak sayısı bire düşerse durum, bu sonucu doğuran işlem tarihinden itibaren yedi gün içinde müdürlere yazıyla bildirilir. Ancak bildirim kim tarafından yapılması gerektiği belirtilmemiştir. Bu durumda bildirim geride kalan tek ortak tarafından yapılması gerekmektedir⁴¹³. Tek kalan ortak aynı zamanda müdür ise, bildirim yapılması söz konusu olmayacaktır⁴¹⁴. TTK m. 574/2 gereğince müdürler, bildirim alınması tarihinden başlayarak yedinci günün sonuna kadar, şirketin tek ortaklı olduğunu, bu ortağın adını, yerleşim yerini ve vatandaşlığını tescil ve ilân ettirirler. Bu yükümlülüğe aykırı davranılması durumunda, müdürler doğacak zarardan sorumlu olurlar⁴¹⁵.

---

⁴¹¹ Taşdelen, s. 146.

⁴¹² Beşok, s. 62, 63.

⁴¹³ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 25.

⁴¹⁴ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 25.

⁴¹⁵ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 26; Taşdelen, s. 59.

6. ÇIKMAYA KATILMA

Çıkmaya katılma müessesesi Türk Ticaret Kanunu'nun limited şirketler hukukuna getirmiş olduğu yeniliklerden biridir. Bu müessesenin temelini eşit işlem ilkesi ile hakkın kötüye kullanılmayacağı kuralı oluşturmaktadır⁴¹⁶. Eşit işlem ilkesi TTK m. 627'de "*Müdürler ortaklara eşit şartlar altında eşit işlem yaparlar.*" hükmü ile düzenleme altına alınmıştır. TMK'nın 2. maddesinde yer alan "*Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz.*" düzenlemesi ile hakkın kötüye kullanılmayacağı kuralı getirilmiştir.

Bir ortak, ortaklık sözleşmesinde öngörülen hükme dayanarak çıkma isteminde bulunmuşsa ve haklı sebeple çıkma davası açmışsa şirket sözleşmesinde öngörülen haklı sebebin kendisi yönünden de gerçekleştiğini söyleyerek kendisinin de çıkmaya katılacağını müdürlere bildirmek veya açacağı bir dava ile haklı sebepler dolayısıyla çıkma davasına katılma hakkında sahiptir (TTK m. 639).

TTK m. 639'da çıkmaya katılma hakkının kullanılmasında takip edilecek usul, katılma şartları ve katılmada esas alınacak prensipler oldukça ayrıntılı biçimde düzenlenmiştir⁴¹⁷.

6.1. Müessesenin Düzenlenme Amacı

Çıkmaya katılma kurumunun düzenleme amacı incelerken, çıkmaya katılmanın çıkma beyanında bulunan/haklı nedenle çıkma davası açan ortak ile diğer ortakların ve şirket tüzel kişiliği için anlamı, sağladığı haklar ve güvencelerin neler olduğuna değinilmelidir⁴¹⁸.

---

⁴¹⁶ Tekinalp, Ünal, "Çıkmaya Katılma", s. 1. (www.arslanlıbilimarşivi.com, Erişim Tarihi: 21.11.2019).

⁴¹⁷ Şahin, Ayşe, "Limited Şirkette Ortağın Ortaklıktan Çıkması ve Çıkarılması", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 18, S. 2 (Özel Sayı "6102 sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'nu Beklerken" 10-11-12 Mayıs 2012-Sempozyum), 2013, s. 853 (Açık Erişim)

⁴¹⁸ Gözüyeşil, Fırat, "Limited Şirketlerde Çıkmaya Katılma", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XVII, S. 1-2, 2013, s. 665.

Çıkma müessesesi, ortaklık ilişkisinin devamının ortak için çekilmez hale gelmesine sebep olan nedenlerin varlığı halinde dürüstlük kuralı ve hakkaniyet kuralına uygun olarak ortağın kendi iradesiyle ortaklıktan ayrılmasını sağlayan ve ortağı koruyan hukuki bir yoldur. Çıkma katılma müessesesinin temeli eşit işlem ilkesi ve TMK'nın 2. maddesidir⁴¹⁹. Çıkmanın bahsedilen işlevi olmasının yanında kötüye kullanılması durumu şirketin veya diğer ortakların zarar görmesi ihtimalini de beraberinde getirir⁴²⁰. Bu hak art niyetli olarak ortaklıktan veya diğer ortaklardan menfaat elde etmek gibi bir amaçla kullanılırsa hem diğer ortaklara hem de şirket tüzel kişiliğine zarar verecektir⁴²¹.

Bir limited şirket ortağının kötü niyetli olarak çıkma talebinde bulunması ihtimal dahilindedir. Böyle bir çıkma talebi ile gidişatı iyi görünmeyen bir yapının muhtemel ticari risklerine uğramadan kurtulmak amaçlanabileceği gibi şirketin mali durumu kötüleşmeden, diğer pay sahiplerinin aleyhine olacak şekilde ayrılma payını almak da amaçlanmış olabilir. Bu tarz düşünce ile yapılan çıkma talebi şirketi ciddi maddi sıkıntılara sokabilir⁴²².

Çıkma katılma kurumuna bağlı olarak ödenecek olan ayrılma akçesinin kaynağı da şirket malvarlığıdır. Ayrılma akçesi için yapılacak ödeme ne kadar fazla ise şirketin bundan etkilenmesi de o derece büyük olacaktır.

Çıkma katılma kurumu ile ortağın, çıkma hakkını kötüye kullanması ve şirket ile diğer ortakların zarar görmesinin önlenmesi amaçlanmıştır⁴²³. Ortağın ayrılması ile hesaplanacak olan ayrılma akçesinin ödenmesi gerektiğinden, bu durum işletmenin malvarlığının azalmasına yol açmaktadır⁴²⁴. Çıkma katılma kurumu aynı zamanda çıkma talep eden ortak ile diğer ortaklar arasındaki muhtemel uyuşmazlıklarda, diğer

---

⁴¹⁹ Tekinalp, "Çıkma Katılma", s. 1. (Erişim Tarihi: 21.11.2019).

⁴²⁰ Gözüyeşil, "Çıkma Katılma", s. 665.

⁴²¹ Tekinalp, "Çıkma Katılma", s. 2. (Erişim Tarihi: 21.11.2019).

⁴²² Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 86.

⁴²³ Şahin, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 853.

⁴²⁴ Şahin, "Limited Ortaklık", s. 183.

ortaklara çıkmaya katılma hakkının tanınmış olması ile pazarlık etme olanaklarını artıracak ve ellerini kuvvetlendirecektir⁴²⁵. Çıkmaya katılma yolu ile ortaklar arasında uzlaşma zemini hazırlanabilecektir⁴²⁶. Bir ortağın çıkma talebi herhangi bir zorunluluğa dayanmayıp kendi görüşlerini kabul ettirme veya ortaklığın içinde bulunduğu sıkışık durumdan bir an önce kurtulma gibi bir amaca dayanıyorsa diğer ortak veya ortaklar çıkmaya katılma yolu ile art niyetli bu yaklaşımı bertaraf edebileceklerdir⁴²⁷.

Çıkmaya katılma kurumunun düzenlenmesi ile ortaklıktan ayrılan ortakların eşit işleme tabi tutulmasını sağlamak da amaçlanmıştır⁴²⁸. TTK m. 639/3'e göre çıkan tüm ortaklar, esas sermaye payları ile orantılı olarak eşit işleme tabi tutulurlar. Çıkan veya çıkmaya katılan bütün ortaklara kendi esas sermaye paylarının itibari değeriyle orantılı olacak şekilde eşit davranmak gerekmektedir⁴²⁹. Bu hususta bizde açık bir düzenleme olmamasına rağmen daha önce yerine getirilen ek ödeme yükümlülüklerinin de, esas sermaye payının itibari değerine eklenmesi gereklidir⁴³⁰. Böylece TTK m. 639/3 düzenlemesi ile çıkan veya çıkmaya katılan tüm ortaklara kendi yatırımları çerçevesinde, ayrılma akçesinin ödenmesi bakımından eşit davranılması güvence altına alınmaktadır⁴³¹. Çıkmaya katılma eşit işlem prensibine dayanmaktadır. Çıkmaya katılma kurumunun bu şekilde düzenlenmesi ile hem ortaklığın hem de ortakların menfaatlerinin korunması amaçlanmaktadır. Çıkmaya katılma, ortakların aynı prosedür ile ortaklıktan ayrılmalarına imkân vererek usul ekonomisi bakımından avantaj sağlamaktadır⁴³². TTK m. 639'un gerekçesinde de *“Bir çıkma davası bağlamında, kendilerini çıkma davasının davacısı ortak ile aynı konumda gören, yani çıkmaya ilişkin şirket sözleşmesi hükmüne dayanacak gerekçeleri veya kendi bakımlarından haklı*

---

⁴²⁵ Tekinalp, “Çıkmaya Katılma”, s. 3. (Erişim Tarihi: 21.11.2019).

⁴²⁶ Tekinalp, “Çıkmaya Katılma”, s. 3. (Erişim Tarihi: 21.11.2019).

⁴²⁷ Tekinalp, “Çıkmaya Katılma”, s. 1. (Erişim Tarihi: 21.11.2019).

⁴²⁸ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 896, 897.

⁴²⁹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 896.

⁴³⁰ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 896.

⁴³¹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 896.

⁴³² Tekinalp, “Çıkmaya Katılma”, s. 6. (Erişim Tarihi: 21.11.2019)

sebepleri bulunan ortaklara çıkma davasına katılma hakkı tanınmıştır. Bu suretle arzu eden ortak kendisine eşit işlem yapılmasını talep edebilecek, bir diğer söyleyişle aynı olanaktan yararlanabilecektir.” ifadelerine yer verilmiştir.

Eşit işlem prensibi, çıkmaya katılan ortaklara ödenecek ayrılma akçelerinin aynı şekilde hesaplanmasını, hesaplamada aynı ölçütlerin esas alınmasını gerektirir. Ayrılma akçelerinin ve payın gerçek değerinin hesabında da ortaklığın aynı değerinin esas alınması gerekir. Eşit işlem prensibi aynı zamanda ödeme aşamasında da dikkate alınmalıdır⁴³³.

Çıkma talebinde bulunan ortağın kötü niyetli olması durumunda diğer ortaklar şirketin feshine kadar gidecek bir süreci başlatarak çıkma talebini bertaraf edebileceklerdir⁴³⁴.

6.2. Çıkmaya Katılmanın Gerçekleşmesi

Çıkmaya katılma müessesesi, yenilik doğuran bir hak olarak, kurucu etkiye sahip olup kabule bağlı değildir⁴³⁵. Kanunda yapılan düzenleme ile limited şirket ortaklarına tanınan haklı sebeple çıkma hakkı, mutlak ve vazgeçilmez bir hak olup şirket sözleşmede yapılacak düzenlemeler ile bu hakkın kullanılmasının sınırlandırılması veya tamamen ortadan kaldırılması mümkün değildir⁴³⁶. Çıkma hakkının vazgeçilmez niteliğe haiz olduğu hususu dikkate alındığında, çıkmaya katılma hakkı da sınırlandırılmaz, şarta bağlanamaz veya ortadan kaldırılamaz bir haktır⁴³⁷. TTK m. 577/1-k düzenlemesine göre çıkma hakkının tanınması ve bu hakkın kullanılmasının şartları ile ilgili düzenlemelere ortaklık sözleşmesinde yer verilmesi durumunda bu düzenlemeler bağlayıcı olacaktır. Bu düzenleme dikkate alındığında, çıkma hakkı şirket

---

⁴³³ Şahin, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 854.

⁴³⁴ Gözüyeşil, “Çıkmaya Katılma”, s. 666, 667.

⁴³⁵ Tekinalp, Ünal, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığın Esasları, İstanbul 2012, s. 21.

⁴³⁶ Baştuğ, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 42.

⁴³⁷ Tekinalp, Tek Kişi Ortaklığı, s. 21.

sözleşmesinde yer alacak düzenlemeler ile sınırlandırılabilir. Buna bağlı olarak, çıkmaya katılma hakkı için de benzer bir yorum yapılabilecektir.

Çıkmaya katılmanın yapılabilmesi için, geçerli bir çıkma talebinin olması gerekmektedir.

6.2.1. Çıkma Talebinin veya Davasının Müdürler Tarafından Diğer Ortaklara Bildirilmesi

TTK m. 639/1 düzenlemesine göre ortaklardan biri şirket sözleşmesinde yer alan hükme dayanarak çıkma isteğinde bulunduğu veya haklı sebeplerden dolayı çıkma davası açtığı takdirde, müdür veya müdürler gecikmeksizin diğer ortakları bu durumdan haberdar edeceklerdir. Bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi müdürlerin sorumluluğuna neden olacaktır⁴³⁸. Müdürün sorumluluğu, hem çıkma talebinde bulunan ortağa hem de diğer ortaklara karşı söz konusu olacaktır⁴³⁹.

Müdürler, bir ortağın çıkma talebinde bulunması durumunda bu talep ortaklığa yöneltileceği için haberdar olacaklardır. Bir ortağın haklı sebeple çıkma davası açması durumundan da çıkma davası ortaklığa karşı açılacağı için haberdar olacaklardır⁴⁴⁰. Müdürlerin sorumluluğu ve tazminat miktarları bildirim yapılmamasının sonuçlarına göre belirlenecektir⁴⁴¹.

Çıkma iradesine sahip ortak aynı zamanda müdür ise, bu durumda da çıkmak isteyen müdür ortak, diğer ortakları bu durumdan haberdar edecektir⁴⁴².

---

⁴³⁸ Tekinalp, “Çıkmaya Katılma”, s. 6. (Erişim Tarihi: 21.11.2019).

⁴³⁹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 893.

⁴⁴⁰ Tekinalp, “Çıkmaya Katılma”, s. 6. (Erişim Tarihi: 21.11.2019).

⁴⁴¹ Tekinalp, “Çıkmaya Katılma”, s. 6. (Erişim Tarihi: 21.11.2019).

⁴⁴² Şener, Limited Ortaklıklar, s. 893.

Kanunda yapılan düzenleme dikkate alındığında müdür veya müdürlerin diğer ortakları gecikmeksizin haberdar edeceği düzenlenmiştir. Gecikmeksizin ifadesi ile kastedilen müdürler tarafından yapılacak olan bildirim derhal ve dürüstlük kurallarına göre yapılabileceği ilk fırsatta yapılmasıdır⁴⁴³.

Kanunda yapılacak bildirim şekli ile ilgili herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Konuya ilişkin bir düzenleme bulunmama ile birlikte, bildirim müdürler tarafından yapıldığının ispatını kolaylaştıracak şekilde yapılması uygun olacaktır⁴⁴⁴. Örneğin; bu bildirim ispat kolaylığı açısından noter vasıtası ile yapılabilir. Yapılacak olan bildirim ile çıkmaya katılma hakkı ile ilgili kanunun öngördüğü süreler diğer ortaklar açısından işlemeye başlayacaktır⁴⁴⁵. Bunun yanında, ortağın çıkma talebi haklı sebebe dayanıyorsa veya şirket sözleşmesinde yer alan bir düzenleme gereği talebin genel kurulda görüşülmesi gerekiyorsa, diğer ortaklar en geç genel kurul toplantısında bilgi sahibi olacaklardır ve bu yolla bir öğrenme öncesinde müdür/müdürler kurulu tarafından bir bildirim yapılmamış olsa dahi, kanunen yapılması gereken bildirim sonuçlarını doğuracaktır⁴⁴⁶.

Müdürler tarafından diğer ortaklara bildirim yapılmadan çıkma prosedürünün işlemesi ve sonuçlanması durumunda nasıl bir yaptırım uygulanacağı konusu akla gelmektedir. Bir görüşe göre; bir ortağın çıkma talebi, diğer ortaklara bildirim yapılmadan gerçekleşirse; bu çıkma işlemi, kanunun emredici hükümlerine aykırılık teşkil edeceği için kesin hükümsüz kabul edilecektir⁴⁴⁷. Bir başka görüşe göre, bir çıkma talebi diğer ortaklara bildirim yapılmadan sonuçlandırılmış ise yapılan bu çıkma işleminin kesin hükümsüzlük yaptırımına tabi olduğunun ileri sürülmesi, ortaklık sıfatı konusunda uzun süreli belirsizlikler yaratacağı için öncelikle gerçekleşen çıkma işleminin değil, diğer ortak veya ortakların çıkmaya katılma ile ilgili yaptıkları talep veya taleplerinin

---

⁴⁴³ Gözüyeşil, “Çıkmaya Katılma”, s. 668.

⁴⁴⁴ Gözüyeşil, “Çıkmaya Katılma”, s. 668.

⁴⁴⁵ Tekinalp, “Çıkmaya Katılma”, s. 6. (Erişim Tarihi: 21.11.2019).

⁴⁴⁶ Gözüyeşil, “Çıkmaya Katılma”, s. 668.

⁴⁴⁷ Tekinalp, Tek Kişi Ortaklığı, s. 21.

reddedilmesi sonucunu doğuran işlemin kesin hükümsüzlük yaptırımına tabi olması gerekmektedir⁴⁴⁸.

6.2.2. Çıkmaya Katılma İradesinin Ortaya Çıkışı

Limited şirket ortaklarına, bir ortağın çıkma iradesinde bulunduğu veya çıkma davası açtığı hususlarında müdürler tarafından bildirim yapılır. Bu bildirim ne zaman gerçekleşmiş sayılacağı ise, müdür veya müdürlerin yapacağı bildirim şekline bağlı olarak değişecektir. Çıkma konusu, genel kurulda görüşülmüşse; genel kurula katılmış ortakların genel kurul tarihinde bu hususu öğrendikleri kabul edilebilir⁴⁴⁹. Bildirim noter veya taahhütlü mektup yolu ile yapılmış ise, bu bildirim ortaklara tebliğ edildiği anda öğrenme gerçekleşmiş olacaktır. Ancak ortaklara bildirim yapıldığını müdür veya müdürler ispatlayamazlar yahut ortakların çıkma durumunu başka bir yolla öğrendiklerini ortaya koyamazlar ise, çıkmaya katılmak isteyen ortağın, çıkma olgusunu çıkmaya katılma talebinde bulunduğu anda öğrendiği varsayılmalıdır⁴⁵⁰.

TTK m. 639/2'ye göre diğer ortaklardan her biri, bildirim kendisine ulaştığı tarihten itibaren bir ay içinde şirket sözleşmesinde öngörülen haklı sebebin kendisi açısından da geçerli olduğunu ileri sürerek çıkmaya katılma talebinde bulunduğunu müdürlere bildirme veya açacağı dava ile haklı sebeple çıkma davasına katılma hakkına sahiptir. TTK m. 639/2'de belirtilen bir aylık süre, mehz İsviçre Hukuku'nda üç ay olarak belirlenmiştir⁴⁵¹. Bahsi geçen bu bir aylık süre hak düşürücü süredir ve sürenin kaçırılması durumunda çıkmaya katılma hakkı kullanılamaz⁴⁵². Ancak bu sürenin kaçırılmış olması ortakların çıkma talebinde bulunmalarına engel değildir⁴⁵³.

---

⁴⁴⁸ Bilgili/Demirkapı, s. 769.

⁴⁴⁹ Gözüyeşil, "Çıkmaya Katılma", s. 670.

⁴⁵⁰ Gözüyeşil, "Çıkmaya Katılma", s. 670.

⁴⁵¹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 893, 894.

⁴⁵² Şener, Limited Ortaklıklar, s. 896.

⁴⁵³ Bilgili/Demirkapı, s. 769.

Bir aylık sürenin kanuni düzenlemeye eklenmesi ile kaç ortağın çıkma hakkını kullanacağını belli olması ve ayrılma akçesinin bu talebe göre hesaplanması amaçlanmıştır⁴⁵⁴. Çıkmaya katılma hakkının kullanılması için öngörülen bir aylık süre açılmış bulunan çıkma davasının sürecini uzatmanın önüne geçmek ve bir aylık sürede katılma talebinin gerçekleşmesi ile davanın kısa sürede sonuçlandırılması amaçlanmaktadır⁴⁵⁵. Bu süre hem şirketin hem de ortakların menfaatlerine uygun düşmektedir.

Bir aylık süre, çıkmaya katılma düşüncesine sahip olan ortakların şirketin geleceği ile ilgili değerlendirme ve inceleme yapmasına imkân tanımak amacıyla düzenlenmiştir⁴⁵⁶. Ortaklıktan çıkarılma halinde ortağın iradesine bağlı bir işlem söz konusu olmadığı için, ortağın bu haktan yararlanması da söz konusu olmayacaktır⁴⁵⁷.

6.2.2.1. Şirket Sözleşmesinden Doğan Çıkmaya Katılma Yolu ile Çıkma

Çıkmaya katılma müessesesini düzenleyen TTK m. 639'da "*Ortaklardan biri şirket sözleşmesindeki hükme dayanarak...*" ve "*Şirket sözleşmesinde öngörülen haklı sebep kendisi yönünden de geçerliyse...*" ifadelerine yer verilmiştir.

Şirket sözleşmesinde bir çıkma sebebi öngörülmüşse, bu durum ortakların öngörülen sebebi çıkmak için haklı bir sebep olarak kabul ettiğini gösterir. Şirket sözleşmesinde bu yönde bir düzenleme yapılması durumunda, sözleşmede belirtilen sebeplerin haklı sebep olup olmadığının ne genel kurulda ne de mahkemede tartışılmasına mahâl kalmayacaktır⁴⁵⁸.

---

⁴⁵⁴ Çamoğlu, "Çıkma-I", s. 262.

⁴⁵⁵ Beşok, s. 38.

⁴⁵⁶ Şener, Ortaklık, s.768, 769.

⁴⁵⁷ Beşok, s. 38.

⁴⁵⁸ Tekinalp, "Çıkmaya Katılma", s. 5. (Erişim Tarihi: 21.11.2019).

Bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebebe dayanarak çıkma talebinde bulunması durumunda, çıkmaya katılmak isteyen diğer ortak veya ortakların şirket sözleşmesinde yer alan başka bir çıkma sebebine dayanarak çıkmaya katılma talebinde bulunup bulunamayacakları ile ilgili kanunda bir düzenlemeye yer verilmemiştir. TTK m. 639 gerekçesinde davaya katılacak ortakların aynı şirket sözleşmesi hükmüne veya aynı haklı sebebe dayanmalarının gerekli olup olmadığı, ya da başka hüküm veya haklı sebepler ileri sürülmesinin de mümkün olup olmadığı tartışmasının yargı kararları ve öğretiyeye açık olduğu belirtilmiştir.

TEKİNALP, çıkmaya katılmak isteyen ortak veya ortakların çıkma talebinde bulunan ortağın dayandığı sebebe dayanmak zorunda olmadıklarını, şirket sözleşmesinde yer alan başka bir sebebe dayanılarak da çıkmaya katılma talep edebileceklerini belirtmiştir⁴⁵⁹.

Çıkma hakkının, şirket sözleşmesi ile sadece bazı ortaklara tanınması durumunda, çıkmaya katılma hakkının her ortak tarafından kullanılıp kullanılmayacağı sorusu akla gelmektedir. PULAŞLI, çıkmaya katılma hakkının kanunda düzenlenmesi ile birlikte, şirket sözleşmesinde çıkma hakkının bir özel hak olarak gösterilemeyeceği görüşünü ileri sürmektedir⁴⁶⁰. ŞENER'e göre; sözleşmesel çıkma hakkı tüm ortaklara tanınabileceği gibi münferit ortaklara da tanınabilecektir⁴⁶¹. Bunun dışında ilgili ortaklara esas sermaye payı ile bağlantılı olarak bu hakkın tanınması da mümkündür⁴⁶². Kural olarak, kişisel bir sebepten dolayı çıkmak isteyen ortağın durumu, diğer ortakları etkilemiyorsa çıkmaya katılma hakkı söz konusu olmayacaktır⁴⁶³. Diğer ortakları etkilemeyen bu kişisel sebebe, şirket sözleşmesinde yer verilmesi de her zaman

---

⁴⁵⁹ Tekinalp, "Çıkmaya Katılma", s. 5. (Erişim Tarihi: 21.11.2019).

⁴⁶⁰ Pulaşlı, Şerh, § 61 N. 109.

⁴⁶¹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 874.

⁴⁶² Şener, Limited Ortaklıklar, s. 874.

⁴⁶³ Pulaşlı, Şerh, § 61 N. 123.

mümkündür. Bu bağlamda, çıkma hakkının kişisel bir takım sebeplere bağlı olarak düzenlenmesi mümkün olup bu durumda çıkmaya katılma hakkı kullanılamayacaktır⁴⁶⁴.

6.2.2.2. Ortağın Açacağı Bir Dava ile Haklı Sebep ile Çıkma Davasına Katılma Yoluyla Çıkma

TTK m. 638/2'ye göre her ortak haklı sebeplerin varlığı halinde şirketten çıkmasına karar verilmesi için dava açabilecektir. TTK m. 639/2-a hükmüne göre de diğer ortaklar açılan bu çıkma davasına katılabileceklerdir.

6.2.2.2.1. Çıkma Davası ile Çıkmaya Katılma Davası Arasındaki İlişki

Ayrıntılı bir şekilde olmasa da maddi hukuk boyutuyla çıkma davası ile çıkmaya katılma davası, TTK m. 639'da birbiriyle ilişkilendirilmiştir. Ancak bu ilişkinin usul hukukundaki görünümüne yer verilmemiştir⁴⁶⁵.

6.2.2.2.1.1. Maddi Hukuk Açısından İki Dava Arasındaki İlişki

TTK m. 639/2-b hükmünde, diğer ortakların açacağı bir dava ile haklı sebepler dolayısıyla çıkma davasına katılma talebinde bulunabilecekleri ifade edilmiştir.

Şirket sözleşmesinde yer verilen bir sebebe dayanılarak çıkma talebinde bulunulması ve buna bağlı olarak çıkmaya katılma talebinde bulunulması durumunda, çıkma iradesine sahip ortakların aynı sebebe dayanmak zorunda olup olmadıkları sorusu akla gelmektedir. PULAŞLI'ya göre, TTK m. 639/2-b düzenlemesinde "*haklı sebepler dolayısıyla çıkma davasına katılmak*" ifadesi ile çıkmaya katılma iradesine sahip ortağın başka bir haklı sebebe dayanarak çıkmaya katılma talebinde bulunması mümkündür⁴⁶⁶.

---

⁴⁶⁴ Gözüyeşil, "Çıkmaya Katılma", s. 672.

⁴⁶⁵ Gözüyeşil, "Çıkmaya Katılma", s. 673.

⁴⁶⁶ Pulaşlı, Şerh, s. 61.

ŞENER'e göre, çıkmaya katılmak isteyen ortağın, çıkmak isteyen ortakla aynı sebebe dayanması gibi bir sonuca varmak isabetli olmayacaktır⁴⁶⁷. Örneğin; çıkma talebinde bulunan ortak haklı sebebe dayanarak çıkma davası açmış ise, diğer ortak/ortaklar sözleşmede yer alan sebebe dayanarak çıkabilecektir⁴⁶⁸.

Çıkma davasının, davacı ortak lehine sonuçlanması durumunda çıkmaya katılma davası görülmeye devam edecektir. Çıkmaya katılma iradesine sahip ortak açısından çıkmak için geçerli bir haklı sebebin gerçekleşip gerçekleşmediği incelenerek karar verilecektir⁴⁶⁹. Ancak, çıkma davasının kabul edilip, çıkmaya katılma davasının reddedilmesi de ihtimal dahilindedir⁴⁷⁰.

Çıkmaya katılma talebinde bulunacak ortağın, çıkma talebinde bulunan diğer ortakla aynı haklı sebebe dayanmak zorunda olmadığı düşüncesinden hareket edilecek olursa çıkma talebinde bulunan ortaktan farklı bir haklı sebebe dayanarak çıkmaya katılma talebinde bulunan ortağın talebinin reddedilmesi makul bir çözüm yolu değildir⁴⁷¹. Bu şekilde bir çözüm yolunun benimsenmesi, dayanılan sebeplerin birbirinden tamamen farklı olan davaların kaderini birleştirmek anlamına gelecektir⁴⁷².

Çıkma davasının reddedilmesi durumun da çıkmaya katılma talebinin de düşmesi veya reddedilmesi halinde çıkmaya katılma talebinde bulunan ortak açacağı bir çıkma davası ile sorunu tekrar mahkeme önüne taşıyabilecek midir? Bu durum açısından makul görünen çözüm, çıkmaya katılma davasının devam ettirilerek sonuçlandırılması olacaktır. Çıkma ve çıkmaya katılma davası ile ilgili öncesinde birleştirilme kararı

---

⁴⁶⁷ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 768, 769.

⁴⁶⁸ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 768, 769.

⁴⁶⁹ Gözüyeşil, "Çıkmaya Katılma", s. 673.

⁴⁷⁰ Gözüyeşil, "Çıkmaya Katılma", s. 673.

⁴⁷¹ Gözüyeşil, "Çıkmaya Katılma", s. 674.

⁴⁷² Gözüyeşil, "Çıkmaya Katılma", s. 674.

verilmiş ise, davalar ayrılarak çıkmaya katılma davası ayrı bir çıkma davası gibi yürütülmeli; davacı ortak haklı ise, onun lehine sonuçlandırılmalıdır⁴⁷³.

6.2.2.2.1.2. Usul Hukuku Açısından İki Dava Arasındaki İlişki

Çıkma davasına katılmak, çıkmaya katılma iradesine sahip diğer ortağın açacağı bir dava ile mümkündür.

6100 sayılı HMK'da "*fer'i müdahale*" ve "*asli müdahale*" olarak iki kurum düzenlenmiştir. Asli müdahale HMK m. 65'te düzenleme altına alınmış olup, buna göre bir yargılamanın konusunu olan hak veya şey üzerinde kısmen veya tamamen hak iddia eden bir üçüncü kişi, hüküm verilinceye kadar bu durumu ileri sürerek, yargılamanın taraflarına karşı aynı mahkemede dava açabilir. İlk davanın davacısı ve davalısı, asli müdahale davasında mecburi dava arkadaşı durumunda bulunmaktadırlar⁴⁷⁴. Bu davada müdahale eden, ilk davanın taraflarını davalı olarak göstermektedir. Fer'i müdahale ise HMK m. 66'da düzenleme altına alınmıştır. Buna göre üçüncü kişi, davayı kazanmasında hukuki yararı bulunan tarafın yanında ve ona yardımcı olmak amacıyla, tahkikat aşaması sona erene kadar fer'i müdahil sıfatı ile davada yer alabilir.

Asli müdahalenin özelliği yukarıda belirtilen kanun maddesi dikkate alındığında, müdahale eden tarafın dava konusu üzerinde hak sahibi olması ve bahsedildiği gibi müdahale edenin, ilk davanın taraflarını davalı olarak göstermesidir. Çıkmaya katılmak için açılacak davada ise, davalı olarak sadece limited şirket tüzel kişiliği gösterilmekte olup çıkmaya katılma talep eden ortağın çıkma davası açan ortak ile arasında herhangi bir husumet söz konusu değildir. Bunun yanında, çıkmaya katılma talebinde bulunan ortağın, dava konusu bir hak üzerinde üçüncü kişi olarak, ilk davanın tarafları aleyhine bir hak iddiası da yoktur⁴⁷⁵.

---

⁴⁷³ Gözüyeşil, "Çıkmaya Katılma", s. 674.

⁴⁷⁴ Pekcanıtez, Hakan/Atalay, Oğuz/Özekes, Muhammet, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümlerine Göre Medeni Usul Hukuku, Ankara 2012, s. 289.

⁴⁷⁵ Gözüyeşil, "Çıkmaya Katılma", s. 675.

Çıkmaya katılma talebinde bulunan ortağın ne şirket ne de çıkma davası açan ortağın yanında yardımcı olarak davaya katılmak gibi bir iradesi söz konusu olmayacağından, fer'i müdahil olarak çıkmaya katılma iradesini ortaya koyması mümkün değildir⁴⁷⁶.

TTK m. 639/2-b düzenlemesinde ortağın haklı sebeplere dayanarak açacağı bir dava ile çıkma davasına katılacağı ifade edilmişse de, burada yer alan katılma Medeni Usul Hukuku'ndaki müdahaleden farklıdır.

Çıkmaya katılma davası görülürken mahkeme tarafından haklı bir sebebin olup olmadığı ile ilgili çıkma davasına bakan mahkemenin vereceği karar bekletici mesele yapılabilir mi?

HMK'nın 165. maddesinde *“Bir davada hüküm verilebilmesi, başka bir davaya, idari makamın tespitine yahut dava konusuyla ilgili bir hukuki ilişkinin mevcut olup olmadığına kısmen veya tamamen bağlı ise mahkemece o davanın sonuçlanmasına veya idari makamın kararına kadar yargılama bekletilebilir.”* düzenlemesine yer verilmiştir. Bekletici sorun yapmanın; yargı organlarının çelişkili karar vermelerinin önüne geçmek, aynı iş için iki defa inceleme yapılmasından kaçınmak, başka bir mahkeme ya da merciin uzmanlığına giren bir konuyu daha doğru incelemesi ve karar verebilmesi gibi yararları olmakla birlikte davanın uzamasına sebebiyet verme gibi sakıncaları da bulunmaktadır⁴⁷⁷. Çıkmaya katılma davasının görülmesi için çıkma davasının sonucunun beklenmesi süreci uzatacaktır.

Çıkmaya katılma müessesesinin amacı ele alındığında, en makul çözüm davaların birleştirilmesidir.

HMK'nın 166. maddesine göre davaların aynı veya benzer sebeplerden doğması ve aralarında bağlantı bulunması durumunda davaların birleştirilmesine karar verilebilmektedir. Davaların aynı veya birbirine benzer sebeplerden doğması ya da biri hakkında verilecek hükmün diğerini etkileyecek nitelikte bulunması durumunda

⁴⁷⁶ Gözüyeşil, “Çıkmaya Katılma”, s. 675.

⁴⁷⁷ Pekcanitez/Atalay/Özekes, s. 508, 509.

aralarında bağlantı olduğu varsayılmaktadır. Dava, ilk davanın açıldığı mahkemede birleştirilecektir. Birleştirme kararı, ikinci davanın açıldığı mahkeme tarafından verilir ve bu karar diğer mahkemeyi bağlar. Birleştirme kararı talep üzerine veya kendiliğinden verilebilecektir. Bu durumda çıkmaya katılma davasına bakan mahkeme çıkmaya katılma davası ile çıkma davasının birleştirilmesine karar verebilecektir.

İki davanın birleştirilerek görülmesi, usul ekonomisi ilkesine uygun olacaktır⁴⁷⁸. Davaların birleştirilmesi sonrasında, tarafların ileri sürdükleri talepleri ayrı ayrı değerlendirilir.

Davaların birleştirilebilmesi için, iki dava arasında bağlantı bulunması şarttır (HMK m. 166/1). HMK'nın 166/4'üncü maddesine göre davaların aynı veya birbirine benzer sebeplerden doğması ya da biri hakkında verilecek hükmün diğerini etkileyecek nitelikte bulunması durumunda bağlantı var sayılır. Açılmış olan iki ayrı çıkma davasında ileri sürülen sebepler birbirinden çok farklı olabileceği gibi verilecek karar sonucu birbirini etkileyecek nitelikte de olmayabilir. Açıklanan bu nedenle iki ortağın ayrı ayrı çıkma davası açmaları durumunda, bu davalar arasında her halde bağlantı bulunduğu söylenemeyecektir⁴⁷⁹.

Açılmış bulunan bir çıkma davasına açılacak çıkmaya katılma davası ile katılma talebinde bulunulmasına ilişkin düzenleme, HMK'nın davaların birleştirilmesi için aradığı bağlantı şartını sağlayarak açılan bu iki dava arasında bir bağlantı kurmaktadır⁴⁸⁰. Çıkmaya katılma kurumunun amacına en uygun düşen çözüm de davaların birleştirilerek görülmesidir⁴⁸¹.

Çıkmaya katılma talebinde bulunulabilmesi için, çıkmaya katılma iradesine sahip ortağın ayrı bir dava açması gerekmektedir. Bu dava, çıkma davası açan ortağın

---

⁴⁷⁸ Postacıoğlu, İlhan, "Davaların Birleştirilmesi", Makaleler ve Karar İncelemeleri (İstanbul Barosu Dergisi) S. 12, 1956, s. 105.

⁴⁷⁹ Gözüyeşil, "Çıkmaya Katılma", s. 678.

⁴⁸⁰ Gözüyeşil, "Çıkmaya Katılma", s. 678.

⁴⁸¹ Gözüyeşil, "Çıkmaya Katılma", s. 678.

davasına müdahale niteliğinde olmayıp bu davadan tamamen bağımsız bir davadır⁴⁸². Bu davada, davalı olarak şirket tüzel kişiliği gösterilmelidir. Çıkmaya katılma talep eden ortağın, bu davanın davacısı olması dolayısıyla dava sonucunda verilen karar sadece kendi şahsında doğacaktır⁴⁸³. Bağlantılı olarak verilen karar, davacılar tarafından ayrı ayrı temyiz edilebilecektir⁴⁸⁴.

7. ÇIKMADAN FERAGAT

Çıkma kesinleşmeden her aşamada çıkmadan feragat etmek mümkündür⁴⁸⁵. Çıkma isteminden veya çıkma davasından feragat halinde çıkmaya katılanların katılma talepleri hem genel kurulda hem de mahkemede düşecektir⁴⁸⁶. Çünkü çıkmaya katılmanın şartı ortaklardan birinin çıkma talebinde bulunması veya çıkma davası açmasıdır⁴⁸⁷. Ana talebin düştüğü durumda bu talebe katılanların da talepleri düşecektir⁴⁸⁸. Çıkmaya katılan ortağın katılma talebinden feragat etmesi durumunda feragat sadece bu beyanını açıklayan ortak bakımından geçerli olacaktır⁴⁸⁹. ÇAMOĞLU'na göre, çıkmaya katılmaya konu sebebin katılan ortak açısından geçerli olması durumunda çıkma talebinde bulunan ortak çıkmadan vazgeçerse, katılan ortağın bu başvurusu bağımsız bir çıkma talebine dönüştürülebilir⁴⁹⁰.

---

⁴⁸² Gözüyeşil, “Çıkmaya Katılma”, s. 678.

⁴⁸³ Gözüyeşil, “Çıkmaya Katılma”, s. 678.

⁴⁸⁴ Gözüyeşil, “Çıkmaya Katılma”, s. 678.

⁴⁸⁵ Tekinalp, “Çıkmaya Katılma”, s. 6. (Erişim Tarihi: 21.11.2019).

⁴⁸⁶ Tekinalp, “Çıkmaya Katılma”, s. 6. (Erişim Tarihi: 21.11.2019).

⁴⁸⁷ Tekinalp, “Çıkmaya Katılma”, s. 6, 7. (Erişim Tarihi: 21.11.2019).

⁴⁸⁸ Tekinalp, “Çıkmaya Katılma”, s. 7. (Erişim Tarihi: 21.11.2019).

⁴⁸⁹ Tekinalp, “Çıkmaya Katılma”, s. 7. (Erişim Tarihi: 21.11.2019).

⁴⁹⁰ Çamoğlu, Ersin, “Çıkma-II”, Yaklaşım, S. 254, Şubat 2014, s. 247.

8. TÜM ORTAKLARIN ÇIKMAYA KATILMASI

Kanunda, bir ortağın ortaklıktan çıkması sonrasında çıkma davalarına veya çıkma beyanlarına neden olması ve bu durumda ortaklığı sarsması hususuna değinilmemiştir⁴⁹¹.

Bir ortağın şirket sözleşmesinde düzenlenen sebebe dayanarak çıkma bildiriminde bulunması ya da haklı sebebe dayanarak çıkma davası açması durumunda tüm şirket ortaklarının çıkmaya katılma iradesinde bulunması mümkündür⁴⁹². Çıkmaya katılma hakkı TTK m. 639 ile tanınan yasal bir haktır. Çıkma talebinde bulunan ortağın kötü niyetli hareket etmesi durumunda diğer ortaklar şirketin feshine kadar gidecek bir süreci başlatarak çıkma talebini bertaraf edebileceklerdir⁴⁹³. Tüm ortakların bu yönde bir irade beyanında bulunması diğer bir deyişle çıkmaya katılma talebinde bulunması, şirketin feshi iradesini yansıtır⁴⁹⁴.

Bir ortağın çıkma yönündeki talebine veya açmış olduğu çıkma davasına tüm ortaklar katılma talebinde bulunmuş ise ortaklık feshedilecektir⁴⁹⁵. Talep genel kurulda ise ve bu talepten feragat edilmemiş ise genel kurul limited şirketin feshine karar vermelidir⁴⁹⁶.

Tüm ortakların çıkmaya katılma talebinde bulunması, şirket sözleşmesi ile tanınan bir çıkma hakkının kullanılması ile ilgiliyse, sözleşmede öngörülen sebep tüm ortaklar açısından geçerliyse fesih gerçekleşecektir⁴⁹⁷. Ancak haklı sebeple çıkma davasının açılmasından sonra çıkmaya katılma talebinde bulunulmuş ise, her ortak için haklı sebebin gerçekleşip gerçekleşmediği incelenmeli, haklı sebebin kendisi açısından

---

⁴⁹¹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 897.

⁴⁹² Özdoğan Daloğlu, s. 70.

⁴⁹³ Gözüyeşil, "Çıkmaya Katılma", s. 666.

⁴⁹⁴ Gözüyeşil, "Çıkmaya Katılma", s. 670.

⁴⁹⁵ Tekinalp, "Çıkmaya Katılma", s. 7. (Erişim Tarihi: 21.11.2019).

⁴⁹⁶ Tekinalp, "Çıkmaya Katılma", s. 7. (Erişim Tarihi: 21.11.2019).

⁴⁹⁷ Gözüyeşil, "Çıkmaya Katılma", s. 670, 671.

gerçekleşmediği sonucuna varılan ortakların talebi mahkeme tarafından reddedilmelidir⁴⁹⁸.

Bütün ortakların çıkma davası açması veya çıkma beyanında bulunması, bütün ortaklar açısından çıkmanın koşullarının gerçekleşmesi şartına bağlı olarak, ortaklar genel kurulunun resmi olmayan bir fesih kararı ile ortaklığın sona erdirilmesi anlamını taşır⁴⁹⁹.

---

⁴⁹⁸ Gözüyeşil, “Çıkmaya Katılma”, s. 671.

⁴⁹⁹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 897.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKETLERDE ORTAĞIN ÇIKARILMASI

1. ÇIKARILMA KAVRAMI

Ortaklık sözleşmesi ile taraflar arasında sürekli bir hukuki ilişki meydana gelmektedir. Tarafların bu ilişkiyi sonlandırma imkânı bulunmaktadır. Ancak bu ilişkiyi sonlandırma imkânı, sınırsız veya keyfi değildir.

Çıkarılma; bir ortağın, kendisi istemediği halde ortaklık tarafından açıklanan ve karşı tarafa yani çıkarılan ortağa varması gereken bir irade beyanı ile ortaklık ilişkisinin sona erdirilmesidir⁵⁰⁰.

Güven ve iş birliği ortamını zedeleyici davranışlarda bulunan, şirketin amacına ulaşmasını zorlaştıran veya buna engel olan ortağın şirketle ilişkisinin devam etmesini beklemek şirket aleyhine sonuçlar doğurabilecektir⁵⁰¹. Bu tür durumlarda ortağın şirketten çıkarılması ile şirketin devamlılığı sağlanmış olacaktır⁵⁰². Açıklanan nedenle bu hak, şirket ve diğer ortaklar bakımından koruyucu nitelikte bir haktır⁵⁰³. Çıkarılma ile ortak ve şirket arasındaki ilişki sona ereceğinden dolayı bu hak, bozucu yenilik doğuran bir haktır⁵⁰⁴. Limited ortaklıkta, bir ortağın çıkarılmasını isteme hakkı, kişisel ve koruyucu bir hak niteliğindedir⁵⁰⁵.

Çıkarılma müessesesi, şirketin menfaatlerini gözetmekte olup şirketin arzu etmediği bir ortağı bünyesinden çıkarmasının yoludur. Ancak şirkete bu hakkı sınırsız olarak

---

⁵⁰⁰ Baştuğ, Şirketler Hukuku, s. 54; Taşdelen, s. 207; Şener, Limited Ortaklıklar, s. 898.

⁵⁰¹ Öztürk Dirikan, s. 29, 30.

⁵⁰² Özdoğan Daloğlu, s. 85.

⁵⁰³ Taşdelen, s. 207.

⁵⁰⁴ Taşdelen, s. 207.

⁵⁰⁵ Yıldız, s. 173 vd.

tanımak, ortaklık haklarının hakkaniyete aykırı bir şekilde ortadan kaldırılmasına neden olabilir.

“Çıkarma” başlıklı TTK m. 640/1’de şirket sözleşmesinde öngörülen sebeplerden birisiyle ve genel kurul kararına dayanılarak çıkarma düzenlendikten sonra, TTK m. 640/3’te, şirketin istemi üzerine, ortağın mahkeme kararı ile haklı sebebe dayanılarak şirketten çıkarılabileceği düzenlenmiştir.

TTK m. 616/1-h’de genel kurulun devredilemez yetkileri arasında bir ortağın şirketten çıkarılması için mahkemeden istemde bulunulması sayılmıştır. Bu nedenle, şirketin bir ortağın haklı nedene dayanarak şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurabilmesinin ön koşulu, bu konuda bir genel kurul kararı alınmasıdır. Genel kurul, bu kararı TTK m. 621/1-h uyarınca, “*Bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması ve bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten dolayı şirketten çıkarılması*” kararı, genel kurulda temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması halinde alabilecektir.

1.1. Diğer Şirketlerde Çıkarılma

Bir ortağın şirketten çıkarılması durumunda şirket ile çıkarılmak istenen ortak veya ortakların menfaatleri karşı karşıya gelmektedir. Kanun koyucu tarafından çıkarılmaya ilişkin hususlar şirketin türüne göre farklı şekillerde düzenlemiştir.

1.1.1. Şahıs Şirketlerinde Çıkarılma

Adi ortaklıklar⁵⁰⁶ ile ilgili düzenlemelere 6098 sayılı TBK’nın m. 620 ve devamında “*Adi Ortaklık Sözleşmesi*” başlığı altında yer verilmiştir.

TBK’ya göre, adi şirketlerin feshi yoluna gidilmeksizin bir ortağın çıkarılması ve şirketin çıkarılan bu ortak olmadan faaliyetlerine devam etmesi mümkündür⁵⁰⁷. Adi

⁵⁰⁶ Adi ortaklıklar, ticaret ortaklığı olmadığından, TTK’da kişi ortaklıkları arasında sayılmamıştır.

şirket ortağının şirketten çıkarılabilmesi için TBK m. 633 düzenlemesi dikkate alındığında öncelikle şirket sözleşmesinde şirketin diğer ortaklarla devam edeceğine ilişkin bir hükmün bulunması gerekir. Ortaklardan birinin fesih bildiriminde bulunması, kısıtlanması, iflâsı, tasfiyedeki payının icra yoluyla paraya çevrilmesi veya ölmesi durumunda, TBK m. 633 hükmü esas alınarak şirketin çıkarılan ortak olmaksızın devamını sağlanacaktır. TBK’da, çıkma ve çıkarma sebepleri paralel biçimde düzenlenmiştir. Bir ortağın, ortaklıktan çıkarılabilmesi için, sona erme nedenleri onun şahsında meydana gelmelidir⁵⁰⁸.

Ortağın çıkarılabilmesi için, diğer ortakların bu konu ile ilgili karar alması gerekmektedir⁵⁰⁹. Alınacak olan bu karar, ortaklık kararı niteliğinde olduğundan kural olarak oybirliği aranacaktır⁵¹⁰. Ancak oybirliği hesabı yapılırken çıkarılan ortağın oyu hesaplamada dikkate alınmayacaktır⁵¹¹. Keza çıkarılmak istenen ortak, kendisini doğrudan doğruya ilgilendiren bir konuda tarafsız ve objektif hareket edemeyecektir⁵¹². Ancak bu ortağın, toplantıya katılması hiçbir surette engellenemez⁵¹³. Çıkarma, ortaklık sıfatına önemli bir müdahale teşkil edeceğinden, çıkarılacak ortağın kendisini savunması için uygun bir zeminin sağlanması gerekmektedir⁵¹⁴.

Kanun’da sayılanlar dışında başka çıkarma sebepleri, sözleşmede çoğunluk esası kararlaştırılmadıkça oy birliği ile ortaklık sözleşmesine eklenebilir⁵¹⁵. Sözleşmede yer verilen çıkarma sebeplerinin açık şekilde belirtilmesi yerinde olacaktır⁵¹⁶.

---

⁵⁰⁷ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 99.

⁵⁰⁸ Türkmen, s. 66.

⁵⁰⁹ Çelikboya, s. 224.

⁵¹⁰ Çelikboya, s. 224.

⁵¹¹ Hızır s. 2870.

⁵¹² Türkmen, s. 167.

⁵¹³ Türkmen, s. 167.

⁵¹⁴ Türkmen, s. 167.

⁵¹⁵ Türkmen, s. 69.

⁵¹⁶ Türkmen, s. 69.

TBK m. 633'te yazılı olarak yapılacak bir bildirim ile ortağından çıkarılmasından bahsedilmektedir. Ancak çıkarma kararının alınması ile ilgili herhangi bir şekil şartı öngörülmemiştir. Bu durumda, diğer ortaklık kararları hangi usul ile alınacaksa, ortaklıktan çıkarma kararının da aynı usul ile alınması gerekecektir⁵¹⁷.

Çıkarma ile ilgili kararın alınması, ortağın çıkarılması için tek başına yeterli değildir. TBK m. 633'te yazılı olarak yapılacak bir bildirimden bahsedildiği için alınan çıkarma kararı, ortağa yapılacak olan bildirim ile hukuki sonuçlarını doğuracaktır⁵¹⁸. Çıkarma kararının eksiklikler içerdiği kanaatinde olan ortak, makul süre içinde çıkarma kararının iptalini dava yolu ile talep edebilir⁵¹⁹.

Kollektif şirket ortağının şirketten çıkarılması 6102 sayılı TTK'da düzenlenmiştir. TTK m. 243/1 maddesi incelendiğinde TBK m. 639'a göndermede bulunmaktadır. TBK m. 639'a göre bir kolektif şirket ortağının iflâsı, şirket için bir sona erme sebebidir⁵²⁰. Ancak TTK m. 254 düzenlemesi şirket ortaklarına, şirketin sona ermesinin önüne geçme imkânı tanımaktadır. Anılan bu düzenlemeye göre, şirket sözleşmesinde aksi bir düzenleme olmaması durumunda ortaklardan birinin iflâsı durumunda müflis ortak şirketten çıkarılabilir ve bu durumda şirket diğer ortaklar arasında devam eder.

Süresiz şirketlerde ortaklardan birinin şirketin feshi ihbarında bulunması halinde; diğer ortaklar feshi kabul etmeyerek, o ortağı şirketten çıkarıp şirketin kendi aralarında devam etmesine karar verebilirler (TTK m. 256/1).

TTK m. 255/1'e göre bir ortağın kendisinden kaynaklanan sebeplerden dolayı şirketin feshinin istenebileceği durumlarda, diğer ortakların tamamı veya şirket sözleşmesinde öngörülmüşse çoğunluğu o ortağın şirketten çıkarılmasına ve şirketin devamına karar

---

⁵¹⁷ Çelikboya, s. 224.

⁵¹⁸ Çelikboya, s. 225; Türkmen, s. 170.

⁵¹⁹ Türkmen, s. 170.

⁵²⁰ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 100.

verebilir. TTK m. 255/3'e göre ise birinci fıkraya uyarınca çıkarılma kararı alınmaması halinde her ortak, mahkemeden söz konusu ortağın şirketten çıkarılmasını isteyebilir.

Şahıs şirketlerinde çıkarılma müessesesi, yapılan yeni düzenlemeler ile sermaye şirketlerine yaklaştırılmış, ortakların ve çıkarılmanın muhatabı ortak dışındaki diğer ortakların da iradesine saygı duyan, şirketin menfaatlerini ve varlığını gözetilen bir sistem benimsenmiştir⁵²¹.

1.1.2. Anonim Şirketlerde Çıkarılma

6762 sayılı TTK'da anonim şirketler ile ilgili çıkarılma müessesesi düzenlenmemiştir. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda anonim şirketlerde pay sahipliğini sona erdiren nedenler sınırlıdır ve ana sözleşme ile başka nedenler öngörülmesi mümkün değildir⁵²². Ana sözleşmede, kanunda düzenlenen haller dışında (TTK m. 141, 204, 482, 483, 532) çıkarılma nedeni öngörülemeyeceği gibi çıkma hakkı ve nedenlerine yer verilemez⁵²³.

Anonim şirket ortağının çıkarılması hallerinden biri azınlığın haklı sebeple fesih talebinde bulunmasıdır. Azınlığın haklı sebeple fesih talebinde bulunabilmesi için TTK'nın 531. maddesinde belirli bir oran öngörülmüştür. Bu düzenlemeye göre haklı sebeplerin varlığı halinde, sermayenin en az onda birini ve halka açık şirketlerde yirmide birini temsil eden payların sahipleri, mahkemeden şirketin feshine karar verilmesini isteyebilirler.

Bu oranın dava süresince korunması gerekip gerekmediği sorusu gündeme gelebilecektir. Haklı sebeple fesih davasının davacısı konumunda olan azınlık pay sahipleri dava ikame edildikten sonra yapılan sermaye arttırımına katılamayacak, bu durumda azınlığı pay sahibi oranı eriyecek ve TTK m. 531'de öngörülen yasal asgari pay sahipliği oranının altına düşecek olursa, bu durumun görülmekte olan haklı sebeple fesih davasının

---

⁵²¹ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 101.

⁵²² Bahtiyar, Ortaklıklar, s. 287.

⁵²³ Bahtiyar, Ortaklıklar, s. 287, 288.

reddedilmesini gerektirip gerektirmeyeceği sorusu akla gelmektedir. Bir görüşe göre yasada öngörülen asgari pay sahipliği oranı dava şartı olarak nitelendirilmekte ve davacının paylarının dava açıldıktan sonra yasal oranın altına düşmesi durumunda davanın reddine karar verilmesi gerektiğini ileri sürmektedir⁵²⁴. Bir diğer görüşe göre ise, davacının TTK m. 531 hükmünde öngörülen azınlık hakkını kullanmaya yeter ölçüde pay sahibi olup olmadığı; ancak davanın açıldığı tarih esas alınarak değerlendirilmelidir⁵²⁵.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda düzenleme altına alınan taleple bağlılık ilkesi özel hukuk davalarında uygulanan temel ilkedir. Ancak şirketlerin feshi talebi ile açılan bu tür davalarda taleple bağlılık ilkesi bakımından istisnai hükümler getirilebilir. TTK'nın 531. maddesinin devamında mahkeme, fesih yerine, davacı pay sahiplerine, paylarının karar tarihine en yakın tarihteki gerçek değerlerinin ödenip davacı pay sahiplerinin şirketten çıkarılmalarına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme karar verebilecektir. Bu düzenlemenin amacı, fesih talebi için haklı sebepleri olan ortakların şirketten çıkarılarak şirketin feshi yoluna gidilmeden sorunun çözülmesi ve şirketin devamının sağlanmasıdır.

TTK m. 531 uyarınca açılan bir dava sonucunda mahkeme anonim ortaklığın feshini gerektiren haklı sebeplerin mevcut olmadığı kanaatine varırsa davanın reddi gerekmektedir. Mahkeme tarafından, TTK m. 531 uyarınca açılan bir dava sonucunda anonim ortaklığın feshini gerektiren haklı sebeplerin mevcut olduğu kanaatine ulaşılması durumunda, hemen fesih kararı veremeyecektir. Mahkeme, fesih yerine, davacı pay sahiplerine, paylarının karar tarihine en yakın tarihteki gerçek değerlerinin ödenip davacı pay sahiplerinin şirketten çıkarılmalarına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir bir çözümü araştırarak ve böyle bir çözümün tespiti durumunda, bu

---

⁵²⁴ Nomer Ertan, Fusun, "Anonim Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi Davası (TTK m. 531 Üzerine Düşünceler)", İÜHFİM C. LXXIII, S. 1, 2015, s. 424. (<https://dergipark.org.tr/>, Erişim Tarihi: 24.03.2020).

⁵²⁵ Ayoğlu, Tolga, "Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshine İlişkin Davalarda Dava İkame Edildikten Sonra Şirket Bünyesinde Ortaya Çıkan Bazı Önemli Gelişmelerin Dava Sürecine Etkileri", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, S. 1, Ocak 2017, s. 135.

çözümüne hükmedecektir⁵²⁶. Usul hukukunun en önemli prensiplerinden biri, taleple bağlılık ilkesidir. Oysa ki; TTK m. 531’de hem bu prensibe istisna getirilmiş hem de hakime önemli bir yetki verilmiştir⁵²⁷. Bu açıklamalar dikkate alındığında kanun koyucu fesih yönünde karar vermeyi son çare olarak kabul etmiştir. Ancak duruma uygun düşen ve kabul edilebilir başka bir çözümün bulunmaması durumunda mahkeme son çare olarak fesih kararı verecektir⁵²⁸.

Haklı sebeple fesih davasında, davacının dava dilekçesinde duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözümden bahsetmesi mümkün olduğu gibi, mahkemeden diğer çözüme karar verilmesini de talep edebilir. Hatta davacının somut çözüm önerilerini dile getirmesi de mümkündür⁵²⁹. Örneğin; anonim ortaklığın haklı sebeple feshine veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüm olarak şirketten çıkarılmasını talep ve dava edebilir. TTK m. 531’de belirtildiği gibi mahkeme, fesih yerine, davacı pay sahiplerine, paylarının karar tarihine en yakın tarihteki gerçek değerlerinin ödenip davacı pay sahiplerinin şirketten çıkarılmalarına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme karar verebilir. Davacı pay sahiplerinin şirketten çıkarılmasına karar verilmesi durumunda, bu meblağ ödenene kadar fesih davası duracaktır. Verilen süre içinde ödeme yapılırsa ise fesih davası düşer. Ödeme yapılmaz ise mahkeme anonim ortaklığın haklı sebeple feshine karar vermelidir⁵³⁰.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile mevzuatımızda ilk kez yer verilen müesseselerden biri de hakim pay sahibinin çıkarılma hakkıdır. Ancak bu hakkın uygulanabilmesi için bazı şartların bulunması gerekmektedir. TTK’nın 208. maddesine göre hakim şirket, doğrudan veya dolaylı olarak bir sermaye şirketinin paylarının ve oy haklarının en az yüzde doksanına sahipse, azlık şirketin çalışmasını engelliyor, dürüstlük kuralına aykırı

⁵²⁶ Nomer Ertan, s. 429. (<https://dergipark.org.tr/>, Erişim Tarihi: 24.03.2020).

⁵²⁷ Nomer Ertan, s. 428. (<https://dergipark.org.tr/>, Erişim Tarihi: 24.03.2020).

⁵²⁸ Nomer Ertan, s. 429. (<https://dergipark.org.tr/>, Erişim Tarihi: 24.03.2020).

⁵²⁹ Nomer Ertan, s. 434. (<https://dergipark.org.tr/>, Erişim Tarihi: 24.03.2020).

⁵³⁰ Oruç, Murat, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Ortaklıktan Haklı Sebeple Fesih İstemine Bağlı Çıkarılma”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C.: 27, S. 1, Mart 2011, s. 224.

davranıyor, fark edilir sıkıntı yaratıyor veya pervasızca hareket ediyorsa, hakim şirket azlığın paylarını varsa borsa değeri, yoksa 202. maddenin ikinci fıkrasında öngörülen şekilde belirlenen değer ile satın alabilir.

Hakim pay sahibinin çıkarma hakkı, şirketteki huzursuzluğun önünde geçmek amacıyla getirilmiştir (TTK m. 208 gerekçesi).

Anonim şirket ortağının şirketten çıkarılması sonucunu doğuracak olan diğer durum ise şirketlerin birleşmesiyle ilgilidir. TTK'nın 141. maddesine göre birleşmeye katılan şirketler, birleşme sözleşmesinde, ortaklara, devralan şirkette, pay ve ortaklık haklarının iktisabı ile iktisap olunacak şirket paylarının gerçek değerine denk gelen bir ayrılma akçesi arasında seçim yapma hakkı tanıyabilirler. Birleşmeye katılan şirketler birleşme sözleşmesinde, sadece ayrılma akçesinin verilmesini öngörebilirler.

1.1.3. Kooperatiflerde Çıkarılma

Çıkarılma, kooperatifin iradesine bağlı olarak üyeliğin sona erdirilmesidir⁵³¹. KoopK. m. 16'ya göre, kooperatif ortaklığından çıkarılmayı gerektiren sebepler ana sözleşmede açıkça gösterilmelidir. Ortaklar ana sözleşmede açıkça gösterilmeyen sebeplere dayanılarak ortaklıktan çıkarılamaz. Bu düzenleme dikkate alındığında, herhangi bir sebep kooperatif ile üye arasındaki ilişkiyi ne şekilde zedelerse zedelesin, ana sözleşmede bu sebebe yer verilmediği müddetçe çıkarma sebebi olamayacaktır⁵³².

Düzenlemede herhangi bir sınır getirilmediği için, açık kapı ilkesi, kooperatifin ve ortakların menfaatleri göz önüne alınarak çıkarılmaya ilişkin sebeplerin kapsamı geniş tutulabilir⁵³³. Ancak açık kapı ilkesinin sınırını TMK m. 2 oluşturmaktadır⁵³⁴.

⁵³¹ Deryal, Yahya, "Kooperatiflerde Ortaklık Sıfatının Kazanılması, Kaybedilmesi ve Hukuki Sonuçları", Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 1994, s. 198.

⁵³² Deryal, s. 209.

⁵³³ İzmirli, Yadigar, "Kooperatif Ortaklığından Çıkarılmayı Gerektiren Sebepler", Kooperatifçilik, S. 92, 1991, s. 12.

⁵³⁴ Kara, Etem, "Kooperatif Üyeliğinden Çıkarılma", Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 5, S. 10, Temmuz 2015, s. 185.

Açık kapı ilkesi, kanun ve ana sözleşmede yer alan giriş şartlarını gerçekleştiren ve ortak olma talebinin reddedilmesi için haklı bir sebep bulunmayan herkese, kooperatifin kapısının kapatılmamasını ifade eder⁵³⁵.

Açık kapı ilkesi; her isteyen, istediği şekilde kooperatife girebileceğini ya da kabul edilmesi gerektiğini ifade etmemektedir. Ana sözleşmeye kooperatife girme hususunda ayrıntılı hükümler konulabilir⁵³⁶. Ana sözleşmeye bu yönde hüküm eklenmesi ile açık kapı ilkesi ihlâl edilemez⁵³⁷. Açık kapı ilkesine; kanun ve ana sözleşme ile getirilen sınırlamalarla kooperatife giriş sınırlandırılabilir⁵³⁸. Ancak bu hükümler kooperatife girmeyi aşırı derecede güçleştiremez⁵³⁹.

Kooperatiften çıkarılma sebeplerinin ana sözleşmede açıkça gösterilmesi zorunluluğu, bunların kapsam ve sınırları üzerine sorular sorulmasına neden olabilmektedir. Kanun koyucu tarafından hangi şartlarda ortağın çıkarılacağı düzenlenmediği için, çıkarılma sebeplerinin dikkatli bir şekilde tespit edilmemesi, ortağın çıkarılacağı kapının sonuna kadar açık tutulması ve kooperatifin girişe kapatılması durumlarını ortaya çıkarabilecektir⁵⁴⁰. Kooperatiften çıkarılmayı gerektiren sebeplerin dar tutulması durumunda da, kooperatifin varlığı ve amacını gerçekleştirmenin yollarından olan dayanışma ve karşılıklı yardım tehlikeye düşebilecektir⁵⁴¹. Bu açıklamalar ışığında kooperatiften çıkarılma sebeplerinin, hem kooperatifin devamlılığını tehlikeye düşürmeyecek hem de açık kapı ilkesinin ihlâline neden olmayacak şekilde tespit

---

⁵³⁵ Tekinalp, Ünal, Kooperatiflerde Ortakların Kisisel Niteliklerinin Önemi, Ortak Sıfatının Kazanılması ve Yitirilmesi, İstanbul 1972, s. 91.

⁵³⁶ İzmirli, s. 10.

⁵³⁷ İzmirli, s. 10.

⁵³⁸ Tekinalp, Kooperatif, s. 94-101.

⁵³⁹ İzmirli, s. 10.

⁵⁴⁰ Tekinalp, Kooperatif, s. 150.

⁵⁴¹ İzmirli, s. 12.

edilmesi ve bunların bütün ortaklara eşit ve objektif ölçüler içinde uygulanmasını sağlayacak şekilde ana sözleşmede yer verilmesi gerekmektedir⁵⁴².

Ana sözleşmede belirtilmesi gerekli çıkarılma sebeplerini belirli gruplar halinde tasnif etmek mümkündür.

1.1.3.1. Kooperatifin Düzenini Bozucu Sebepler

Tüzel kişiliğe haiz olmak üzere ortaklarının belirli ekonomik menfaatlerini ve özellikle meslek veya geçimlerine ait ihtiyaçlarını işgücü ve parasal katkılarıyla karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle sağlayıp korumak amacıyla gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurulan değişir ortaklı ve değişir sermayeli ortaklıklara kooperatif denir (KoopK. m. 1). Ortakların belirtilen bu amaca aykırı davranışlarda bulunması ortaklıkta güven ve dayanışmayı önemli ölçüde zedeleyecektir⁵⁴³.

1.1.3.2. Üyelik Niteliklerinin Kaybedilmesine İlişkin Şartlar

Kooperatif ana sözleşmesinde, kooperatif ortaklığı sıfatının kazanılabilmesi için gerekli olan şartlardan birinin kaybedilmesi durumu çıkarılma sebebi olarak kabul edilebilir⁵⁴⁴.

1.1.3.3. Şahsa İlişkin Şartlar

Kooperatif ortağının kişiliği dikkate alınarak çıkarılma sebepleri öngörülebilir⁵⁴⁵. Buna göre, ahlâki uygunsuzluk, muayyen bir yaşa gelme, çalışma gücünün yitirilmesi, faaliyet alanı aynı olan başka bir kooperatife girmek şahsa ilişkin çıkarılma sebepleri olarak ana sözleşmede gösterilebilir⁵⁴⁶.

---

⁵⁴² Şimşek, E., Kooperatif Ortaklıklar, Ankara 1981, s. 75.

⁵⁴³ İzmirli, s. 13.

⁵⁴⁴ İzmirli, s. 13.

⁵⁴⁵ İzmirli, s. 13.

⁵⁴⁶ Tekinalp, Kooperatif, s. 153.

1.1.3.4. Kanuni Sebeplerle Kooperatiften Çıkarma

KoopK. m. 27 “Ortakların yüklendikleri paylar için ödeyebilecekleri para tutarını ana sözleşme belirtir. Kooperatif, sermaye yüklemelerinde borçlu veya sair ödemelerle yükümlü bulunan ortaklarından elden yazılı olarak veya taahhütlü mektupla, bu husus mümkün olmazsa ilanla ve münasip bir süre belirterek yükümlerini yerine getirmelerini ister. İlk isteğe uymayan ve ikinci istemeden sonra da bir ay içinde yükümlerini yerine getirmeyenlerin ortaklığı kendiliğinden düşer. Ortaklığın düşmesi alakalının, ana sözleşme veya diğer suretlerle doğmuş borçlarının yok olmasını gerektirmez.” düzenlemesine haizdir. Bu düzenlemeye göre kooperatif ortaklarının ana sözleşmede belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmemeleri ve yerine getirmemekte direnmeleri durumunda üyelikleri kendiliğinden düşecektir⁵⁴⁷. Ortakların mükellefiyetlerini hiç veya zamanında yerine getirmemesi, kooperatifte eşitlik ilkesini zedelemektedir⁵⁴⁸.

KoopK. m. 27’deki yaptırımın uygulanabilmesi için söz konusu para borçlarının “sermayeye katılma borcu”, “ek ödeme yükümlülüğü”, ve “sair ödemelerden” kaynaklanması gerekmektedir⁵⁴⁹.

Kanunda her ne kadar ortaklığın kendiliğinden düşeceği öngörülmüş ise de Yargıtay, bu durumda çıkarma kararı alınması gerektiğini, ortaklığın kendiliğinden düşmeyeceği kanaatini taşımaktadır⁵⁵⁰.

Ancak bir görüşe göre şartların gerçekleşmesi ile ortaklık kendiliğinden düşer⁵⁵¹. Burada yapılması gereken ortaklığın düştüğünün tespit edilmesidir⁵⁵². Ayrıca bir çıkarma kararı alınmasına gerek yoktur⁵⁵³.

---

⁵⁴⁷ İzmirli, s. 14.

⁵⁴⁸ İzmirli, s. 14.

⁵⁴⁹ Kara, s. 189.

⁵⁵⁰ Yargıtay 11. HD. 1978/923 E., 1978/1454 K., 23.03.1978 T. (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası, Erişim Tarihi: 26.03.2020).

⁵⁵¹ Kara, s. 192.

⁵⁵² Kara, s. 192.

1.1.3.5. Kooperatif Üyeliğinden Çıkarma Usulü

KoopK. m. 16'da ana sözleşmeden gösterilen nedenlerden dolayı çıkarılmada izlenmesi gereken usul gösterilmekle, aynı kanunun 27. maddesinde parasal yükümlülüklerin yerine getirilmemesi nedeniyle çıkarılmada uyulması gereken usul düzenleme altına alınmaktadır⁵⁵⁴.

1.2. Limited Şirketlerde Çıkarılma

Limited şirketler, kişisel öğeleri ağır basan genellikle küçük ve orta ölçekli işletmelerin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kurulmuş ticaret şirketleridir⁵⁵⁵. Bu yönüyle şirket ve ortaklar arasındaki ilişki ile ortakların birbirleri arasındaki ilişki önem arz etmektedir. Limited şirketlerde ortak ile şirket arasındaki ve ortakların birbirleri arasındaki önemli konulardan biri de ortaklıktan çıkarma konusudur.

Çıkarılma, bir ortağın ortaklık haklarının kendi istek ve iradesi dışında elinden alınması ve şirketle olan ilişkisinin kesilmesidir⁵⁵⁶.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda limited şirkete, haklı sebeplerin varlığı halinde ortağı veya ortakları şirketten çıkarma davası açma hakkı tanınmıştır. Şirketin devamı ve ortaklar arasındaki barışın sağlanması, bir ortağın davranışları veya ortağın kişiliği nedeniyle imkânsız hale gelmekte veya ciddi bir biçimde tehlikeye düşmekte ise diğer ortaklar bu duruma sebebiyet veren ortağı şirketten çıkarmak suretiyle huzur içinde faaliyetlerine devam edebilme imkânına kavuşmaktadır⁵⁵⁷. Ancak şirket tarafından

---

⁵⁵³ Kara, s. 192.

⁵⁵⁴ Kara, s. 193.

⁵⁵⁵ Yavuz, Mustafa, "Limited Şirket Ortağının Mahkeme Kararıyla Ortaklıktan Çıkarılması", Mali Çözüm, Eylül-Ekim 2016, s. 193.

⁵⁵⁶ Erdil, s. 65; benzer tanımlar için bkz. Şener, Limited Ortaklıklar, s. 898; Taşdelen s. 207.

⁵⁵⁷ Yavuz, s. 193, 194.

çıkarma müeyyidesine başvurma en son çare olmalıdır⁵⁵⁸. Limited şirketin haklı sebeplere dayanarak ortağı çıkarma hakkı, sözleşme ile bertaraf edilemez. Ancak şirket bu hakkı kullanmaya da zorlanamaz⁵⁵⁹.

TTK'da limited şirketlerde ortaklıktan çıkarma konusu, “*şirket sözleşmesinde öngörülen sebeplerle ortaklıktan çıkarma*” ve “*mahkeme kararıyla haklı sebebe dayanılarak ortaklıktan çıkarma*” olmak üzere iki şekilde düzenleme altına alınmıştır.

2. ORTAĞIN ŞİRKETTEN ÇIKARILMA HALLERİ

Limited şirket ortağının şirketten çıkarılması hususu TTK m. 640'ta düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre; şirket sözleşmesinde, bir ortağın genel kurul kararı ile şirketten çıkarılabileceği sebepler öngörülebilecektir. Çıkarma kararına karşı ortak, kararın noter aracılığıyla kendisine bildirilmesinden itibaren üç ay içinde iptal davası açabilecektir. Şirketin istemi üzerine ortağın mahkeme kararıyla haklı sebebe dayanılarak şirketten çıkarılması hali saklıdır. Limited şirket ortağının çıkarılabileceği bir diğer durumda TTK m. 636/3'te düzenlenmiştir. Buna göre haklı sebeplerin varlığı durumunda, her ortak mahkemeden şirketin feshini isteyebilir. Mahkeme, fesih istemi yerine, davacı ortağa payının gerçek değerinin ödenmesine ve davacı ortağın şirketten çıkarılmasına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme hükmedebilecektir.

Limited şirketlere özgü bu düzenlemeler dışındaki diğer çıkarılma halleri, ticaret şirketlerinin genel hükümleri kapsamında ticaret şirketlerinin birleşmesi (TTK m. 141), hakim ortağın satın alma hakkı (TTK m. 208) ve TTK m. 636/3 bağlamında çıkarılma ile ilgilidir⁵⁶⁰.

---

⁵⁵⁸ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 903.

⁵⁵⁹ Yavuz, s. 194.

⁵⁶⁰ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 110.

2.1. Şirket Sözleşmesinde Öngörülen Sebepler ile Çıkarılma

6102 sayılı Kanun ile birlikte getirilen düzenlemeye göre şirket sözleşmesinde, bir ortağın genel kurul kararı ile şirketten çıkarılabileceği sebepler öngörülebilir (TTK m. 640/1).

TTK m. 579'a göre şirket sözleşmesi, limited şirketlere ilişkin hükümlerden ancak kanunda buna açıkça cevaz verilmişse sapabilecektir. Benzer bir düzenleme anonim şirketler açısından TTK m. 340'ta öngörülmüştür. TTK m. 579 gerekçesinde de bu husus belirtilmiştir. Gerekçeye göre; hüküm, anonim şirketlere ilişkin 340. maddenin özdeşidir. Anasözleşme, bir yönü ile şirketin anayasası ise, diğer bir yönü ile de ortaklar arasındaki bir sözleşmedir⁵⁶¹. TBK m. 26 ve 27 çerçevesinde öngörülen sözleşme özgürlüğü ilkesi, ana sözleşme ve diğer ortaklık sözleşmeleri açısından da geçerli olmalıdır⁵⁶². TTK m. 340, bu gruba dahil olabilecek hususları sınırlandıran ve TTK'nın anonim ve limited şirket (TTK m. 579 nedeniyle) hükümlerinde emredici nitelik veren bir ilke içermektedir⁵⁶³. Ortaklık sözleşmesinin, kanundan farklı bir düzenleme öngörmesi ancak kanunun bu duruma açıkça izin vermesi şartına bağlıdır⁵⁶⁴. Bu açıklamalar ışığında, TTK m. 640/1'in açık düzenlemesi nedeniyle, ortaklık sözleşmesiyle çıkarılmanın düzenlenmesi, TTK m. 579'da yer alan emredici hükümler ilkesine aykırılık teşkil etmeyecektir.

2.1.1. Çıkarılma Sebeplerinin Şirket Sözleşmesinde Öngörülmesi

TTK'nın 640/1 maddesinde yer alan; "*Şirket sözleşmesinde, bir ortağın genel kurul kararı ile şirketten çıkarılabileceği sebepler öngörülebilir.*" düzenlemesi gereğince, limited şirket ortağının şirketten çıkarılabileceği durumlar şirket sözleşmesinde düzenlenebilir. Bu durumda bir taraftan şirkete, kendisi yönünden önemli olan

---

⁵⁶¹ Bahtiyar, Ortaklıklar, s. 126.

⁵⁶² Bahtiyar, Ortaklıklar, s. 126.

⁵⁶³ Bahtiyar, Ortaklıklar, s. 126.

⁵⁶⁴ Bahtiyar, Ortaklıklar, s. 127.

sebeplerin varlığı durumunda şahsında bu sebepler gerçekleşen ortağı şirketten çıkarma hakkı tanınmış, diğer taraftan da ortaklar açısından hukuk güvenliği sağlanmıştır⁵⁶⁵. Çıkarma sebeplerine şirket sözleşmesinde yer verilmesi ile ortaklar hangi hallerde şirketten çıkarılacaklarını bilerek hareket edeceklerdir. Ancak, limited şirket sözleşmesinde ortaklıktan çıkarmayı gerektiren sebeplerin gösterilmesi gibi bir zorunluluk bulunmamaktadır. Bu konuda takdir yetkisi ortaklara veya genel kurula aittir⁵⁶⁶.

Ortaklıktan çıkarmayı gerektiren sebepleri belirleme yetkisi, kuruculara veya sonradan genel kurula aittir⁵⁶⁷. Ancak ortaklıktan çıkarılma sebeplerinin sonradan şirket sözleşmesine eklenebilmesine ilişkin sözleşme değişikliği TTK m. 621/3'e göre şirket sermayesini temsil eden tüm ortakların genel kurul toplantısında oy birliği ile karar alması ile mümkündür. Bu düzenlemeye göre, sonradan yapılacak olan sözleşme değişikliği ile yeni çıkarılma sebeplerinin öngörülmesi oybirliğine bağlanmış ve bu yönde karar alınması oldukça zorlaştırılmıştır⁵⁶⁸. Şirket sözleşmesine eklenecek çıkarma sebeplerinin kendisine uygulanabileceği düşüncesinde olan ortak, olumsuz oy kullanarak bu değişikliğin yapılmasını engelleme imkânına sahip olabilecektir⁵⁶⁹.

Ortaklık sözleşmesi ile yeni çıkarılma sebeplerinin öngörülmesinden sonra bu sebeplere dayalı olarak ortaklıktan çıkarma kararı önemli kararlardan olduğundan TTK m. 621 düzenlemesine uygun olarak karar alınması gerekmektedir⁵⁷⁰. TTK m. 640/2'ye göre çıkarma kararına karşı ortak, kararın noter aracılığıyla kendisine bildirilmesinden itibaren üç ay içinde iptal davası açabilir.

---

⁵⁶⁵ Yavuz, s. 194.

⁵⁶⁶ Yavuz, s. 194.

⁵⁶⁷ Yavuz, s. 194.

⁵⁶⁸ Biçer, Levent/Hamamcıoğlu, Esra, "Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar", İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, S. 2-1, Temmuz-Ağustos 2017, s. 369; Şener, Limited Ortaklıklar, s. 899.

⁵⁶⁹ Biçer/Hamamcıoğlu, "Yetersayılar", s. 369.

⁵⁷⁰ Biçer/Hamamcıoğlu, "Yetersayılar", s. 369.

2.1.1.1. Şirket Sözleşmesinde Çıkarılma Sebeplerinin Düzenlenmesi

Şirket sözleşmesinde yer verilecek düzenlemelerle hangi durumların ortağın çıkarılması sebebi olacağına yer verilebilir⁵⁷¹. TTK m. 640 düzenlemesinin gerekçesine göre bu yol ile bir taraftan şirkete, kendisi yönünden önemli olan sebeplerin varlığı durumunda şahsında bu sebepler gerçekleşen ortağı şirketten çıkarma hakkı tanınmış, diğer taraftan da ortaklar açısından hukuk güvenliği sağlanmıştır. Ortaklar bu durumda hangi hallerde şirketten çıkarılacaklarını bilerek ona göre davranacaklardır.

Çıkarılma ile ilgili kayıtların şirketin kuruluşu aşamasında şirket sözleşmesi hazırlanırken sözleşmede yer verilmesi durumu olağan olmakla birlikte, daha sonradan yapılacak şirket sözleşmesi değişikliği ile de çıkarılmaya ilişkin hükümlerin sözleşmeye eklenmesi de mümkündür⁵⁷². Bunun için şirket sermayesini temsil eden tüm ortakların genel kurul toplantısında oy birliği ile karar alması gerekmektedir (TTK m. 621/3)⁵⁷³. Böylece ortaklık sözleşmesinin sonradan değiştirilmesi suretiyle ortaklık sözleşmesine çıkarma nedenleri eklenmesi oldukça güçleştirilmiştir⁵⁷⁴. Bu düzenleme, azınlığı korumak amacıyla getirilmiştir⁵⁷⁵. Bu düzenleme ile çoğunluğun azınlığı ortaklıktan çıkarmak amacıyla, sonradan ortaklık sözleşmesinde çıkarma sebepleri ile ilgili düzenleme yapması engellenmek istenmektedir⁵⁷⁶. Şirket sözleşmesine eklenecek olan çıkarma sebeplerinin uygulanabileceği ortak, olumsuz oy kullanarak bu değişikliğin yapılmasını engelleme imkânına sahip olabilecektir⁵⁷⁷.

Şirket sözleşmesinde yer verilen sebeplerle ortaklıktan çıkarma işleminin uygulanması durumunda ortaya çıkabilecek uyuşmazlıklarda mahkeme şirket sözleşmesinde

---

⁵⁷¹ Pulaşlı, Şerh, § 61 N. 124.

⁵⁷² Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 111.

⁵⁷³ Biçer/Hamamcıoğlu, “Yetersayılar”, s. 368.

⁵⁷⁴ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 899.

⁵⁷⁵ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 899.

⁵⁷⁶ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 899.

⁵⁷⁷ Biçer/Hamamcıoğlu, “Yetersayılar”, s. 369.

gösterilen sebeplerin haklı veya yerinde olup olmadığını incelemeyecektir⁵⁷⁸. Çünkü ortaklar kuruluş veya daha sonra yapılacak olan sözleşme değişikliği aşamasında, bunun çıkarılmayı gerektirecek nitelikte bir sebep olduğunu peşinen kabul etmiş oldukları gibi şirket sözleşmesinin korporatif etkisi gereği, sonradan şirkete katılmış ortaklar da şirket sözleşmesinde yer alan çıkarılma nedenleriyle bağlı olacaklardır⁵⁷⁹. Mahkeme, bu durumda sadece; somut olayda çıkarılma sebebinin gerçekleşip gerçekleşmediğini ve genel hukuk ilkeleriyle çelişki olup olmadığını inceleyecektir⁵⁸⁰. Aksi bir durum şirketin iç işlerine müdahale ve genel kurulun ikâmesi anlamına gelecektir⁵⁸¹.

Çıkarılma sebepleri ortaklık sözleşmesinde düzenlenirken mümkün merteye açık ve uyumsuzluklara neden olmayacak şekilde ortaya konulmalıdır. Ortaklık sözleşmesinde çıkarılma sebepleri ile ilgili düzenleme yapılırken objektif ve eşit işlem ilkesine uygun davranılmalıdır⁵⁸².

Ortaklık sözleşmesinde hiçbir sebep düzenlemeden, muğlak ve sınırları belli olmayan ifadelerle çıkarılma hakkının düzenlenmesi mümkün değildir⁵⁸³. Ortakların korunması amacıyla, sözleşmeden belirtilen sebepler açık ve net olmalıdır⁵⁸⁴. Açık olmayan, genel nitelikteki çıkarılma sebepleri, ortak lehine ve şirket aleyhine dar olarak yorumlanacaktır⁵⁸⁵.

Bunun yanında ortaklık sözleşmesinde şirketin, ortağı hiçbir sebep göstermeden genel kurul kararı ile çıkarabileceğine ilişkin düzenleme yapılması mümkün değildir. Aksi

---

⁵⁷⁸ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 111.

⁵⁷⁹ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 111.

⁵⁸⁰ Öztürk Dirikkan, s. 50.

⁵⁸¹ Karaahmetoğlu, İsmail Özgün, “TTK m. 636/3 ile TTK m. 640 Hükümleri Arasındaki İlişkiye Dair Bir İnceleme”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, S. 2, Aralık 2014, s. 119.

⁵⁸² Öztürk Dirikkan, s. 50.

⁵⁸³ Özdoğan Daloğlu, s. 88.

⁵⁸⁴ Özdoğan Daloğlu, s. 89.

⁵⁸⁵ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 899.

halde ortaklık sözleşmesinin ilgili hükümleri geçersiz olacaktır⁵⁸⁶. TTK m. 640 dikkate alındığında da açık bir şekilde “*şirketten çıkarılabileceği sebepler*” ifadesi yer almaktadır⁵⁸⁷.

Çıkarılma sebepleri öngörülmezsizin, diğer ortakların takdirine bağlı olarak çoğunluğun elinde bir silah gibi genel kurul kararına dayalı çıkarma yolunun kullanılmasına izin verilmemelidir. Bu yönde sözleşmede yer verilen şartlar geniş anlamda geçersizlik yaptırımını ile karşılaşır⁵⁸⁸.

2.1.1.2. Şirket Sözleşmesinde Yer Verilebilecek Çıkarılma Sebepleri

Limited şirket ortağının çıkarılmasını gerektiren sebeplere şirket sözleşmesinde yer verilmesi durumunda sözleşme serbestisi ilkesi uygulama alanı bulacaktır. Ancak sözleşmede yer verilecek çıkarılma sebeplerinin ahlâka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı olmaması gerekmektedir. TMK m. 23/2’ye göre ise kimse özgürlüklerinden vazgeçemez veya onları hukuka ya da ahlâka aykırı olarak sınırlayamaz. Bu durum hem şirket hem de çıkarılması istenen ortak için geçerlidir.

Sözleşmesel çıkarılma sebeplerinde TBK m. 27’de düzenlenen kesin hükümsüzlük halleri bulunmamalı; bu sebepler objektif nitelikte ve eşit işlem ilkesine uygun olarak düzenlenmelidir⁵⁸⁹.

TTK m. 640/1 düzenlemesi dikkate alındığında, şirket sözleşmesiyle çıkarılmanın düzenlenmesi, TTK m. 579’da yer alan emredici hükümler ilkesine aykırılık teşkil etmeyecektir⁵⁹⁰.

---

⁵⁸⁶ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 899.

⁵⁸⁷ Özdoğan Daloğlu, s. 88.

⁵⁸⁸ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 899.

⁵⁸⁹ Taşdelen, s. 216.

⁵⁹⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz. Üçüncü Bölüm, Başlık 2/2.1.

Şirket sözleşmesinde öngörülecek olan sebeplerin, TTK m. 640/3 düzenlemesinde olduğu gibi haklı sebep teşkil etmesine gerek yoktur. TTK m. 640/1 hükmünde, sözleşmede öngörülen çıkarma sebebi ve buna dayanarak genel kurulda alınan çıkarma kararı hakkında, “*haklı sebep*” koşulu aranmamaktadır⁵⁹¹. Ancak şirket sözleşmesinde yer verilecek düzenlemeler ile haklı sebeple çıkarma müessesesini etkisiz hale getirecek veya mahkemenin takdir yetkisine müdahale edecek şekilde genel nitelikte kayıtlar yer alamaz⁵⁹².

Şirket sözleşmesinde, şirket tarafından ortağın hiçbir sebep göstermeden genel kurul kararı ile çıkarılabileceğine yönelik düzenleme yapılması mümkün değildir⁵⁹³. Aksi durumda, şirket sözleşmesinin ilgili hükümleri geçersiz olacaktır⁵⁹⁴. Şirkete sebep göstermeksizin ortağı çıkarma hakkı tanınmamasının nedeni, ortağın korunmak ve ortak açısından hukuk güvenliğinin sağlanmak istenmesidir⁵⁹⁵.

Şirket sözleşmesinde muğlak ve sınırları belirsiz ifadelerle çıkarma hakkının düzenlenmesi de mümkün değildir⁵⁹⁶. Çıkarma sebepleri belirtilmeden, bu sebeplerin genel kurul tarafından belirleneceği ile ilgili düzenlemeler yapılamayacaktır⁵⁹⁷. Bunun dışında çıkarma sebepleri belirtilmeksizin, “*haklı sebeplerin varlığı halinde ortağın genel kurul kararı ile çıkarılabileceği*” şeklindeki sözleşme hükümleri de geçerli olmayacaktır⁵⁹⁸. Bu tarz düzenlemelerle, sebeplerin ortaklar tarafından bilinmesi ve hukuk güvenliğinin sağlanması mümkün olmayacaktır⁵⁹⁹.

---

⁵⁹¹ Can, Mustafa Erdem, “Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Limited Şirket Ortağının Borçları ve Yükümlülükleri”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XV, S. 4, 2011, s. 8.

⁵⁹² Baştuğ, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 65.

⁵⁹³ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 899; Taşdelen, s. 216; Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 191.

⁵⁹⁴ Özdoğan Daloğlu, s. 88.

⁵⁹⁵ Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 191.

⁵⁹⁶ Özdoğan Daloğlu, s. 88.

⁵⁹⁷ Bilgili/Demirkapı, s. 771.

⁵⁹⁸ Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 191-208.

⁵⁹⁹ Özdoğan Daloğlu, s. 89.

Şirket sözleşmesinde yer verilecek olan çıkarılma sebeplerini sınırlı şekilde saymak mümkün değildir. Şirket sözleşmesine eklenecek çıkarılma sebepleri, ortakların yükümlülüklerini (örneğin; bağlılık yükümlülüğü, rekabet yasağı, ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerine aykırılık) ihlâl etmeleriyle ilgili olabilir⁶⁰⁰. Belirli mesleki niteliklerin kaybedilmesi, vatandaşlığın kaybedilmesi gibi ortağın şahsı ile ilgili nedenler de çıkarılma sebebi olabilir⁶⁰¹. Görüldüğü üzere, çıkarılma nedenleri ortağın yükümlülüklerinden, davranışlarından veya kişiliğinden kaynaklanan gerekçeler olabilmektedir.

Şirket ile hiçbir ilgisi bulunmayan, kişisel nitelikteki sebeplerin çıkarılma sebebi olarak öngörülmesi kabul edilemez⁶⁰². Örneğin, kişinin dini ve siyasi inanışları gibi kişisel nitelik taşıyan nedenler çıkarılma sebebi olarak kabul edilemez⁶⁰³.

Çıkarılma sebebi olarak ortaklık sözleşmesinde zamanla bağlantılı olan sebepler de öngörülebilir. Örneğin; belli bir ortaklık süresinin dolması veya ortağın belirli bir yaşa gelmesi gibi nedenler çıkarılma sebebi olarak düzenlenebilir⁶⁰⁴. Bunun dışında yurt dışına taşınma, çalışma izninin kaybı veya rekabet yasağına aykırılık durumları da çıkarılma sebepleri olarak öngörülebilir⁶⁰⁵.

Sözleşmesel çıkarılma sebeplerinin haklı sebep niteliğinde, diğer bir deyişle ortaklık ilişkisini çekilmez hale getiren sebepler olması gerekmez⁶⁰⁶. Bu konu ile ilgili bir uyuşmazlık mahkeme önünde geldiğinde mahkeme tarafından düzenlenen sebeplerin haklı sebep olup olmadığı incelenmeyecektir. Mahkeme tarafından, sebeplerin

---

⁶⁰⁰ Öztürk Dirikkan, s. 49.

⁶⁰¹ Öztürk Dirikkan, s. 49.

⁶⁰² Öztürk Dirikkan, s. 50.

⁶⁰³ Öztürk Dirikkan, s. 49.

⁶⁰⁴ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 899, 900.

⁶⁰⁵ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 900.

⁶⁰⁶ Özdoğan Daloğlu, s. 90.

gerçekleşip gerçekleşmediği ve bu sebeplerin TBK kapsamında hukuka uygun olup olmadığı incelenecektir⁶⁰⁷.

TTK m. 574'e göre limited şirketlerde ortakların sayısı elliyi aşamaz. Ortaklığa elliden fazla ortak katılacak ise, bu durumda ortaklık tipi olarak anonim ortaklığın seçilmesi gerekmektedir⁶⁰⁸. Ortaklığın kuruluş aşamasında elliden fazla ortak var ise, ticaret sicil müdürü TTK m. 32/1-2 gereğince ortaklığın tesciline onay vermeyecektir⁶⁰⁹.

Ortak sayısının, ortaklık kurulduktan sonra elliyi aşması durumunda nasıl bir müeyyide uygulanacağı düzenlenmemiştir. ŞENER, kanun koyucu tarafından bu yönde bir düzenleme yapılmaması nedeniyle kanun boşluğu bulunduğunu, bu durumda hakimin TMK m. 1 çerçevesinde bu boşluğu doldurması gerektiğini ifade etmektedir⁶¹⁰. Ortak sayısının elliyi aşması durumunda, bu durum fesih nedeni olarak kabul edilmeli, alacaklıların ve devletin bundan dolayı zarar görmesi söz konusu olmadığından dolayı fesih davasını sadece ortaklar açabilmelidir⁶¹¹. Açılan davada mahkeme öncelikle ortak sayısının elliyi aşıp aşmadığını denetlemeli, ortak sayısının elliyi aştığı tespit edilirse, ortak sayısının elliye indirilmesi için ortaklığa uygun bir süre verilmeli, şayet verilen bu sürede ortak sayısı ellinin altına indirilmez ise mahkeme tarafından ortaklığın feshine karar verilebilecektir⁶¹².

BİLGİLİ/DEMİRKAPI'ya göre, elli ortak sayısının aşılması durumunda ortak sayısının ellinin altına çekilmesi veya şirketin anonim şirkete dönüştürülmesi gerektiğini belirtmektedir⁶¹³.

---

⁶⁰⁷ Bilgili/Demirkapı, s. 770.

⁶⁰⁸ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 21.

⁶⁰⁹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 21.

⁶¹⁰ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 21.

⁶¹¹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 21.

⁶¹² Şener, Limited Ortaklıklar, s. 21, 22.

⁶¹³ Bilgili/Demirkapı, s. 621, 622.

ALIKŞAN, elli sayısının aşılması durumunun ortakları ilgilendireceğini, ortaklara TTK m. 636/3 gereğince haklı nedenle fesih davası açma imkânı vereceğini ve mahkeme tarafından bu durumun düzeltilmesi için verilecek süre içinde şirketin ortak sayısını düşürme veya şirket türünü anonim şirkete dönüştürme yolları ile feshin önlenebileceği görüşündedir⁶¹⁴.

ERİŞ tarafından böyle bir durum karşısında, elli ortak sayısını aşan tescil taleplerinde sicil müdürünün bu durumun düzeltilmesi için belirli bir süre vermesi gerektiği, verilen süre içerisinde gerekli düzeltme yapılmadığı durumda, mahkemeden şirketin feshinin talep edebileceği ileri sürülmüştür⁶¹⁵.

YILDIZ, Kanun'da yer alan düzenleme ile ortak sayısının sınırlandırılmasına gerek olmadığını ve ortak sayısının elliyi aşması durumunda elli sayısını aşan devirlerin geçersiz olacağını ifade etmektedir⁶¹⁶.

Bu halde, elliyi aşan ortakların şirketten çıkarılabilmesinin mümkün olup olmadığı sorusu gündeme gelmektedir. Şirketin kuruluşu aşamasında elliden fazla ortak tescil edilmişse, hangi ortakların çıkarılacağı ile ilgili bir ölçüt belirlemek mümkün değildir⁶¹⁷. Şirkete sonradan katılan ortaklarla elli sayısı aşılmışsa, sonradan katılan ortaklar çıkarılarak, kanunun belirlediği azami ortak sayısına ulaşılması çözüm yolu olarak kabul edilemez. Çünkü sonradan şirkete katılan ortaklara Anayasa ile güvence altına alınmış olan mülkiyet hakkı açısından diğer ortaklardan farklı bir muamele yapılmasını haklı gösterecek bir durum söz konusu değildir⁶¹⁸.

---

⁶¹⁴ Alışkan, Murat, Limited Şirket, İstanbul 2013, s. 95-100.

⁶¹⁵ Eriş, Gönen, Açıklamalı-İçtihatlı Türk Ticaret Kanunu, C. III., Ankara 2010, s. 3318.

⁶¹⁶ Yıldız, s. 70.

⁶¹⁷ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 114.

⁶¹⁸ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 114.

2.1.2. Çıkarma Usulü

Limited şirket ortağının çıkarılması için öncelikle ortaklık sözleşmesinde yer alan çıkarılma sebebi gerçekleşmeli; sonrasında, şirket genel kurulu tarafından bir çıkarma kararı alınmalıdır⁶¹⁹.

Şirket sözleşmesinde çıkarma hakkının kullanılmasının belirli şartlara bağlanması ile ilgili düzenlemeler yapılabilmesi mümkündür. Örneğin; çıkarılma kararı sonrasında ortağın savunma hakkı olduğu⁶²⁰, çıkarılma sebeplerinin gerçekleşmesi durumunda payın şirkete ya da üçüncü bir kişiye devrinin istenebileceği⁶²¹ ve belirli bir süre içinde devrin yapılmaması durumunda ortağın çıkarılacağı gibi şartlara bağlanması mümkündür. Belirlenen şartlara uyulmadan alınan çıkarma kararının iptali talep edilebilecektir⁶²².

Şirket sözleşmesinde öngörülen şartlar, kanunun emredici hükümlerine aykırılık teşkil edemez⁶²³. Bu nedenle de, TTK m. 616/2-f ve m. 640'a aykırı düzenlemeler yapılamayacaktır. TTK m. 616/2-f düzenlemesine göre çıkarılma kararını alma yetkisi genel kurulun devredilemez yetkilerindedir. Çıkarılma kararının müdürler veya ortaklardan biri tarafından alınacağı ya da çıkarılma için genel kurul kararı alınmasına gerek olmadan çıkarmanın gerçekleşeceğine yönelik sözleşme hükümleri geçersizdir⁶²⁴.

---

⁶¹⁹ Özdoğan Daloğlu, s. 92.

⁶²⁰ Çamoğlu, Kollektif Ortaklık, s. 116.

⁶²¹ Öztürk Dirikan, s. 50; Bilgili/Demirkapı, s. 771.

⁶²² Özdoğan Daloğlu, s. 91.

⁶²³ Özdoğan Daloğlu, s. 91.

⁶²⁴ Şahin, "Limited Ortaklık", s. 192.

2.1.2.1. Çıkarma Kararının Alınması

TTK m. 640/1 düzenlemesi incelendiğinde şirket sözleşmesinde yer alan sebeplere bağlı olarak çıkarma kararını almaya yetkili organın, şirket genel kurulu olduğu görülecektir. Genel kurulun bu yetkisi devredilemez niteliktedir⁶²⁵.

Şirket sözleşmesinde yer alan sebeplerin gerçekleşmesi sonrasında, ortağın şirketten çıkarılabilmesi için genel kurul kararının alınması gerekmektedir⁶²⁶. Şirket sözleşmesinde belirtilen çıkarılma sebeplerinin gerçekleşip gerçekleşmediğini genel kurul takdir edecektir⁶²⁷. Genel kurul tarafından çıkarılma ile ilgili karar alınmaması durumunda, şirket sözleşmesinde belirtilen çıkarılma sebebi gerçekleşmiş olsa da, ortağın şirketten çıkarılması mümkün değildir⁶²⁸. Şirket sözleşmesinde öngörülen çıkarılma sebepleri gerçekleşmiş olduğu halde genel kurul çıkarma ile ilgili karar almaz ise diğer ortaklar iptal davası açarak ortağın çıkarılmasını sağlayamayacaktır⁶²⁹. Çünkü, mahkeme genel kurulun yerine geçerek bu konuda karar veremez⁶³⁰. Bu durumda, diğer ortaklar şirketin haklı sebeple feshini ya da haklı sebebe dayalı olarak ortaklıktan çıkmasına karar verilmesini mahkemeden talep edebilecektir⁶³¹.

Genel kurulun alacağı çıkarma kararı TTK m. 621/1-h hükmüne göre ancak temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması halinde alınabilir. Karar alınması için öngörülen bu oranlar, ağırlaştırılabilir; ancak hafifletilemez⁶³².

---

⁶²⁵ Özdoğan Daloğlu, s. 92.

⁶²⁶ Özdoğan Daloğlu, s. 92.

⁶²⁷ Özdoğan Daloğlu, s. 92.

⁶²⁸ Özdoğan Daloğlu, s. 92.

⁶²⁹ Bilgili/Demirkapı, s. 771.

⁶³⁰ Özdoğan Daloğlu, s. 92.

⁶³¹ Bilgili/Demirkapı, s. 772.

⁶³² Taşdelen, s. 222.

Temsil edilen oy kavramı ile, genel kurul toplantısında pay sahibi, temsilci veya intifa hakkı sahibi tarafından temsil edilen her esas sermaye payından doğan oy ifade edilmektedir⁶³³.

TTK m. 621/1 düzenlemesinde yer alan yeter sayılar ile ilgili çeşitli görüşler bulunmaktadır. ÇAMOĞLU, TTK m. 621 düzenlemesinde çifte nisaptan söz edilemeyeceğini, hükümde yer alan “oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun” toplantı yeter sayısını, “temsil edilen oyların en az üçte ikisinin” ise karar yeter sayısını ifade ettiğini ileri sürmektedir⁶³⁴. AKBAY, TTK m. 621 düzenlemesinde hem oy hem de sermaye çoğunluğunun aranması nedeniyle çifte çoğunluklu bir sistem belirlendiğini, oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun aynı zamanda toplantı yeter sayısı olması gerektiğini savunmaktadır. Yazar ayrıca, önemli kararların alınacağı genel kurulun açılabilmesi için öncelikli olarak toplantı yeter sayısı olarak oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun toplantıda bulunup bulunmadığının kontrol edilmesi gerektiğini, toplantıda olumlu bir karar çıkması için, en az bu kadar esas sermayeye sahip ortağın teklif lehine oy kullanması gerektiğini ileri sürmektedir⁶³⁵. BİÇER/HAMAMCIOĞLU, hükme göre karar alınabilmesi için çifte yetersayı öngörüldüğünü, oy hakkı bulunan sermayenin tamamının salt çoğunluğunun aynı zamanda dolaylı olarak da toplantı yetersayısını ifade ettiğini belirtmektedir⁶³⁶.

TTK m. 621/1’de yer alan “oy hakkı bulunan esas sermaye” ifadesinin ifade ettiği anlam ile ilgili çeşitli görüşler bulunmaktadır. KENDİGELEN, oy hakkı bulunan esas sermaye tespit edilirken, şirketin iktisap etmesi nedeniyle donmuş olan payların, oydan yoksunluk hallerinin, ortaklık sözleşmesinde yer alan oy hakkı ile ilgili sınırlamaların

---

⁶³³ Kırca, İsmail/Gürel, Murat, “Limited Şirket Ortağının Kendisini Çıkarmaya Yönelik Genel Kurul Kararının Alınmasında Oy Hakkına Sahip Olup Olmadığı Sorunu”, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 60. Yıl Armağanı, Ankara 2015, s. 198.

⁶³⁴ Çamoğlu, Ersin, “Limited Ortaklık Genel Kurulunda Nisaplar, Yaklaşım”, S. 29, Kasım 2012, s. 253.

⁶³⁵ Akbay, Direnç, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları, İstanbul 2010, s. 218.

⁶³⁶ Biçer/Hamamcıoğlu, “Yetersayılar”, s. 354.

dikkate alınması gerektiğini söylemektedir⁶³⁷. BİLGİLİ/DEMİRKAPI, oy hakkı bulunan esas sermaye hesaplanırken, şirketin elinde bulunması nedeniyle oy hakkı donan esas sermaye paylarının dikkate alınmaması gerektiğini ileri sürmektedir⁶³⁸. AKBAY, oy hakkından yoksun olanların esas sermaye payları ile ortaklığa ait esas sermaye paylarının, oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğu ile ilgili hesaplamada dikkate alınmaması gerektiğini ifade etmektedir⁶³⁹.

Çıkarılmak istenen ortağın, çıkarma kararının alınacağı genel kurul toplantısında oy hakkına sahip olup olmadığı konusu tartışmalıdır⁶⁴⁰. Öğretide olan hakim görüş⁶⁴¹, çıkarılmak istenen ortağın, ilgili kararda oy hakkına haiz olduğu yönündedir⁶⁴². Bu görüşe göre, oydan yoksunluk hallerinin düzenlendiği TTK m. 619'da bu hususta bir düzenleme öngörülmemiştir⁶⁴³.

2.1.2.2. Çıkarma Kararının Ortağa Bildirilmesi

TTK m. 640/2'ye göre; genel kurul, şirket sözleşmesindeki çıkarma sebeplerine istinaden bir ortak hakkında çıkarma kararı alırsa, çıkarma kararına karşı ortak, kararın noter aracılığıyla kendisine bildirilmesinden itibaren üç ay içinde iptal davası açabilir. Bu bildirim yapmak şirket müdürlerinin görevidir.

Toplantıya katılan ve çıkarıldığından haberdar olan ortaklara bildirim yapıp yapılmayacağı konusu gündeme gelebilir. Kanun koyucunun TTK m. 640/2 düzenlemesinde herhangi bir ayırım yapmamış olup bu düzenlemenin genel kurul

---

⁶³⁷ Kendigelen, s. 533.

⁶³⁸ Bilgili/Demirkapı, s. 674.

⁶³⁹ Akbay, s. 219.

⁶⁴⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz. Üçüncü Bölüm, Başlık 4.

⁶⁴¹ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları; s. 563, N. 21-44; Bilgili/Demirkapı, s. 771; Şener, Limited Ortaklıklar, s. 905.

⁶⁴² Bilgili, Fatih/Cengil, M. Fatih, "Limited Şirket Genele Kurulunda Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2017/1, s. 103.

⁶⁴³ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 905.

tarafından yapılan çıkarılmalar için özel bir hüküm olması dikkate alındığında, ister genel kurul toplantısına katılsın, isterse de katılmasın çıkarılan ortağa noter aracılığıyla bildirimde bulunulması gerekmektedir⁶⁴⁴.

TTK m. 640/2’de bahsi geçen “*üç aylık süre*” hak düşürücü süre olup hakim bu sürenin geçip geçmediğini re’sen dikkate almalıdır⁶⁴⁵. Hak düşürücü sürenin geçirilmesi durumunda ortak hakkında alınan çıkarma kararı kesinleşecektir⁶⁴⁶.

Çıkarma kararının iptali için açılan davada, mahkeme iptal davasının şartları dışında, sözleşmede yer verilen çıkarma sebeplerinin gerçekleşip gerçekleşmediğini de araştıracaktır⁶⁴⁷.

2.1.2.3. Çıkarmanın Gerçekleşmesi

TTK m. 640/2’ye göre; genel kurul, şirket sözleşmesindeki çıkarma sebeplerine istinaden bir ortak hakkında çıkarma kararı alırsa, çıkarma kararına karşı ortak, kararın noter aracılığıyla kendisine bildirilmesinden itibaren üç ay içinde iptal davası açabilir. İptal davası açma hakkı vazgeçilmez bir haktır ve bu hakkın sınırlandırılması veya kaldırılması mümkün değildir⁶⁴⁸.

Kanunda iptal davası açmak için öngörülen üç aylık sürenin çıkarılmanın gerçekleşeceği zamana bir etkisinin olup olmadığı önemlidir⁶⁴⁹. Bir görüş, ortağa iptal davası açma hakkı tanınması ile aksi bir tedbir kararı olmadığı müddetçe, itiraz süresince ve iptal davası açılması durumunda mahkeme tarafından verilen kararın kesinleşmesine kadar

---

⁶⁴⁴ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 901.

⁶⁴⁵ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 902.

⁶⁴⁶ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 902.

⁶⁴⁷ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 902.

⁶⁴⁸ Özdoğan Daloğlu, s. 97.

⁶⁴⁹ Özdoğan Daloğlu, s. 99.

geçen sürede ortaklık sıfatının devam etmesinin amaçlandığını ileri sürmektedir⁶⁵⁰. Bu görüşe göre, genel kurul kararı ortağa tebliğ edildikten sonra ortaklık sıfatı en az üç ay daha devam edecek ve ortak genel kurul toplantılarına katılarak oy kullanabilecektir⁶⁵¹. Bir diğer görüşe göre, genel kurul kararının ilgili ortağa noter vasıtası ile tebliğ edildiği tarihte ortaklık sıfatı sona ermektedir⁶⁵². TTK m. 449 düzenlemesine göre; genel kurul kararı aleyhine iptal veya butlan davası açıldığında mahkeme, yönetim kurulu üyelerinin görüşünü aldıktan sonra, dava konusu kararın yürütülmesinin geri bırakılmasına karar verebilir. Bu düzenleme dikkate alındığında, iptali talep edilen genel kurul kararının, davanın açılacağı tarihten itibaren üç aylık hak düşürücü süre içinde ve dava açıldıktan sonra da uygulanabilir nitelikte olduğu görülecektir⁶⁵³. Genel kurul kararının ortağa tebliğ ile birlikte ortaklık sıfatı sona ereceğinden, bu tarihten sonra ortağın genel kurul toplantılarına katılması ve oy kullanması mümkün değildir⁶⁵⁴. Açılan iptal davası sonucunda çıkarma ile ilgili alınan genel kurul kararının iptal edilmesi durumunda, ortak hakkında çıkarma kararı alınmamış kabul edileceğinden dolayı, ara dönemde çıkarılması talep edilen ortağın katılımı olmadan alınan genel kurul kararları geçerli olup çıkarılmak istenen ortak açısından da bağlayıcıdır⁶⁵⁵.

Ortağın şirket sözleşmesinde gösterilen bir sebebe istinaden genel kurul tarafından çıkarılmasına karar verilmesi durumunda TTK m. 640/2'ye göre ilgili genel kurul kararının iptali davası açmak için ortağa tanınan üç aylık sürenin bitiminde çıkarılma kararı kesinleşecektir⁶⁵⁶.

---

⁶⁵⁰ Bilgili/Demirkapı, s. 773.

⁶⁵¹ Özdoğan Daloğlu, s. 99.

⁶⁵² Şener, Limited Ortaklıklar, s. 917; Çamoğlu, Kollektif Ortaklık, s. 158; Taşdelen, s. 227; Özdoğan Daloğlu, s. 99.

⁶⁵³ Özdoğan Daloğlu, s. 99.

⁶⁵⁴ Özdoğan Daloğlu, s. 99.

⁶⁵⁵ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 903.

⁶⁵⁶ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 902.

2.2. Haklı Sebeplere Dayanılarak Ortaklıktan Çıkarılma

TTK'nın 640/3 maddesinde “*Şirketin istemi üzerine ortağın mahkeme kararıyla haklı sebebe dayanılarak şirketten çıkarılması hali saklıdır.*” hükmüne yer verilmiştir. Bir ortağı bu şekilde ortaklıktan çıkartabilmek için haklı sebeplerin varlığı, şirket genel kurulunun bu yönde bir karar alması ve açılan davada mahkemenin çıkarma talebini uygun bulması şartlarının gerçekleşmesi gerekmektedir. Ortaklıktan çıkarma davasının açılabilmesi için haklı sebeplerin şirket sözleşmesinde gösterilmiş olmasına gerek yoktur⁶⁵⁷. Haklı sebepler, şirket sözleşmesinde düzenlenmiş olmasına rağmen, bu sebepler arasında bulunmayan haklı bir sebebe dayanılarak limited şirket bu davayı açabilir ve mahkeme söz konusu sebebi haklı sebep olarak kabul edip ortağı çıkarabilir.

Limited ortaklıklar sermaye ortaklığı olmasına rağmen kişi ortaklığı yönü ağır bastığından dolayı, limited ortaklıklarda ortaklar arasındaki şahsi özellikler ortaklar arasındaki ilişkilerde etkili olabilmektedir. Bu durum dikkate alınarak TTK m. 640/3 düzenlemesi getirilmiştir⁶⁵⁸. Bu düzenleme ile çıkma kurumundan farklı olarak ortak değil, ortaklık veya çoğunluk ortaklık korunmaktadır⁶⁵⁹.

2.2.1. Haklı Sebep Kavramı

Limited şirket ortağının haklı sebeple çıkarılmasındaki haklı sebep kavramı ile ilgili mevzuatımızda herhangi bir tanımlanmaya yer verilmemiştir⁶⁶⁰. Ancak haklı sebebin tanımı ile ilgili TTK m. 245 hükmünden yararlanılabilir.

Çıkarılmayı gerektirecek haklı sebep, şirket içindeki işbirliğini bozan veya bozma ihtimâli bulunan, diğerler ortaklara oranla bir veya birkaç ortağı yükletilebilen olgu veya olaylardır⁶⁶¹.

---

⁶⁵⁷ Yavuz, s. 195.

⁶⁵⁸ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 903.

⁶⁵⁹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 903.

⁶⁶⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz. İkinci Bölüm, Başlık 4/4.2./4.2.1.

Haklı sebebin varlığını iddia eden tarafın bunu ispatlaması ve ileri sürdüğü olay ve olgulara ilişkin delilleri mahkemeye sunması gerekmektedir⁶⁶². Haklı nedenin gerçekleşip gerçekleşmediğini ise, somut olayın özelliklerine göre hakim takdir edecektir (TMK m. 4).

Haklı sebebin ortaya çıkabilmesi için, ortağın kusurlu olmasına gerek yoktur⁶⁶³. Ancak ortağın çıkarılmasını talep eden ortakların veya şirketin de kusurlu olmaması veya daha az kusurlu olması gerekir⁶⁶⁴. Ancak kusurun varlığı haklı sebebe açısından tamamen önemsiz olmayıp mahkeme kusurun varlığını da değerlendirerek haklı sebebe bağlı olan sonuçların gerçekleşip gerçekleşmediğini değerlendirecektir.

Ortağın kendi iradesi dışında gerçekleşen ortağın ehliyetini yitirmesi, ağır hastalık gibi durumlar çıkarılma için haklı sebep sayılabilecektir⁶⁶⁵.

Bir ortağın şirketten kaynaklanan nedenlerle ortaklıktan çıkarılabilmesi mümkün değildir⁶⁶⁶. Şirketin devamlı zarar etmesi, ortağın açacağı çıkma davasında haklı sebep olabileceksen, limited şirketin açacağı çıkarma davasında bu durum haklı sebep olarak kabul edilemeyecektir⁶⁶⁷. Ortaklar arasında süregelen uyuşmazlıklar çıkarılmak istenen ortağın kusurundan kaynaklanmıyorsa, bu durum ortağın çıkarılması için haklı sebep olarak kabul edilemeyecektir⁶⁶⁸.

---

⁶⁶¹ Öztürk Dirikkan, s. 70.

⁶⁶² Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 178.

⁶⁶³ Öztürk Dirikkan, s. 75.

⁶⁶⁴ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 117.

⁶⁶⁵ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 117.

⁶⁶⁶ Çamoğlu, Kollektif Ortaklık, s. 53.

⁶⁶⁷ Özdoğan Daloğlu, s. 105.

⁶⁶⁸ Baştuğ, Şirketler Hukuku, s. 56.

Şahsında haklı sebep gerçekleşen ortağın şirkete veya diğer ortaklara zarar vermesi şart değildir.⁶⁶⁹ Ortaklar arasındaki güven duygusunun sarsılmasını, herhangi bir zarar olmasa da haklı sebep saymak gerekir⁶⁷⁰.

Şirketin haklı sebeplerin varlığı durumunda ortağın çıkarılmasını dava etme hakkının, şirket sözleşmesi ile bertaraf edilmesi mümkün değildir⁶⁷¹. Ancak şirket sözleşmesi ile genel kuruldaki haklı sebebe ilişkin nisabın artırılmasının mümkün olduğu görüşü ileri sürülmüştür⁶⁷². Bu görüşün devamında haklı sebeple çıkarma hakkını tamamen kullanılamaz veya işlevsiz hale getirecek düzenlemelerin yapılamayacağı ifade edilmiştir⁶⁷³.

2.2.2. Haklı Sebep Sayılabilecek Muhtemel Haller

TTK'da ortaklıktan çıkarma konusunda hangi hallerin haklı sebep olarak kabul edileceği ile ilgili bir düzenleme yapılmamıştır. TTK'nın 245. maddesinde yer alan kolektif şirketler ile ilgili öngörülen haklı sebepler, limited şirketlerde ortaklıktan çıkarma konusunda da uygulanabilecektir. Bu maddeye göre haklı sebep, şirketin kuruluşuna yol açan fiili veya kişisel sebeplerin şirketin işletme konusunun elde edilmesini imkânsız kılacak veya güçleştirecek şekilde ortadan kalkmış olması olarak tanımlanmıştır. Yine aynı maddeye göre bir ortağın, şirketin yönetim işlerinde veya hesaplarının çıkarılmasında şirkete ihanet etmiş olması, bir ortağın kendisine düşen asli görevleri ve borçları yerine getirmemesi, bir ortağın kişisel menfaatleri uğruna şirketin ticaret unvanını veya mallarını kötüye kullanması, bir ortağın, uğradığı sürekli bir hastalık veya diğer bir sebepten dolayı, üstüne aldığı şirketin işlerini yapmak için gerekli olan yeteneği ve ehliyetini kaybetme gibi haller haklı sebeplerdendir. Ancak haklı sebep halleri bu maddede sayılan durumlar ile sınırlı değildir⁶⁷⁴.

---

⁶⁶⁹ Erdil, s. 75.

⁶⁷⁰ Erdil, s. 75.

⁶⁷¹ Pulaşlı, Şerh, § 61 N. 137.

⁶⁷² Baştuğ, "Çıkma ve Çıkarılma", s 64.

⁶⁷³ Baştuğ, "Çıkma ve Çıkarılma", s 65.

⁶⁷⁴ Yavuz, s. 195, 196.

Doktrinde ve uygulamada, ortağın şirket mükellefiyetlerini yerine getirmemesi, rekabet yasağını ihlâl etmesi, bağlılık ve sadakat yükümlülüğüne aykırı davranması, tali edim mükellefiyetlerini ifa etmemesi veya eksik ifa etmesi, ortağın zimmetine para geçirmesi, aşırı kumar düşkünlüğü ve bunun ortağı olduğu şirkete zarar vermesi, diğer ortaklara veya yakınlarına karşı rencide edici sözler sarf etmesi, haksız fiilde bulunması, ortağın yaşlılık, hastalık veya sakatlanma sonucu gerekli niteliklerini yitirmesi, tutuklanma gibi uzun süre ortaklık yönetiminden uzak kalması, şirket müdürü ve yöneticisi iken şirketin zorunlu defterlerini ve hesaplarını düzgün tutmaması, şirketi kötü yönetmesi gibi durumlar haklı sebep olarak kabul edilmektedir⁶⁷⁵.

Ortaklık ilişkisi içinde bulunması, ortaklığın devamını çekilmez hale getiren bir ortağın, ortaklıktan çıkarılmasını gerektiren haklı sebeplere bir ortağın, ortaklık müşterileriyle ve çalışanlarıyla olan ilişkilerinin ortaklığı olumsuz etkilemesi, şirkette nezaket kurallarını sürekli ve kaba bir tarzda ihlâl etmesi, yaşının ilerlemesi, hastalığı, iflâsı ve bir kazaya maruz kalması gibi ortaktan beklenen yükümlülüklerin yerine getirilmesini sürekli veya ciddi anlamda imkânsız kılan durumların olması, bir ortağın hileli, ahlâka aykırı davranışlarda bulunması, ortaklara karşı onur kırıcı isnatlarda bulunulması, ortağın karşılıklı güveni ortadan kaldıracak davranışlarda bulunması, ortak ile ortaklık arasındaki güven ilişkisini zedeleyecek şekilde bir ortağın suç işlemesi veya ceza hukuku bağlamında ceza alması, şirket işleyişini engelleyecek davranışlarda bulunulması, şirket yönetiminde ve hesaplarında ihanet edilmesi, sistematik bir şekilde şirketin işleyişin engellemesi, genel kurul kararları ve esas sözleşmeye aykırı davranması ve bu durumun süreklilik arz etmesi, ortağın sahip olduğunu iddia ettiği mesleki bilgilerden yoksun olduğunun anlaşılması⁶⁷⁶, şirket sözleşmesinin ağır biçimde ihlâl edilmesi, şirketin itibarını zedeleyecek yüz kızartıcı suç işlemesi⁶⁷⁷, yan edim

---

⁶⁷⁵ Beşok, s. 90.

⁶⁷⁶ Öztürk Dirikkan, s.72.

⁶⁷⁷ Öztürk Dirikkan, s.73.

yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi⁶⁷⁸, ortağın diğer ortaklara veya şirket müdürlerine suç isnadında bulunması⁶⁷⁹ durumları örnek olarak gösterilebilir⁶⁸⁰.

Yöneticilerin ortaklık hesaplarının incelenmesine engel olması, ortağın işyerine sokulmaması durumları da haklı neden teşkil eder⁶⁸¹. Ortağın şahsi menfaatleri amacıyla şirketin itibarını kullanması ve kendine açıkça menfaat sağlaması haklı sebep olarak gösterilebilir⁶⁸².

Şirketten izahat istemek, çekimser kalmak, şirket aleyhine dava açmak, yöneticileri eleştirmek gibi durumlar haklı sebep olarak kabul edilemez⁶⁸³.

Her ne kadar dava açmak ortağın çıkartılması için haklı bir sebep oluşturmaz ise de, ortağın gereksiz yere davalar açmak suretiyle ortaklık yönetimini yıldırmaya çalışması haklı bir sebep oluşturabilir⁶⁸⁴.

Bölge Adliye Mahkemesi'nin bir kararında "*Davalının şirket aleyhine açtığı davaya gelince, davacı işçi alacakları için ilgili davayı açmış olup, haklı olup olmadığı yargılama sonucunda yargı organlarınca karara bağlanacaktır. Anayasa'nın 36. maddesinde 'Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.'* şeklinde düzenlenen hak arama hürriyeti kapsamında anayasal bir hak olup, dava nedeniyle şirketin hukuka aykırı olarak zarara uğratıldığından bahsedilemeyeceğinden ve davalının, sırf davacı şirkete zarar vermek kastı ile anayasal bu hakkını kötüye kullandığı iddia ve ispat edilemediğinden bu

---

⁶⁷⁸ Baştuğ, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 56.

⁶⁷⁹ Yargıtay 11. H.D. 2005/8143 E., 2006/11357 K., 07.11.2006 T. (www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim Tarihi: 30.11.2019).

⁶⁸⁰ Taşdelen, s. 224, 225.

⁶⁸¹ Erdil, s. 71.

⁶⁸² Çamoğlu, Kollektif Ortaklık, s. 43.

⁶⁸³ Yavuz, s. 195.

⁶⁸⁴ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 910.

hususla ortaklıktan çıkarma için haklı bir sebep teşkil etmeyecektir.” ifadelerine yer verilmiştir⁶⁸⁵.

TTK gerekçesinde belirtildiği gibi genel kurulun birçok kez kanuna aykırı bir şekilde toplantıya çağrılmış olması, azlık hakları ile bireysel hakların devamlı ihlâli, özellikle bilgi alma ve inceleme haklarının engellenmesi, şirketin sürekli zarar etmesi, dağıtılan kâr payının düzenli azalması İsviçre öğretisinde haklı sebep olarak sayılmıştır⁶⁸⁶.

Yargıtay bir kararında, ortak olan şirket müdürünün şirketi iyi yönetemediği iddialarının haklı neden olmadığına, bu durumun müdürün sorumluluğu veya azli ile ilgili olduğuna karar vermiştir⁶⁸⁷. Yargıtay bir diğer kararında bir ortağın davranışları şirket faaliyetlerine sekte vuracak, ızzar edecek ve karşılıklı güveni ortadan kaldıracak nitelikte ise ortağın objektif iyiniyet kurallarına göre ortaklıktan çıkartılmasına karar verilmesi gerektiğini belirtmektedir⁶⁸⁸.

Ortağın şirkette salt ortaklık sıfatının olması, idari veya diğer önemli bir görevinin olmaması durumu haklı sebep teşkil etmez⁶⁸⁹.

Yargıtay 11. H.D. 2016/5785 E., 2018/48 K. ve 08.01.2018 Tarihli kararı⁶⁹⁰ ile *“Mahkemece, iddia, savunma, bilirkişi raporu ve tüm dosya kapsamına göre, davalı ortağın sermaye artırımına iştirak sonucu oluşan sermaye borcunu ödemekte temürrüde düştüğü, sermaye borcunun ödenmemesi halinde icra takibi yoluyla bu borcun tahsili imkanı bulunduğundan tek başına şirketten çıkarılmayı haklı gösterecek bir sebep*

⁶⁸⁵ İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 13. HD. 2018/1265 E., 2019/1574 K., 14.11.2019 T. (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası, Erişim Tarihi: 29.03.2020).

⁶⁸⁶ Öztürk Almaç, Tuğçe, “Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma Konusunda Haklı Sebep Olarak Kabul Edilebilecek Hususlar”, Terazi Hukuk Dergisi, C. 12, S. 134, Ekim 2017, s. 63.

⁶⁸⁷ Yargıtay 11. H.D. 2014/8709 E., 2014/15995 K., 20.10.2014 T. (www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim Tarihi: 24.03.2020).

⁶⁸⁸ Yargıtay 11. H.D. 2001/3297 E., 2001/5291 K., 11.06.2001 T. (www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim Tarihi: 24.03.2020).

⁶⁸⁹ Öztürk Dirikan, s. 71.

⁶⁹⁰ www.sinerjimevzuat.com.tr. (Erişim Tarihi: 24.03.2020).

olarak kabul edilemeyeceği, hakkında iskat usulü uygulanan ortağın bedelleri ödenmiş paylardan yoksun bırakılamayacağı, yoksun bırakılmanın sadece iskat usulünün uygulandığı paylar için söz konusu olabileceği, somut olayda iskat usulünün işletildiğinin tespit edilemediği, davacının haklı neden olarak ileri sürdüğü sermaye borcu dışındaki diğer olguları kanıtlayamadığı, davalının 08/02/2013 tarihli ihtarname ile ortaklıktan çıkma isteminde bulunmadığı, ortaklara rayiç bedel üzerinden payını devretmeyi teklif ettiği, davalı tarafından ileri sürülen nedenlerin diğer ortaklar yönünden katlanılamaz ve ortaklık ilişkisini çekilmez hale getirecek nitelikte olmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, davacı vekilinin tüm temyiz itirazları yerinde değildir.” yönünde karar verilmiştir.

2.2.3. Haklı Sebebin Oluşmasında Kusur

Çıkarılması istenen ortağın kusurlu olması gerekmemektedir⁶⁹¹. Örneğin; ortağın hastalığı durumunda haklı sebep ortağın kusuru olmadan şahsında oluşabilecektir⁶⁹².

Çıkarılmak için ortağın kusurlu olması şart olmamakla birlikte hiç kusuru olmayan bir ortağın, diğer ortakların kusurundan kaynaklanan haklı sebeplerle çıkarılması da mümkün olmamalıdır⁶⁹³. Müşterek kusurun olduğu durumlarda ise daha ağır kusuru olan ortağın şirketten çıkarılması gerekmektedir⁶⁹⁴.

---

⁶⁹¹ Yıldız, s. 159.

⁶⁹² Özdoğan Daloğlu, s. 108.

⁶⁹³ Özdoğan Daloğlu, s. 108.

⁶⁹⁴ Özdoğan Daloğlu, s. 108.

Ortağın kusurlu olması durumu, haklı sebeple çıkarılması için gerekçe olarak ileri sürülebilecektir⁶⁹⁵. Ortak, kusuru ile şirketi zarara uğratmışsa bu zararın tazmini ortaktan talep edilebilecektir⁶⁹⁶. Şirketin zarara uğraması, haklı sebebin değerlendirilmesi açısından bir koşul değildir⁶⁹⁷.

2.2.4. Haklı Sebebin Tespiti ve Haklı Sebep ile Çıkarma Hakkının Kullanılmasında Usul

Haklı sebebe dayanılarak limited şirket ortağının çıkarılması için öncelikle şirket iradesinin bu yönünde olması gerekmektedir. Bu iradenin akabinde mahkeme süreci başlayacak ve çıkarılma durumu mahkeme kararı ile gerçekleşecektir.

2.2.4.1. Genel Kurul Kararı

TTK'nın 640/3 maddesinde, haklı sebeple çıkarma ile ilgili olarak bir genel kurul kararının alınmasından bahsedilmemiştir. Ancak aynı Kanunun 616/1-h maddesinde bir ortağın şirketten çıkarılması için mahkemeden istemde bulunulması hususu genel kurulun devredilemez yetkileri arasında sayılmıştır⁶⁹⁸. Bu açıklamalar ışığında mahkemeden ortak hakkında haklı sebeple çıkarma talebinde bulunulabilmesi için genel kurulun bu yönde bir karar alması gerekmektedir. Genel kurul kararı, özel bir dava kuralıdır⁶⁹⁹. Haklı sebeple çıkarma davasının açılabilmesi için bu yönde alınan genel kurul kararının mahkemeye sunulması gerekmektedir⁷⁰⁰. Hakim tarafından bu dava şartı re'sen nazara alınır. Genel kurul kararı, davanın dinlenmesinin şartıdır⁷⁰¹. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2005/7890 E., 2006/7884 K. ve 03.07.2006 Tarihli kararında;

---

⁶⁹⁵ Özdoğan Daloğlu, s. 108.

⁶⁹⁶ Öztürk Dirikkan, s. 87.

⁶⁹⁷ Erdil, s. 75.

⁶⁹⁸ Yavuz, s. 196.

⁶⁹⁹ Yavuz, s. 196.

⁷⁰⁰ Şahin, "Limited Ortaklık", s. 196.

⁷⁰¹ Şahin, "Limited Ortaklık", s. 196.

“Mahkemece, iddia, savunma, toplanan kanıtlar ve tüm dosya kapsamına göre, TTK. nun 551/3. maddesi uyarınca haklı nedenlerden dolayı ortağın şirketten çıkarılabilmesi için dava açma hakkının şirkete ait olduğu, bunun için esas sermayenin yarısından fazlasına sahip bulunan ortakların ekseriyetinin muvafakatinin gerektiği, üç ortaklı şirkette dava açılması yönde bir karar alınmadığı, davacının hisse çoğunluğunu ileri sürerek davalının ortaklıktan çıkarılmasını dava edemeyeceği gerekçesiyle, aktif dava ehliyeti bulunmadığından davanın reddine karar verilmiştir.

Dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, davacı vekilinin tüm temyiz itirazları yerinde değildir.” ifadelerine yer verilmiştir⁷⁰².

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2016/2195 E., 2017/5984 K. ve 01.11.2017 Tarihli kararında⁷⁰³ *“Dava, davacı limited şirketin ortağı ve müdürü olan davalının şirketi zarara uğrattığı iddiasına dayalı haklı sebeple şirket ortaklığından çıkarılması istemine ilişkindir. Haklı sebeple ortaklıktan çıkarma için limited şirket tarafından mahkemeye başvurulmadan önce limited şirket genel kurulunda TTK 621/1-h maddesi uyarınca ve nitelikli çoğunluk tarafından bu kapsamda bir kararın alınması dava şartıdır. Mahkemece 31.05.2013 tarihli çağrısız yapılan genel kurulda davalının ortaklıktan çıkarılmasına ilişkin maddenin gündeme alınmasına davalının muhalefette bulunduğu, dolayısıyla bu konuda şirket genel kurulunun karar alamayacağı, davalının bu karara istinaden şirketten ihracı için açılan bu davada dava şartının bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş olup, mahkemenin değerlendirmesi yerinde olmakla birlikte, bu durum hemen davanın reddini gerektirmez. Böyle bir genel kurul kararının varlığı HMK 114/2 uyarınca maddi hukuka ilişkin bir dava şartı olmakla birlikte bu eksikliğin sonradan da tamamlanması mümkün olduğundan hemen davanın reddi yerine HMK m.115/2 uyarınca, mahkemece, talebi halinde davacı şirkete, ortaklıktan çıkarma davasına izne dair usulüne uygun şekilde alınan genel kurul kararını sunması için makul bir kesin mehil verilerek öncelikle dava şartı eksikliğinin giderilmesinin*

⁷⁰² www.sinerjimevzuat.com.tr. (Erişim Tarihi: 30.11.2019).

⁷⁰³ www.sinerjimevzuat.com.tr. (Erişim Tarihi: 24.03.2020).

beklenilmesi, şayet kesin süre içerisinde bu eksiklik giderilmemişse davanın usulden reddine, giderilmiş olması halinde ise işin esasına girilmesi gerekirken yazılı gerekçeyle hüküm kurulması doğru görülmemiş kararın bozulması gerekmiştir.” yönünde karar verilmiştir.

Verilmiş olan bu kararda genel kurul kararının tamamlanabilir bir dava şartı olduğu vurgulanmıştır⁷⁰⁴.

Benzer bir karar Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2016/6771 E., 2018/2551 K. ve 10.04.2018 Tarihli kararı⁷⁰⁵ ile verilmiştir. Bu kararda “*Ancak mahkemece de kabul edildiği üzere 6102 sayılı TTK gereğince sorumluluk davası açılabilmesi için şirketin ortaklar kurulunda bu yönde karar alınması gerekli ise de, bu konuda 30.06.2007 tarihli ortaklar kurulu toplantısında karar alınmıştır. Her ne kadar, ... 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin 04/12/2015 tarihli 2014/388 E 2015/927 K sayılı kararı ile ortaklar kurulu kararının yoklukla malul olduğunun tespitine karar verilmişse de mahkeme kararı henüz kesinleşmemiştir. Bu durumda mahkemece, anılan mahkemenin kararının kesinleşmesi beklemeden ve kesinleşirse de bu koşul tamamlanabilir dava şartı olduğundan, usulüne uygun ortaklar kurulu kararı alınması ve mahkemeye ibraz edilmesi için süre verilmeden, davanın reddine karar verilmesi doğru görülmemiş...*” ifadelerine yer verilmiştir.

Haklı sebeple bir ortağın şirketten çıkarılması konusunun genel kurulun önüne getirilmesini şirket müdürleri veya ortakları sağlayabilir. Şirket müdürleri bu konuyu doğrudan genel kurulun gündemine alabileceği gibi diğer ortak veya ortaklar da müdürlere başvuru yaparak genel kurulun gündemine eklenmesini isteyebilirler. Ancak TTK m. 616/1-h düzenlemesinde bir ortağın ortaklıktan çıkarılması için mahkemeden istemde bulunulması, genel kurulun devredilemez yetkileri arasında sayıldığından, ortaklıktan çıkarma davasının açılması ile ilgili kararın müdürler tarafından alınması veya müdürlere bu konuda yetki devri mümkün değildir⁷⁰⁶.

---

⁷⁰⁴ Tarhan, s. 190.

⁷⁰⁵ www.sinerjimevzuat.com.tr. (Erişim Tarihi: 24.03.2020).

⁷⁰⁶ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 904.

TTK'da ortaklıktan çıkarma davasının, genel kurul tarihinden itibaren ne kadar süre içerisinde açılacağı ile ilgili bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Ancak, söz konusu dava, dürüstlük kuralı çerçevesinde ve dava hakkı kötüye kullanılmadan açılmalıdır⁷⁰⁷.

Haklı sebeplerle bir ortağın çıkarılması ile ilgili talep hakkında karar verilirken eşit işlem ilkesine uygun davranılmalıdır⁷⁰⁸. Aynı sebebe dayanılarak, bir ortak için çıkarma talebinde bulunmak; diğer bir ortak içinse daha hafif bir çözüm ön görmek, eşit işlem ilkesine aykırılık oluşturur⁷⁰⁹.

TTK'nın 621/1-h maddesine göre bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması ve bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten dolayı şirketten çıkarılması genel kurul kararı temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması halinde alınabilir. Alınacak olan bu kararlar önemli kararlardan sayıldığı için her iki durumda da TTK m. 621 düzenlemesi uygulama alanı bulacaktır⁷¹⁰. Çıkarılmak istenen ortağın, çıkarma kararının alınacağı genel kurul toplantısında oy hakkı olup olmadığı tartışmalı bir konudur⁷¹¹. Öğretide hakim olan görüşe göre⁷¹², oydan yoksunluk hallerini düzenleyen TTK m. 619'da bu hususta bir düzenleme öngörülmediğinden, çıkarılmak istenen ortağın ilgili kararda oy hakkı bulunmaktadır⁷¹³.

Hakkında çıkarma kararı verilen ortak, TTK m. 622'ye atfen TTK m. 445 ve 447'ye göre genel kurul kararının iptali veya butlanının tespiti için dava açabilecektir.

---

⁷⁰⁷ Yavuz, s. 196; Özdoğan Daloğlu, s. 118.

⁷⁰⁸ Yavuz, s. 197.

⁷⁰⁹ Öztürk Dirikkan, s. 67.

⁷¹⁰ Biçer/Hamamcıoğlu, "Yetersayılar", s. 367.

⁷¹¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. Üçüncü Bölüm, Başlık 4.

⁷¹² Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 563, N. 21-44; Bilgili/Demirkapı, s. 771.

⁷¹³ Bilgili/Cengil, s. 103.

Genel kurulun çıkarmaya ilişkin kararları için ağırlaştırılmış yeter sayı öngörülmesi durumu iki kişilik limited ortaklıklar bakımından önem arz etmektedir. Yargıtay'ın yerleşmiş içtihatları iki kişilik limited ortaklıklarda, ortaklardan birinin haklı nedenle çıkma ve çıkarma davalarını reddetme yönündedir. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2009/8949 E., 2011/4974 K. ve 25.04.2011 Tarihli ilamında özetle *“Mahkemece, davalı şirketin iki ortaklı olduğu, sermaye artırım borcunu yerine getirmeyen ortağa iki haklı ihtar şartının yerine getirilmediği, ayrıca iki ortaklı şirketlerde ortaklıktan çıkarma talebinde bulunulamayacağı, bu durumda ancak fesih veya tasfiye istenebileceği gerekçesiyle davanın kabulüne, karar verilmesinde usul ve yasaya aykırılık yoktur.”* kararı verilmiştir⁷¹⁴.

2.2.4.2. Mahkeme Kararı

Genel kurul tarafından alınan karar sonrasında ortaklıktan çıkarma davası açılması gerekmektedir.

Mahkeme önüne gelen uyuşmazlıkta; öncelikle genel kurul kararının usulüne uygun olarak alınıp alınmadığını inceleyecektir⁷¹⁵. Genel kurul kararının usulüne uygun olarak alındığı kanaatine varıldıktan sonra mahkeme, şirket tarafından ileri sürülen sebeplerin gerçekleşip gerçekleşmediğini, ileri sürülen sebebin ortak ile şirket arasındaki ortaklık ilişkisinin devamını çekilmez hale getirip getirmediğini ve başvuruyla çıkarılma yolunun son çare olup olmadığını inceleyecektir⁷¹⁶.

Haklı sebebin bulunması durumunda mahkeme tarafından ortağın çıkarılmasına karar verilebilmesi için ayrılma akçesinin ödenebilir olması gerekir gerekmediği konusu tartışmalıdır. Bir görüş, ileri sürülen haklı sebebin gerçekleşmesinin ortağın çıkarılabilmesi için yeterli olmadığını, ayrılma akçesinin şirket tarafından ödenemeyeceğinin veya payın devredilemeyeceğinin tespit edilmesi durumunda

⁷¹⁴ www.sinerjimevzuat.com.tr. (Erişim Tarihi: 30.11.2019).

⁷¹⁵ Özdoğan Daloğlu, s. 112.

⁷¹⁶ Özdoğan Daloğlu, s. 112.

çıkarılma kararı verilemeyeceğini belirtmektedir⁷¹⁷. Bir diğer görüş, ayrılma kararı ile ayrılma akçesinin ödenebilir olması arasında zorunlu bir bağlantı olmadığı ve ayrılma akçesinin ödenmesi ile ilgili kaynakların kanunda belirlendiği gerekçesini ileri sürerek şirketin ayrılma akçesini ödemesi konusundaki yetersizliğinin mahkemenin çıkarma kararı vermesine engel olmayacağını ileri sürmektedir⁷¹⁸.

Ortağın ortaklıktan çıkarılmasına ilişkin mahkeme kararı yenilik doğurucu niteliktedir⁷¹⁹. Çıkarılma, bu yönde verilen kararın kesinleştiği tarihten itibaren geleceğe etkili olarak hukuki sonuçlarını doğurur⁷²⁰. Kararın kesinleşme tarihine kadar ortağın, ortaklıktan doğan hak ve sorumlulukları devam eder⁷²¹. Kararın kesinleştiği tarihten itibaren ise ortak; ortaklık sıfatını kaybeder ve buna bağlı olarak haklarını kullanamaz, genel kurula katılamaz, oy kullanamaz. Ortaklıktan çıkarma, iç ilişkide mahkeme kararının kesinleştiği tarihte, dış ilişkide ise tescil ve ilan ile birlikte sonuç doğurur⁷²².

Çıkarılma davası, bir hukuki durumu değiştiren, yeni bir hukuki durum yaratan, kurucu yenilik doğuran dava olması nedeniyle hukuki niteliği itibari ile inşai bir davadır⁷²³.

2.2.4.2.1. Görev ve Yetki

Limited şirketin ortak veya ortaklar aleyhinde açacağı ortaklıktan çıkarma davası TTK m. 4'e göre bir ticari davadır. TTK m. 4/2 düzenlemesine göre de ticari davalar Hukuk Muhakemeleri Kanunu çerçevesinde yürütülür. Limited şirketin ortak veya ortaklar aleyhinde açacağı ortaklıktan çıkarma davasında görevli mahkeme TTK m. 5/1'e göre dava olunan şeyin değerine veya tutarına bakılmaksızın asliye ticaret mahkemesidir.

---

⁷¹⁷ Öztürk Dirikan, s. 158; Şahin, "Limited Ortaklık", s. 201; Cenkci, Esra, "Çıkan veya Çıkarılan Limited Ortağına Ayrılma Akçesinin Ödenmesi", Ankara Barosu Dergisi, 2018/4, s. 41.

⁷¹⁸ Özdoğan Daloğlu, s. 112, 113.

⁷¹⁹ Yavuz, s. 198.

⁷²⁰ Yavuz, s. 198.

⁷²¹ Baştuğ, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 60.

⁷²² Yavuz, s. 198.

⁷²³ Beşok, s. 101.

Uyuşmazlığın çözülmesinde yetkili mahkeme ise HMK m. 14/2 düzenlemesi dikkate alındığı takdirde şirket merkezinin bulunduğu yer mahkemesidir. Bu yer mahkemesi kesin yetkilidir. Bu dava TTK m. 1521 düzenlemesine göre basit yargılama usulüne tabidir⁷²⁴.

2.2.4.2.2. Taraflar

Haklı sebeple çıkarma davasında davacı şirket tüzel kişiliğidir⁷²⁵. TTK m. 616 gereğince limited şirketin bu davayı açabilmesi için genel kurul kararı ile dava açma yetkisinin verilmesi gerekmektedir. Bu yetki genel kurulun devredilemez yetkileri arasındadır ve davanın şartlarından biridir.

Davalı taraf ise, ortaklıktan çıkarılması talep edilen ortak veya ortaklardır⁷²⁶. Birden fazla ortağın çıkarılmasının talep edilmesi halinde çıkarılmayı gerektiren haklı sebeplerin ortaklara birlikte yöneltilebilmesi mümkün ise açılacak olan tek bir dava ile ortakların ortaklıktan çıkarılması talep edilebilecektir⁷²⁷.

Haklı sebeple çıkarma davasında ortak sıfatına sahip olan müdürlerin tamamının çıkarılması talep ediliyorsa, bu durumda ortaklığa dava açılması bakımından kayyım tayin edilmesi gereklidir⁷²⁸.

2.2.4.2.3. Yargılama

TTK m. 1521'e göre, haklı sebeple çıkma davasında basit yargılama usulü uygulanacaktır. TMK m. 2 dikkate alınarak açılacak dava hakkın kötüye kullanılması niteliğinde olmamalıdır⁷²⁹.

---

⁷²⁴ Özdoğan Daloğlu, s. 118.

⁷²⁵ Beşok, s. 101.

⁷²⁶ Beşok, s. 101.

⁷²⁷ Baştuğ, "Çıkma ve Çıkarılma", s 60.

⁷²⁸ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 908.

Dava görülürken, haklı sebeple ortağın çıkarılmasını ile ilgili alınan genel kurul kararının iptali için açılmış bir dava söz konusu olabilir. Bu durumda, ortağın çıkarılması ile ilgili davanın görüldüğü ikinci mahkeme HMK m. 166 hükmüne göre iki dava arasında bağlantı olduğunu dikkate alarak birleştirme kararı verebilir veya genel kurul kararının iptali davasına bakan mahkemenin kararını bekletici mesele yapabilir. Genel kurul kararının iptali davası kabul edilirse ikinci davada dava şartı oluşmadığından dava reddedilir⁷³⁰.

Bunun dışında çıkarılma sebebi olarak gösterilen durum davanın açıldığı anda mevcut olmalıdır⁷³¹.

Limited şirket ortağının çıkmasını düzenleyen TTK m. 638/2'ye göre dava görülürken talep üzerine davacının ortaklıktan doğan hak ve borçlarından bazılarının veya tümünün dondurulmasına veya davacı ortağın durumunun teminat altına alınması amacıyla diğer önlemlere karar verebilir. Ancak bu tür bir düzenlemeye çıkarılma müessesesinde yer verilmemiştir. Bu durumda HMK m. 390 düzenlemesine göre hareket edilmelidir⁷³². HMK m. 390'a göre ihtiyati tedbir, dava açılmadan önce, esas hakkında görevli ve yetkili olan mahkemeden; dava açıldıktan sonra ise ancak asıl davanın görüldüğü mahkemeden talep edilir. Talep edenin haklarının derhâl korunmasında zorunluluk bulunan hallerde, hakim karşı tarafı dinlemeden de tedbire karar verebilir. Mahkeme tarafından böyle bir korumaya karar verilebilmesi için somut bir tehlikenin bulunması gereklidir⁷³³.

Mahkeme, TTK m. 638/2'ye göre tedbirlere, ancak talep edilmesi halinde karar verebilir. Herhangi bir talep olmadan mahkeme kendiliğinden böyle tedbirlere karar

---

⁷²⁹ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 126.

⁷³⁰ Erdil, s. 80.

⁷³¹ Öztürk Dirikkan, s. 86.

⁷³² Şener, Limited Ortaklıklar, s. 913.

⁷³³ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 914.

veremez⁷³⁴. Bu tür tedbirlerin alınmasını ortaklık, çıkacak veya çıkarılacak olan ortak talep edebilir⁷³⁵.

Mahkeme tarafından ihtiyati tedbir uygulanacak olan tarafın, bir zararının doğması ihtimali mevcut ise, ihtiyati tedbir talep eden taraftan uygun bir teminat istenmesine karar verebilir⁷³⁶.

Mahkeme tarafından verilecek olan ihtiyati tedbir, çıkma ve çıkarılma kararının kesinleşmesine kadar devam eder. Ancak mahkeme tarafından zaman olarak sınırlı bir tedbire de karar verilebilir⁷³⁷. Hukuki durumda bir değişiklik olması durumunda başvuru üzerine mahkeme, tedbiri değiştirebilir veya tamamen kaldırabilir⁷³⁸.

Çıkarılma davası devam ederken, ortağın payını şirket tarafından gösterilen bir üçüncü şahsa, bir diğer şirket ortağına veya şirketin kendisine devretmesi durumunda dava konusuz kalacağı için karar verilmesine yer olmadığı kararı verilecektir⁷³⁹.

Haklı sebebe dayanarak açılan çıkarılma davasında mahkeme, sadece genel kurul kararında çıkarma için haklı sebep olarak ileri sürülen nedenlerin ortağın çıkarılması için yeterli olup olmadığını inceleyecektir⁷⁴⁰. Davanın görülmesi sırasında genel kurul kararında çıkarma için haklı sebep olarak ileri sürülen nedenlerden başka herhangi bir neden eklenerek ortağın çıkartılması istenemeyeceği gibi, genel kurul kararında belirtilen nedenler yerine yeni nedenler ileri sürülemez⁷⁴¹.

---

⁷³⁴ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 913.

⁷³⁵ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 913.

⁷³⁶ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 913, 914.

⁷³⁷ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 915, 916.

⁷³⁸ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 916.

⁷³⁹ Erdil, s. 82.

⁷⁴⁰ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 911.

⁷⁴¹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 911.

Çıkarılma müeyyidesi başvurulacak en son çare olmalıdır. Mahkeme, şirket tarafından çıkarılma talebinden önce başka çarelere başvurup başvurulmadığını da incelemelidir⁷⁴².

Çıkarılma davasında haklı nedenlerin gerçekleşip gerçekleşmediğinin ispatı davacı ortaklığa aittir⁷⁴³. Ortaklık bu davada tanık dinletebileceği gibi, diğer ortakların tanık olarak dinlenmesini de talep edebilir⁷⁴⁴. Yargıtay bir kararında⁷⁴⁵ bu hususlar üzerinde durmuştur. Bu kararda “Mahkemece, uzman bilirkişi heyeti raporu takdiren benimsenerek davanın kabulüne karar verilmiş ise de, davalı davaya cevap vermeyerek davacı tarafından ileri sürülen vakıaları inkar ettiğine göre, ispat yükü kendisinde olan davacı şirket tarafından ileri sürülen maddi olayların delilleri dosyaya sunulmalıdır, bu hususta tanık sıfatıyla dinlenen diğer iki şirket ortağının müşahhas beyanları da davayı sonuçlandırmada yeterli değildir. Mahkemece davacı şirket tarafından ileri sürülen ve davalının şirket faaliyetlerini aksatacak ve zarar verecek, şirket ortakları arasında var olan karşılıklı güveni ortadan kaldıracak davranışlarının kanıtlarının dosyaya celbi ile incelenmesi ve oluşacak sonuç çerçevesinde bir karar verilmesi gerekirken, yetersiz incelemeyle yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olmuş ve kararın açıklanan nedenle davalı yararına bozulması gerekmiştir.” ifadelerine yer verilmiştir.

2.2.4.2.4. Hüküm

Mahkemenin vereceği ortaklıktan çıkarılma kararı yenilik doğurucu niteliktedir⁷⁴⁶. Verilen mahkeme kararının kesinleşmesi ile birlikte çıkarılma gerçekleşmiş olur ve bu andan itibaren ileriye etkili olmak üzere ortak, ortaklık sıfatıyla kullandığı haklarını

⁷⁴² Baştuğ, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 57.

⁷⁴³ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 911.

⁷⁴⁴ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 911.

⁷⁴⁵ Yargıtay 11. H.D. 2001/3297 E., 2001/5291 K., 11.06.2001 T. (www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim Tarihi: 24.03.2020).

⁷⁴⁶ Baştuğ, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 60.

bundan böyle kullanamayacaktır⁷⁴⁷. TTK m. 31 gereğince mahkeme kararı ile çıkarılmanın tescil ve ilân edilmesi gerekmektedir.

2.3. Çıkarma Hakkının Kullanılmasının Süreye Tabi Olup Olmadığı

Şirketin, bir ortağı haklı sebeple ortaklıktan çıkarma hakkını hangi süre içinde kullanması gerektiğine ilişkin Kanun'da açık bir düzenleme yoktur. Ancak Kanun'da bir süre belirtilmemiş olması, bu hakkın kullanılmasının herhangi bir zaman sınırına tabi olmadığı şeklinde yorumlanmamalıdır. Çıkarma hakkı, haklı sebebin öğrenilmesinden itibaren uygun bir süre içinde kullanılmalıdır⁷⁴⁸.

Hakkın kullanılma sürenin uygun olup olmadığı, durumun koşullarına göre mahkeme tarafından değerlendirilmelidir. Haklı sebebin öğrenilmesinin üzerinden çok uzun bir süre geçmesinden sonra bu hakkın kullanılması iyi niyet kuralları ile bağdaşmaz⁷⁴⁹.

Çıkarma hakkı, genel kurul kararı gerektirmesi nedeniyle, ortakların katılımıyla kullanılan bir hak olduğundan, bu hakkın kullanılması için gereken makul sürenin hangi ortak veya ortaklar tarafından öğrenilmesinden itibaren başlayacağı sorusu gündeme gelmektedir. Ortaklıktan çıkarma kararı, ortakların beraber alacağı bir karar olsa da her ortak bağımsızdır ve her ortak haklı sebebi farklı zamanlarda öğrenebilir⁷⁵⁰. Bu durumda süre her ortak için olayı öğrenmesinden itibaren ayrı ayrı işleyecektir⁷⁵¹.

Çıkarma nedeni, üzerinden çok uzun bir zaman geçtikten sonra öğrenilmişse bu hakkın kullanılıp kullanılmayacağı ile ilgili de Kanun'da bir açıklık bulunmamaktadır.

---

⁷⁴⁷ Üçışık, Güzin, "Limited Şirkette Ortağın Ortaklıktan Çıkarılması", Prof. Dr. Fahiman Tekil'in Anısına Armağan, İstanbul 2003, s. 203.

⁷⁴⁸ Çamoğlu, Kollektif Ortaklık, s. 159.

⁷⁴⁹ Beşok, s. 105, 106.

⁷⁵⁰ Beşok, s. 106.

⁷⁵¹ Beşok, s. 106.

Çıkarma nedenlerinin üzerinden ne kadar uzun süre geçerse geçsin, öğrenilmediği takdirde çıkarma hakkı devam edecektir⁷⁵².

Çıkarılma için haklı sebepler mevcut olsa da bu süre içerisinde şirket haklı sebebe rağmen faaliyetine devam etmiş ise bu durum haklı sebebin şirketin devamlılığını etkilemediğini göstermektedir⁷⁵³. Çok uzun bir süre geçtikten sonra haklı sebebin varlığının öğrenilmesi durumunda mahkeme, haklı sebebin şirkete zarar vermeye devam edip etmediği hususunu araştırmalı ve buna göre karar vermelidir⁷⁵⁴.

2.4. Türk Ticaret Kanunu'nun Çeşitli Hükümlerine Bağlı Olarak Çıkarılma

Limited şirket ortağının şirketten çıkarılmasının düzenlendiği TTK m. 640 hükmünün dışında Türk Ticaret Kanunu'nda limited şirketin feshi ve genel hükümler bağlamında birtakım düzenlemeler de bulunmaktadır.

2.4.1. TTK m. 636/3 Bağlamında Çıkarılma

TTK m. 636/3 hükmüne göre haklı sebeplerin varlığı durumunda, her ortak mahkmeden şirketin feshini isteyebilir. Ancak mahkeme taleple bağlı olmaksızın fesih istemi yerine, davacı ortağa payının gerçek değerinin ödenmesine ve davacı ortağın şirketten çıkarılmasına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme hükmedebilir. Fesih talebinin haklı olup olmadığını mahkeme değerlendirecektir. Mahkeme tüm tarafların menfaatlerini dikkate alarak makul bir çözüme ulaşacaktır. Haklı sebep ile fesih için ileri sürülen haklı sebebin, şirketin amacının gerçekleşmesini imkânsız kılacak veya güçleştirecek nitelikte olması gerekmektedir⁷⁵⁵.

---

⁷⁵² Çamoğlu, Kollektif Ortaklık, s. 161.

⁷⁵³ Beşok, s. 107.

⁷⁵⁴ Beşok, s. 107.

⁷⁵⁵ Giray, s. 205.

Anonim şirketler ile ilgili olarak benzer bir düzenlemeye TTK'nın 531. maddesinde yer verilmiştir. Bu düzenlemeye göre haklı sebeplerin varlığında, sermayenin en az onda birini ve halka açık şirketlerde yirmide birini temsil eden payların sahipleri, şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden şirketin feshine karar verilmesini isteyebilirler. Mahkeme, fesih yerine, davacı pay sahiplerine, paylarının karar tarihine en yakın tarihteki gerçek değerlerinin ödenip davacı pay sahiplerinin şirketten çıkarılmalarına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme karar verebilir. TTK m. 531'de hakimin, ortaklığın feshine karar vermek yerine davacı pay sahiplerinin şirketten çıkarılmasına karar verebileceği açıkça düzenlenmiştir⁷⁵⁶. Anonim ortaklığın feshi talebi olmaksızın doğrudan doğruya haklı sebeple ortaklıktan çıkarılma veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir bir çözüm talebinde bulunulması mümkün değildir⁷⁵⁷. TTK m. 531 düzenlemesinin izin verdiği husus, anonim ortaklığın feshi talebiyle dava açılabilmesidir⁷⁵⁸. Yoksa hakime tanınan, pay sahiplerinin çıkarılmasına karar verebilmesi yetkisinden yola çıkılarak anonim şirketlerde ortaklıktan çıkma veya çıkarılma davası açabilme hakkının tanındığı düşünülmemelidir⁷⁵⁹. Limited şirketlerde olduğu gibi haklı sebeple çıkma veya haklı sebeple çıkarma müesseseleri anonim şirketler için öngörülmemiştir⁷⁶⁰. TTK m. 531 düzenlemesi dikkate alındığında teknik anlamda “*çıkma ve çıkarılma*” müesseselerinden bahsetmek mümkün değildir⁷⁶¹. Ancak davacı pay sahibinin bu yönde bir talebi olmasa dahi, hakim duruma uygun düşen ve kabul edilebilir bir çözüm olarak davacı pay sahibini çıkarma yetkisine sahiptir⁷⁶².

Duruma uygun düşen ve kabul edilebilir çözüme karar verilirken ortaklığın yapısı, haklı sebebi meydana getiren durumlar, dava açan ortağın ortaklık için taşıdığı önem ve bu

---

⁷⁵⁶ Semerci Vuraloğlu, s. 105, 106.

⁷⁵⁷ Ayoğlu, Tolga, “Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 2, Temmuz 2013, s. 239.

⁷⁵⁸ Semerci Vuraloğlu, s. 106.

⁷⁵⁹ Semerci Vuraloğlu, s. 106.

⁷⁶⁰ Semerci Vuraloğlu, s. 108.

⁷⁶¹ Semerci Vuraloğlu, s. 108.

⁷⁶² Çamoğlu, Ersin, “Anonim Ortaklığın Haklı Sebeple Feshinde Hakimin Takdir Yetkisi”, BATİDER, C. XXXI, S. 1, 2015, s. 11-13.

kişinin ortaklıktaki payı göz önünde bulundurulmalıdır⁷⁶³. Bu kriterler dikkate alınarak hakim tarafından duruma uygun düşen çözüme karar verilebilecektir. Bu nedenle, fesih kararı yerine verilebilecek olan duruma uygun düşen ve kabul edilebilir çözüm her ortak açısından farklılık arz edebilecektir⁷⁶⁴. Haklı sebebin oluşmasına neden olan durumun ne olduğunun tespiti, duruma uygun düşen ve kabul edilebilir çözümün belirlenmesinde önemlidir⁷⁶⁵. Hakim tarafından karar verilecek olan çözümün haklı sebep yaratan durumu ortadan kaldırması gerekmektedir⁷⁶⁶.

Fesih, iyi işleyen ve kazanç sağlayan bir yapının dağılmasını ve iktisadi kayıpların yaşanması durumunu beraberinde getirebilir. Kanun koyucu da bu hususları gözeterek, fesih müessesesi dışında bir başka çözümü teşvik etmeyi amaçlamıştır⁷⁶⁷. Hakim menfaatler dengesi, dürüstlük ve ahlâk kuralları, ölçülülük ve eşlik ilkeleri gibi hususları gözönünde bulundurarak ortaklığın devamının daha ekonomik ve adil olacağına karar verebilir⁷⁶⁸. Böyle bir durumda ortağın payının gerçek değeri ödenmek suretiyle ortaklık ilişkisine devam etmek istemeyen ortak ortaklıktan uzaklaştırılabilir⁷⁶⁹.

Davacı ortağın TTK m. 636/3'e göre açacağı haklı sebeple fesih davasında; öncelikle şirketin feshi talebinin, kabul görmemesi durumunda ise şirketten çıkarılmasına karar verilmesini aynı davada talep edip edemeyeceği sorusu akla gelmektedir. HMK m. 111'de terditli dava düzenleme altına alınmıştır. Buna göre; davacı, aynı davalıya karşı birden fazla talebini, aralarında aslilik ferilik ilişkisi kurmak suretiyle, aynı dava dilekçesinde ileri sürebilir. Bunun için, talepler arasında hukuki veya ekonomik bir

---

⁷⁶³ Yıldırım, Ali Haydar, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi, Bursa 2013, s. 223.

⁷⁶⁴ Yıldırım, s. 223.

⁷⁶⁵ Yıldırım, s. 223.

⁷⁶⁶ Yıldırım, s. 223.

⁷⁶⁷ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 129.

⁷⁶⁸ Ulukaya, Leyla, "Limited Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi", Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 8, Temmuz 2013, s. 157.

⁷⁶⁹ Ulukaya, s. 157.

bağlantının bulunması şarttır. Mahkeme, davacının asli talebinin esastan reddine karar vermedikçe, fer'i talebini inceleyemez ve hükme bağlayamaz. TTK m. 636/3 bağlamında davacı ortağın haklı sebepler dolayısı ile şirketin feshini talep ettiği davada hakim dayanılan sebebin şirketin feshini haklı kılacak boyutta ve süreklilikte olmadığına karar verilmesi durumunda davanın esastane reddine karar verilecektir. Bu durumda davaya fer'i talep üzerinden devam edilmeyecektir. Bu husus HMK'nın 111/2 maddesinin uygulanmayacağı anlamına gelir⁷⁷⁰. Terditli davanın açılması davacı ortağın kendisinin çıkarılması gibi bir talepte bulunmasının çıkarılma müessesesiyle (ortağın iradesine aykırı olarak gerçekleşmesi) ne kadar uyumlu olduğu tartışılabilir gibi böyle bir talepte bulunmak ortağın kullanmak isteyeceği bir hukuki yol olamaz⁷⁷¹.

Bu konu TTK m. 531 düzenlemesi açısından da tartışmalıdır. Bu düzenlemenin uygulanması ile ilgili gündeme gelebilecek sorun, anonim ortaklığın feshinin talep edildiği dava dilekçesinde duruma uygun düşen veya kabul edilebilir çözüm konusunda talepte bulunulmasının mümkün olup olmaması konusudur⁷⁷². Bir görüşe göre, HMK m. 111'e göre terditli dava açarak, birden fazla talep arasında aslilik-ferilik ilişkisi kurarak aynı davada ileri sürülmesinin mümkün olduğu ileri sürülmektedir⁷⁷³. Bir diğer görüşe göre, terdit ilişkisi olmaksızın, azlık pay sahipleri tarafından açılan fesih davasında, dava dilekçesinde tercihlerin veya taleplerin bildirilmesi mümkün olmakla birlikte bağlayıcı değildir⁷⁷⁴. Bu yöntem ile uygun ve kabul edilebilir bir çözüm yolu arayan mahkemeye yol gösterebilmek mümkün olmakla birlikte hakim bu talepler ile bağlı değildir⁷⁷⁵. Anonim ortaklığın haklı sebeple feshi davasında hakim, ileri sürülen haklı sebebin oluştuğuna kanaat getirdiği durumda, davacının dışında diğer pay sahiplerinin ve anonim ortaklık ile ilişkisi olan menfaat sahibi kişilerin de çıkarlarını ve durumlarını göz önüne alarak karar vermek durumundadır⁷⁷⁶.

---

⁷⁷⁰ Karaahmetoğlu, s. 139.

⁷⁷¹ Karaahmetoğlu, s. 139.

⁷⁷² Semerci Vuraloğlu, s. 106.

⁷⁷³ Ayoğlu, "AO Fesih", s. 239.

⁷⁷⁴ Nomer Ertan, s. 434, 435.

⁷⁷⁵ Semerci Vuraloğlu, s. 107.

⁷⁷⁶ Semerci Vuraloğlu, s. 108.

TTK m. 636/3 düzenlemesinde asıl olan haklı sebebin var olup olmadığıdır. Madde metninde “*istem yerine*” davacı ortağın çıkarılmasını veya duruma uygun düşen başkaca çözümlere karar verilebileceğinden bahsedildiği için, mahkeme tarafından öncelikle şirketin feshini gerektiren bir haklı sebebin olup olmadığı incelenecektir⁷⁷⁷. Bu kapsamda mahkeme; şirketin yapısını, ortak sayısını ve ortaklar arasındaki ilişkileri dikkate alarak ileri sürülen sebebin şirketin feshi için haklı sebep oluşturup oluşturmayacağını değerlendirmelidir⁷⁷⁸. Haklı sebebin varlığı sabit ise mahkeme ister feshe isterse de duruma uygun düşen bir çözüme karar verecektir. Aksi halde yukarıda belirtildiği gibi davanın reddine karara verecektir.

TTK m. 636/3 düzenlemesi HMK'nın 26. maddesinde düzenlenen taleple bağlılık ilkesine istisna getirmektedir.

MOROĞLU, TTK m. 636/3'te yer alan “*davacı ortağın şirketten çıkarılmasına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme hükmedebilir.*” ifadesinin Medeni Usul Hukuku'nda yer alan ilkelerden olan “*Taleple Bağlılık İlkesi'ne (HMK m. 26)*” aykırı olduğunu, haklı nedenlere dayalı olarak şirketin feshini talep eden ortağın fesih talebi dışında şirketten çıkarılması veya verilecek olan başka bir kararla karşı karşıya bırakılmasının adaletsiz olacağını ileri sürmektedir⁷⁷⁹. TTK m. 638'de “*Her ortak, haklı sebeplerin varlığında şirketten çıkmasına karar verilmesi için dava açabilir.*” düzenlemesi ile ortağa çıkma talepli dava açma hakkı tanındığı halde, TTK m. 636/3'te ortağın açmış olduğu fesih davasındaki talebi dışında mahkeme tarafından şirketten çıkarılmasına karar verilebilecek olmasının çelişkili olduğunu da söylemektedir⁷⁸⁰.

Duruma uygun düşen ve kabul edilebilir çözümlerin neler olacağı her somut olaya göre mahkeme tarafından değerlendirilecektir. TTK m. 531 gerekçesi incelendiğinde “*İsviçre*

---

⁷⁷⁷ Özdoğan Daloğlu, s. 125.

⁷⁷⁸ Giray, s. 205, 206.

⁷⁷⁹ Moroğlu, Erdoğan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler, Nisan 2016, s. 394.

⁷⁸⁰ Moroğlu, Değerlendirme ve Öneriler, s. 394.

öğretisinde, mahkemenin kâr dağıtma zorunluğunu karara bağlayabileceği; uygun bir yeni pay sahibinin şirkete alınmasını uygun bulabileceği, hatta şirketi sağlığa kavuşturabilecek kısmî tasfiyeye de hükmedebileceği belirtilir.” ifadelerine yer verilmiştir⁷⁸¹. Bahsi geçen bu durumlar duruma uygun düşen çözüm olarak değerlendirilebilecektir. Bu çözüm yolları ile haklı sebep yaratan durumun kalıcı olarak ortadan kaldırılması mümkün değilse ortağın çıkarılması düşünülebilir⁷⁸². Ancak bu durumda da, ortağın çıkarılmasına karar verilebilmesi için, çıkarılma ile şirketin feshini gerektiren sebeplerin ortadan kalkması gerekmektedir. Aksi durumda şirketin feshine karar verilmesi gerekecektir⁷⁸³.

2.4.2. Şirket Birleşmelerine Bağlı Çıkarılma (TTK m. 141/2)

Şirketler ekonomik nedenlerle bazı durumlarda birleşme ihtiyacı duyabilmektedirler. Ancak şirket ortaklarından bazıları şirketlerin birleşmesini istemeyebilir. TTK m. 141 düzenlemesi ile birleşmeyi istemeyen ortağın huzursuzluk yaratmasının önüne geçme amaçlanmıştır. Şirketler, birleşme sözleşmelerine bazı ortakların şirketten çıkarılması ile ilgili düzenleme koyabilirler. Bu durumda çıkarılan ortakların paylarının gerçek değerine tekabül eden ayrılma akçesi de ödenecektir⁷⁸⁴.

Şirket birleşmeleri TTK m. 136 ile 158 arasında düzenlenmiştir. TTK m. 136/1'e göre şirketler, bir şirketin diğerini devralması veya yeni bir şirket içinde bir araya gelmeleri yoluyla birleşebilirler.

TTK m. 141/1 düzenlemesinde göre birleşmeye katılan şirketler, birleşme sözleşmesinde, ortaklara, devralan şirkette, pay ve ortaklık haklarının iktisabı ile iktisap olunacak şirket paylarının gerçek değerine denk gelen bir ayrılma akçesi arasında seçim yapma hakkı tanıyabilirler. Bu sayede ortaklara, yeni kurulan veya devralan şirkette pay

---

⁷⁸¹ Özdoğan Daloğlu, s. 126.

⁷⁸² Özdoğan Daloğlu, s. 126.

⁷⁸³ Özdoğan Daloğlu, s. 126.

⁷⁸⁴ Karababa, Serdar, Mukayeseli Hukuk ve Türk Hukuku Açısından Anonim Ortaklıkta Satın Alma (Squeeze-Out) ve Çıkarma Hakları, Ankara 2016, s. 181.

sahipliği sıfatlarını devam ettirme veya birleşme sözleşmesinde yer alan ayrılma akçesini alarak şirketten çıkma arasında seçim yapabilme hakkı tanınmıştır⁷⁸⁵. Ayrılma akçesi olarak ayrılma hakkının kullanılmak isteyen ortak, bu talebini ortaklığa bildirmelidir⁷⁸⁶. Yapılacak olan bu bildirim, ortaklığın, ayrılma hakkını kullanacak kişilerin kimler olduğunu bilmesini sağlamakla birlikte, ayrılma hakkının kullanılmak istendiğine ilişkin ortaklığa yapılan yasal başvuru niteliğindedir⁷⁸⁷. Ancak ayrılma akçesi seçimlik hak olarak öngörülmüş ise azınlığın çıkartılması, birleşme dışında bırakılması mümkün değildir⁷⁸⁸. Bu düzenlemede, azınlık pay sahiplerine ayrılma akçesi veya ortaklık sıfatının devamı konusunda tercih yapabileceklerine ilişkin birleşme sözleşmesine hüküm eklenebilmesine olanak sağlamaktadır⁷⁸⁹.

Birleşmeye katılan şirketler birleşme sözleşmesinde, sadece ayrılma akçesinin ödenerek bazı ortak veya ortakların şirketten çıkarılmasını öngörebilir (TTK m. 141/2). Buna göre birleşme sözleşmesinde düzenlenmiş ve TTK m. 151/5'e göre devreden şirket şahıs şirketiye oy hakkına haiz ortaklarının, sermaye şirketiye şirkette mevcut oy haklarının yüzde doksanınin olumlu oylarıyla kabul edilmiş olması şartıyla ortaklıklar, belirli pay sahiplerine sadece ayrılma akçesini zorunlu kılabilirler⁷⁹⁰. Bu durum anonim şirket birleşmelerinin temel ilkelerinden olan pay sahipliğinin ve pay sahipliği haklarının devamlılığı ilkesinin istisnalarındandır⁷⁹¹. Birleşme sözleşmesinde azınlık pay sahiplerine ayrılma akçesinin tek seçenek olarak sunulması durumunda azınlığın çıkarılması mümkündür⁷⁹². TTK m. 141/2 gerekçesinde “*Arzu edilmeyen, devamlı sorun çıkaran azınlığı ve/veya ortağı, ayrılma akçesini ödeyerek şirketten çıkarma*

---

⁷⁸⁵ Develi, s. 447.

⁷⁸⁶ Develi, s. 451.

⁷⁸⁷ Develi, s. 451.

⁷⁸⁸ Ulusoy, Erol, “Anonim Şirketlerde Azınlık Pay Sahiplerinin Şirketten Çıkarılması”, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, S. 117-118, Mayıs-Haziran 2014, s. 87.

⁷⁸⁹ Ulusoy, s. 87.

⁷⁹⁰ Özatlan, Yurdal, “Anonim Şirket Birleşmelerinde Ortaklık Paylarının ve Ortaklık Haklarının İncelenmesi Davası”, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2012, s. 136.

⁷⁹¹ Özatlan, s. 136.

⁷⁹² Ulusoy, s. 87.

hakkını büyük çoğunluğa vermektedir.” ifadelerine yer verilerek şirketten çıkarılacak pay sahibi oranına sınır getirilmek istenmiştir⁷⁹³. TTK m. 141/2 düzenlemesi, birleşme hukukuna hakim olan devamlılık ilkesinin istisnasıdır⁷⁹⁴.

Birleşme dışı bırakılacak pay sahiplerinin, birleşme sözleşmesinde açıkça belirtilmiş olmalı veya belirlenebilir olmalıdır⁷⁹⁵.

Birleşmeye bağlı olarak ortağın çıkarılması durumunda birleşme sözleşmesinde, TTK m. 141’de belirtilen ayrılma akçesinin gösterilmesi zorunludur (TTK m. 146/1-f). Birleşme raporunda da ayrılma akçesinin tutarı ve şirket pay ve ayrılma akçesinin verilme sebeplerinin gösterilmesi gerekmektedir (TTK m. 147/2-d).

Ayrılma akçesi, ister seçimlik olarak isterse de zorunlu olarak tanınsın, birleşme sözleşmesinde bu konu ile ilgili bir hükmün bulunması zorunludur⁷⁹⁶.

Ayrılma akçesinin tespitinde kanun koyucu, pay sahibinin devreden şirketteki “*payının gerçek değerinin*” esas alınması gerektiğini belirtmektedir⁷⁹⁷. TTK m. 141’de birleşme sözleşmesiyle pay sahiplerine seçimlik veya zorunlu olarak ayrılma akçesi tanınabileceği belirtilmiş ise de, ayrılma akçesinin belirlenmesi zorunludur⁷⁹⁸. Azınlıkta kalan pay sahiplerine tanınabilecek olan ayrılma akçesinin, payın adil değeri dikkate alınarak tespit edilmesi gerekmektedir⁷⁹⁹. Kanun koyucu tarafından, azınlıkta kalan pay sahiplerini korumak amacıyla Kanunda birtakım önlemler öngörülmüştür.

---

⁷⁹³ Özatlan, s. 136.

⁷⁹⁴ Semerci Vuraloğlu, s. 74.

⁷⁹⁵ Ulusoy, s. 89.

⁷⁹⁶ Özatlan, s. 125; Taşdelen, s. 210.

⁷⁹⁷ Özatlan, s. 137; Özdoğan Daloğlu, s. 103.

⁷⁹⁸ Özatlan, s. 142.

⁷⁹⁹ Özatlan, s. 142.

TTK m. 191/1'e göre; birleşmede, ortaklık paylarının ve ortaklık haklarının gereğince korunmamış veya ayrılma karşılığının uygun belirlenmemiş olması halinde, her ortak, birleşme kararının Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilânından itibaren iki ay içinde, söz konusu işlemlere katılan şirketlerden birinin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden, uygun bir denkleştirme akçesinin saptanmasını isteyebilir. Pay sahibi, TTK m. 141/1 kapsamında seçimlik hakkını kullanarak ortaklıktan ayrılmayı talep etmiş ise veya TTK m. 141/2 kapsamında çoğunluk kararıyla şirketten çıkarılmış ise, bunun karşılığı olarak ayrılma akçesinin uygun belirlenmemesini dava konusu yapabilecektir⁸⁰⁰.

Denkleştirme akçesinin konu edildiği davaya, ortaklık payının ve ortaklık haklarının incelenmesi davası veya denkleştirme davası denilmektedir⁸⁰¹. Ayrılma akçesinin, payının gerçek değeri ile eşdeğer olamaması durumunda her pay sahibi, açacağı bu dava ile olması gereken karşılığın ödenmesini mahkemeden talep edebilecektir⁸⁰².

Ayrılma akçesi karşılığında ortaklıktan ayrılan pay sahibinin, denkleştirme davası ile talepte bulunabilmesi için ayrılma akçesinin öngörüldüğü birleşme kararının şirketteki mevcut oyların doksana karşılık gelen bir nisapla alınması gerekmektedir⁸⁰³. Belirtilen bu nisabın altındaki bir oranla birleşme sözleşmesinin onaylanması, TTK m. 192/1'de düzenlenen iptal davasına konu olacaktır⁸⁰⁴.

Birleşme sözleşmesinde ayrılma akçesi öngörülmemiş ise karar yeter sayısı, esas veya çıkarılmış sermayenin çoğunluğunu temsil etmesi şartıyla, genel kurulda hazır bulunan oyların dörtte üçüdür⁸⁰⁵. TTK m. 151/5 düzenlemesine göre birleşme sözleşmesi bir ayrılma akçesini öngörüyorsa bunun, devreden şirket şahıs şirketiye oy hakkına haiz

---

⁸⁰⁰ Özatlan, s. 142.

⁸⁰¹ Kendigelen, s. 141.

⁸⁰² Özatlan, s. 143.

⁸⁰³ Özatlan, s. 143.

⁸⁰⁴ Özatlan, s. 143.

⁸⁰⁵ Ulusoy, s. 91.

ortaklarının, sermaye şirketiye şirkette mevcut oy haklarının yüzde doksanının olumlu oylarıyla onaylanması şarttır.

2.4.3. Hakim Şirketin Satın Alma Hakkı Sonucu Çıkarılma (TTK m. 208)

TTK m. 208’de limited şirket ortağının çıkarılması sonucunu doğurabilecek bir düzenleme öngörülmüştür. Genellikle anonim şirketlere ilişkin olarak üzerinde durulmuş ise de bu düzenleme, şartların oluşması durumunda limited şirketler için de uygulama alanı bulacaktır⁸⁰⁶. Bu düzenlemeye göre; hakim şirket, doğrudan veya dolaylı olarak bir sermaye şirketinin paylarının ve oy haklarının en az yüzde doksanına sahipse, azlık şirketin çalışmasını engelliyor, dürüstlük kuralına aykırı davranıyor, fark edilir sıkıntı yaratıyor veya pervasızca hareket ediyorsa, hâkim şirket azlığın paylarını varsa borsa değeri, yoksa TTK m. 202/2’de öngörülen şekilde belirlenen değer ile satın alabilir (TTK m. 208).

Azlığın paylarını satın alarak ortağı çıkarma hakkı, her hakim şirkete değil; ancak TTK m. 208’de ifade edildiği gibi “*doğrudan veya dolaylı olarak bir sermaye şirketinin paylarının ve oy haklarının en az yüzde doksanına sahip olan*” hakim şirketlere tanınmıştır⁸⁰⁷. Satın alma hakkı olan hakim şirketin, hem yüzde doksan oranında oy hakkına sahip olması hem de yüzde doksan oranında paya sahip olması gerekmektedir⁸⁰⁸. Bu hak, ancak yüzde onluk azınlık pay sahiplerinin paylarının satın alınması durumunda gündeme gelecektir⁸⁰⁹.

Azlığın şirket genel kurulunda işleyişi bozması, şirket sırlarını ifşa etmesi, kamuoyunda şirket aleyhine açıklamalar yapması gibi durumlar satın alma hakkının kullanılması için ileri sürülebilecek sebeplere örnek verilebilir⁸¹⁰.

---

⁸⁰⁶ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 133.

⁸⁰⁷ Özdoğan Daloğlu, s. 119.

⁸⁰⁸ Özdoğan Daloğlu, s. 119.

⁸⁰⁹ Kendigelen, s. 191.

⁸¹⁰ Okutan Nilsson, s. 439.

TTK m. 208 dikkate alındığında, ancak şirketin çalışmasını engelleyen, dürüstlük kuralına aykırı davranan, fark edilir sıkıntı yaratan veya pervasızca hareket eden azınlık pay sahipleri çıkarılabilecektir⁸¹¹. Bir diğer deyişle bu hakkın kullanılması haklı sebep şartına bağlanmıştır⁸¹². Ancak TTK m. 208 düzenlemesinde genel kurul kararı aranmamıştır⁸¹³. Bu nedenle de hakim şirketin satın alma hakkı mutlak bir hak olmayıp, ancak ve ancak şirket faaliyetlerinin azlık tarafından zorlaştırılması durumunda kullanılabilen bir haktır⁸¹⁴.

TTK m. 208 gerekçesine göre; bu düzenlemenin amacı, bir şirketin sermayesinin ve oy haklarının yüzde doksan beşinin uygun gördüğü bir kararın alınıp uygulanmasına, çoğu kişisel çeşitli sebeplerle karşı çıkan ortakların/pay sahiplerinin, şirketi bunaltan ve engelleyen davranışlarına son verip, şirket içi barışı sağlamaktır.

Bu müessese sonucunda ortağın şirket ile olan ilişkisinin kesilmesi ve ortaklık sıfatının sona ermesi söz konusu olduğundan bu durum bir tür çıkarılma halidir.

Anonim şirketlerde ortaklar arasında ortaya çıkan menfaat çatışmaları, çoğu zaman şirketi kavga alanına dönüştürmekte ve şirketin ticari faaliyetlerini yürütmesine engel olmaktadır. Aile şirketleri içerisinde, ailevi anlaşmazlıkların da şirket işlerine yansıdığı düşünüldüğünde, ülkemiz şartlarında şirket içerisinde menfaat çatışması sık karşılaşılan bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Aynı sorun birleşme ve devralmalar sonucunda ortaya çıkabilir. Bu tür bir birlikteliğe karşı çıkan azınlığın, yeni oluşum içerisinde huzursuzluk çıkarması ve elindeki imkânları menfi yönde kullanması kaçınılmaz olacaktır⁸¹⁵.

---

⁸¹¹ Semerci Vuraloğlu, s. 78; Özdoğan Daloğlu, s. 119.

⁸¹² Semerci Vuraloğlu, s. 78.

⁸¹³ Semerci Vuraloğlu, s. 79.

⁸¹⁴ Kendigelen, s. 191.

⁸¹⁵ Akın, İrfan, "TTK m. 208 Kapsamında Anonim Şirketlerde Azınlığın Ortaklıktan Çıkarılması" (O. Kürşat Ünal'a Armağan), Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 17, S. 1-2, 2013, s. 3.

Hakim ortağın veya birleşme sürecinde çoğunluk pay sahiplerinin, şirketteki azınlık pay sahiplerinin şirketten çıkarılmasına karar vermesi, çıkabilecek menfaat çatışmalarını önleyecektir. Çıkar çatışmaları yaşanmadan azınlığın şirketten çıkarılması, çıkarılma müessesesini önleyici bir tedbir hüviyetine sokmaktadır. Azınlığın şirket içerisinde mevcut haklarını kendi menfaatleri için ve şirketin çıkarlarına aykırı olacak şekilde kullanması durumunda uygulama bulacak olan çıkarılma, daha çok sorunu çözmeye yönelik bir uygulamadır⁸¹⁶.

Satın alma hakkının nasıl kullanılacağı ile ilgili Kanunda bir düzenleme bulunmamaktadır. TTK m. 208 gerekçesinde “*Kötüye kullanmalara ve özellikle pay bedelinin ödenmemesi tehlikesine engel olmak amacı ile karar mahkemeye bırakılmış, pay bedeli kanunen belirlenmiştir.*” ifadelerine yer verilmiştir. Kanunda açık bir şekilde yer verilmemiş ise de satın alma hakkının kullanılmasına neden olan sebeplerin gerçekleşip gerçekleşmediğinin değerlendirilmesinin mahkeme tarafından yapılması yerinde olacaktır⁸¹⁷. TTK m. 208’e göre; hakim şirket azlığın paylarını varsa borsa değeri, yoksa TTK m. 202/2’de öngörüldüğü şekilde belirlenen değer ile satın alabilir. Bu düzenleme dikkate alındığında satın alma kararının mahkeme tarafından verileceği şeklinde yorum yapılması da mümkündür⁸¹⁸. Satın alma hakkının, yenilik doğuran bir dava ile kullanılması ile hakim şirketin keyfi olarak azınlığı şirketten çıkarması engellenecektir⁸¹⁹. Hakim şirket, tek taraflı irade beyanı ile azlığın paylarını satın alamayacaktır⁸²⁰. TTK m. 208’deki belirtilen hak, doğrudan genel kurulda alınacak azınlığı çıkarma kararı ile kullanılamayacaktır⁸²¹.

---

⁸¹⁶ Akın, s. 3.

⁸¹⁷ Özdoğan Daloğlu, s. 120.

⁸¹⁸ Okutan Nilsson, s. 442.

⁸¹⁹ Karababa, s. 173, 174; Okutan Nilsson, s. 442.

⁸²⁰ Özdoğan Daloğlu, s. 120.

⁸²¹ Karababa, s. 174.

Dava, hakim şirket tarafından, Kanunda belirtilen sebeplerin ortaya çıkmasına neden olan en fazla yüzde on paya sahip bağlı şirket ortağına karşı açılacaktır⁸²². Şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi yetkili ve görevlidir⁸²³. Bu davada hakim şirket, azlığın çıkarılması için TTK m. 208’de belirtilen sebeplerin varlığını ispat etmelidir⁸²⁴.

Kanunda satın alma davasının hangi sürede açılması gerektiği ile ilgili herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Kanun maddesinde belirtilen nitelikte sebeplerin varlığı devam ettiği müddetçe satın alma hakkı kullanılabilir⁸²⁵.

TTK m. 208’de satın alma değeri, varsa borsa değeri, yoksa TTK m. 202/2’de öngörülen şekilde belirlenen değer olarak belirlenmiştir⁸²⁶. TTK m. 202/2 düzenlemesinde göre ise payların değeri *“varsa en az borsa değeri, böyle bir değer bulunmuyorsa veya borsa değeri hakkaniyete uygun düşmüyorsa, gerçek değer veya genel kabul gören bir yöntemle göre belirlenecek bir değer”* olabilecektir. Mahkeme kararına en yakın tarih, değer tespit edilirken dikkate alınacak tarihtir⁸²⁷.

3. İKİ ORTAKLI LİMİTED ŞİRKETLERDE ÇIKARILMA

Yukarıda belirtildiği gibi TTK’nın 616/1-h maddesinde bir ortağın şirketten çıkarılması için mahkemeden istemde bulunulması hususu genel kurulun devredilemez yetkileri arasında sayılmıştır. Bu nedenle de mahkemeden ortak hakkında haklı sebeple çıkarma talebinde bulunulabilmesi için genel kurulun karar alması gerekmektedir. Genel kurul kararı, özel bir dava kuralıdır.

---

⁸²² Özdoğan Daloğlu, s. 120.

⁸²³ Özdoğan Daloğlu, s. 120.

⁸²⁴ Okutan Nilsson, s. 439-444.

⁸²⁵ Okutan Nilsson, s. 444.

⁸²⁶ Semerci Vuraloğlu, s. 77.

⁸²⁷ Özdoğan Daloğlu, s. 121.

TTK m. 640'ta genel kurul kararını arayan düzenlemenin iki kişilik limited şirketler açısından uygulamada sorun yaratacağı açıktır. İki kişilik limited şirketlerde bir ortağın diğer ortağı haklı nedenlerle ortaklıktan çıkarmak için genel kurul kararı alabilmesi TTK m. 621/1-h'de belirtilen yeter sayı nedeniyle genellikle mümkün olmayacaktır.

Genel kurulun çıkarmaya ilişkin kararları için ağırlaştırılmış yeter sayı öngörülmesi durumu iki kişilik limited ortaklıklar bakımından önem arz etmektedir. Yargıtay'ın yerleşmiş içtihatları iki kişilik limited ortaklıklarda, ortaklardan birinin açacağı haklı nedenle çıkma ve çıkarma davalarını reddetme yönündedir. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2009/8949 E., 2011/4974 K. ve 25.04.2011 Tarihli ilamında özetle *“Mahkemece, davalı şirketin iki ortaklı olduğu, sermaye artırım borcunu yerine getirmeyen ortağa iki haklı ihtar şartının yerine getirilmediği, ayrıca iki ortaklı şirketlerde ortaklıktan çıkarma talebinde bulunulamayacağı, bu durumda ancak fesih veya tasfiye istenebileceği gerekçesiyle davanın kabulüne, karar verilmesinde usul ve yasaya aykırılık yoktur.”* kararı verilmiştir⁸²⁸.

6762 sayılı TTK döneminde, Yargıtay'ın yerleşmiş içtihatları, iki kişilik limited şirketlerde, ortaklardan birinin açtığı haklı sebeple çıkarma davasını reddetme yönündeydi⁸²⁹. Yargıtay uygulamasının gerekçeleri, 6762 sayılı TTK'nın ortaklığın tek kişi ile devam etmesine izin vermemesi ve ortaklıktan çıkarma davasının açılabilmesi için Kanunun genel kurul kararı için aradığı yetersayı, bir ortağın tek başına sağlayamamasıdır⁸³⁰.

6102 sayılı TTK döneminde de Yargıtay, iki kişilik limited şirketlerde, ortaklardan birinin, Kanunda belirtilen yetersayı ile ortaklıktan çıkarma davasının açılabilmesi için alınması gereken genel kurul kararı olmaksızın mahkemeye başvuramayacağını

---

⁸²⁸ www.sinerjimevzuat.com.tr. (Erişim Tarihi: 30.11.2019).

⁸²⁹ Yargıtay 11. HD., 2003/8693 E., 2003/9501 K. ve 20.10.2003 T. (www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim Tarihi: 24.03.2020); Yargıtay 11. HD., 1991/3056 E., 1991/6358 K. ve 29.11.1991 T. (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası, Erişim Tarihi: 24.03.2020).

⁸³⁰ Çakır, Ayşe, “İki Kişilik Limited Şirkette Ortağın Çıkarılmasında Genel Kurul Kararının Aranması Problemi”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 36, 2018, s. 242, 243.

belirtmektedir⁸³¹. Yargıtay, bir ortağın haklı sebeplere dayalı olarak diğer ortağın çıkarılması için dava açamamasını, aktif dava ehliyetinin bulunmamasına dayandırmıştır⁸³².

Bu konu ile ilgili Yargıtay kararlarında karşı oylar da bulunabilmektedir. Karşı oy bildiren bir görüşe göre iki ortaklı şirketlerde, bir ortağın diğer ortağa karşı dava açtığı hallerde, şirketin davada temsil edilmiş sayılacağı kabul edildiği, bu nedenle de ortaklıktan çıkarma davası açan ortağın aktif husumet ehliyetinin bulunduğu kabul edilmelidir⁸³³. Bir diğer görüşe göre ise, iki ortaklı şirketlerde aranan nisabın sağlanmasının imkânsız olması nedeniyle, genel kurul kararı aranması somut olay adaleti açısından uygun olmayacaktır⁸³⁴.

ŞENER, haklı sebeple çıkarma davasında iki kişilik limited şirketlerde istisna kabul edilmesi gerektiğini, bu ortaklıklarda çıkarma davası bakımından şirketin herhangi bir rolünün bulunmadığını, bu davanın gerçek taraflarının şirketin her iki ortağı olduğunu belirterek, ortağın haklı sebep ile diğer ortağın çıkarılması için dava açabileceğinin kabul edilmesi gerektiğini ifade etmektedir⁸³⁵. Ortaklıktan çıkarma davasının açılması bakımından bizzat ortaklığın yetkili olduğunu, ortakların bu konuda dava açma hakları kural olarak mümkün olmamakla birlikte; iki kişilik limited şirketler açısından ise bu konuda bir istisna kabul edilebileceğini, bu durumda haklı sebebi yaratmamış ortak tarafından ortaklıktan çıkarma davasının açılabilmesi gerektiğini ve bu davada ortağın davacı sıfatının var olduğunu belirtmektedir⁸³⁶.

---

⁸³¹ Yargıtay 11. HD., 2016/2664 E., 2017/607 K. ve 06.02.2017 T. (www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim Tarihi: 24.03.2020); Yargıtay 11. HD., 2016/709 E., 2017/3376 K. ve 05.06.2017 T. (www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim Tarihi: 24.03.2020).

⁸³² Çakır, s. 244, 245.

⁸³³ Yargıtay 11. HD., 2016/2664 E., 2017/607 K. ve 06.02.2017 T. (www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim Tarihi: 24.03.2020).

⁸³⁴ Yargıtay 11. HD., 2016/24 E., 2016/1120 K. ve 08.02.2016 T. (www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim Tarihi: 24.03.2020).

⁸³⁵ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 907.

⁸³⁶ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 907, 908.

AKER ise, haklı sebeple çıkarma davası için genel kurul kararı alınırken yüzde elli- yüzde elli veya buna denk sermaye dağılımı bulunan şirketlerde önemli sorunlar yaşandığını, böyle bir sermaye dağılımında genel kurulun karar almasının fiilen mümkün olmadığını ve kilitlenme yaşandığını, bunun da giderek şirketin feshi davasına ya da diğer bir sebeple sona ermesine yol açtığını ve bu konuda TTK'da örtülü bir boşluk bulunduğunu ifade etmektedir. Yazara göre, Kanunun şirkete, daha doğru bir ifadeyle genel kurul kararı gerektiği için aslında ortaklara tanıdığı bir hakkın yalnızca belirli sermaye dağılımı olasılıklarında uygulanabileceğini kabul etmek hukuk mantığıyla bağdaşmayacak ve çıkarlar durumu birebir örtüşen bazı şirketler için hükmün uygulanıp, diğerleri için uygulanamaması, kanun koyucunun belirli sermaye dağılımını teşvik ettiği gibi bir sonuca varılmasına neden olacaktır. ETTK'daki çıkarmaya ilişkin hüküm 6102 sayılı TTK'ya aktarılırken, tek kişilik şirkete izin verildiğinin göz ardı edilmiş olmasının muhtemel olduğunun altını çizerek, TMK m. 1'in hakime verdiği hukuk yaratma yetkisi ile bu boşluğun doldurulması ve genel kurul kararı şartı aranmaksızın, diğer ortağın haklı sebeple çıkarılmasını dava edilebilmesi gerektiğini kabul etmektedir⁸³⁷.

BAHTİYAR, TTK'da düzenleme yapılırken limited şirketlerin tek kişi ile kurulabileceğinin göz ardı edildiğini ve bu konuda yasal bir boşluk bulunduğunu, bu nedenle de, TTK m. 640/3 hükmüne rağmen, iki kişilik limited şirketlerde, bir ortağın diğer ortağın haklı nedenle çıkarılması için genel kurul kararına ihtiyaç olmaksızın doğrudan dava açabileceğinin kabul edilmesi gerektiğini, aksinin kabul edilmesi halinde iki ortaktan oluşan limited şirketlerde ilgili düzenlemenin uygulama alanı bulamayacağını ifade etmektedir⁸³⁸. Genel kurul kararının alınmadığı durumlarda, ancak haklı nedenle çıkma veya şirketin feshi davalarının açılacağı savunulduğu takdirde ise, şirketin, haklı nedeni yaratan veya bu nedenin oluşmasında etkisi olabilen diğer ortağa terk edilecek; şirketin aktif ve kârlı bir şirket olduğu durumlarda bu sonucun adil sayılmayacak, haklı nedenin oluşmasına yol açan ortağın davranışları

---

⁸³⁷ Aker, Halit, "Anonim ve Limited Şirketlerde Ortaklık Sifatının Sona Ermesi ve Özellikle Haklı Sebeple Fesih Davasına İlişkin Bazı Değerlendirmeler", BATİDER, C. 32, S. 1, 2016, s. 104-106.

⁸³⁸ Bahtiyar, Mehmet, "İki Kişilik Ortaklıkta Haklı Sebeple Çıkarma Davası ve Yargıtay Kararları", Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu-XXX, 23 Aralık 2016, s. 114 vd.

onun yanına bırakılmış olacaktır⁸³⁹. Şirketin feshinin istenmesi durumunda kalınması ihtimâlinde de ya ortada şirketin kalmayacak; ya da şirketin feshi yerine, mahkemece, davacının çıkarılmasına karar verebilme yetkisinin (TTK m. 636/3) kullanılmasına bağlı olarak, şirket yine haklı sebebi yaratan diğer ortağa terkedilmiş olacak; bu sonuçlar da adalet ve somut olay hakkaniyetiyle bağdaştırılamayacaktır⁸⁴⁰. Yazar ayrıca iki kişilik limited şirketlerde, haklı nedenle fesih davalarında, haklı nedene yol açan diğer ortağın da şirket yanında davalı gösterilmiş olması koşuluyla, hakimin, duruma uygun düşüyorsa, davalı ortağın çıkarılmasına karar verebileceğinin savunulabileceğini ve bu yola gitmenin de somut olayda hakkaniyete uygun olabileceğini ek bir çözüm olarak ortaya koymaktadır⁸⁴¹.

TARHAN'a göre, TTK incelendiği takdirde iki kişilik limited şirketlerde de, fiilen imkânsız olsa da ortağın çıkarılması ile ilgili dava açmak için genel kurul kararı alınması gerekmektedir⁸⁴². Kanunda iki kişilik limited şirketler açısından ayrık bir düzenleme öngörülmemiştir⁸⁴³.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2016/1530 E., 2017/4591 K. ve 20.09.2017 Tarihli kararında⁸⁴⁴;

“Davacı vekili, şirket hissedarı ...'nun %99, diğer şirket ortağı (davalı) ...'ın %1 hisseye sahip olduğunu, davalı şirket ortağı ...'ın üzerine düşen görev ve sorumlulukları yerine getirmemesinden kaynaklanan zorluklarla karşılaştığını ve bu nedenle davalıya 2 kez yazılı ihtar ve çok kez sözlü ihtarda bulunulmasına rağmen bu hususta hiçbir gelişme sağlanmadığını, davalının hiçbir ortaklar kurulu toplantısına katılmamasından dolayı,

⁸³⁹ Bahtiyar, “İki Kişilik Ortaklık”, s. 115.

⁸⁴⁰ Bahtiyar, “İki Kişilik Ortaklık”, s. 116.

⁸⁴¹ Bahtiyar, “İki Kişilik Ortaklık”, s. 126.

⁸⁴² Tarhan, s. 225, 226.

⁸⁴³ Tarhan, s. 225.

⁸⁴⁴ www.sinerjimevzuat.com.tr. (Erişim Tarihi: 30.11.2019).

şirketin olağan ve önemli konularda karar almasının neredeyse imkânsız hale geldiğini, bu durum nedeniyle şirketin planlanan şekilde faaliyet yürütemediğini, şirketin gelecekteki faaliyetlerinin tehlikeye girdiğini, somut olayda davalının şirkete olan bağlılık yükümlülüğünü ihlal etmesi, şirket faaliyetlerine katılmaması, hiçbir sermaye ve emeği olmadığı halde şirket gelirlerinden pay almasının şirket için haklı sebep oluşturduğunu ileri sürerek davalı ...'ın şirket ortaklığından haklı nedenlerle çıkarılması ve payının şirketin diğer ortağına devredilmesine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Dava, limited şirketin ortağının haklı sebeple ortaklıktan çıkarılmasına ilişkindir. Mahkemece ileri sürülen hususların haklı sebep teşkil edip etmediği incelenerek davanın reddine karar verilmişse de 6102 sayılı TTK'nın 640. maddesinin 3-f bendi gereğince haklı sebebe dayalı olarak ortağın şirketten çıkarılmasını ancak şirket talep edebilir. Şirketin bu davayı açabilmesi için de aynı Yasa' nun 616/1-h maddesi gereğince genel kurulun bu konuda bir karar vermesi gerekir. Limited şirket ortağının bir başka ortağının şirketten çıkarılmasını isteyebileceğine dair yasada bir hüküm bulunmamaktadır. Davacı ortağın aktif dava ehliyeti bulunmadığından, davacı şirket yönünden ise bu konuda genel kurul kararı bulunmadığından davanın reddi gerekirken yazılı gerekçe ile reddi doğru değil ise de sonucu itibariyle doğru olan kararın bu gerekçe ile onanması gerekmiştir.” ifadelerine yer verilmiştir.

Yargıtay bu kararı ile iki kişilik ortaklıklarda da genel kurul kararı aranması gerektiği yönünde karar vermiştir.

Bir diğer Yargıtay kararında⁸⁴⁵, “iki kişiden oluşan bir limitet şirkette, ortaklardan birisinin şirketten çıkarılması halinin, o şirketin infisahı sonucunu doğuracağı, yasa koyucu tarafından ise bu sonucun amaçlanmadığı, diğer ortağın tek başına şirketin devamını veya şirketi devralmayı değil, şirketin feshini istemek durumunda olduğu” ifade edilmiştir.

---

⁸⁴⁵ Yargıtay 11. HD. 2003/8693 E., 2003/9501 K., 20.10.2003 T. (www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim Tarihi: 30.11.2019).

Yargıtay 11. HD. 2016/4753 E., 2017/7190 K. ve 13.12.2017 Tarihli kararında⁸⁴⁶ “6102 sayılı TTK'nın 640/3, 621/1-h maddeleri gereğince, ağırlıklı nisap ile alınmış bir genel kurul kararının varlığının dava şartı olarak öngörülmüş olması nedeniyle, iki ortaklı limited şirketler bakımından bu şartın tahakkukunun mümkün bulunmamasından ötürü...” ifadelerine yer verilmiştir.

Yargıtay'ın iki kişilik limited ortaklıklarda yerleşmiş uygulaması, ortaklardan birinin ETTK'nın 551. maddesi uyarınca açtığı haklı sebeple çıkma ve çıkarma davalarını reddetmek yönündedir⁸⁴⁷. Yargıtay'ın iki kişilik limited ortaklıklarda çıkma ve çıkarma davalarını reddetmesinin gerekçelerinden biri, çıkarma davası için genel kurulda alınacak olan kararın tabi olduğu ağırlaştırılmış nisabın, ortaklık adına dava açmak isteyen tek ortak tarafından tek başına alınmasının mümkün olmamasıdır⁸⁴⁸. TTK m. 621/1-h gereğince, gerek sözleşmesel gerek haklı sebeple çıkarma durumunda, genel kurul kararı, temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bulunması halinde alınabilir.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 12. Hukuk Dairesi'nin 2019/1346 E., 2019/1191 K. ve 30.09.2019 Tarihli kararında “Somut olayda davacı şirket iki ortaklı limited şirket olup oy oranları eşittir. İki kişilik limited ortaklıkta haklı sebeple ortağın çıkartılması için ortaklık genel kurulu aranmaması gerektiği doktrinde savunulsa da (Prof Dr. Oruç Hami Ş.-Limited Ortaklıklar Hukuku s: 907) Dairemizce de benimsenen Yargıtay 11. HD. emsal kararlarında ‘şirketin iki ortaklı bir limited şirket olmasına, 6102 Sayılı TTK'nın 616/1-h ve 621/1-h bentleri çerçevesinde iki ortaklı limited şirkette davalı ortağın haklı nedenlerle şirketten çıkarılması talebiyle mahkemeye başvurulması için alınan ortaklar kurulu kararının karar nisabını taşıması gerektiği’ne hükmedilmektedir. Oy eşitliği nedeniyle karar alınması mümkün bulunmadığından dava şartı eksikliği nedeniyle davanın reddine karar verilmesinde isabetsizlik yoktur. (Yargıtay 11. HD.

⁸⁴⁶ www.sinerjimevzuat.com.tr. (Erişim Tarihi: 30.11.2019).

⁸⁴⁷ bkz. Yargıtay 11. HD., 2009/8949 E., 2011/4974 K., 25.04.2011 T. (www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim Tarihi: 30.11.2019).

⁸⁴⁸ Şahin, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 855, 856.

2017/5410 Esas, 2019/4147 Karar sayılı, 10.6.2019 Tarihli ilanı)” şeklinde karar verilmiştir⁸⁴⁹.

İki kişilik limited şirketlerde bir ortağın diğer ortağı haklı nedenlerle ortaklıktan çıkarmak için genel kurul kararı alabilmesi TTK m. 621/1-h’de belirtilen yeter sayı nedeniyle mümkün olamamaktadır. Bunun sonucunda genel kurul kararının alınamaması nedeniyle uygulamada kilitlenmeler yaşanmaktadır. Yukarıda ifade edildiği gibi TTK’da yapılan düzenleme ile limited şirketler tek ortakla kurulabilmektedir. Çıkarma ile ilgili düzenleme yapılırken bu husus göz ardı edilmiştir. İki kişilik limited şirketlerde haklı nedenlerle ortaklıktan çıkarma için genel kurul kararının alınması ile ilgili Kanunda boşluk bulunmaktadır. İki kişilik limited şirketlerde haklı nedenle ortaklıktan çıkarma için genel kurul kararının aranması halinde bu tür şirketler açısından bu düzenlemenin uygulama alanı bulamaması sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu tarz bir durum hukuk mantığına uygun olmayacaktır. İki kişilik limited şirketlerde haklı nedenle ortaklıktan çıkarma için genel kurul kararının aranması durumunda ve karar alınamaması karşısında şirketin feshi veya haklı nedenle çıkma davalarının talep edilmesinin çözüm olarak önerilmesi de hakkaniyete uygun olmayan sonuçlar doğurabilecektir. Şirketin feshinin talep edilmesi durumunda şirketin devamlılığının sağlanması durumu ortadan kalkacaktır. Bunun haricinde mahkeme tarafından çözüm olarak fesih talep eden ortağın çıkarılmasına karar verilebilmesi ihtimali düşünüldüğünde şirketin haklı nedenleri yaratan ortağa bırakılması durumu ortaya çıkabilecek olup bu durum hakkaniyete aykırı olacaktır. Fiili durum dikkate alındığında iki kişilik limited şirketlerde haklı sebeple çıkarma davasının gerçek tarafları şirketin iki ortağıdır. Açıklanan bu nedenlerle iki kişilik limited şirketlerde istisna kabul edilerek haklı sebeple çıkarma davasının açılabilmesi için genel kurul kararının aranmaması yerinde olacaktır. Bu konuda ihtilafların engellenmesi amacıyla Kanunda gerekli düzenlemenin yapılarak iki kişilik limited şirketler açısından özel bir hüküm getirilmesi de çözüm olarak düşünülebilir.

---

⁸⁴⁹ Kazancı İçtihat Bilgi Bankası. (Erişim Tarihi: 29.03.2020).

4. ÇIKARILMAK İSTENEN ORTAĞIN GENEL KURUL TOPLANTISINA KATILMASI VE OY KULLANMASININ MÜMKÜN OLUP OLMADIĞI SORUNU

Limited şirketlerde oy hakkında yoksunluk, TTK m. 619'da düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre, üç durumda oy hakkında yoksunluk gündeme gelecektir. Bu durumlar şunlardır⁸⁵⁰: *Herhangi bir şekilde şirket yönetimine katılmış bulunanlar, müdürlerin ibralarına ilişkin kararlarda oy kullanamazlar (TTK m. 619/1). Şirketin kendi esas sermaye payını iktisabına ilişkin kararlarda, esas sermaye payını devreden ortak oy kullanamaz (TTK m. 619/2). Ortağın bağıllık yükümlüne veya rekabet yasağına aykırı faaliyetlerde bulunmasını onaylayan kararlarda ilgili ortak oy kullanamaz (TTK m. 619/3).*

Kanunkoyucu, oydan yoksunluk durumunu anonim ve limited şirketler açısından farklı düzenlemiştir⁸⁵¹. Anonim şirketlerde oydan yoksuluk hallerinin düzenlendiği TTK m. 436'ya göre pay sahibi kendisi, eşi, alt ve üstsoyu veya bunların ortağı oldukları şahıs şirketleri ya da hakimiyetleri altındaki sermaye şirketleri ile şirket arasındaki kişisel nitelikte bir işe veya işleme veya herhangi bir yargı kurumu ya da hakemdeki davaya ilişkin olan müzakerelerde oy kullanamaz. Şirket yönetim kurulu üyeleriyle yönetimde görevli imza yetkisini haiz kişiler, yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmelerine ilişkin kararlarda kendilerine ait paylardan doğan oy haklarını kullanamaz.

Bu iki düzenleme arasında önemli farklar bulunmaktadır. Tipik bir sermaye şirketi olan anonim şirketlerde kişisel nitelikte olan bir iş veya işlem oydan yoksunluk sebebi olduğu halde, kişisel özelliklerin daha ağır bastığı bir şirket olmasına rağmen limite şirketlerde aynı durum kabul edilmemiştir⁸⁵². Mevcut düzenleme dikkate alındığında oydan yoksunluk halleri sınırlı olarak sayılmış, bu durumların genişletilmesi veya

---

⁸⁵⁰ Bilgili/Cengil, s. 103.

⁸⁵¹ Biçer/Hamamcıoğlu, "Yetersayılar", s. 376.

⁸⁵² Biçer/Hamamcıoğlu, "Yetersayılar", s. 377.

anonim şirketler ile ilgili düzenlenen oydan yoksunluk hallerinin limited şirketlere doğrudan veya kıyas yolu ile uygulanması mümkün değildir⁸⁵³.

Çıkarılmak istenen ortağın, çıkarma kararının alınacağı genel kurul toplantısında oy hakkına sahip olup olmadığı konusu öğretilerde tartışmalıdır.

ÇAMOĞLU, hiç kimsenin kendi davasının hakimi olamayacağı ilkesini (“*Nemo debet esse iudex in propria causa*”) ileri sürerek şirketten çıkarılacak ortağın oy hakkından yoksun olması gerektiğini ileri sürmekte, TTK m. 255’te yer alan, bir ortağın kendisinden kaynaklanan sebeplerden dolayı şirketin feshinin istenebileceği durumlarda, diğer ortakların tümünün o ortağın şirketten çıkarılmasına ve şirketin devamına karar verebileceği düzenlemesinin limited şirketlere de kıyasen uygulanacağını savunmaktadır⁸⁵⁴. TTK m. 255’e göre bir ortağın kendisinden kaynaklanan sebeplerden dolayı şirketin feshinin istenebileceği durumlarda, diğer ortakların tümü o ortağın şirketten çıkarılmasına ve şirketin devamına karar verebilir. Bu durumda, ortaklıktan çıkarılmak istenen ortak, buna ilişkin genel kurul kararında oy hakkına haiz olmamalıdır⁸⁵⁵.

TOKCAN’a göre; hem mahkeme hem de genel kurul tarafından karara bağlanan çıkarılma hallerinde çıkarılan ortağın payları limited şirket tarafından iktisap edildiğinden, anılan durum ortaklığın kendi esas sermaye payını iktisabına ilişkin kararlardan bahseden TTK m. 619/2’nin kapsamına girmekte olup ortaklığın kendi esas sermaye payını iktisabına ilişkin kararlarda devreden ortağın oy hakkından yoksun olduğunu düzenleyen TTK m. 619/2 ile çıkarılacak ortağın çıkarma kararında oy hakkından yoksun olduğu hüküm altına alınmıştır⁸⁵⁶.

---

⁸⁵³ Biçer/Hamamcıoğlu, “Yetersayılar”, s. 377.

⁸⁵⁴ Çamoğlu, Ersin, “Limited Ortaklıktan Çıkarılma”, BATİDER, C. XXX, S. 3, 2014, s. 9.

⁸⁵⁵ Çamoğlu, “Çıkarılma”, s. 9.

⁸⁵⁶ Tokcan, Pelin, Limited Ortaklıkta Oy Hakkından Yoksunluk, İstanbul 2018, s. 63, 64.

Bir diğerk görüş ise, limited şirketlerde oydan yoksunluğu hallerinin düzenleyen TTK m. 619 hükmünün açık lafzı ve yorumu karşısında çıkarılacak ortağın da oy hakkına sahip olduğunun kabulünün gerektiğini; kollektif şirketler ile ilgili özel bir düzenleme olan TTK m. 255 hükmünün kanun boşluğu ve menfaat benzerliği bulunmadığından limited şirketlere uygulanmaması gerektiğini; hiç kimsenin kendi davasının yargıcı olamayacağı gerekçesinin sınırları belirsiz ve genel bir önerme olması nedeniyle çıkarılacak ortağın oy hakkından yoksun bırakılması için geçerli bir gerekçe olarak kabul edilmesinin doğru olmayacağını ifade etmektedir⁸⁵⁷.

TARHAN'a göre, ortaklıktan çıkarılma için mahkemeye başvurma gündemi ile toplanan bir genel kurulda, çıkarılmak istenen ortağın oy hakkının bulunmadığının kabulü mümkün değildir⁸⁵⁸. Kanunda bu yönde alınacak olan kararlar için oydan yoksunluk hali düzenlenmemiştir⁸⁵⁹.

Öğretide hakim görüş⁸⁶⁰, çıkarılmak istenen ortağın, ilgili kararda oy hakkına haiz olduğu yönündedir⁸⁶¹. Bu görüşe göre, oydan yoksunluk hallerini düzenleyen TTK m. 619'da bu hususta bir düzenleme öngörülmemiştir.

Yargıtay bir kararında⁸⁶², mütemerrid ortağın ortaklıktan çıkarılmasına ilişkin genel kurul kararının şahsı ile ilgili olduğundan dolayı, oy hakkının bulunmadığı sonucuna varmıştır⁸⁶³.

---

⁸⁵⁷ Kırca/Gürel, s. 211 vd.

⁸⁵⁸ Tarhan, s. 225, 226.

⁸⁵⁹ Tarhan, s. 225, 226.

⁸⁶⁰ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 563, N. 21-44; Bilgili/Demirkapı, s. 771.

⁸⁶¹ Bilgili/Cengil, s. 103.

⁸⁶² "Somut olayda ortağın sermaye borcunu ödemedede temerrüde düşmesi ve iki süreli uyarıya rağmen borcunu ödememesi üzerine, çıkarmaya ortaklar kurulu karar verir. Mütemerrid ortağın ortaklıktan çıkarılmasındaki şahsi alakasına binaen oy hakkından mahkum olduğu gibi, oy hakkının mesnedi olan sermaye miktarı da nisaba ithal edilemez." (Yargıtay 11. HD. 2009/13492 E., 2011/6486 K., 27.05.2011 T., Kazancı İçtihat Bilgi Bankası, Erişim Tarihi: 29.03.2020).

⁸⁶³ Bilgili/Cengil, s. 103.

Kanaatimizce Kanun'da ortağın Şirketten çıkarılması için toplanan genel kurulda bu yönde alınacak olan kararlar için oydan yoksun olduğu yönünde bir düzenleme olmaması nedeniyle oy hakkına sahip olduğunun kabulü gerekmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKETLERDE ORTAĞIN ÇIKMA VE ÇIKARILMASININ SONUÇLARI

1. HÜKÜM VE SONUÇLARININ DOĞMASI

Limited şirketlerde ortağın çıkma ve çıkarılmasının hüküm ve sonuçları iç ve dış ilişki şeklinde ikiye ayrılarak incelenecektir.

1.1. İç İlişkide

İç ilişkide çıkmanın etkisi, ortak ile limited şirket arasındaki ilişkiden kaynaklanan hak ve yükümlülüklerin bir bütün olarak sona ermesi şeklinde kendini göstermektedir⁸⁶⁴.

Çıkmanın iç ilişkide hüküm ve sonuçlarını doğurma anı, çıkmanın dayanağına ve çıkma usulüne göre farklılık göstermektedir. TTK m. 638/1 uyarınca şirket sözleşmesinde düzenlenen nedene dayalı olarak bildirim yoluyla çıkmada, çıkma bildiriminin şirkete ulaşmasıyla⁸⁶⁵, TTK m. 640/1 kapsamında şirket sözleşmesinde düzenlenen nedene dayanarak bir ortağın çıkarılması durumunda çıkarma kararının noter vasıtasıyla ortağa tebliği anında⁸⁶⁶, TTK m. 638/2 ve m. 640/3'te düzenlenen haklı sebeplerin varlığı halinde çıkma ve çıkarılmada mahkeme kararının kesinleşmesi ile⁸⁶⁷ iç ilişkide hüküm ve sonuçlarını doğuracaktır. TTK m. 636/3'e göre şirketin feshi yerine fesih talep eden ortağın mahkeme kararı ile çıkarılması durumunda mahkeme kararının kesinleştiği tarihte çıkarılma gerçekleşecektir⁸⁶⁸. Ortakların muvafakati ile çıkma durumunda ise esas sermaye paylarının şirketin gösterdiği bir ortak veya üçüncü kişi tarafından

---

⁸⁶⁴ Taşdelen, s. 198.

⁸⁶⁵ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 916.

⁸⁶⁶ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 917.

⁸⁶⁷ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 916, 917.

⁸⁶⁸ Çamoğlu, "Çıkarılma", s. 16, 17.

devralınması⁸⁶⁹ veya bu payların şirket tarafından iktisabı, iktisabın mümkün olmaması durumunda esas sermayenin azaltılması⁸⁷⁰ ile çıkma gerçekleşecek ve ortaklık sıfatı sona erecektir⁸⁷¹.

İç ilişkide çıkarılmanın etkisi, çıkarılan ortak ile ortaklık arasındaki ilişkiyi sona erdirmesidir. Bu nedenle bu ilişkiye dayalı olan hak ve borçlar da sona ermektedir⁸⁷². Ortağın paylarının bir kısmı için çıkması ve çıkarılması, diğer bir deyişle kısmen ayrılması mümkün değildir⁸⁷³. Kısmen ayrılma, payların bir kısmının devredilmesi durumunda söz konusu olur⁸⁷⁴.

TTK m. 587'ye göre, gerçek kişi ortakların adı soyadı ve yerleşim yeri, tüzel kişi ortakların unvanı ve merkezleri, ortaklık sözleşmesinde bulunmalı, tescil ve ilân edilmelidir⁸⁷⁵. Çıkma ile bu hususlarda değişiklik olacağından, onun da ticaret siciline tescil edilmesi zorunludur⁸⁷⁶. TTK m. 31/1'e göre de, tescil edilmiş hususlarda meydana gelen her türlü değişikliğin de tescil edilmesi gerekmektedir.

TTK m. 576/1-d hükmüne göre, müdürlerin adları, soyadları, unvanları ve vatandaşlıkları ortaklık sözleşmesinde yazılı olmalıdır. Bu nedenle limited şirket ortağı, aynı zamanda şirkette müdürlük görevini üstlenmiş ise ortaklık sözleşmesine adı, soyadı, unvanı ve vatandaşlığı yazılmalıdır. Bu durumda ortağın şirketten ayrılması sonrasında bu ortak için müdürlük görevi de sona ereceğinden şirket sözleşmesinde değişiklik yapmak gerekecektir⁸⁷⁷.

---

⁸⁶⁹ Bilgili/Demirkapı, s. 766.

⁸⁷⁰ Yıldız, s. 154, 155.

⁸⁷¹ Özdoğan Daloğlu, s. 130.

⁸⁷² Taşdelen, s. 227.

⁸⁷³ Cenkci, s. 11.

⁸⁷⁴ Özdoğan Daloğlu, s. 130.

⁸⁷⁵ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 917.

⁸⁷⁶ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 917.

⁸⁷⁷ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 135.

Ortağın ayrılması sonrasında, esas sermayenin azaltılması söz konusu olacaksa TTK m. 592'ye göre azaltım gerçekleştirilecektir. Esas sermaye azaltılması ise, ancak şirket sözleşmesinin değiştirilmesi ile mümkündür⁸⁷⁸.

Ortağın ayrılması beraberinde bir takım işlemlerin yapılmasını getirir. TTK m. 594, pay defterine ortakların adları başta olmak üzere, ortaklar ve esas sermaye payları ile ilgili bazı bilgilerin kayıtlı olması gerektiğini düzenlemektedir. Şirkete ait özel bir sicil defteri niteliğinde olan ve resmi bir tasdiğe gerek duyulmayan pay defterinin, genel kurul kararına gerek olmadan müdürler tarafından tadili son derece basittir⁸⁷⁹. Pay defterinde tadil ve değişiklikler müdürler tarafından yapılır.

1.2. Dış İlişkide

Ortaklıktan ayrılmanın dış ilişki açısından etkisi çıkmanın ticaret siciline tescil ve ilân edilmesi anından itibaren görülmektedir⁸⁸⁰. Aksi takdirde, bu durum tescil ve ilân edilmediği sürece üçüncü kişilere karşı geçerli olmayacağı gibi gerek şirket gerekse ayrılan ortak için üçüncü kişilere karşı ayrılmanın ispatı zor olacaktır⁸⁸¹. Çünkü bu husus bildikleri veya bilmeleri gerektiği ispat edildiği takdirde üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilir (TTK m. 36/4).

Kamu borçları⁸⁸² açısından ortaklıktan çıkan ortağın sorumluluğu tespit edilirken borcun, çıkan ortağın ortak sıfatı taşıdığı döneme denk gelip gelmediğine bakılacaktır⁸⁸³.

---

⁸⁷⁸ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 134.

⁸⁷⁹ Öztürk Dirikkan, s. 95.

⁸⁸⁰ Taşdelen, s. 199.

⁸⁸¹ Baştuğ, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 70.

⁸⁸² AATUHK m. 35 “Limited şirket ortakları, şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağından sermaye hisseleri oranında doğrudan doğruya sorumlu olurlar ve bu Kanun hükümleri gereğince takibe tabi tutulurlar.

Ortağın şirketteki sermaye payını devretmesi halinde, payı devreden ve devralan şahıslar devir öncesine ait amme alacaklarının ödenmesinden birinci fıkra hükmüne göre müteselsilen sorumlu tutulur.

TTK m. 587'ye göre kuruluş esnasında ortakların bilgilerinin şirket sözleşmesinde yer alması gerekmektedir. TTK m. 576-577'de açık bir şekilde belirtilmemiş ise de, gerçek kişi ortakların adı soyadı ve yerleşim yeri, tüzel kişi ortakların unvanı ve merkezleri, ortaklık sözleşmesinde bulunmalı, tescili ve ilân edilmelidir⁸⁸⁴. Çıkma ile bu hususlarda değişiklik olacağından, onun da ticaret siciline tescil edilmesi zorunludur⁸⁸⁵. TTK m. 31/1'e göre de, tescil edilmiş hususlarda meydana gelen her türlü değişikliğin de tescil edilmesi gerekmektedir. TTK m. 35/3'e göre, tescil edilen hususlar, Kanun veya Kanununun 26'ncı maddesine göre çıkarılacak yönetmelikte aksine bir hüküm bulunmadıkça Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilân edilmelidir⁸⁸⁶. Ticaret sicili kayıtları, üçüncü kişiler hakkında, tescilin Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilân edildiği; ilânın tamamı aynı nüshada yayımlanmamış ise, son kısmının yayımlandığı günü izleyen iş gününden itibaren hukuki sonuçlarını doğurur (TTK m. 36/1). Bu açıklamalar dikkate alındığında çıkma, iyiniyetli üçüncü kişiler açısından etkilerini TTK m. 36/1'de belirtilen esaslar çerçevesinde sonuç doğuracaktır.

Şirket alacaklıları açısından da durumun değerlendirilmesi önem arz etmektedir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, ortağın şirkete karşı üçüncü kişi sayılacağını belirterek, sermaye koyma borcunu yerine getirmeyen ortağa şirket alacaklıları tarafından haciz ihbarnamesi gönderilebileceğine karar vermiştir⁸⁸⁷. Bu nedenle, şirket alacaklılarının haciz ihbarnamesi göndererek ortağı borçlandırması mümkün olacağından, tescil ve ilân, ortaklık sıfatının sona erdiğini göstermesi açısından önem arz etmektedir⁸⁸⁸.

Amme alacağının doğduğu ve ödenmesi gerektiği zamanlarda pay sahiplerinin farklı şahıslar olmaları halinde bu şahıslar, amme alacağının ödenmesinden birinci fıkra hükmüne göre müteselsilen sorumlu tutulur.”

⁸⁸³ Taşdelen, s. 199.

⁸⁸⁴ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 917.

⁸⁸⁵ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 917.

⁸⁸⁶ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 917.

⁸⁸⁷ Yargıtay HGK., 2014/12-1078 E., 2016/600 K. ve 11.5.2016 T. ve Yargıtay 12. HD., 2016/16888 E., 2017/9219 K. ve 13.06.2017 T. (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası, Erişim Tarihi: 24.03.2020).

⁸⁸⁸ Özdoğan Daloğlu, s. 136.

2. ORTAKLIK SIFATININ KAYBI

Limited şirket ortağının şirketten çıkması veya çıkarılması durumunda, ortaklık sıfatı sona ermektedir. Ortaklık sıfatını kaybeden ortağın, bu sığata bağılı olan hak ve borçları sona ermektedir. Ancak bazı durumlarda hak, borç ve yükümlülüklerin niteliğı gereğı ortak ve şirket arasındaki etkileşim devam edebilir.

Bazı haklar ve borçlar vardır ki, şirket ile ortak arasındaki ilişkinin ayrılmayla sona ermesini engelleyebilecek niteliktedir.

Ortaklık sıfatının sona ermesiyle birlikte kâr payı alma hakkı da sona ermektedir⁸⁸⁹. Ancak daha önce genel kurulda karara bağlanarak muaccel olan kâr payı, ortaklık sıfatı sona ermiş olsa da etkisini yitirmeyecektir⁸⁹⁰. Ortağın çıkma veya çıkarılmasından önce muaccel hale gelmiş kâr payları şirket tarafından ortağı ödenecektir⁸⁹¹.

Limited şirketlerde ortak şirketten ayrılrsa da ortak ile şirket arasındaki ilişkinin tamamen kesilmesini engelleyen haklardan bir diğeri de rüçhan hakkıdır. Esas sermayenin artırılmasına karar verilmesi durumunda TTK'nın 591. maddesine göre ortaklara rüçhan haklarını kullanabilmeleri için on beş gün süre verilmektedir. Türk Ticaret Kanunu'nun 461. maddesine göre anonim şirketlerde rüçhan hakkı devredilebilir. Limited şirketlerde ise böyle bir düzenleme öngörülmemiştir. Kanun'da bu yönde bir düzenleme limited şirketler açısından öngörülmemişse de malvarlığı hakkının kural olarak devredilebilmesi gerekir⁸⁹². Yukarıda belirtilen on beş günlük sürede rüçhan hakkı devredilebilecektir. Ortak, rüçhan hakkını devrettikten sonra şirketten çıkma ya da çıkarılma yoluyla ayrılabilir.

---

⁸⁸⁹ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 138.

⁸⁹⁰ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 138.

⁸⁹¹ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 138.

⁸⁹² Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 138.

İdari haklar, ortağın şirkete nüfuz ederek; şirketi denetleme, şirkete katılma gibi amaçlarla şekillendiğinden bu haklar ortaklık sıfatının sona ermesiyle birlikte ortadan kalkar⁸⁹³. Ancak, ayrılma akçesinin tamamı ayrılma ile birlikte ödenmeyen ve TTK m. 642/3'e göre ayrılma akçesi alacak kaydedilen ortağın, ortaklık sıfatının sona ermesinden sonra da kendisine ödenecek ayrılma akçesinin karşılanması için kâr elde edilip edilmediğini bağımsız denetçilerden veya müdürlerden sorabilmesi bu durumun istisnasıdır⁸⁹⁴. Ayrılma akçesinin ödenmesi ile birlikte bu hak kendiliğinden sona erecektir.

TTK m. 605 gerekçesine göre; ek ödemeler, sermaye açığını kapatan şirkete karşılıksız verilen bir sermaye değil, geçici zararı gideren bir ek finansman aracıdır. Limited şirket ortağı, ek ödeme yükümlülüğünü yerine getirip şirketten ayrıldıysa ve daha sonra ek ödeme yükümlülüğünü gerektiren durum ortadan kalktıysa veya ortak şirketten ayrılmadan önce ek ödeme yükümlülüğü gerektiren durum ortadan kalkmasına rağmen kendisine geri ödeme yapılmadıysa bu durumlarda limited şirket ortağı şirketten ayrılrsa dahi şirkete fazla ödeme yapmış olacağından ayrılan ortağa fazla ödemiş olduğu ek ödeme yükümlülüğü bedeli geri verilecektir. Ortağın ek ödeme yükümlülüğü kapsamında yaptığı ödemelerin karşılığını talep etmesi durumunda, şirket tarafından bu talebin ivedilikle yerine getirilmesi gerekmektedir⁸⁹⁵. Ancak bu şartlar ortadan kalkmadan ya da şartlar gerçekleşse dahi henüz geri ödeme yapılmadan ortaklık sıfatı sona ermişse, ek ödemelerin geri ödenmesi daha sonra gerçekleşecektir⁸⁹⁶.

Yan edim yükümlülüklerinin de ortaklık sıfatının sona ermesinden sonra devam etmesi mümkündür. Çıkma ve çıkarılmanın şirket sözleşmesi ile düzenlendiği durumlarda sözleşmeye, yan edim yükümlülüklerinin ortaklık sıfatının sona ermesinden belli bir süre daha devam edebileceği eklenebilir⁸⁹⁷.

---

⁸⁹³ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 139.

⁸⁹⁴ Tekinalp, Tek Kişi Ortaklığı, § 21 N. 57.

⁸⁹⁵ Yıldız, s. 190.

⁸⁹⁶ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 140.

⁸⁹⁷ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 140.

3. AYRILMA AKÇESİ

Bir şirkette payların çoğunluğuna sahip ortaklar ile azınlık pay sahipleri arasında menfaat dengesinin sağlanması gerekmektedir⁸⁹⁸. Bu dengenin iyi kurulması, doğacak uyuşmazlıklarda her iki tarafın da menfaatine uygun çözüme varılması, şirketin piyasada varlığını koruması için önem arz eder⁸⁹⁹. Ayrılma akçesinin düzenlenmesinin amacı, ayrılan ortağın payı üzerindeki alacak hakkının gerçek değere yakın olmasını düzenleyerek ayrılan ortağı korumak, ortağın mağdur olmasını engellemek, ayrılan ortağa fazla ödeme yapılmak suretiyle şirket malvarlığının olması gerekenden fazla bir eksilme ile karşı karşıya kalmasını önlemek ve bu şekilde şirket alacaklılarını korumaktır⁹⁰⁰.

Ortağın şirketten ayrılması ile ortağın ortaklık sıfatı sona ermektedir⁹⁰¹. Ortaklık sıfatının sona ermesi ile bu sifata bağlı hak ve borçlar sona ermekle birlikte ayrılan ortağın ayrılma akçesinin ödenmesini talep etme hakkının doğması sonucu da ortaya çıkmaktadır⁹⁰². Çıkma ve çıkarılma sonucunda ortak açısından bu ilişkiden kaynaklanan hak ve borçlar kural olarak sona erer ve ortağa “*esas sermaye payının gerçek değerine uyan*” ayrılma akçesinin ödenmesi gerekir⁹⁰³.

Ayrılma akçesi, şirketten ayrılan ortağa şirket tarafından ödenen, ayrılan ortağın sahip olduğu esas sermaye payının gerçek değerine uyan nakit ve/veya ayın bedeldir⁹⁰⁴.

Ortağın ayrılma akçesi üzerindeki hakkının hukuki niteliği konusunda iki farklı görüş bulunmaktadır. Bu görüşlerden ilki, ayrılma akçesinin belirlenmesi ve ödenmesi

---

⁸⁹⁸ Develi, s. 444.

⁸⁹⁹ Develi, s. 444.

⁹⁰⁰ Taşdelen, s. 88; Şener, Limited Ortaklıklar, s. 921.

⁹⁰¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. Dördüncü Bölüm, Başlık 2.

⁹⁰² Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 196.

⁹⁰³ Gürpınar, s. 94.

⁹⁰⁴ Özdoğan Daloğlu, s. 137.

sırasında ortağın söz hakkına ve denetim yetkisine sahip olabilmesi adına, ayrılma akçesi üzerindeki hakkın şirketler hukuku müessesesi olduğunu belirtmektedir⁹⁰⁵. Bu görüşe göre, ayrılan ortak tasfiye edilen bir şirketin ortağı gibi kabul edilir ve ayrılma akçesi tamamen ödenene kadar şirketi yönetim ve temsil hakkı olmaksızın ortaklık sıfatı devam eder⁹⁰⁶. TTK m. 642/3 düzenlemesi dikkate alındığı takdirde bu alacağın bütün alacaklardan sonra gelen bir alacak olduğu şeklindeki hüküm, ayrılma akçesinin bir şirketler hukuku müessesesi olduğu yönündeki görüşünü desteklemektedir⁹⁰⁷.

Diğer görüş ise, çıkma ve çıkarılmaya ilişkin koşulların gerçekleşmesi sonrasında, ayrılma akçesinin tespiti ve ödenmesi şartı aranmaksızın, ortaklık sıfatının derhâl sona erdiğini, ayrılan ortağın şirkete karşı üçüncü kişi konumunda olduğunu ileri sürmekte ve ayrılma akçesi üzerindeki hakkın borçlar hukuku müessesesi olduğunu belirtmektedir⁹⁰⁸. Bu görüş, ayrılan ortağın ayrılma akçesinin tespitini mahkemeden talep edebilecek olması nedeniyle yeterince korunduğunu, şirket ile ayrılan ortak arasında çatışan menfaatlerin söz konusu olmasından dolayı ortaklık sıfatının devamının kabul edilemeyeceğini belirtmektedir⁹⁰⁹.

Bugün kabul gören görüş, ayrılma akçesinin borçlar hukuku müessesesi olduğu görüşüdür⁹¹⁰. Bu nedenle çıkma ve çıkarılmanın koşullarının gerçekleşmesiyle birlikte ortaklık sıfatı sona ermekte ve ayrılan ortak şirkete karşı üçüncü kişi alacaklı konumuna gelmektedir⁹¹¹. Bunun sonucunda, ayrılma akçesi alacağının devredilebilmesi, miras yoluyla intikâl etmesi, haciz veya rehin gibi diğer hukuki işlemlere konu olması mümkün olabilmektedir⁹¹².

---

⁹⁰⁵ Öztürk Dirikkan, s. 144.

⁹⁰⁶ Özdoğan Daloğlu, s. 138.

⁹⁰⁷ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 142.

⁹⁰⁸ Öztürk Dirikkan, s. 145.

⁹⁰⁹ Özdoğan Daloğlu, s. 138.

⁹¹⁰ Öztürk Dirikkan, s. 145.

⁹¹¹ Özdoğan Daloğlu, s. 139.

⁹¹² Öztürk Dirikkan, s. 145.

Ayrılma akçesi, ortağın şirkete karşı Kanun'dan doğan bir talep hakkıdır. Ortak, ayrılma akçesi talep etme hakkından yoksun bırakılamaz⁹¹³.

TTK m. 641 ve 642'de ayrılma akçesinin hesaplanma ve ödenme şekli ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. TTK'da ayrılma akçesinin hesaplanmasının ve ödenmesinin düzenlendiği bu maddeler, hem haklı sebeple çıkma hem çıkarma davalarında, hem de çıkma ve çıkarma taleplerinin ortaklık sözleşmesindeki hükümlere dayalı olarak ileri sürüldüğü hallerde uygulanacaktır⁹¹⁴.

6762 sayılı Kanun, ayrılan ortağın ayrılma payını açıkça düzenlememiştir. TTK 641. madde bu konudaki kanun boşluğunu doldurarak hem tartışmalara son vermeyi hem de adalete uygun bir çözüm getirmeyi amaçlamıştır (TTK m. 641 gerekçesi). Bunun dışında 6762 sayılı Kanunda ayrılma akçesinin ne zaman muaccel olacağı düzenlenmemiştir. TTK m. 642 düzenlemesi ile ayrılan ortağa yapılacak ödemenin zaman yönünden şirkete ve alacaklılara zarar vermemesi, menfaatler dengesinin hakça kurulması amaçlanmıştır (TTK m. 642 gerekçesi).

MOROĞLU, TTK m. 641/1'de yer alan "ayrılma" ifadesinin daha çok iradi ayrılma anlamını taşıdığı, çıkarılan ortağa verilecek olan ayrılma akçesinin hükümde yeterince vurgulanmadığını söylemektedir⁹¹⁵. Bu nedenle açıklık sağlanabilmesi için TTK 641/1 hükmünün "*Ortak çıkma veya çıkarılma suretiyle şirketten ayrıldığı takdirde, esas sermaye payının gerçek değerine uyan ayrılma akçesini talep hakkını haiz olur.*" olarak düzenlenmesinin yerinde olacağını ileri sürmektedir⁹¹⁶.

ETTK m. 551/4'te sadece ayrılma akçesinin ödenmesinde ortaklığın kullanabileceği kaynak ve yöntemler düzenlenmişti. TTK m. 641 düzenlemesi ile getirilen yenilik; ortağın şirketten ayrıldığı takdirde, ayrılma akçesini talep hakkının olduğunun ve

---

⁹¹³ Yavuz, s. 198.

⁹¹⁴ Şahin, "Limited Ortaklık", s. 196.

⁹¹⁵ Moroğlu, Değerlendirme ve Öneriler, s. 395.

⁹¹⁶ Moroğlu, Değerlendirme ve Öneriler, s. 395.

ayrılma akçesinin ne şekilde hesaplanacağına belirtilmiş olmasıdır. TTK m. 641/1 hükmüne göre ortağın şirketten ayrılması durumunda esas sermaye payının gerçek değerine uyan ayrılma akçesini isteme hakkını bulunmaktadır.

TTK m. 642 hükmünde, ayrılma akçesinin ödenmesinde başvurulabilecek kaynaklar düzenlenmiştir. TTK m. 642'nin getirmiş olduğu yenilik ise ayrılma akçesinin muaccel olacağı zamanın belirtilmiş olması ve ayrılma akçesi alacağına diğer alacaklar arasındaki yerinin düzenlenmiş olmasıdır⁹¹⁷.

3.1. Şirket Sözleşmesinde Ayrılma Akçesinin Düzenlenmesi

Limited şirket sözleşmesinde, “*gerçek değere uyan*” ayrılma akçesi dışında başka bir kural benimsenemez⁹¹⁸. Ancak bu kurala istisna olarak ayrılma akçesi ile ilgili olarak şirket sözleşmesinde TTK m. 641/2 gereğince bazı düzenlemeler yapılabilmektedir⁹¹⁹. TTK m. 641/2'ye göre, ortaklık sözleşmesi ile tanınan çıkma hakkında, ayrılma akçesinin “*gerçek değer*” dışında farklı bir değer üzerinden hesaplanarak ortağa ödenmesi, yalnızca bu hususta ortaklık sözleşmesinde özel bir düzenleme bulunması durumunda söz konusu olabilecektir⁹²⁰. Bu durumda ayrılma akçesinin gerçek değer yerine örneğin; nominal değer, defter değeri, good-will'siz değer gibi yöntemlere göre belirleneceği düzenlenebilir⁹²¹. Bu hususta bir düzenleme yoksa, sözleşmesel çıkma hakkı bakımından da ayrılma akçesi “*gerçek değer*” üzerinden hesaplanacaktır⁹²². Haklı sebeple ve mahkeme kararıyla çıkma veya genel olarak çıkarma durumunda, ortaklık sözleşmesinde ayrılma akçesinin hangi değer üzerinden ödeneceği ile ilgili düzenleme yapılamaz, yapılması durumunda da bu düzenleme geçerli olamaz⁹²³.

⁹¹⁷ Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 197.

⁹¹⁸ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 923; Özdoğan Daloğlu, s. 145.

⁹¹⁹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 923; Özdoğan Daloğlu, s. 145.

⁹²⁰ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 923.

⁹²¹ Taşdelen, a.g.e., s. 204, dn. 425.

⁹²² Şener, Limited Ortaklıklar, s. 923.

⁹²³ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 924.

Şirket sözleşmesinde “gerçek değerden” farklı bir değer üzerinden ayrılma akçesinin hesaplanması ile ilgili düzenlemeler objektif, anlaşılabilir ve eşit işlem ilkesine uygun olmalıdır⁹²⁴. Zira TTK m. 641 gerekçesinde de “Ancak, hüküm ortaklara keyfi, adalete tamamen ters ve müsadereye yakın bir düzenleme yapmak hakkını da vermez. Serbesti genel hukuk ilkeleri ile sınırlandırılmıştır.” ifadelerine yer verilmiştir⁹²⁵. Örneğin; ayrılma akçesinin müdürlerin takdirine göre belirleneceği, farklı ortaklar için farklı değerlendirme yöntemlerine göre hesaplama yapılacağı veya ayrılma akçesi ödenmeyeceği gibi düzenlemeler geçerli olmayacaktır⁹²⁶. Sözleşmede yer alan hükümlerin geçersiz olması durumunda ayrılma akçesi kanunda öngörülmediği şekilde “gerçek değer” üzerinden belirlenecektir⁹²⁷.

ŞENER, ortaklık sözleşmesinde belirlenen değer keyfi, adalete ters ve müsadereye yakın bir düzenleme olup olmadığının tespiti ile ilgili ikili bir ayırım yapmaktadır. Buna göre; şirket sözleşmesinde ayrılma akçesinin değerini belirlediği anda bu değer ile gerçek değer arasında büyük bir fark bulunuyorsa sözleşme hükmü TBK m. 27’ye göre ahlâka aykırı olup geçersizdir⁹²⁸. Ancak iki değer arasındaki fark ortaklığın pozitif gelişmesi nedeniyle daha sonra ortaya çıkmışsa, mahkeme tarafından gerçek değer ve sözleşmedeki değer arasında orta bir değer ödenmesine hükmedilebilir⁹²⁹.

Haklı sebeplerle çıkma veya çıkarılmanın söz konusu olduğu durumlarda şirket sözleşmesinde ayrılma akçesine ilişkin yer alan kayıtların hüküm ifade edip etmeyeceği sorusu gündeme gelebilecektir. Haklı sebeple çıkma ve çıkarılmaya karar verecek merci mahkemelerdir. Bu noktada, mahkeme haklı sebeple çıkma veya çıkarılmaya ilişkin olarak yapacağı yargılama sonunda bir hüküm tesis edecektir. Bu hükümde, ortağın

---

⁹²⁴ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 924.

⁹²⁵ Özdoğan Daloğlu, s. 146.

⁹²⁶ Taşdelen, s. 203, 204; Şener, Limited Ortaklıklar, s. 924; Öztürk Dirikkan, s. 138.

⁹²⁷ Özdoğan Daloğlu, s. 146.

⁹²⁸ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 925.

⁹²⁹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 925.

çıkmasına veya çıkarılmasına karar verilecekse; ayrılma akçesi ile ilgili olarak da bir karar verilmesi gerekmektedir⁹³⁰.

Şirket sözleşmesine çıkma veya çıkarılma halinde ayrılma akçesi talep edilemeyeceği yönünde bir hüküm eklenmesi ve ayrılma akçesinden önceden feragat edilmesi mümkün değildir⁹³¹.

Ayrılma akçesi ile ilgili olarak şirket sözleşmesinde yapılabilecek düzenlemelerden biri, ayrılma akçesinin nakit ödenmesi yerine başka şekilde ifa edilmesi hususudur⁹³². Kanunda, limited şirket ortağının ayrılma akçesinin nakden ödenmesinin zorunlu olduğuna yönelik bir düzenleme bulunmamaktadır.

Ayrılma akçesine ilişkin yapılacak düzenlemeler, bedelin tespit edilmesi hususu ile ilgili de olabilir. Payın gerçek değeri üzerinden bir ödeme yapılması yönünde Kanunda bir düzenleme yapılmış ise de gerçek değer yerine payın defter değerinin de ödenmesi de kararlaştırılabilir⁹³³. Bunun dışında payın pazar değeri, tasfiye değeri veya işletme teşebbüs değerinin de esas alınacağı sözleşmeye eklenecek hüküm ile kararlaştırılabilir⁹³⁴.

Ayrılma akçesiyle ilgili yapılacak düzenlemelerle, ayrılma hakkının kullanılmasının kabul edilemez şekilde sınırlandırılmasına yönelik kayıtlar konulması mümkün değildir⁹³⁵. Ayrılma akçesinin bedelinin tespiti veya ödeme şekli gibi konularda yapılacak olan düzenlemeler hakkaniyete uygun olmalıdır. Örneğin; ayrılma akçesinin ortağın payının gerçek değerinin çok altında bir bedel olarak belirlenmesi geçerli olmayacağı gibi yapılacak ödemenin şeklinin tamamen şirketin iradesine bırakılması da

---

⁹³⁰ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 142.

⁹³¹ Öztürk Dirikkan, s. 145.

⁹³² Tekinalp, Tek Kişi Ortaklığı, § 21 N. 51.

⁹³³ Tekinalp, Tek Kişi Ortaklığı, § 21 N. 51.

⁹³⁴ Öztürk Dirikkan, s. 108.

⁹³⁵ Öztürk Dirikkan, s. 136.

geçerli olmayacaktır⁹³⁶. Örneğin; uzun süre önce ayrılma akçesi maktu olarak belirlenmiş ancak şirket varlığı bu süre içerisinde artmış olabilir. Bu durumda gerçek değer ile ayrılma akçesinin değeri arasında ciddi bir fark olduğu için hakim tarafından bir uyarılma gerçekleştirilmesi gereklidir⁹³⁷.

Kanun yapılan düzenlemede ayrılma akçesinin ne zaman muaccel olacağını belirtmişse de TTK m. 641/2'ye göre şirket sözleşmesinde öngörülecek ayrılma hakkı dolayısıyla ayrılma akçesinin muaccel olacağı tarihinin de belirlenmesi mümkündür⁹³⁸.

Ayrılma akçesi ile ilgili olarak yapılacak olan düzenlemelerde haklı bir sebep olmaksızın eşit işlem ilkesinden sapılmaması gereklidir⁹³⁹. Örneğin; bazı ortaklara nakdi ve yüksek bir bedel ödenmesi, bazı ortaklara ise daha düşük bir bedelin taksitler halinde ödenmesi şirket sözleşmesinde kayıt altına alınamaz⁹⁴⁰.

Şirket sözleşmesinde ayrılma akçesiyle ilgili olarak yer alan hükümlerin bir kısmının geçersiz olduğunun tespit edilmesi, diğer hükümlerin geçerliliğini etkilemeyecektir. Çıkma ve çıkarılmaya ilişkin olarak şirket sözleşmesine eklenmiş hükümlerin sadece ayrılma akçesiyle ilgili kısmının geçersizliği tespit edilmiş ise, çıkma ve çıkarılmaya ilişkin diğer hükümlerin geçerliliği bundan etkilenmeyecektir (TBK m. 27/2)⁹⁴¹. Bu durumda ayrılma akçesine ilişkin olarak Kanunda yapılan düzenlemeler uygulama alanı bulacaktır⁹⁴².

---

⁹³⁶ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 144.

⁹³⁷ Eren, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 2009, s. 441.

⁹³⁸ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 144.

⁹³⁹ Öztürk Dirikkan, s. 138.

⁹⁴⁰ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 144, 145.

⁹⁴¹ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 145.

⁹⁴² Öztürk Dirikkan, s. 139.

3.2. Ayrılma Akçesinin Hesaplanması

TTK m. 641'e göre, ortağa esas sermaye payının gerçek değerine uyan ayrılma akçesi ödenecektir. Kanun koyucu payın gerçek değerinin ödenmesini düzenleyerek, ayrılan ortağın menfaatlerini korumayı amaçlamıştır⁹⁴³. Ancak "gerçek değer" ifadesi ile ne kastedildiği Kanun'da açıklanmamıştır. Madde gerekçesinde, bu ifadenin yorumunun öğreti ve yargı kararlarına bırakıldığı; ancak bu ifadenin en azından bilanço değerini ifade ettiği belirtilmiştir.

3.2.1. Gerçek Değer Esası ve Gerçek Değerin Belirlenmesi

TTK m. 641/1 düzenlemesi; ayrılma akçesinin hesaplanmasında, esas sermaye payının gerçek değerinin esas alınmasını öngörmektedir. Ayrılma akçesinin ortaklıktan ayrılan ortağın esas sermaye payının "gerçek değerine uyması" gerekmektedir. Anılan kanun hükmü hesaplama ölçüsünü düzenlemektedir. Ayrılma akçesinin tespitinde hesaplama ölçüsü olarak alınan gerçek değer esası, daha önce ETTK'da öngörülmemiştir⁹⁴⁴. Ancak doktrinde ayrılma akçesinin hesaplanma ölçüsü sermaye payının gerçek değeri olarak kabul edilmekteydi⁹⁴⁵.

3.2.1.1. "Gerçek Değerine Uyan" İfadesinin Anlamı

"Gerçek değer" ifadesinin bilinçli olarak Kanunda tanımlanmadığı vurgusu TTK m. 641'in gerekçesinde de ifade edilmiştir. Bahsi geçen gerekçede "Gerçek değerine uyan" ibaresinin yorumunun öğreti ve yargı kararlarınca yapılacağı, ancak ibarenin en azından "bilanço değerini" ifade ettiği ifade edilmiştir. Burada kastedilen tasfiye bilançosu değil, ayrılma akçesinin hesaplanması için hazırlanan ve ayrılma bilançosu adı verilen ara bilançodur⁹⁴⁶. Bu değer tespit edilirken çıkan ortağın mağdur olmaması amacıyla

---

⁹⁴³ Taşdelen, s. 201.

⁹⁴⁴ Şahin, "Limited Ortaklık", s. 197.

⁹⁴⁵ Baştuğ, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 79.

⁹⁴⁶ Öztürk Dirikkan, s. 106, 107.

tespit edilecek değerin gerçek değere eşit olması açısından, good-will, ortaklığın gelecekteki kazançları, maruz kalılabilecek riskler ve gizli yedek akçeler de göz önünde bulundurularak Şirketin aktif ve pasifleri hesap edilmelidir⁹⁴⁷.

Ayrılma akçesinin ne Şekilde hesaplanacağı konusu TTK'da düzenlenmemiş olmakla birlikte öğretime, çıkma ve çıkarmaya cezai bir nitelik kazandırılmaması için, Şirket sözleşmesinde farklı yönde bir hüküm yer almadığı sürece, ayrılma akçesinin gerçek değer üzerinden hesaplanması gerektiği ifade edilmektedir⁹⁴⁸. Gerçek değer kavramı, öğretime; Şirketin varlığı, kârlılık durumu, dağıtılan kâr payları sermaye yapısı gibi işletmenin unsurlarının birlikte değerlendirilmesi neticesinde ulaşılan değer olarak ifade edilmiřtir⁹⁴⁹. Gerçek değer hesaplaması yapılırken belirleyici nitelikte olan temel faktörler, Şirketin gelecek dönem kazancı ve gelecek dönemde karşılaşacağı risklerdir⁹⁵⁰.

Birleşme durumunda ayrılma akçesini düzenleyen TTK m. 141 gerekçesinde de gerçek değerin hesaplanmasında "*yaşayan bir Şirketin*" esas alınması gerektiği ifade edilmiřtir⁹⁵¹.

Gerçek değerin belirlenmesindeki amaç, ortağın zarara uğramasına engel olmakla birlikte haksız bir kazanç elde etmesinin de önüne gemektir⁹⁵². Böylece Şirkete ve dolaylı olarak Şirket alacaklılarına zarar verilmesi önlenmek istenmektedir⁹⁵³.

Şirketin malvarlığı bazen aktif bazen de pasif duruma gelebilmektedir⁹⁵⁴. Bu durumda ayrılma akçesi, sermayenin itibari değerinden ziyade Şirketin gerçek değeri dikkate

---

⁹⁴⁷ Öztürk Dirikkan, s. 106, 107.

⁹⁴⁸ Öztürk Dirikkan, s. 109, 110.

⁹⁴⁹ Develi, s. 482.

⁹⁵⁰ Develi, s. 482.

⁹⁵¹ Gürpınar, s. 94, 95.

⁹⁵² Topaloğlu, Mustafa/Özer, Işık, "Limited Şirketlerde Ayrılma Akçesinin Muacceliyeti ve Ödenmesi", Terazi Hukuk Dergisi, C. 14, S. 158, Ekim 2019, s. 1958.

⁹⁵³ Topaloğlu/Özer, s. 1958.

alınarak belirlenecektir⁹⁵⁵. Belirtilen bu değer, ortağın ayrılmasından sonra şirket varlığını devam ettireceğinden “yaşayan şirket” değeridir⁹⁵⁶. Yaşayan şirket değerinin esas alınması ile ayrılan ortak ve ortaklık ilişkisi devam eden ortaklar arasında menfaatler dengesi sağlanmış ve eşit işlem ilkesine uygun davranılmış olacaktır⁹⁵⁷. Ayrılan ortak, payının gerçek değerini aldığından dolayı zarara uğramamakta, ortaklık da gerçek değer üzerinden ödeme yaptığı için haksız olarak zenginleşmemektedir⁹⁵⁸.

3.2.1.2. Şirketin Gerçek Değerinin Belirlenmesi

TTK m. 641/1 düzenlemesinde yer alan esas sermaye payının “gerçek değerine uyan” ifadesinin anlamı ve gerçek değer nasıl hesaplanması gerektiği ve nasıl belirleneceği düzenlemede veya Kanun gerekçesinde açıklanmamıştır⁹⁵⁹. “Gerçek değerine uyan” ifadesinin ne şekilde yorumlanacağı doktrin ve mahkeme kararlarına bırakılmıştır.

Ortaklıklar hukukunda ve işletme finansmanı alanında payların gerçek değerinin belirlenebilmesi için ilk olarak şirketin değerlemesinin yapılması gerekmekte, sonrasında şirket değerinden hareketle payların değerinin belirlenmesi gerekmektedir⁹⁶⁰. Bu durumda şirketin hangi değerinin esas alınması gerektiği sorusu akla gelmektedir.

Esas sermaye payının gerçek değerinin hesaplanabilmesi için, şirketin gerçek değerinin hesaplanması yani TTK'daki ifade biçimiyle “yaşayan şirket değerinin”, işletme finansmanı alanındaki ifade biçimiyle “işleyen teşebbüs değerinin” tespit edilmiş olması gerekmektedir⁹⁶¹. Şirketin tespit edilen gerçek değeri tasfiye değerinden

---

⁹⁵⁴ Özdoğan Daloğlu, s. 140.

⁹⁵⁵ Taşdelen, s. 202; Şener, Limited Ortaklıklar, s. 922.

⁹⁵⁶ Taşdelen, s. 202; Öztürk Dirikan, s. 111.

⁹⁵⁷ Taşdelen, s. 202; Öztürk Dirikan, s. 111, 112.

⁹⁵⁸ Özdoğan Daloğlu, s. 140.

⁹⁵⁹ Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 197, 198.

⁹⁶⁰ Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 198.

⁹⁶¹ Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 198.

farklıdır. Ortak şirketten ayrılmasına rağmen ortaklık varlığını sürdürmeye devam edeceği için ortaklığın tasfiye bilançosuna göre tespit edilen tasfiye değeri, yaşayan şirket değerinden daha düşüktür⁹⁶². Bu açıklama dikkate alındığı takdirde ortaklıktan çıkma ve çıkarılma hallerinde şirketin tasfiye değerini ortaya koyan tasfiye bilançosu değil, yaşayan şirket değerini ortaya koyan özel bir bilançonun hazırlanarak ortaklığın yaşayan şirket değerinin tespit edilmesi gerekmektedir⁹⁶³.

Şirketin değeri belirlenirken hazırlanacak olan bilançoda, ortağın ayrılmasından sonra şirketin varlığını devam ettireceği göz önünde bulundurulmalıdır⁹⁶⁴.

Yaşayan şirket değeri; şirketin bütün aktif ve pasifleri, gelecek dönemde elde edeceği kazançlar ve karşılaşılabileceği riskler, açık ve gizli yedekleri, depo malları ve müşteri çevresi, bulunduğu bölge, sahip olduğu şöhret gibi goodwill faktörleri göz önünde bulundurulur hesaplanacaktır⁹⁶⁵.

Şirketin gerçek değeri bulunduktan sonra şirketten ayrılan ortağın sahip olduğu payların itibari değerinin esas sermayeye oranı göz önünde bulundurulur yapılacak oransal işlemle payın, şirketin gerçek değerindeki karşılığı hesaplanabilecektir⁹⁶⁶. Bu işlem, payın yaşayan şirket değerindeki karşılığını göstermesine rağmen gerçek değerini göstermeyecektir⁹⁶⁷. Payın gerçek değerinin tespitinin yapılabilmesi için paya bağlı hak ve yükümlülüklerin de yapılacak olan hesaplamada dikkate alınması gerekmektedir⁹⁶⁸.

---

⁹⁶² Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 198.

⁹⁶³ Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 198.

⁹⁶⁴ Özdoğan Daloğlu, s. 140, 141.

⁹⁶⁵ Öztürk Dirikan, s. 109-111; Taşdelen, s. 202.

⁹⁶⁶ Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 199.

⁹⁶⁷ Özdoğan Daloğlu, s. 143.

⁹⁶⁸ Şahin, s.199; Bilgili/Demirkapı, s. 76.

3.2.1.3. Payların Gerçek Değerinin Hesaplanması

Payların gerçek değerinin hesaplanması yapılırken bazı hususlara dikkat edilmesi gerekmektedir. Öncelikle şirketin hesaplanan toplam değerinin paylara karşılık gelen kısmı hesap edilecektir. Bu hesaplama için ortağa ait payların itibari değerleri esas alınabilir⁹⁶⁹. Payların itibari değerlerinin esas sermayeye oranı doğrultusunda, ortaklık değerinin ortağın paylarına karşılık gelen kısmı belirlenecektir⁹⁷⁰. Ancak yapılan bu belirleme ile ortaya çıkan değer payın gerçek değeri değildir. Ortağa ait paylar, payın değerine etkisi olan bazı hak ve imtiyazlar ile ek edim yükümlülükleri içerebilmektedir. Gerçek değere ulaşabilmek için, paya bu bağlı hak, imtiyaz veya yükümlülüklerin de hesaplama yapılırken dikkate alınması gerekmektedir⁹⁷¹. Ortağın kusuru, paya değil, ortağın şahsına bağlı bir durum olduğu için payın gerçek değeri hesap edilirken göz önünde bulundurulmayacaktır⁹⁷². Aksi bir yaklaşım TTK m. 641 gerekçesinde belirtilen ayrılmanın “*müsadere edici ve cezalandırıcı bir yaklaşıma olanak vermeme*” ifadesine uygun düşmemektedir. Kusur, sadece şirketin açacağı bir davada mahkeme tarafından verilecek olan tazminat miktarı üzerinde etkili olabilecektir⁹⁷³. Başka bir deyişle, kusur nedeniyle ayrılma akçesinden indirim yapılamayacaktır. Ancak kusur nedeniyle belirli ve talep edilebilir bir tazminat söz konusu ise, ayrılma akçesi ile tazminat alacağı arasında takas hükümleri uygulama alanı bulabilecektir⁹⁷⁴.

3.2.2. Hesaplama Esas Alınacak Tarih

Ayrılma akçesinin hesaplanmasında önem arz eden hususlardan biri de hesaplama yapılırken esas alınacak tarihtir. TTK m. 641’de ayrılma akçesinin hesabında hangi tarihin esas alınması gerektiği ile ilgili herhangi bir husus belirtilmemiştir. Ayrılma

⁹⁶⁹ Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 198.

⁹⁷⁰ Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 199.

⁹⁷¹ Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 199.

⁹⁷² Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 199.

⁹⁷³ Öztürk Dirikkan, s. 112-129.

⁹⁷⁴ Bilgili/Demirkapı, s. 776.

akçesinin belirlenmesinde son derece önemli olan bu hususun hüküm altına alınması isabetli olurdu. Menfaatler dengesi dikkate alındığında ayrılmanın gerçekleştiği tarih hesaplamada dikkate alınmalıdır⁹⁷⁵.

Hesaplama yapılırken esas alınacak tarih ortaklık sözleşmesine konulacak hüküm ile belirlenebilecektir. Ancak sözleşmede bu yönde hiçbir düzenleme bulunmaz ise kural olarak payın, ayrılmanın gerçekleştiği tarihteki değerinin esas alınması gerektiği doktrinde ileri sürülen görüşlerde kabul edilmektedir⁹⁷⁶.

Çıkma ve çıkarılmanın bildirim yoluyla gerçekleştiği durumda, ayrılmanın iç ilişkide hüküm ifade edeceği tarih dikkate alınacaktır⁹⁷⁷.

Ayrılma durumu mahkeme kararıyla gerçekleşiyor ise payların gerçek değerinin hesabında payların “*karar tarihine en yakın tarihteki gerçek değeri*” esas alınabileceği gibi payların “*davanın açıldığı tarihteki gerçek değeri*” de dikkate alınabilecektir⁹⁷⁸. Bir görüşe göre, davanın açıldığı tarihteki değer dikkate alınarak ayrılma akçesinin hesaplanması gerekmektedir⁹⁷⁹. Diğer görüş ise, ayrılmanın mahkeme kararı ile gerçekleştiği durumda kararın kesinleşme tarihinin hesabın yapıldığı tarihte bilinmesinin mümkün olmadığını, ayrılma akçesinin karar tarihine en yakın tarihteki şirket varlığı dikkate alınarak hesaplanması gerektiğini ileri sürmektedir⁹⁸⁰. Davanın açıldığı tarih ile kararın kesinleşip ayrılmanın gerçekleştiği tarih arasında geçebilecek uzunca sürede şirketin ortağın aleyhine olarak gerçek değeri bilinçli olarak azaltma çabası içine girmesi de mümkündür⁹⁸¹. Şirket malvarlığından yapılacak satışlar, esas sermayenin azaltılması, şirketin bilinçli bir şekilde borçlandırılması ile ayrılma

---

⁹⁷⁵ Özdoğan Daloğlu, s. 141.

⁹⁷⁶ Arslanlı/Domaniç, s. 772.

⁹⁷⁷ Öztürk Dirikkan, s. 145; Taşdelen, s. 203.

⁹⁷⁸ Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 199.

⁹⁷⁹ Yasan, s. 188, 189; Çevik, Limited Şirketler, s. 250.

⁹⁸⁰ Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 200; Cenkci, s. 14.

⁹⁸¹ Özdoğan Daloğlu, s. 142.

akçesinin esas alınacağı gerçek değer azaltılabilecektir. Böyle bir durum karşısında ortak mahkemeden ihtiyati tedbir kararı verilmesini isteyebilecektir⁹⁸². TTK m. 202/2 ve 531 hükümlerinde de payın “*karar tarihine en yakın tarihteki*” değeri esas alınmıştır⁹⁸³. Yargıtay bir kararında, şirket sermayesinin “*karar tarihine en yakın tarihteki*” değerinin belirlenmesi ve ayrılma akçesinin bu tarihe göre hesaplanmasına karar vermiştir⁹⁸⁴. Yargıtay bir başka kararında ayrılma akçesinin tespitinde, şirket malvarlığının “*dava tarihindeki*” değerinin esas alınması gerektiğini belirtmektedir⁹⁸⁵. Yargıtayın son yıllarda vermiş olduğu kararlarında ayrılma akçesinin karar tarihine en yakın tarihteki şirket malvarlığı dikkate alınarak hesaplanacağı belirtilmektedir⁹⁸⁶.

Ayrılma akçesine ilişkin alacak en erken olarak mahkeme kararının kesinleşmesi ile doğmuş olduğu ve muaccel hale geldiği dikkate alındığında şirketin ayrılma akçesine ilişkin ödeme yapacağı tarihe en yakın tarihteki ödeme durumunun ve o tarihe en yakın tarihteki pay değerinin esas alınması gerekir. Aksi durumda davanın başında hesaplanan şirket değerinin davanın sonuna doğru düşmesi durumunda yüksek olarak hesaplanan ayrılma akçesinin dava sonunda ödenememesi durumu ortaya çıkabilecektir⁹⁸⁷. Şirketin, ayrılma akçesinin ödeneceği tarihe en yakın tarihteki malvarlığı durumunun belirlenmesi gerekmektedir⁹⁸⁸. Bu açıklamalar ışığında, şirket ortaklığının, payların ve

---

⁹⁸² Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 147.

⁹⁸³ Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 200.

⁹⁸⁴ Yargıtay 11. HD. 2003/492 E., 2003/5870 K., 03.06.2003 T. (www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim Tarihi: 30.11.2019).

⁹⁸⁵ Yargıtay 11. HD. 2003/3919 E., 2003/10697 K., 10.11.2003 T. (www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim Tarihi: 30.11.2019).

⁹⁸⁶ Yargıtay 11. HD. 2014/18653 E., 2015/8544 K., 19.06.2015 T. : “*Ayrılma payının, şirketin faaliyet konusu da gözetilerek alanında uzman bilirkişi kurulundan, karar tarihine en yakın rayiç değer verilerine göre şirketin reel özvarlığı hususunda rapor alınıp saptandıktan sonra hüküm altına alınması gerekir.*” (www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim Tarihi: 24.03.2020).

Yargıtay 11. HD. 2015/4748 E., 2015/11693 K., 09.11.2015 T. : “*Davacının çıkma ve kar payı alacağına tespiti için görüşüne başvurulmuş bilirkişi raporunda, davalı şirketin 30.11.2012 tarihli bilançosu esas alınmış hesaplamaya yapılmış ancak mahkemeye 30.6.2014 tarihinde karar verilmiştir. Davanın niteliği gereği, davalı şirketin karar tarihine en yakın tarihteki öz varlığı ile mali tabloları gözetilip çıkma payı ve genel kurulca dağıtılmasına karar verilmişse çıkma payından ayrı olarak kâr payı alacağına hesaplanması zorunludur.*” (www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim Tarihi: 24.03.2020).

⁹⁸⁷ Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 200.

⁹⁸⁸ Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 200.

ayrılma akçesinin karar tarihine en yakın tarihteki değerlerinin esas alınması gerekmektedir.

Bu ölçütün kabulünün, davanın açılmasından sonra ortaklık değerinde düşüşler meydana gelmesi durumunda ayrılmak isteyen ortağın menfaatlerine ve hakkaniyete uygun olmadığı ileri sürülebilir. Ancak bu durumun aksinin de olması ve yargılama sırasında şirketin değerinde artış olması da mümkündür. TTK m. 638/2 hükmü dikkate alındığında çıkma davası süresince ortak, hak ve borçlarının dondurulmasına ve davacı ortağın durumunun teminat altına alınması amacıyla diğer önlemlere karar verilebilecektir. Bu düzenleme çerçevesinde ortak, şirketin davanın açıldığı tarihteki değerinin düşmesine yol açabilecek nitelikteki işlemlerin uygulanmasını durdurmak üzere mahkemeden ihtiyati tedbir talep edebilecek olup bu şekilde paylarının gerçek değerinin ödenmesini koruma altına alabilecektir⁹⁸⁹.

3.2.3. Ayrılma Akçesinin Belirlenme Şekli

Çıkma veya çıkarma davalarında, ayrılma akçesinin mahkeme tarafından mı yoksa şirket tarafından mı tespit edileceği hususu hükümde düzenleme altına alınmamıştır. Ancak davanın söz konusu olduğu durumda ayrılma akçesinin yargılama sırasında belirlenmesi gerekmektedir.

Ortaklıktan çıkma veya çıkarma hususunun ortaklık sözleşmesinde yer alan hükme dayalı olarak gerçekleştiği durumlarda, payın gerçek değeri, ortaklık ile ayrılan ortak arasında belirlenecektir⁹⁹⁰. TTK m. 597/1'e göre Kanunda veya esas sözleşmede esas sermaye payının bedeli olarak gerçek değer öngörüldüğü durumlarda, tarafların anlaşamaması halinde bu değer, taraflardan birinin istemi üzerine, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesince belirlenecektir. Mahkeme, gerçek değeri uzman bilirkişilere inceleme yaptırmak suretiyle tespit edecektir. Anılan madde hükmüne göre, gerçek değer mahkeme tarafından belirlenebilmesi için tarafların anlaşamaması sonrasında dava açılmış olması gerekmektedir. Tarafların gerçek değer

⁹⁸⁹ Şahin, "Limited Ortaklık", s. 200.

⁹⁹⁰ Şahin, "Limited Ortaklık", s. 201.

üzerinde anlaşmaya varması durumunda ise gerçek değer, şirket ile ayrılan ortak arasında kararlaştırılan değer olacaktır.

Ayrılma akçesinin talep edilmesi TTK m. 641/1'de ortağa bir hak olarak tanındığı için müktesep hak olarak değerlendirilmekte, bunun sonucunda da TTK m. 641/2'de belirtilen, ayrılma akçesinin şirket sözleşmesiyle farklı bir şekilde düzenlenmesi imkânının kullanılması durumunda bu hakkın özüne dokunmayacak düzenlemeler yapılabilecektir⁹⁹¹. TTK m. 641/2 gerekçesinde ayrılma hakkının şirket sözleşmesinde düzenlenmiş olması durumunda ortaklara ayrılma akçesini, şirket sözleşmesindeki düzenlemeye uygun olarak Kanundan farklı bir şekilde düzenleme olanağının verildiği; ancak bu düzenlenmenin ortaklara keyfi, adalete tamamen ters ve müsadereye yakın bir düzenleme yapmak hakkını da vermediği belirtilmiştir.

Ayrılma akçesinin miktarı, hesaplanma biçimi, ödenme şekli gibi şirket sözleşmesine eklenecek hükümler, ortağın şirketten ayrılma yönünde karar vermesini olumsuz etkilememelidir⁹⁹². Örneğin, ayrılma akçesi için yapılacak olan ödemenin çok uzun bir süreye yayılarak taksitlere bölünmesi ortağın vereceği ayrılma kararını olumsuz etkileyebilecektir⁹⁹³. Aksi durumda sözleşmede ayrılma akçesi ile ilgili düzenlenen hüküm geçersizlik yaptırımını ile karşılaşacak ve bu durumda ortak, esas sermaye payının gerçek değerine uyan ayrılma akçesini isteme hakkını kazanacaktır⁹⁹⁴. Örneğin; ortağın şirketten çıkma ya da çıkarılması durumunda ayrılma akçesi almayacağını düzenleyen sözleşme hükümleri geçersiz kabul edilecektir. Çünkü bu yönde yapılacak olan bir düzenleme ortağın ekonomik özgürlüğünü ortadan kaldırma amacını taşıyacaktır⁹⁹⁵.

---

⁹⁹¹ Kendigelen, s. 557.

⁹⁹² Develi, s. 483.

⁹⁹³ Öztürk Dirikkan, s. 138.

⁹⁹⁴ Öztürk Dirikkan, s.134-137.

⁹⁹⁵ Öztürk Dirikkan, s.136, 137.

3.2.4. Ayrılma Akçesine İlişkin TTK m. 641/1'in Emredici Olmasının Anlamı

Ayrılma akçesinin istemine ilişkin TTK m. 641/1 düzenlemesi emredici niteliktedir. Hükmün emredici nitelikte olması, hem ayrılma akçesini talep hakkının ortaklık sözleşmesine eklenecek madde ile kaldırılmasının mümkün olmadığını hem de ortaklık sözleşmesinde gerçek değerden başka bir hesaplama ölçüsünün öngörülemeyeceğini ifade etmektedir⁹⁹⁶. Ayrılma akçesini talep hakkını ortadan kaldıran ortaklık sözleşmesi hükümleri ile ortağın şirketten çıkması veya çıkarılması durumunda ayrılma akçesinden vazgeçtiği yönünde yapılan anlaşmalar geçersizdir⁹⁹⁷.

Limited şirket sözleşmesinde, “gerçek değere uyan” ayrılma akçesi dışında başka bir kural getirilemez⁹⁹⁸. Ancak bu kuralın istisnası olarak ayrılma akçesi ile ilgili olarak şirket sözleşmesinde TTK m. 641/2'ye göre bazı düzenlemeler yapılabilmektedir⁹⁹⁹. TTK m. 641/2'ye göre, ortaklık sözleşmesi ile tanınan çıkma hakkında, ayrılma akçesinin “gerçek değer” dışında farklı bir değer üzerinden hesaplanarak ortağa ödenmesi, bu konuda ortaklık sözleşmesinde özel bir düzenleme bulunması durumunda söz konusu olabilecektir¹⁰⁰⁰.

Bu durumda sözleşmeye dayalı olarak çıkma hakkı ile ilgili olarak ayrılma akçesini talep hakkının tamamen kaldırılmasının mümkün olup olmadığı sorusu akla gelmektedir. İsviçre Hukukunda doktrinde, ayrılma akçesini talep hakkının sözleşmesel çıkma hakkına ilişkin olarak kaldırılabileceği ileri sürülmektedir¹⁰⁰¹. TTK m. 641 gerekçesinde hükmün ortaklara keyfi, adalete tamamen ters ve müsadereye yakın bir düzenleme yapmak hakkını da vermediği, serbestinin genel hukuk ilkeleri ile sınırlandırıldığı belirtilmiştir. Doktrinde ileri sürülen bir görüşe göre ortaklara

⁹⁹⁶ Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 201.

⁹⁹⁷ Pulaşlı, Hasan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Ankara 2012, s. 40.

⁹⁹⁸ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 923; Özdoğan Daloğlu, s. 145.

⁹⁹⁹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 923; Özdoğan Daloğlu, s. 145.

¹⁰⁰⁰ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 923.

¹⁰⁰¹ Yıldız, s. 161.

sözleşmesel çıkma hakkının tanınmasının yasal bir zorunluluk olmadığı, ortaklık sözleşmesinde çıkma olanağı bakımından ayrılma akçesini talep hakkının kaldırılmasının da bu sebeple mümkün olduğu ileri sürülmüştür¹⁰⁰². Sözleşmesel çıkma hakkı, ortaklık tarafından ortaklara tanınması mümkün olan, Kanunun öngördüğü korumanın üzerinde bir koruma niteliğın taşımaktadır. Sözleşme ile tanınan ayrılma olanağının kullanılması zorunlu olmadığı için ayrılma akçesini talep hakkının sözleşmesel çıkma bakımından kaldırılmasına ilişkin düzenlemeler de geçerlidir¹⁰⁰³. Ancak bu görüşün aksini savundan görüşlerde bulunmaktadır. Bu görüşe göre ayrılma akçesini talep hakkının sözleşmesel çıkma bakımından kaldırılmasına ilişkin düzenlemelerin geçerli olduğu kabul edilecek olursa; ortağın bu hakkı kullanması aşırı derecede zorlaşacak, limited şirketlerin kişisel unsurlar taşıyan sermaye şirketi olma özelliğı ile de uyuşmayacaktır. Şirketten ayrılma, ortağın cezalandırılması olmadığına göre, sözleşme ile tanınan çıkma hakkını kullanan ortağın ayrılma payından yoksun kalacağını öngören düzenlemeler geçersiz olmalıdır¹⁰⁰⁴.

3.2.5. Ayrılma Akçesinin Muacceliyeti

Alacak hakkı, borç ilişkisinin kurulmasıyla; alacağı talep hakkı ise, borcun muaccel hale gelmesiyle birlikte doğar¹⁰⁰⁵. Borcun muaccel hale gelmesi, alacaklı tarafından borcun talep edilebilir olduğunu, borçlu açısından edimin ifa edilebilir olduğunu ifade etmektedir¹⁰⁰⁶. İfa zamanı taraflarca kararlaştırılmadıkça veya hukuki ilişkinin özelliğinden anlaşılmadıkça her borç, doğumu anında muaccel olur (TBK m. 90). TTK'nın 642. maddesinde ise, ayrılma akçesinin muaccel hale gelmesi ile ilgili düzenlemeye yer verilmiştir. Madde gerekçesinde “*ayrılan ortağın yapılacak ödemenin zamanlama yönünden şirkete ve alacaklılara zarar vermemesi, menfaatler dengesinin*

¹⁰⁰² Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 202.

¹⁰⁰³ Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 202.

¹⁰⁰⁴ Kaya, Ali, “Limited Şirketten Ayrılmanın Hukuki Sonuçları ve Özellikle Ayrılma Akçesi Bağlamında Yeni Ticaret Kanunu Hükümlerinin Değerlendirilmesi”, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 1, S. 2, Aralık 2013, s. 133.

¹⁰⁰⁵ Cenkci, s. 14

¹⁰⁰⁶ Oğuzman, K./Öz, T., Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 2011, s. 331 vd.

hakça kurulmasıdır.” ifadesiyle bir yandan ayrılan ortağın ayrılma akçesini istem hakkı güvence altına alınmak istenmiş; diğer yandan da ayrılma akçesinin muacceliyet zamanını, ödemedi ortaklığın ve alacaklıların olumsuz etkilenmesine engel olmak amaçlanmıştır.

TTK 642. madde, alacaklıların haklarını koruyucu yönü ile emredici niteliktedir. Bu nedenle işbu maddeye aykırı olarak yapılan ödeme işlemi geçersizdir¹⁰⁰⁷.

Ayrılma akçesinin ödeneceği kaynakları öngören TTK m. 642 düzenlemesinde ayrıca ayrılma akçesinin muaccel olduğu zaman gösterilmiştir. ETTK’da ayrılma akçesinin muaccel olduğu zamanı gösteren bir hüküm bulunmamaktaydı. Ayrılma akçesinin muaccel olması ile birlikte ayrılan ortak, bu alacağını talep ve dava edebilecektir. Bu andan itibaren herhangi bir ödeme yapılmaması halinde ortak, ihtarname göndererek ortaklığı temerrüde düşürebilecek ve böylece temerrüt faizinin işlemlerini sağlayabilecektir¹⁰⁰⁸.

Ayrılan ortağın payının, ayrılma akçesinin ödenmesine kadar ne olacağı ile ilgili doktrinde hakim görüş, paya bağlı olan tüm hakların donacağı ve şirketin bu süre içinde ortaklık haklarından hiçbirini kullanamayacağı yönündedir¹⁰⁰⁹.

3.2.5.1. Ayrılma ile Birlikte Muacceliyet

Ayrılan ortağa, ayrılma akçesinin ne zaman ödenebileceği TTK’nın 642. maddesinde ortaklığın, ortaklık alacaklılarının zarara uğramaması ve çıkarılan ortağın da mağdur edilmemesi durumları dikkate alınarak menfaatler dengesinin tecelli etmesi için bazı şartlar dahilinde tespit edilmiştir¹⁰¹⁰.

---

¹⁰⁰⁷ Öztürk Dirikkan, s. 158, 159.

¹⁰⁰⁸ Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 205.

¹⁰⁰⁹ Baştuğ, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 92.

¹⁰¹⁰ Taşdelen, s. 229.

Ayrılma akçesinin muaccel olacağı tarih ile ilgili olarak TTK m. 642’de düzenleme yapılmıştır. Buna göre ayrılma akçesi; şirket kullanılabilir bir öz kaynak üzerinde tasarruf ediyorsa, ayrılan kişinin esas sermaye payları devredilebiliyorsa, esas sermaye ilgili hükümlere göre azaltılmışsa ayrılma ile muaccel olur.

Diğer bir ifade ile, bu üç kaynaktan birinin varlığı koşuluyla, çıkma veya çıkarılmanın şirket sözleşmesinde düzenlendiği hallerde, beyanın karşı tarafa ulaşmasıyla; çıkma ya da çıkarılmanın mahkeme kararına dayandığı hallerde ise kararın kesinleşmesiyle ayrılma akçesi muacceliyet kazanır¹⁰¹¹. Bu ihtimallerde, ayrılan ortağın ayrılma akçesi alma hakkı doğduğu anda alacak da muaccel olmuş ve dolayısıyla şirketten talep edilebilir hale gelmiştir¹⁰¹².

Görüldüğü üzere belirtilen bu haller, ayrılma akçesinin ayrılma tarihinde muaccel olmasının şartları olarak dikkat çekmektedir¹⁰¹³.

Ayrılma akçesinin muaccel olabilmesi için ortağın ayrılabilmesi de gerekmektedir. Ortak ayrılamıyor ise, ayrılma akçesi de muaccel olmaz¹⁰¹⁴.

3.2.5.2. Ayrılmadan Sonra Gerçekleşen Muacceliyet

Ayrılmamanın gerçekleştiği anda TTK m. 642/1’de sayılan kaynaklardan birisi mevcut değil ise ortağın ayrılma akçesi alma hakkı doğmuş olmakla birlikte, alacak henüz muaccel değildir. Bu şartlardan birisi ne zaman gerçekleşirse ayrılma akçesi de o anda muacceliyet kazanır¹⁰¹⁵. Bu hallerden birisi gerçekleşmemiş ise ayrılma akçesinin ayrılma anında muaccel olduğundan söz edilemez¹⁰¹⁶.

---

¹⁰¹¹ Topaloğlu/Özer, s. 1963.

¹⁰¹² Topaloğlu/Özer, s. 1963.

¹⁰¹³ Taşdelen, s. 229.

¹⁰¹⁴ Taşdelen, s. 229.

¹⁰¹⁵ Topaloğlu/Özer, s. 1963.

¹⁰¹⁶ Topaloğlu/Özer, s. 1963.

Limited şirketin serbestçe tasarruf edebileceği öz kaynağı bulunmuyorsa, pay bir üçüncü kişi veya bir ortak tarafından devralınmamışsa ya da esas sermayenin azaltılması mümkün değilse, ayrılma akçesi ortağın bir alacağı olarak kaydedilebilir¹⁰¹⁷. Ayrılan ortağın sahip olduğu bu ayrılma akçesi alacağının borçlusunu şirket tüzel kişiliğidir ve bu alacak TTK m. 642/3'e göre şirketin bütün alacaklılarından sonra gelen bir alacak oluşturur. Ancak ayrılma akçesi alacağı ortağa tam olarak ödenmeden şirkette kâr, ikramiye veya prim dağıtılması ya da yedek akçe ayrılması mümkün değildir¹⁰¹⁸.

3.2.5.3. Muacceliyet Şartlarının Mahkeme Tarafından Tespit Edilebilmesi

Uygulamada, çıkma veya çıkarılma davalarında mahkeme, ayrılan ortağın esas sermaye paylarının gerçek değerini belirlemekte ve aynı zamanda ayrılma akçesinin şirketten tahsiline de karar vermektedir¹⁰¹⁹. Mahkemenin ayrılma akçesinin ödenmesine karar vermesi durumunda borçlu şirket, ayrılma akçesini ödemek yükümlülüğü altına girmekte ise de mahkemenin bu kararı, borcun o anda muaccel hale geldiği anlamına gelmez¹⁰²⁰. Muacceliyet için TTK m. 642/1'deki ödeme kaynaklarından birinin varlığının araştırılması gerekir. Bu nedenle, mahkeme tarafından ayrılma akçesinin ödenmesi konusunda da karar veriliyorsa muacceliyet şartlarının da re'sen araştırılması gerekmektedir¹⁰²¹.

Şirketin ayrılma akçesini karşılama olanağının olup olmadığının kesin ve gerçeğe uygun bir biçimde ortaya konması gerekmektedir. Zira ayrılma akçesinin şirketten talep edebilir hale gelmesi için muacceliyet şartlarının oluşup oluşmadığının belirlenmesinde ayrılan ortağın hukuki yararı bulunmaktadır¹⁰²². Çıkma veya çıkarılma sonucunda ayrılan ortağın, bir tespit davası açarak mahkemeden ayrılma akçesinin muacceliyet

---

¹⁰¹⁷ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 155.

¹⁰¹⁸ Tekinalp, Tek Kişi Ortaklığı, § 21 N. 57.

¹⁰¹⁹ Topaloğlu/Özer, s. 1964.

¹⁰²⁰ Topaloğlu/Özer, s. 1964.

¹⁰²¹ Topaloğlu/Özer, s. 1964.

¹⁰²² Topaloğlu/Özer, s. 1964.

şartlarının varlığını araştırmasını talep etmesi de mümkündür¹⁰²³. Ancak bu ihtimal, ayrılan ortağı tespit davası açmak yükü altına sokmakla birlikte usul ekonomisi ilkesine uygun düşmeyebilir¹⁰²⁴. Şirket de, ortak gibi tespit davası açabilecektir.

TTK m. 638/2’de, haklı sebeple çıkma davalarında mahkeme istem üzerine, dava süresince, davacının ortaklıktan doğan hak ve borçlarından bazılarının veya tümünün dondurulmasına veya davacı ortağın durumunun teminat altına alınması amacıyla diğer önlemlere karar verebilir. Çıkma veya çıkarılma davaları devam ederken şirketin, malvarlığı değerlerini azaltan işlemler, devirler veya borçlanmalar yapması ihtimalinde, ayrılan ortağın mahkemeden tedbir talebinde bulunması mümkündür¹⁰²⁵. Haklı sebeple çıkarma davalarında ise çıkarılan ortak, HMK m. 389 vd. hükümlerine göre bu tür işlemlerin tedbir yoluyla yasaklanmasını talep edebilir¹⁰²⁶.

3.2.6. Ayrılma Akçesinin Ödenmesi ve Ayrılma Akçesinin Ödenmesinde Başvurulabilecek Yöntemler

TTK m. 642’ye göre ayrılma akçesi; şirket kullanılabilir bir öz kaynak üzerinde tasarruf ediyorsa, ayrılan kişinin esas sermaye payları devredilebiliyorsa, esas sermaye ilgili hükümlere göre azaltılmışsa muaccel olur. Söz konusu maddede hem ayrılma akçesinin ödenme yolları hem de muaccel olma tarihi düzenlenmiştir.

Ayrılma akçesine ilişkin yapılacak ödeme ortaklık malvarlığından karşılanacağı için ortaklığın finansal açıdan güçsüz hale gelmesine sebep olabilecektir¹⁰²⁷. TTK’nın 642. maddesi ayrılma akçesinin ödenmesi için şirketin kullanabileceği kaynakları ve ödeme biçimlerini düzenleyerek, bir yandan ayrılma akçesinin ödenmesini sağlamayı diğer

---

¹⁰²³ Topaloğlu/Özer, s. 1964, 1965.

¹⁰²⁴ Topaloğlu/Özer, s. 1965.

¹⁰²⁵ Topaloğlu/Özer, s. 1965.

¹⁰²⁶ Çamoğlu, “Çıkarılma”, s. 19, 20.

¹⁰²⁷ Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 202, 203.

yandan da esas sermayenin korunmasını amaçlamaktadır¹⁰²⁸. Ortağa ayrılma akçesinin ödenmesinin sermayenin korunması ilkesine zarar vermemesi için TTK m. 642 ile ayrılma akçesinin ödenmesini belirtilen kaynaklardan sağlanması öngörülmüştür¹⁰²⁹.

Ayrılma akçesinin borçlusunun şirket tüzel kişiliği olması nedeniyle şirket ortaklarının ayrılma akçesinin ödenmesi konusunda bir sorumluluğu bulunmamaktadır¹⁰³⁰. Limited şirketlerde ayrılma akçesine ilişkin ödemenin ne şekilde yapılacağı, nakdi olarak mı yoksa aynı olarak mı yapılacağı ile ilgili hüküm TTK’da yer almamaktadır. Ayrılma akçesi ile ilgili olarak nakdi ödemenin yanı sıra, sözleşme ile ayrılma akçesinin ödenmesi konusunun düzenlendiği durumlarda, kısmen ya da tamamen aynı ödeme gerçekleştirilebilecektir.

3.2.6.1. Şirketin Kullanılabilir Öz Kaynağıyla Ödeme

TTK 642/1’de ayrılma akçesinin ödenmesi ile ilgili yollarından biri olarak şirketin kullanılabilir öz kaynakları gösterilmiştir. Bu düzenlemede öz kaynakların “*serbest*” öz kaynaklar olması gerektiğine ilişkin bir sınırlama getirilmediğinden, tasarruf edilebilir öz kaynak kavramının içine belirli bir amaca bağlanmış olsun veya olmasın tüm isteğe bağlı yedekler ve kanuni yedeklerin kullanılabilir kısmı dahildir¹⁰³¹. Kanuni yedeklerin kullanılabilir kısmı ile anlatılmak istenen, esas sermayenin yarısını aşmış olan kanuni yedek akçelerdir¹⁰³². TTK m. 519/3’e göre, genel kanuni yedek akçe sermayenin veya çıkarılmış sermayenin yarısını aşmadığı takdirde, sadece zararların kapatılmasına, işlerin iyi gitmediği zamanlarda işletmeyi devam ettirmeye veya işsizliğin önüne geçmeye ve sonuçlarını hafifletmeye elverişli önlemler alınması için kullanılabilir.

---

¹⁰²⁸ Tekinalp, “Çıkmaya Katılma, s. 2. (Erişim Tarihi: 21.11.2019)

¹⁰²⁹ Çamoğlu, “Çıkma-II”, s. 251

¹⁰³⁰ Develi, s. 484.

¹⁰³¹ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 499.

¹⁰³² Baştuğ, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 98.

Şirketin kullanılabilir öz kaynakları ile belirlenen ayrılma akçesinin ödemesi durumunda ortaklıktan ayrılan ortağın paylarının şirket tarafından devralınması durumu söz konusu olacaktır. Ancak bu şekilde payların iktisabının söz konusu olabilmesi için TTK m. 612'de düzenlenen şartların dikkate alınması gerekmektedir. Limited şirketin kendi esas sermaye paylarını iktisabını düzenleyen TTK m. 612'ye göre,

“Şirket kendi esas sermaye paylarını, sadece, bunları alabilmek için gerekli tutarda serbestçe kullanabileceği öz kaynaklara sahipse ve alacağı payların itibari değerlerinin toplamı esas sermayenin yüzde onunu aşmıyorsa iktisap edebilir.

Şirket sözleşmesinde öngörülen veya mahkeme kararıyla hükme bağlanmış bulunan bir şirketten çıkma ya da çıkarma dolayısıyla, esas sermaye paylarının iktisabı halinde, birinci fıkradaki üst sınır yüzde yirmi olarak uygulanır. Şirket esas sermayesinin yüzde onunu aşan bir tutarda iktisap edilen esas sermaye payları iki yıl içinde elden çıkarılır veya sermaye azaltılması yoluyla itfa edilir.”

Bu halde, şirketin iktisap edeceği payların itibari değerinin toplamı TTK m. 612/2'ye göre esas sermayenin yüzde yirmisini aşmamalıdır¹⁰³³. Devralınacak esas sermaye payının, esas sermayenin yüzde yirmisini aşması durumunda aşan kısım için esas sermaye azaltılabilir veya şirket payı bir ortak veya üçüncü kişi ile birlikte paylı mülkiyet kapsamında satın alabilir¹⁰³⁴.

Şirketin kendi paylarını iktisabını düzenleyen TTK m. 612'de, şirketin “serbestçe” kullanabileceği öz kaynakları varsa kendi paylarını iktisap edebileceği belirtilmektedir¹⁰³⁵. Ancak TTK m. 642'de “kullanılabilir öz kaynaklar” üzerinde tasarruf edilmeden bahsedilmiştir. Kullanılabilir öz kaynak ifadesi; şirketin sermayesi, kanuni yedek akçelerin kısıtlı kısmı ve şirketin iktisap ettiği kendi payları karşılığında

---

¹⁰³³ Özdoğan Daloğlu, s. 150.

¹⁰³⁴ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 500.

¹⁰³⁵ Özdoğan Daloğlu, s. 150.

ayırıldığı yedek akçeleri aşan malvarlığını ifade eder¹⁰³⁶. Serbestçe kullanılabilir öz kaynak ise, net dönem kârı ile belirli bir amaca özgülenmemiş yedek akçeleri ifade eder¹⁰³⁷. Ayrılma akçesinin ödenmesi için şirketin kendi paylarını iktisap etmesi durumunda, TTK m. 612 düzenlemesinden farklı olarak, öz kaynakların serbestçe kullanılması şartı aranmayacaktır¹⁰³⁸. Bu nedenle ayrılma akçesi, kâr payı dağıtımı gibi belirli bir amaca özgülenmiş olan yedek akçeler de dahil olmak üzere tüm isteğe bağlı yedek akçeler ile kanuni yedek akçelerin kullanılabilir kısmından ödenebilecektir¹⁰³⁹.

Ayrılan ortağın paylarının bu şekilde devralınması durumunda pay devrindeki şekil şartlarına uyulması gerekmektedir¹⁰⁴⁰.

Şirketin kullanılabilir öz kaynağı olup olmadığını kimin tespit edileceği ile ilgili açık bir düzenleme bulunmamaktadır¹⁰⁴¹. TTK m. 625/1'e göre; kanunların ve şirket sözleşmesinin genel kurula yetki vermediği tüm konularda müdürler yetkili olduğundan, bu tespit, müdürler tarafından yapılabilecektir¹⁰⁴². Ancak şirket menfaatlerini dikkate alarak hareket edecek olan müdürlerin tarafsız olamayacağı akla gelebilir¹⁰⁴³. Şirketin kullanılabilir öz kaynağı olup olmadığının, var ise ne kadar öz kaynak bulunduğu tespitini müdürler veya geriye kalan ortaklar yerine ayrılan ortağın mahkemeye başvurarak bilirkişi vasıtasıyla kullanılabilir öz kaynağın olup olmadığının tespitini istemesi yerinde olacaktır¹⁰⁴⁴.

---

¹⁰³⁶ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 930.

¹⁰³⁷ Cenkci, s. 17.

¹⁰³⁸ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 930.

¹⁰³⁹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 930.

¹⁰⁴⁰ Baştuğ, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 93.

¹⁰⁴¹ Özdoğan Daloğlu, s. 151.

¹⁰⁴² Özdoğan Daloğlu, s. 151.

¹⁰⁴³ Özdoğan Daloğlu, s. 151.

¹⁰⁴⁴ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 930.

3.2.6.2. Esas Sermaye Payının Ortağa veya Üçüncü Kişiyeye Devredilmesi Yoluyla Ödeme

TTK m. 642/1'e göre, ayrılma akçesinin ödenebilmesi için, şirket, öncelikle esas sermaye payının bir ortağa veya üçüncü bir kişiyeye devredilebilip devredilemeyeceğini araştırmalıdır¹⁰⁴⁵. Zira şirket açısından en uygun çözüm yolu, ayrılma akçesinin, payın, bedeli karşılığında bir ortak veya üçüncü bir kişiyeye devredilerek ödenmesidir¹⁰⁴⁶. Bu durumda payın devredilmesi ile şirket malvarlığında herhangi bir azalma meydana gelmeyecektir. Bu şekilde payın devralınması durumunda ayrılma akçesi payı devralacak kişiden alınacak bedel ile ödenecektir¹⁰⁴⁷.

Bu şekilde payın üçüncü bir kişi veya başka bir ortak tarafından devralınması durumunda pay devrine ilişkin kurallar uygulama alanı bulacaktır¹⁰⁴⁸. Bu halde payın devralınması pazarlık yolu ile olabileceği gibi açık artırma ile yapılan bir satım ile de olabilecektir¹⁰⁴⁹.

Ortaklık sözleşmesinde ayrılma akçesinin belirlenmesi ile ilgili herhangi bir hüküm yer almayabilir. Ayrılma akçesinin, payın devri ile ödenmesi durumunda kural olarak gerçek değer üzerinden ödenmesi gerekmektedir. Payın devri sonucunda elde edilen değer, gerçek değeri karşılamıyorsa şirket kalan bedel için diğer ödeme yollarından yararlanabilecektir. Ancak, şirket ile ayrılan ortağın, payın gerçek değerinden daha düşük bir bedelde anlaşması durumu da mümkündür¹⁰⁵⁰. Bu durumda pay devir alacak kişiyeye devredilmeli, payın devir bedeli ile gerçek değeri arasındaki fark şirket tarafından kapatılmalıdır¹⁰⁵¹.

¹⁰⁴⁵ Şahin, "Limited Ortaklık", s. 203.

¹⁰⁴⁶ Baştuğ, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 92.

¹⁰⁴⁷ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 152.

¹⁰⁴⁸ Baştuğ, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 93.

¹⁰⁴⁹ Baştuğ, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 93.

¹⁰⁵⁰ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 500.

¹⁰⁵¹ Baştuğ, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 94.

Payın, ortaklardan birine veya üçüncü kişilere devredilebilmesi için, yapılacak olan devrin TTK m. 595'te öngörülen şartlara uygun olarak yapılması gerekmektedir. Bu maddeye göre esas sermaye payının devri ve devir borcunu doğuran işlemler yazılı şekilde yapılmalıdır. Şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemişse, esas sermaye payının devri için, ortaklar genel kurulunun onayı şarttır. Devir bu onayla geçerli olur. Bunun dışında şirket sözleşmesi ile pay devri yasaklanmamış olmalıdır. Pay devrinin şirket sözleşmesiyle yasaklandığı ya da genel kurul tarafından onay verilmediği durumlarda şirketin ayrılma akçesini payın devri suretiyle ödemesi mümkün değildir. Bu durumda şirketin TTK m. 642/1'de düzenlenmiş olan diğer yollara başvurması gerekir.

3.2.6.3. Esas Sermayenin Azaltılması Yoluyla Ödeme

TTK m. 642/1-c hükmüne göre ayrılma akçesinin ödenmesinde başvurulabilecek bir diğer yol esas sermayenin azaltılması ile birlikte ayrılma akçesinin karşılanmasıdır. Payı devralacak bir ortak veya üçüncü kişi bulunamamışsa ve şirketin ayrılma akçesini karşılayacak miktarda kullanılabilir öz kaynağı bulunmuyorsa sermayenin azaltılması zorunluluğu doğacaktır. Ayrılma akçesini ödeyebilmek için esas sermayenin azaltılabilmesi için Kanunda düzenlenen şartlara uyulması gerekir.

Esas sermayenin azaltılması durumu ortaklık sözleşmesi değişikliğidir¹⁰⁵². Bu durumda TTK m. 592'ye göre anonim şirket esas sermayesinin azaltılmasına ilişkin hükümler limited şirketler hakkında kıyasen uygulama alanı bulacaktır. Anonim şirketlerde esas sermayenin azaltılması TTK m. 473-475 maddelerinde düzenlenmiştir. TTK m. 473'e göre, bir anonim şirket sermayesini azaltarak, azaltılan kısmın yerine geçmek üzere bedelleri tamamen ödenecek yeni paylar çıkarmıyorsa, genel kurul, esas sözleşmenin gerektiği şekilde değiştirilmesini karara bağlar. Genel kurul toplantısına ilişkin çağrı ilânlarında, mektuplarda ve internet sitesi bildiriminde, sermaye azaltılmasına gidilmesinin sebepleri ile azaltmanın amacı ve azaltmanın ne şekilde yapılacağı ayrıntılı bir şekilde ve hesap verme ilkelerine uygun olarak açıklanır. Ayrıca yönetim kurulu bu hususları içeren bir raporu genel kurula sunar, genel kurulca onaylanmış rapor tescil ve ilân edilir. Sermayenin azaltılmasına rağmen şirket alacaklılarının haklarını tamamen

¹⁰⁵² Çağlar, Hayrettin, Anonim Şirketlerde Esas Sermayenin Azaltılması, Ankara 2010, s. 153.

karşılacak miktarda aktifin şirkette varlığı belirlenmiş olmadıkça sermayenin azaltılmasına karar verilmez.

TTK'nın 473/3 maddesinin atfı ile genel kurulun kararına 421. maddenin üçüncü fıkrasının birinci cümlesi uygulanır. Buna göre esas sözleşme değişikliği kararları, sermayenin en az yüzde yetmiş beşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla alınır.

Bununla birlikte anonim şirket esas sermayesinin azaltılmasına ilişkin hükümlerin limited şirketlere kıyasen uygulanacağını belirten TTK'nın 592. maddesinde karar nisabı ile ilgili herhangi bir ifadeye yer verilmemiştir. PULAŞLI'ya göre esas sermayenin azaltılmasında TTK m. 589/1'de belirtilen karar nisabı uygulanmalıdır¹⁰⁵³.

Genel kurul esas sermayenin azaltılmasına karar verdiği takdirde, yönetim kurulu, bu kararı şirketin internet sitesine koyduktan başka, 35'inci maddede anılan gazetede ve aynı zamanda esas sözleşmede öngörüldüğü şekilde, yedişer gün arayla, üç defa ilân eder. İlânda alacaklılara, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesindeki üçüncü ilândan itibaren iki ay içinde, alacaklarını bildirerek bunların ödenmesini veya teminat altına alınmasını isteyebileceklerini belirtir. Şirketçe bilinen alacaklılara ayrıca çağrı mektupları gönderilir (TTK m. 474/1).

Esas sermayenin azaltılması hususu ile ilgili olarak genel kurulda ne şekilde sermaye azaltımı yapılacağı, sermaye azaltılma yöntemi, azaltılacak sermayenin miktarının da belirlenmesi gerekmektedir¹⁰⁵⁴.

Ayrılma akçesinin esas sermayenin azaltılması suretiyle ödenmesinde TTK m. 580'de belirtilmiş olan asgari tutarın da göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Buna göre, limited şirketin esas sermayesi en az on bin Türk Lirasıdır, şirketin esas sermayesi bu miktarın altına düşürülemez.

---

¹⁰⁵³ Pulaşlı, Şerh, § 61 N. 147.

¹⁰⁵⁴ Çağlar, s. 74.

Şirketin serbestçe tasarruf edebileceği öz kaynağı bulunmuyorsa, ayrılma ortağın payı devredilemiyorsa ve son olarak esas sermaye miktarı Kanunda düzenlenen on bin TL'lik sınırdaki ise ayrılma akçesi ne şekilde ödenecektir¹⁰⁵⁵? PULAŞLI bu halde iki durumu ifade etmektedir. Birincisi şirket ayrılma akçesini ödeyecek kadar öz kaynak oluşturmaya devam edebilir, ikincisi ise, şirketin esas sermaye miktarının belirlenen ayrılma akçesi miktarında artırılması, sonrasında ayrılma akçesi miktarında azaltılması ile ayrılma akçesinin ödenmesi mümkün olabilir¹⁰⁵⁶.

3.2.7. Ayrılma Akçesine Faiz İşletilip İşletilemeyeceği

Faiz; alacağından bir süre yoksun kalması nedeni ile alacaklının elde ettiği, tazmini zarar veya kusurun varlığına bağlı olmayan bir tür medeni semere olarak tanımlanmaktadır¹⁰⁵⁷. Faizin çeşitli türleri olmakla birlikte, konu ile ilgili olması bakımından alacağın vadesine kadar ve vadeden sonra işleyecek faiz olmak üzere iki türü incelemek yerinde olacaktır¹⁰⁵⁸.

Anapara faizi (kapital faiz), belirli bir süre para alacağından yoksun kalmanın karşılığı olup, anapara faizi, borcun iadesinin gerektiği vadeye kadar ödenen karşılıktır¹⁰⁵⁹.

Ortağın ayrılma akçesine ilişkin alacak hakkı, ayrılmanın gerçekleşmesi ile birlikte doğmaktadır. Ayrılma akçesinin ortağın ayrılması ile muaccel olmadığı hallerde, muacceliyet anına kadar ayrılma akçesi alacağına anapara faizi işletilip işletilemeyeceği sorusu gündeme gelmektedir¹⁰⁶⁰.

¹⁰⁵⁵ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 154.

¹⁰⁵⁶ Pulaşlı, Şerh, § 61 N. 148.

¹⁰⁵⁷ Helvacı, Mehmet, Borçlar ve Ticaret Kanunu Bakımından Para Borçlarında Faiz Kavramı, İstanbul 2000, s. 43-65.

¹⁰⁵⁸ Özdoğan Daloğlu, s. 157.

¹⁰⁵⁹ Yağcı, Kürşad, "Anapara Faizi ve Temerrüt Faizine Üst Sınır Getiren TBK m. 88 ve TBK m. 120 Hükümlerinin Ticari Faizler (TTK m. 8 ve TTK m. 9) Bakımından Uygulanabilirliği", İÜHF, C. LXXI, S. 2, 2013, s. 422.

¹⁰⁶⁰ Özdoğan Daloğlu, s. 157.

TTK m. 642 incelendiğinde ayrılma akçesinin ödenmeyen kısmının “faizsiz” bir alacak olduğu ile ilgili açık düzenleme olmamasına rağmen, madde gerekçesinde, ayrılma akçesinin faizsiz bir alacak olması nedeniyle şirketin korunduğu belirtilmiştir¹⁰⁶¹. TTK 642/2 maddesinin gerekçesinde “İkinci fıkra ayrılan ortağın menfaati ile şirketin menfaati arasındaki dengeyi kurmak amacıyla konulmuştur. Ortak bir alacak hakkı elde ederek, şirket ise faiz işlememesi ve öz sermaye belirleninceye kadar herhangi bir ödeme yükümü altına konulmayarak korunmuştur.” ifadesine yer verilmiştir. Ayrılma akçesi, ayrılan ortağın esas sermaye payının karşılığını oluşturmaktadır¹⁰⁶². TTK m. 609’a göre, esas sermayeye faiz ödenmesi yasaktır. Ayrılma akçesinin şirkete getirilen sermayenin karşılığı olarak ödenmesi¹⁰⁶³ ve TTK m. 609’da “esas sermayeye faiz verilemez” düzenlemesi nedeniyle, bu alacağa anapara faizi işletilmesi söz konusu olamayacaktır¹⁰⁶⁴.

TTK m. 642 düzenlemesi ile ayrılan ortak dışında şirket alacaklılarını da korumak amaçlandığından, şirket sözleşmesinde ayrılma akçesine faiz işletileceği ile ilgili düzenleme yapılması da mümkün değildir¹⁰⁶⁵. Ayrılma akçesine faiz işletilebilmesi, TTK’nın 642. maddesinin amacına da aykırıdır¹⁰⁶⁶. Açık olarak yasal bir düzenlemenin bulunmadığı, ayrılma payının ortağın, ortaklığa getirdiği sermayenin kendisine ödenmesi anlamına gelmesi ve TTK m. 609 dikkate alındığında bu alacağa anapara faizi ödenmeyeceğini kabul etmek gerekir¹⁰⁶⁷.

Temerrüt faizi açısından ise durumda daha farklıdır. TBK m. 117 uyarınca, muaccel bir borcun borçlusu, alacaklının ihtarıyla temerrüde düşer. Bunun sonucu olarak da borcun

---

¹⁰⁶¹ Özdoğan Daloğlu, s. 157.

¹⁰⁶² Cenkci, s. 32.

¹⁰⁶³ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 933.

¹⁰⁶⁴ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 933.

¹⁰⁶⁵ Yasan, s. 190, 191.

¹⁰⁶⁶ Cenkci, s. 32.

¹⁰⁶⁷ Yıldırım, s. 293.

geç ifa edilmesinden dolayı temerrüt faizi ödemek durumunda kalınmaktadır¹⁰⁶⁸. Bu durumda temerrüt faizinin kaynağını kanun oluşturmaktadır¹⁰⁶⁹.

TTK m. 642 uyarınca muaccel olan kısma ilişkin şirketin yukarıda belirtilen TBK m. 117 uyarınca temerrüde düşürülmesi durumunda, şirket, temerrüt tarihinden fiili ödeme tarihine kadar geçecek süre için ayrılma akçesinin faizini ödemekle yükümlü olacaktır¹⁰⁷⁰.

3.2.8. Ödemeye İlişkin Diğer Hususlar

Ayrılma akçesinin ödenme şekli sınırlandırılmamıştır. Bu nedenle, ayrılma akçesi nakit olarak ödenebileceği gibi, alacaklının kabul etmesi kaydıyla ayın olarak da ödenebilir¹⁰⁷¹.

Ayrılma akçesi, ani edimli bir borç doğurur. Bu nedenle bir defada ödenmelidir¹⁰⁷². Ayrılan ortak ile ortaklık arasında taksitle ödeme konusunda anlaşma yapılabilir¹⁰⁷³. Bunun dışında, sözleşmesel çıkma hakkı ile ilgili olarak ortaklık sözleşmesinde ayrılma akçesinin dönemler halinde ödeneceğine dair düzenlemeye yer verilebilir¹⁰⁷⁴.

3.2.9. Ayrılan Ortağın Kusurunun Ayrılma Akçesi Alma Hakkına Etkisi

Ayrılma akçesinin ödenmesinde ortağın limited şirketten ayrılma sebebinin bir önemi yoktur. Diğer bir ifade ile, çıkan veya çıkarılan ortağın kusurunun olup olmadığı dikkate

---

¹⁰⁶⁸ Özdoğan Daloğlu, s. 157.

¹⁰⁶⁹ Özdoğan Daloğlu, s. 157.

¹⁰⁷⁰ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 933.

¹⁰⁷¹ Öztürk Dirikkan, s. 154.

¹⁰⁷² Cenkci, s. 33.

¹⁰⁷³ Cenkci, s. 33.

¹⁰⁷⁴ Cenkci, s. 33.

alınmaz¹⁰⁷⁵. Ancak, çıkma veya çıkarılmanın haklı sebeplere dayanılarak mahkeme kararıyla gerçekleştiği durumda, davacı ortağın kusurlu olup olmadığı dolaylı olarak ayrılma akçesi talebini de etkilemektedir¹⁰⁷⁶.

Yukarıda açıklandığı üzere, haklı sebeplerin varlığında, her ortak mahkemeden limited şirketin feshini isteyebilir (TTK m. 636/3). Ancak limited şirketin haklı sebeple feshi davasında, davacı ortağın haklı sebebin gerçekleşmesinde ya hiç kusurunun bulunmaması ya da daha az kusurlu olması gerekir¹⁰⁷⁷. Ortağın bizzat kusurunun bulunduğu haklı sebeplere dayanması, doğruluk ve güven kuralına aykırılık oluşturmaktadır (TMK m. 2)¹⁰⁷⁸.

Bu durumda, haklı sebep teşkil eden duruma kendi kusuru ile sebep olan ortağın açtığı fesih (TTK m. 636/3) veya çıkma davasının (TTK m. 638/2) kabulü mümkün olmadığından, bu ortağın ayrılma akçesi alma hakkı da doğmaz¹⁰⁷⁹. Aksi durum, kusurlu ortağın açtığı davadan bir sonuç elde etmesine sebep olacak ve *“hiç kimsenin kendi kusuruna dayanarak bir hak elde edememesi ilkesine”* aykırı düşecektir¹⁰⁸⁰.

3.2.10. Ayrılan Ortağın Denetim Hakkı

Ayrılma akçesinin, muacceliyet hallerinin gerçekleşmesi ortaklığın kontrolündedir¹⁰⁸¹. Ayrılma akçesini ödemek istemeyen ortaklık, dürüstlük kuralına aykırı olarak anılan koşulların gerçekleşmesini önleyebilir veya ayrılan ortağı uzun ve belirsiz bir süre alacağından mahrum bırakabilir¹⁰⁸². Hukukumuzda olmayan düzenlemeye göre ayrılan

---

¹⁰⁷⁵ Kendigelen, s. 557.

¹⁰⁷⁶ Topaloğlu/Özer, s. 1957.

¹⁰⁷⁷ Topaloğlu/Özer, s. 1957.

¹⁰⁷⁸ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 886.

¹⁰⁷⁹ Topaloğlu/Özer, s. 1957.

¹⁰⁸⁰ Topaloğlu/Özer, s. 1957.

¹⁰⁸¹ Cencki, s. 41.

¹⁰⁸² Yıldırım, s. 336.

ortağa, alacağının tamamı ödeninceye kadar, denetçi atanmasını ve yıllık hesapların olağan denetiminin yapılmasını ortaklıktan isteme hakkı tanınmıştır (İBK m. 825a/4). İsviçre doktrininde, ayrılma akçesi tamamen ödeninceye kadar ayrılan ortağın, bilgi alma ve inceleme hakkına sahip olduğu kabul edilmektedir¹⁰⁸³. Hukukumuzda bu konuda kanun boşluğu bulunduğu kabul edilmelidir ve bu boşluk, alacaklının haklarını koruyucu tedbirlerle doldurulmalıdır¹⁰⁸⁴. Ayrılan ortağın, alacağı tamamen ödeninceye dek bilgi alma ve inceleme hakkının bulunduğu kabul edilmelidir¹⁰⁸⁵. Bunun dışında, TTK'nın 638/2 maddesi kıyasen uygulanmak suretiyle mahkeme, istem üzerine, ayrılan ortağın alacak hakkının teminat altına alınması amacıyla gerekli tedbirleri alabilmelidir¹⁰⁸⁶.

3.2.11. Ayrılma Akçesinde Zamanaşımı

Ayrılma akçesinin, diğer alacaklar gibi zamanaşımına uğraması da mümkündür. Zamanaşımı süresi, alacağın muaccel olmasıyla işlemeye başlar (TBK m. 149)¹⁰⁸⁷.

Ayrılma akçesi alacağının zamanaşımı süresi ile ilgili olarak Türk Ticaret Kanunu'nda herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Özel kanunda düzenleme olmaması nedeniyle ayrılma akçesinin zamanaşımı hususunda genel kanun niteliğinde olan Türk Borçlar Kanunu'na bakılmalıdır¹⁰⁸⁸.

Bir görüşe göre, genel zamanaşımı süresinin ayrılma akçesi için de uygulanmalı ve TBK m. 147'ye göre beş yıllık zamanaşımına tabi olmalıdır¹⁰⁸⁹. Bu maddeye göre bir ortaklıkta, ortaklık sözleşmesinden doğan ve ortakların birbirleri veya kendileri ile

¹⁰⁸³ Stäubli, BSK, Art. 825a, N. 13. (Cenkci, s. 42'den nakden alınmıştır.)

¹⁰⁸⁴ Cenkci, s. 42.

¹⁰⁸⁵ Yıldırım, s. 342.

¹⁰⁸⁶ Cenkci, s. 42.

¹⁰⁸⁷ Özdoğan Daloğlu, s. 160.

¹⁰⁸⁸ Özdoğan Daloğlu, s. 160, 161.

¹⁰⁸⁹ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 934; Yıldırım, s. 295.

ortaklık arasındaki; bir ortaklığın müdürleri, temsilcileri, denetçileri ile ortaklık veya ortaklar arasındaki alacaklarda beş yıllık zamanaşısı uygulanır. Buna göre limited şirketten çıkma ya da çıkarılma yoluyla ayrılan ortağın ayrılma akçesi, muacceliyet tarihinden itibaren beş yıl içerisinde zamanaşımına uğrayacaktır.

Diğer görüş ise, ayrılma ile ortaklık sıfatı sona eren ortağın şirket karşısında üçüncü kişi alacaklı konumunda olduğunu, bu nedenle de ayrılma akçesinin TBK m. 146 uyarınca on yıllık zamanaşımına tabi olduğunu savunulmaktadır¹⁰⁹⁰. Kanun'da açıkça ''ortak'' olanlardan bahsedildiği ve ayrılmanın gerçekleşmesinden sonra ortaklık sıfatının sona ermesi nedeniyle TBK m. 147 düzenlemesinin uygulanmasının mümkün olmadığı ileri sürülmüştür¹⁰⁹¹.

Kanaatimizce de ayrılma akçesi açısından genel zamanaşımı süresinin geçerli olması ve TBK m. 147'ye göre beş yıllık zamanaşımının uygulanması gerekmektedir.

3.2.12. Ayrılma Akçesinin Diğer Alacaklar Arasındaki Yeri

TTK m. 642/3, ayrılma akçesinin ödenmeyen kısmının diğer alacaklara göre ödenme sırasına ilişkin düzenlemeyi içermektedir. Anılan düzenlemeye göre ayrılan ortağın ayrılma akçesinin ödenmeyen kısmı, şirkete karşı, bütün alacaklılardan sonra gelen bir alacak oluşturur. Ayrılan ortağın menfaati ile şirketin menfaatleri arasında bir denge oluşturabilmek amacıyla kanun koyucu, ayrılma akçesinin ödenmeyen kısmını şirkete karşı tüm alacaklılardan sonra gelen bir alacak olarak nitelendirmiştir¹⁰⁹². Örneğin; ayrılma akçesi alacağı henüz muaccel hale gelmeden ortaklık iflâs nedeniyle tasfiye aşamasına girdiği takdirde, ayrılma akçesi, ortaklığın alacaklılarına olan borçların tamamen ödenmesinden sonra en son olarak ödenecektir¹⁰⁹³. Bu düzenleme ile alacaklıların çıkarları korunmak istenmiştir¹⁰⁹⁴. Ayrılma akçesi, öz kaynak karakterine

---

¹⁰⁹⁰ Öztürk Dirikkan, s. 159.

¹⁰⁹¹ Öztürk Dirikkan, s. 159.

¹⁰⁹² Develi, s. 484.

¹⁰⁹³ Şahin, "Limited Ortaklık", s. 206.

¹⁰⁹⁴ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 932.

sahip olması dolayısı ile ödeme sırası bu nedenle diğer alacaklıkların alacaklarından sıra olarak sonra gelmektedir¹⁰⁹⁵. Ancak ayrılan ortak, kendisine ödenmeyen ayrılma akçesini diğer ortaklara göre tasfiye gelirinden önce alacaktır¹⁰⁹⁶.

Buna karşılık ayrılma akçesi alacağı TTK m. 642/1 gereğince veya TTK m. 642/3'e göre yıllık raporda kullanılabilir öz kaynak tutarının tespit edilmesi ile muaccel hale gelmişse, ayrılma akçesi alacağının ortaklığın tüm alacaklılarıyla aynı sırada ödenmesi gerekmektedir¹⁰⁹⁷.

Ayrılan ortağın ayrılma akçesinin ödenmeyen kısmı, şirkete karşı, bütün alacaklılardan sonra gelen bir alacak oluşturur. Bu husus yıllık raporda kullanılabilir öz kaynak tutarının tespiti ile muaccel hale gelir (TTK m. 642/3). Bu hüküm izaha muhtaçtır. Çünkü bu hükmün ilk cümlesi, TTK m. 642/1'de belirtilen muaccel ayrılma akçesi ile uyumlu ifade edilmiş iken, TTK m. 642/3 hükmünün ikinci cümlesi henüz muaccel olmayan ayrılma akçesini esas alarak düzenlenmiş izlenimi uyandırmaktadır¹⁰⁹⁸. Ancak, madde metnindeki “*muaccel hale gelir*” ifadesini “*yeniden ödenir hale gelir*” şeklinde anlaşılması gerekmektedir¹⁰⁹⁹. Demek ki, ayrılan ortağın bu alacağı şirkete karşı, bütün alacaklılardan sonra gelen bir alacak oluştursa da diğer ortaklara göre tasfiye gelirinden daha önce tatmin edilecektir¹¹⁰⁰. Dolayısıyla ayrılma akçesi ödenmeden ortaklara kâr dağıtılması, kârdan müdür ve çalışanlara kazanç payı, ikramiye veya prim verilmesi veya yedek akçe ayrılması söz konusu değildir¹¹⁰¹.

MOROĞLU'na göre; TTK m. 642/3 düzenlemesinde yer alan “*şirkete karşı, bütün alacaklılardan sonra gelen bir alacak oluşturur.*” ifadesi diğer ortakların şirketteki

---

¹⁰⁹⁵ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 932.

¹⁰⁹⁶ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 932.

¹⁰⁹⁷ Şahin, “Limited Ortaklık”, s. 207.

¹⁰⁹⁸ Kaya, “Limited Şirketten Ayrılma”, s. 139, 140.

¹⁰⁹⁹ Kaya, “Limited Şirketten Ayrılma”, s. 140.

¹¹⁰⁰ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 932.

¹¹⁰¹ Kaya, “Limited Şirketten Ayrılma”, s. 140.

alacaklarından da sonraki bir sırayı işaret etmesi nedeniyle hatalıdır¹¹⁰². Bunun dışında, TTK m. 642/3 düzenlemesinin ikinci cümlesinin ifadesi de hatalıdır¹¹⁰³. Yazara göre, TTK m. 642/3 hükmü “*Ayrılan ortağın ayrılma akçesinin ödenmeyen kısmı, şirkete karşı, ortaklar dışındaki bütün alacaklılardan sonra gelen faizsiz bir alacak oluşturur. Bu alacak yıllık raporda kullanılabilir öz kaynak tutarının tespiti ile muaccel hale gelir.*” olmalıdır¹¹⁰⁴.

3.2.13. Karar Kesinleşmeden Ayrılma Akçesinin İcra Takibine Konu Olamaması

Uygulamada, çıkma veya çıkarılma davalarında mahkemenin ayrılma akçesinin şirketten tahsiline de karar vermesi nedeniyle, ayrılan ortak tarafından kararın kesinleşmesi beklenmeden şirket aleyhine ilâmlı icra takibi başlatıldığı görülmektedir¹¹⁰⁵. Ayrılma akçesinin şirket tarafından ödenmesine karar verilen durumlarda, mahkeme tarafından ayrılma akçesinin muaccel olup olmadığının incelemesi bu durumda önem kazanmaktadır. Aksi durumda muaccel olup olmadığı belli olmayan bir alacağın şirketten talep edilmesinde imkân tanınmaktadır. Ayrılma akçesinin ilâmlı icra takibine konu olması hem şirketin hem de şirket alacaklılarının ekonomik olarak zarar görmesine neden olabilecektir¹¹⁰⁶.

Ayrılan ortağın, ayrılma akçesinin tahsiline ilişkin karara dayanarak başlattığı ilâmlı icra takibine karşı borçlu şirket, kesinleşmeden icra edilemeyecek nitelikteki bir ilâmın icraya konulmuş olması ve kamu düzenine aykırılık teşkil etmesi nedeniyle şikâyet yoluna gitmekte ve takibin iptalini talep etmektedir¹¹⁰⁷. Çıkma ya da çıkarılma kararları inşai nitelikte olduğundan, icra edilebilmeleri için kesinleşmeleri gerekmektedir. Mahkeme kararı kesinleşmeden ayrılma akçesi alacağının ilâmlı icraya konu edilmesi

---

¹¹⁰² Moroğlu, Değerlendirme ve Öneriler, s. 395.

¹¹⁰³ Moroğlu, Değerlendirme ve Öneriler, s. 395.

¹¹⁰⁴ Moroğlu, Değerlendirme ve Öneriler, s. 396.

¹¹⁰⁵ Topaloğlu/Özer, s. 1966.

¹¹⁰⁶ Topaloğlu/Özer, s. 1966.

¹¹⁰⁷ Topaloğlu/Özer, s. 1966.

de mümkün olmamalıdır¹¹⁰⁸. Bu nedenle kesinleşmeden icra edilemeyecek nitelikteki bir ilâm icraya konulmuş ise kamu düzenine aykırılık teşkil etmesi nedeniyle bu husus, süresiz şikâyet yoluyla icra mahkemesine taşınabilir ve icra takibi iptal ettirilebilir¹¹⁰⁹. Aksi bir görüş; maddi hukuka ilişkin bir mesele olması nedeniyle, icra müdürünün alacağın muaccel hale gelip gelmediğini inceleme konusunda yetkili olmadığını, dolayısıyla TTK m. 642'ye aykırı şekilde başlatılan icra takiplerinin, yalnızca takip hukukuna ilişkin kuralların yanlış uygulanması üzerine başvurulabilen şikâyete konu edilemeyeceğini ifade etmektedir¹¹¹⁰.

4. ŞİRKETTEN AYRILAN ORTAĞIN REKABET ETME YASAĞI

TTK, kişisel özelliği ortaya koyan yeni bir düzenleme getirerek 613. madde ile bağlılık yükümlülüğünü öngörmüştür¹¹¹¹. TTK m. 613 gerekçesinde “*Güçlü kişisel öğeleri haiz bir şirkette sır saklama, önde gelen ve vazgeçilmez nitelikte bir bağlılık yükümüdür. Bu sebeple Tasarı, şirketin sırlarının saklanması, emredici bir biçimde düzenlemiştir. Ancak emredicilik, yükümün kaldırılmayacağına yöneliktir. Sınırlamanın geçerli olup olmadığı, sınırı ve şirket sırrı kavramı öğreti ile mahkeme kararlarınca belirlenecektir. Sır kavramı sürekli değişir. Bu sebeple kanun tanımlamamıştır.*” ifadelerine yer verilmiştir. Bu düzenleme dikkate alındığında TTK bağlılık yükümlülüğünü, ortakların öğrendiği sırları koruma yükümlülüğü olarak ele almaktadır¹¹¹².

TTK m. 613/2'de ortakların, şirketin çıkarlarını zedeleyebilecek davranışlarda bulunamayacakları, kendilerine özel bir menfaat sağlayan ve şirketin amacına zarar veren işlemler yapamayacakları, şirket sözleşmesiyle, ortakların, şirketle rekabet eden işlem ve davranışlardan kaçınmak zorunda olduklarının öngörülebileceği düzenlenmiştir. Bu düzenlemede “*çıklarları zedeleyebilecek davranışlar*” ibaresine yer

¹¹⁰⁸ Topaloğlu/Özer, s. 1966.

¹¹⁰⁹ Özbek, Mustafa Serdar, “Kesinleşmeden İcra Edilemeyecek İlâmların Kesinleşmeden Önce İcraya Konulması”, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 1, Ocak 2016, s. 69.

¹¹¹⁰ Cenki, s. 21.

¹¹¹¹ Biçer/Hamamcıoğlu, “Limited Ortaklıklar”, s. 239.

¹¹¹² Biçer/Hamamcıoğlu, “Limited Ortaklıklar”, s. 239.

verilme nedeni yükümlülüğe geniş bir kapsam kazandırma amacıdır¹¹¹³. Böylece “şirkete karşı onu engelleyecek, kötüleyecek, güç duruma düşürecek, gelişmesini engelleyecek, yatırımlarını etkileyecek her çeşit davranış” ve şirketin çıkarlarını zedeleyebilecek başka davranışlar yükümlülüğün kapsamında yer almaktadır¹¹¹⁴. Maddenin devamına göre ortaklar kendilerine özel bir menfaat sağlayan ve şirketin amacına zarar veren işlemler yapamazlar.

Bunun yanında TTK m. 613/4’e göre geri kalan ortakların tümünün yazılı onayının alınması durumunda ortaklar, bağlılık yükümüne veya rekabet yasağına aykırı düşen faaliyetlerde bulunabilirler. Esas sözleşme birinci cümledeki onay yerine ortaklar genel kurulunun onay kararını öngörebilir.

TTK m. 626 düzenlemesine göre şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemiş veya diğer tüm ortakların yazılı onayı olmadıkça, müdürler şirketle rekabet oluşturan bir faaliyette bulunamazlar. Bu düzenleme dikkate alındığında limited şirkette müdürler bakımından esas olan, bu kişilerin rekabet yasağına tabi olmalarıdır¹¹¹⁵. Ancak, müdür olmayan ortaklar bakımından esas olan, ortağın şirket ile rekabet olarak nitelendirilecek işlemleri yapabilmesi olup şirket sözleşmesinde aksi düzenlenmemişse bu ortaklar rekabet yasağına tabi değildir¹¹¹⁶.

Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’un 4. maddesi “Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır.” düzenlemesine haizdir. Anılan madde içeriği dikkate alındığı takdirde kanun koyucu sözleşme terimi yerine anlaşma terimini kullanmıştır. Maddenin gerekçesine göre anlaşma, Medeni Hukukun geçerlilik koşullarına uymasa

¹¹¹³ Biçer/Hamamcıoğlu, “Limited Ortaklıklar”, s. 239.

¹¹¹⁴ Demirayak, Ezgi Başak, “Limited Şirketlerde Ortakların Şirkete Karşı Bağlılık Yükümlülüğü”, Ankara Barosu Dergileri, 2018/3, s. 32.

¹¹¹⁵ Demirayak, s. 39.

¹¹¹⁶ Demirayak, s. 39.

bile tarafların kendilerini bağı hissettikleri her türlü uzlaşma ya da uyuşma anlamında kullanılmıştır. Anlaşmanın yazılı veya sözlü olmasının herhangi bir önemi yoktur. Bu ifade dikkate alındığı takdirde kanun koyucunun anlaşma terimini bilinçli olarak kullandığını kabul edilmelidir¹¹¹⁷.

Anılan kanuni düzenlemeye göre anlaşmanın yasaklanabilmesi için yapılan anlaşmanın rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıması veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olması gerekmektedir. Buna göre yapılan anlaşmanın ileriki zamanlarda rekabeti sınırlayıcı nitelikte olması durumunda da yasaklanabilecektir¹¹¹⁸.

Şirketten ayrılan ortak, ayrılmadan önce sahip olduğu bilgi alma veya inceleme hakkını kullanarak yaptığı incelemeler sonrasında öğrendiği şirket sırlarını kullanarak şirket ile olan rekabette özel bir avantaj sağlayacaktır ve bu durum sonrasında şirketle rekabet eden, ancak şirket sırları hakkında bilgisi olmayan diğer rakiplerine oranla şirkete daha fazla zarar verecektir¹¹¹⁹. Örneğin; şirketten ayrılan ortak, ortaklık sıfatı devam ederken şirketin yeni bir ürün ile ilgili planını ya da reklam kampanyasını öğrenmiş olabileceği gibi ve öğrenmiş olduğu bu bilgileri hiçbir harcama yapmaksızın kısa bir sürede kendine ait şirkette kullanabilecektir¹¹²⁰. Bu durumda şirket rakiplerine karşı sahip olduğu avantajlarını kaybedebilecek ve rakipleri ile olan mücadelesinde yeni fikirleri uygulayamamasına neden olabilecektir¹¹²¹. Bahsi geçen bu durumda dürüst bir rekabet ortamı ortadan kalmış olacaktır.

Şirketten ayrılan bir ortak şirketle rekabet içerisine girdiğinde, ayrılmadan önce öğrenmiş olduğu şirket sırlarını kendine ait işletmesinde kullanarak şirket karşısında, şirketin sırları hakkında bilgi sahibi olmayan diğer rakiplere göre daha ciddi bir rakip

---

¹¹¹⁷ Karasu, Rauf, “Limited Şirketlerde Şirketten Ayrılan Ortaklar İçin Sözleşme ile Öngörülen Şirketle Rekabet Etme Yasağı”, BATİDER, C. XXII, Sayı 4, Aralık 2004, s. 85.

¹¹¹⁸ Karasu, “Limited Şirketler” s. 86.

¹¹¹⁹ Karasu, “Limited Şirketler”, s. 87.

¹¹²⁰ Karasu, “Limited Şirketler”, s. 87.

¹¹²¹ Karasu, “Limited Şirketler”, s. 87.

haline gelebilmekte ve şirketin bu durum karşısında korunması amacıyla ayrılan ortak ile ilgili rekabet yasağı öngörmekten başka çare kalmamaktadır¹¹²². Şirketin ekonomik varlığını sürdürebilmesi, ortaklarının şirketten ayrıldıktan sonra belli bir süre daha şirketle rekabet etmemesi ile mümkündür¹¹²³. Rekabet yasağıyla, TTK m. 614'e göre, bilgi alma ve inceleme hakkını kullanarak ortaklığın sırları ile ilgili bilgi sahibi olan ortakların, sahip oldukları bu bilgileri kullanarak, ortaklık ile rekabet içerisine girmesi, müşteri çevresini çalması engellenmek istenmektedir¹¹²⁴.

Rekabet yasağı kuruluş aşamasında hazırlanan ortaklık sözleşmesinde öngörülebileceği gibi, daha sonra ortaklık sözleşmesinin değiştirilmesi yolu ile de getirilebilecektir¹¹²⁵. Ortaklık sözleşmesinin değiştirilmesi suretiyle rekabet yasağı getirilecek ise TTK m. 607'ye göre tüm ortakların muvafakati gerekmektedir¹¹²⁶.

Şirketten ayrılan ortak için öngörülen rekabet yasağında zaman, konu ve kapsam unsurları zorunlu olmalıdır¹¹²⁷. Rekabet yasağı ancak ve ancak şirketten ayrılan ortağın, ayrılmasından önce öğrenmiş olduğu şirket sırları, şirketle olan rekabette etkisini devam ettirdiği süre boyunca kararlaştırılabilir¹¹²⁸. Örneğin; şirketten ayrılan ortağın, ayrılmasından sonra öğrendiği şirket sırları belli bir süre sonra güncelliğini kaybedeceği için bunların şirkete zarar verme tehlikesi sona erecektir¹¹²⁹. Bu nedenle rekabet yasağının süresi makul sınırlar dışında ve çok uzun süreler için öngörülmemelidir.

---

¹¹²² Karasu, "Limited Şirketler", s. 87.

¹¹²³ Karasu, "Limited Şirketler", s. 87.

¹¹²⁴ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 479.

¹¹²⁵ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 483; Aydoğan, Fatih, "Ticaret Şirketlerinde Rekabet Yasağı", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2004, s. 151.

¹¹²⁶ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 483; Aydoğan, s. 151.

¹¹²⁷ Karasu, "Limited Şirketler", s. 87.

¹¹²⁸ Karasu, "Limited Şirketler", s. 87.

¹¹²⁹ Karasu, "Limited Şirketler", s. 87.

Şirket sözleşmesinde yer almayan konular, rekabet yasağının kapsamı dışında yer alır¹¹³⁰. Şirket sözleşmesinde yazılı olmasına rağmen şirketin fiilen faaliyet göstermediği ticari işlerle ilgili şirketten ayrılan ortağın faaliyet göstermesi de rekabet yasağı kapsamı dışında olmalıdır¹¹³¹. Zira rekabet yasağının amacı, şirketin sırları hakkında yakından bilgisi olan kişilerin, edinmiş olduğu bilgileri kullanarak kendisi veya başkalarına çıkar sağlayarak şirkete zarar vermesini engellemektir. Şirketin faaliyette bulunmadığı bir alanda ayrılan ortağın iş ve işlemlerde bulunması durumunda şirkete herhangi bir zarar verilmesi söz konusu değildir. Ticari amaçla yapılmayan, kişisel ihtiyaç nedeniyle yapılan işler rekabet yasağı kapsamında değerlendirilmemelidir¹¹³². Şirketten ayrılan ortakların, şirketin faaliyette bulunduğu yer ve müşteri çevresi ile hiçbir alakası olmayan farklı bir yerde aynı ticaret kolunda faaliyet göstermesi yasak kapsamına alınamayacaktır¹¹³³.

Yukarıda açıklanan sınırları aşacak derecede belirlenen rekabet yasağı batıl olacaktır¹¹³⁴. Bu husus dışında geçerli olan bir rekabet yasağı, şirketin konusunda veya faaliyet gösterdiği yerde değişiklik olması durumunda veya şirketten ayrılan ortağın bildiği şirket sırları güncelliğini kaybettiği durumda geçersiz kabul edilmelidir¹¹³⁵. Açıklanan durumlarında gerçekleşmesi durumunda ayrılan ortak ile ilgili öngörülen rekabet yasağının devam etmesinde şirketin haklı bir menfaati bulunmamaktadır¹¹³⁶.

Anayasa'nın 48/1 maddesine göre herkes dilediği alanda çalışma, sözleşme yapma ve özel teşebbüsler kurma özgürlüğüne sahiptir. TBK m. 26'ya göre taraflar, bir sözleşmenin içeriğini Kanunda öngörülen sınırlar içinde özgürce belirleyebilirler. TBK m. 27/1'e göre ise Kanunun emredici hükümlerine, ahlâka, kamu düzenine, kişilik

---

¹¹³⁰ Karasu, "Limited Şirketler", s. 87.

¹¹³¹ Karasu, "Limited Şirketler", s. 88; Aydoğan, s. 157.

¹¹³² Aydoğan, s. 156.

¹¹³³ Karasu, "Limited Şirketler" s. 89.

¹¹³⁴ Karasu, "Limited Şirketler", s. 89.

¹¹³⁵ Karasu, "Limited Şirketler", s. 89.

¹¹³⁶ Karasu, "Limited Şirketler", s. 89.

haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür. Bu düzenleme ile sözleşme hürriyetinin sınırları belirlenmiştir.

Ticari doğruluk ve dürüstlük kurallarına uymayan, sadece bir tarafın iktisadi özgürlüğünü aşırı derecede kısıtlayan veya aşırı bir süre bağlılık yaratan sözleşmeler ahlâka aykırı olması nedeniyle hükümsüzdür. Şirketten ayrılan ortaklardan hiçbir şekilde faaliyette bulunmamalarını istemek ahlâka aykırılık teşkil edecektir ve bu sebeple de batıldır¹¹³⁷.

Ayrılan ortak ile ilgili olarak şirketin faaliyette bulunduğu alanın dışındaki bir alan açısından rekabet yasağı kararlaştırılmayacaktır¹¹³⁸. Bu şekilde bir yasağın öngörülmesi, şirketin zararına olmayan faaliyetlerin şirketten ayrılan ortaklara kapatılması anlamına gelecektir.

5. ÇIKMA VE ÇIKARILMA DURUMUNDA ORTAKLIĞIN TEK ORTAKLI KALMASI

6762 sayılı ETTK'ya göre ise ortakların sayısı ikiden az olamayacaktır. ETTK m. 504/2'ye göre kuruluştan sonra ortakların sayısı bire iner ise münasip bir müddet içinde bu eksiklikler tamamlanmadığı takdirde ortaklardan birinin veya şirket alacaklısının talebi üzerine mahkeme şirketin feshine karar verir¹¹³⁹.

Tek kişilik limited şirketlere izin verilmesi 6102 sayılı TTK'nın getirmiş olduğu yeniliklerdendir. Tek kişilik ortaklıklar, bireysel olarak faaliyette bulunan kişiler ile aile ortaklıklarının bir ortaklık yapısı içinde faaliyet gösterebilmesi için kurumsallaşmaya yardımcı olur. Bu durumda bir anonim veya limited ortaklık söz konusu olacağından, tek kişi ortağın, ortaklığın organizasyon yapısının hukuki ve ekonomik gereksinimlerine

---

¹¹³⁷ Karasu, "Limited Şirketler", s. 90.

¹¹³⁸ Karasu, "Limited Şirketler", s. 90.

¹¹³⁹ Karamanlıoğlu, Argun, "TTK Tasarısı ve Tek Kişilik Limited Ortaklıklar", Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, S. 1, Haziran 2010, s. 146.

uygun hareket etmesi gerekecektir¹¹⁴⁰. Tek kişilik ortaklığın bir diğer faydası da ekonomik gerçeklikler ile hukuk düzeni arasındaki uyumun sağlanmasıdır. Tek kişi ortaklığa izin verilmeyen hukuk düzenlerinde kanunun dolanılmasının önüne geçilmesi amacıyla tek kişilik ortaklık hukuki temele kavuşturulmak istenmiştir¹¹⁴¹.

TTK m. 573 düzenlemesine göre limited şirket, bir veya daha çok gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında kurulur. Çıkma veya çıkarılma sonrasında birden fazla ortaklı olan şirket tek ortaklı hale gelebilir. Çıkma ve çıkarılmanın gerçekleşmesi ile birlikte ortaklık tek ortaklı hale gelmiş ise, bu durumda TTK m. 574/2 uygulanır¹¹⁴². Buna göre ortak sayısı bire düşerse durum, çıkma ve çıkarılmanın hüküm ve sonuçlarını doğurması anından itibaren, yedi gün içinde müdürlere yazıyla bildirilir¹¹⁴³. Müdürler, bildirim alınması tarihinden başlayarak yedinci günün sonuna kadar, şirketin tek ortaklı olduğunu, bu ortağın adını, yerleşim yerini ve vatandaşlığını tescil ve ilân ettirirler, aksi hâlde doğacak zarardan sorumlu olurlar (TTK m. 574/2).

6. ÇIKMA VE ÇIKARILMANIN ORTAKLIĞIN KENDİ PAYLARINI İKTİSAP ETMESİ İLE İLGİLİ ETKİLERİ

Çıkan veya çıkarılan ortağın payı, diğer ortaklar veya üçüncü bir kişi tarafından üstlenilebilir¹¹⁴⁴. Ancak çıkan veya çıkarılan ortağın payını üstlenecek ortak veya üçüncü bir kişi bulunamaz ise, bu durumda payın TTK m. 612 düzenlemesine göre bizzat ortaklık tarafından iktisap edilmesi gerekmektedir¹¹⁴⁵. Şirket kendi esas sermaye paylarını, sadece, bunları alabilmek için gerekli tutarda serbestçe kullanabileceği öz kaynaklara sahipse ve alacağı payların itibari değerlerinin toplamı esas sermayenin yüzde onunu aşmıyorsa iktisap edebilir (TTK m. 612/1). Şirket sözleşmesinde

---

¹¹⁴⁰ Karamanlioğlu, s. 149.

¹¹⁴¹ Karamanlioğlu, s. 148.

¹¹⁴² Şener, Limited Ortaklıklar, s. 919.

¹¹⁴³ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 919.

¹¹⁴⁴ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 920.

¹¹⁴⁵ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 920.

öngörülen veya mahkeme kararıyla hükme bağlanmış bulunan bir şirketten çıkma ya da çıkarma dolayısıyla, esas sermaye paylarının iktisabı halinde, birinci fıkradaki üst sınır yüzde yirmi olarak uygulanır. Şirket esas sermayesinin yüzde onunu aşan bir tutarda iktisap edilen esas sermaye payları iki yıl içinde elden çıkarılır veya sermaye azaltılması yoluyla itfa edilir (TTK m. 612/2).

Geri alım belirtilen bu sınırları aşar veya diğer ortaklar ayrılan ortağın payını üstlenmez ise, bu durumda sermaye azaltılması yoluna gidilmeli ve kanuni sınırın üstünde olan paylar itfa edilmelidir¹¹⁴⁶.

7. MUHTEMEL UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜLMESİ

Limited şirkette ortakların çıkması ya da çıkarılması durumlarında taraflar arasında çeşitli uyuşmazlıklar çıkabilir. Çıkabilecek uyuşmazlıkların çözümü için açılacak dava türleri, iptal davası ve tespit davasıdır. Ayrıca uyuşmazlıkların çözümü için arabuluculuk ve tahkim yollarına da başvurulabilecektir.

7.1. İptal Davası

TTK m. 622’de genel kurul kararlarının iptaline ilişkin olarak anonim şirket hükümlerinin limited şirketler için de cari olduğuna hükmedilmiştir.

TTK m. 640/1’e göre şirket sözleşmesinde, bir ortağın genel kurul kararı ile şirketten çıkarılabileceği sebepler öngörülebilir. Bu maddeye göre şirket sözleşmesinde bu şekilde bir düzenlemeye yer verilmesi durumunda genel kurul kararı ile ortak şirketten çıkarılabilecektir. TTK m. 640/2’ye göre çıkarma kararı sonrasında ortak tarafından bu karara karşı kararın kendisine noter aracılığıyla bildirilmesinden itibaren üç ay içinde iptal davası açabilecektir. Ortağın itiraz hakkı ile çıkarmanın iptali davası açma hakkı limited şirket sözleşmesiyle sınırlandırılmaz veya kaldırılamaz¹¹⁴⁷.

¹¹⁴⁶ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 920.

¹¹⁴⁷ Aydın, s. 51.

Bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması ve bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten dolayı şirketten çıkarılması için alınacak olan genel kurul kararları önemli kararlar arasında sayılmaktadır¹¹⁴⁸. Bu nedenle genel kurulun alacağı çıkarma kararı, TTK m. 621/1-h’de öngörülen ağırlaştırılmış nisaba tabidir. Bu düzenlemeye göre bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması ve bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten dolayı şirketten çıkarılması için alınacak olan genel kurul kararları, temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması halinde alınabilir¹¹⁴⁹. Limited şirket sözleşmesiyle bu nisap daha da ağırlaştırılabilir. TTK m. 616/1-h ve TTK m. 616/2-f düzenlemeleri dikkate alındığında genel kurulun bu yetkisi devredilemez niteliktedir¹¹⁵⁰.

Limited şirket sözleşmesine, itiraz süresince ortağın haklarını kullanamayacağı ile ilgili bir hüküm konulamaz¹¹⁵¹. Çünkü kanun ortağa itiraz hakkı tanıyarak itiraz çözüme kavuşana kadar onun konumunu korumasına olanak sağlamıştır¹¹⁵².

Dava açma süresi açısından bakıldığında TTK m. 640/2 ile TTK m. 445 açısından üç aylık bir hak düşürücü süre öngörülmüştür¹¹⁵³. Ancak bu iki hüküm arasında önemli bir fark bulunmaktadır. TTK m. 445 hükmü dikkate alındığında “*karar tarihinden itibaren üç ay içinde*” ifadesi yer almakta iken TTK m. 640/2’de ise “*kararın noter aracılığıyla kendisine bildirilmesinden itibaren üç ay içinde*” ifadesi yer almaktadır. Bu iki hüküm açılacak iptal davalarına ilişkin hak düşürücü sürenin başlangıç tarihlerini düzenlemiştir¹¹⁵⁴.

---

¹¹⁴⁸ Biçer/Hamamcıoğlu, “Yetersayılar”, s. 367.

¹¹⁴⁹ Biçer/Hamamcıoğlu, “Yetersayılar”, s. 367.

¹¹⁵⁰ Biçer/Hamamcıoğlu, “Yetersayılar”, s. 367.

¹¹⁵¹ Aydın, s. 51.

¹¹⁵² Aydın, s. 51.

¹¹⁵³ Gözüyeşil, “Çıkma ve Çıkarılma”, s. 157.

¹¹⁵⁴ Kendigelen, s. 491.

Limited şirket ortağı, TTK m. 640/1'e göre şirketten çıkarıldıktan sonra TTK m. 640/2'ye göre iptal davası açmış ise şirketin aldığı çıkarma kararı askıda geçersizdir¹¹⁵⁵. Bu kararın uygulanması için mahkeme kararı beklenir.

Mahkeme tarafından iptal davasının kabulü yönünde karar verilmesi durumunda ortak şirkette kalmaya devam edecektir. Mahkemenin kararı red ise askıdaki çıkarma kararı geçerli hale gelecektir¹¹⁵⁶.

Bu yapılan açıklamalar genel kurulun TTK m. 640/3'e göre çıkarma talebiyle mahkemeye başvurusu kararına karşı açılacak olan iptal davası için de geçerlidir¹¹⁵⁷.

7.1.1. Yargılama

Limited şirketin genel kurul kararlarının iptaline ilişkin açılan davalarına ilişkin yargılamalar TTK ve HMK'da yer alan düzenlemelere göre yapılacaktır.

Limited şirket sözleşmesinde ya da genel kurul kararında iptal davası açma hakkının sınırlandırılması, şarta bağlanması veya kaldırılması ile ilgili bir husus varsa, bu sözleşme hükmü ya da genel kurul kararı geçersiz sayılmaktadır¹¹⁵⁸.

İptal davası açma hakkı doğduktan sonra dava açabilecek olanlar, dava açma haklarından feragat edebileceklerdir. Buna engel herhangi bir durum yoktur¹¹⁵⁹.

Ortakların genel kurul kararlarına karşı iptal davası açabilmesi için TTK m. 446/1-a hükmünde yer alan şartı yerine getirmeleri gerekmektedir. Buna göre ortağın toplantıda hazır bulunması, karara karşı olumsuz oy kullanması ve bu muhalefetini tutanağa

¹¹⁵⁵ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 157.

¹¹⁵⁶ Tekinalp, Tek Kişi Ortaklığı, § 21 N. 45.

¹¹⁵⁷ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 158.

¹¹⁵⁸ Nomer, Haluk Nami, Kişi Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İlişkin Temel Esaslar, İstanbul 2008, s. 180.

¹¹⁵⁹ Nomer, Kişi Birlikleri, s. 181.

geçirtmesi durumunda ortak iptal davası açabilecektir. Ancak TTK m. 446/1-b'ye göre toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun veya olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilân edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ileri sürülmesi durumunda dava açmak için TTK m. 446/2'de yer alan şartlar aranmayacaktır¹¹⁶⁰. Ancak sayılan bu hallerin genel kurul kararının alınmasında etkili olması gerekmektedir¹¹⁶¹. Bu durum da mahkemece yapılacak yargılama ile tespit edilmelidir.

Ortağın, genel kurul kararıyla şirket sözleşmesinde öngörülen sebeplerden dolayı çıkarılmasının yargı denetimine tabi tutulması hukuk güvenliğinin gereğidir¹¹⁶². Mahkeme, ortaklık sözleşmesinden öngörülen çıkarılmaya ilişkin olayları, sebeplerin gerçekleşip gerçekleşmediğini inceleyeceği gibi öngörülen sebeplerin tarafların özgürlüklerini ciddi bir şekilde sınırlandırıp sınırlandırmadığı konusunda, Borçlar Kanunu'nda yer alan sözleşme serbestisi çerçevesinde geçerli olup olmadığını da değerlendirmelidir¹¹⁶³. Ancak sebebin haklılığının ve yerindeliliğinin incelemesi mümkün değildir¹¹⁶⁴.

7.1.2. Taraflar

Genel kurul kararlarının iptalini ancak ve ancak ortaklar, müdürler kurulu veya kendileri için şahsi sorumluluğun olacağı durumlarda şirket müdürleri açabilir¹¹⁶⁵.

---

¹¹⁶⁰ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 159.

¹¹⁶¹ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 159.

¹¹⁶² Aydın, s. 51.

¹¹⁶³ Aydın, s. 51.

¹¹⁶⁴ Pulaşlı, Şerh, s. 133.

¹¹⁶⁵ Pulaşlı, Şerh, § 62 N. 44.

İptal davasında davalı olarak limited şirket tüzel kişiliği gösterilmektedir¹¹⁶⁶. Şirket tüzel kişiliğini açılan davada müdürler temsil eder; ancak dava müdürler tarafından açılmışsa kayyım tayin edilmesi gerekmektedir¹¹⁶⁷.

7.1.3. Süre

İptal davası açma süresi yukarıda ifade edildiği gibi TTK m. 640/2'ye ve TTK m. 445'e göre üç aydır. İptal davası açılmasına ilişkin öngörülen bu süre hak düşürücü niteliktedir ve sürenin kaçırılması ile birlikte iptal davası açma hakkı düşmektedir¹¹⁶⁸. İptal davası açma hakkı süreye bağlı olarak düşmüş ise, bu durumu mahkeme re'sen dikkate alır¹¹⁶⁹.

7.1.4. Muhtemel İptal Sebeplerinin Değerlendirilmesi

Mahkeme önüne gelen uyuşmazlığı incelerken TTK m. 446/1-a ve b fıkralarında yapılan düzenlemelere göre ayrı ayrı ele alınmalıdır.

TTK m. 446/1-b'de düzenlenen durumlar dava sebebi olarak ileri sürülmüş ise mahkeme atıf yapılan fıkrada sayılan hallerin genel kurulu kararının alınmasında etkili olup olmadığını inceleyecektir.

Ortakların genel kurul kararlarına karşı iptal davası açabilmesi için TTK m. 446/1-a hükmünde yer alan şartların yerine getirilmesi gerekmektedir.

Mahkeme, tarafından dava konusu uyuşmazlık incelenirken şirket sözleşmesinde öngörülen çıkarma sebebinin gerçekleşip gerçekleşmediğini hususu üzerinde durulacaktır. Mahkeme tarafından inceleme yapılırken şirket sözleşmesine gösterilen çıkarma sebepleri TMK ve TBK hükümleri dikkate alınarak geçerliliklerini

¹¹⁶⁶ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 159.

¹¹⁶⁷ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 159.

¹¹⁶⁸ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 160.

¹¹⁶⁹ Moroğlu, Erdoğan, Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, İstanbul 2004, s. 237.

değerlendirilecektir¹¹⁷⁰. Ancak mahkeme tarafından şirket sözleşmesinde düzenlenen sebeplerin haklılığının veya yerindeliliğinin incelemesi söz konusu değildir¹¹⁷¹.

7.1.5. İptal Kararının İcrası

TTK m. 449'a göre genel kurul kararının aleyhine iptal veya butlan davası açılması durumunda mahkeme tarafından yönetim kurulu üyelerinin görüşünün alınmasından sonra, davaya konu kararın yürütülmesinin geri bırakılmasına karar verilebilecektir. Bu düzenleme şirket ve yönetim kurulu açısından giderilmesi güç sonuçların ortaya çıkmasının önüne geçme amacıyla düzenlenmiştir.

İptal kararı, bozucu yenilik doğuran bir karar niteliğindedir. Mahkeme kararından itibaren genel kurul kararı alındığı tarihe kadar geriye yürür ve genel kurul kararı ortadan kalkar¹¹⁷².

7.2. Tespit Davası

Limited şirket genel kurul kararlarının butlanının tespiti ile ortağın çıkma talebinin geçerli olup olmadığının tespiti mahkemeden istenebilmektedir. Bu durumda HMK'nın tespit davası ile ilgili hükümleri uygulama alanı bulacaktır¹¹⁷³.

7.2.1. Butlanın Tespiti

TTK m. 622 düzenlemesine göre anonim şirket genel kurul kararlarının butlanına ve iptaline ilişkin hükümler kıyas yoluyla limited şirketlere de uygulanacaktır.

---

¹¹⁷⁰ Pulaşlı, Şerh, § 61 N. 133.

¹¹⁷¹ Pulaşlı, Şerh, § 61 N. 133.

¹¹⁷² Tekil, Fahiman, Şirketler Hukuku II. Cilt, Anonim Şirketler, İstanbul 1974, s. 396.

¹¹⁷³ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 145.

Limited şirket genel kurul kararı batıl ise bu kararın hüküm ve sonuç doğurması mümkün değildir. Batıl olan genel kurul kararları en baştan itibaren hükümsüzdür. Sonradan yapılacak değişiklikler ile bu kararı batıl olmaktan kurtarılması, hüküm ve sonuç doğurmaları mümkün değildir¹¹⁷⁴.

Kanunda butlan davası açma süresi ile ilgili bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Butlan sebepleri mahkeme nezdinde itiraz olarak ileri sürülebileceği gibi, herhangi bir süreye bağlı kalmaksızın bir tespit davası olarak da mahkeme önüne getirilebilir¹¹⁷⁵. Ancak butlan sebeplerinin süreye bağlı olmaksızın tespit davasında ileri sürülmesi işlem güvenliğini tehlikeye atabilecek niteliktedir¹¹⁷⁶. Bu durumda butlanın, dürüstlük kuralları çerçevesinde ileri sürülmesi gözetilmelidir¹¹⁷⁷.

Bunun dışında butlan davasını kimlerin açabileceği de Kanun'da belirtilmemiştir. Menfaat sahiplerinin bu davayı açabileceğini kabul etmek mümkündür¹¹⁷⁸.

TTK'nın 447 maddesine göre anonim şirket genel kurulunun özellikle pay sahibinin, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran; pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanununun izin verdiği ölçü dışında sınırlandıran; anonim şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan kararları batıldır.

Bir ortağın çıkma ve çıkarılmasıyla ilgili olarak alınan genel kurul kararında, ortakların bu karara karşı iptal davası açamayacağı ile ilgili bir kayda yer verilmesi iptal davası açma hakkının vazgeçilmez niteliği gereği mümkün değildir ve açıklanan bu sebeple bu karar butlanla maluldür¹¹⁷⁹.

---

¹¹⁷⁴ Eren, s. 301.

¹¹⁷⁵ Yıldız, s. 235.

¹¹⁷⁶ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 162.

¹¹⁷⁷ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 152 vd.,

¹¹⁷⁸ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 162.

¹¹⁷⁹ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 163.

7.2.2. Çıkmanın Hükümsüzlüğünün Tespiti

Tespit davası ile bir hukuki ilişkinin var olup olmadığı tespit edilir. Bu şekilde hukuken var olan belirsizlikler ortadan kaldırılabilir. Tespit davasında tarafların arasında hukuki ilişkinin bulunması gerekmektedir. Ayrıca tespit davasında davacının bu davayı açmasında hukuki yararı bulunmalıdır.

Limited şirket ortağının şirket sözleşmesinde yer alan düzenlemeye dayanarak yapacağı bildirim ile şirketten ayrılmak istediğini ortaya koyabilecektir. Ortağın bildirimini şirkete ulaştığı anda da hüküm ifade edecektir¹¹⁸⁰.

Çıkma beyanı şirkete ulaştığında, şirket müdürü çıkma beyanının geçerliliğini değerlendirir¹¹⁸¹. Çıkma bildirimini alan şirket müdürleri, sözleşmesel çıkma sebeplerinin gerçekleşip gerçekleşmediğini, çıkma hakkının sözleşmesel şartlara uygun olarak kullanılıp kullanılmadığını inceler¹¹⁸². Ortaklık sözleşmesinde yer alan sebeplerin gerçekleşip gerçekleşmediği ve ortağın sözleşmesel çıkma hakkının doğup doğmadığı ile ilgili ortak ile ortaklık arasında ihtilaf doğma durumu olabilmektedir¹¹⁸³. Çıkma bildiriminin geçersiz olduğu düşünülüyorsa, şirket tarafından çıkma bildiriminin geçersizliğinin tespiti amacıyla tespit davası açılması gerekmektedir¹¹⁸⁴. Çıkmak isteyen ortak da yapmış olduğu çıkma bildirimini geçerliliğinin tespiti için dava açabilecektir¹¹⁸⁵. ÖZDOĞAN DALOĞLU'na göre; çıkma bildirimini şirkete ulaştığı anda hüküm ve sonuçlarını doğuracağından, aksini iddia eden şirketin dava açması yerinde olacaktır¹¹⁸⁶.

---

¹¹⁸⁰ Gözüyeşil, "Çıkma ve Çıkarılma", s. 165.

¹¹⁸¹ Yıldız, s. 155.

¹¹⁸² Bilgili/Demirkapı, s. 767.

¹¹⁸³ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 878.

¹¹⁸⁴ Taşdelen, s. 178; Bilgili/Demirkapı, s. 767; Şener, Limited Ortaklıklar, s. 878; Yıldız, s. 155.

¹¹⁸⁵ Şener, Limited Ortaklıklar, s. 878.

¹¹⁸⁶ Özdoğan Daloğlu, s. 34.

7.3. Çıkma ve Çıkarılma Davalarında Tahkim

Ortağın limited şirketten, şirket sözleşmesinde kendisine tanınan çıkma hakkını kullanarak (TTK m. 638/1) veya haklı sebeplere dayanarak şirketten çıkmasına karar verilmesi için dava açma yoluna giderek (TTK m. 638/2) çıkabilir. Ortağın şirketten çıkarılması, şirket sözleşmesinde ortakların genel kurul kararı ile şirketten çıkartılabileceği sebeplerin öngörülmesi ve bu sebeplerden birinin herhangi bir ortak açısından gerçekleşmesi (TTK m. 640/1) veya şirketin, ortağın haklı sebeple şirketten çıkartılması için dava açma yoluna gitmesi (TTK m. 640/3) sonucunda olabilir. Ortak çıkma veya çıkarılma sonucunda şirketten ayrıldığı takdirde, esas sermaye payının gerçek değerine uyan ayrılma akçesini talep etme hakkına haizdir (TTK m. 641/1).

Pekiştirmek, sağlamlaştırmak anlamlarına gelen tahkim, taraflar arasındaki uyuşmazlığın çözümü için hakem tayin edilerek anlaşmazlığın hakem yolu ile çözülmesi olarak tanımlanabilir¹¹⁸⁷.

Tahkime elverişli olma, tarafların ve uyuşmazlık konusunun tahkime elverişli olmasını tanımlamak için kullanılan bir kavramdır¹¹⁸⁸. Türk hukukunda tahkime elverişlilik hususunda objektif ve subjektif tahkime elverişlilik olarak ayırım yapılmaktadır¹¹⁸⁹. Objektif tahkime elverişlilik, uyuşmazlık konusunun tahkime elverişli olmasını ifade etmektedir¹¹⁹⁰. HMK m. 408'e göre taşınmaz mallar üzerindeki aynı haklardan veya iki tarafın iradelerine tabi olmayan işlerden kaynaklanan uyuşmazlıklar tahkime elverişli değildir. Buna göre tarafların dava konusu üzerinde sulh ve kabul yolu ile serbestçe tasarruf edemeyecekleri durumlarda tahkim yoluna gidilemez¹¹⁹¹. HMK m. 439'a göre hakem veya hakem kurulu kararına konu uyuşmazlığın Türk hukukuna göre tahkime

¹¹⁸⁷ Sarı, Mehmet, "Tahkime Elverişlilik", Terazi Hukuk Dergisi, C. 4, S. 32, Nisan 2009, s. 146.

¹¹⁸⁸ Sarı, s. 148.

¹¹⁸⁹ Yıldız, Şükrü/Özbay, İbrahim/Özbek, Mustafa Serdar, "Limited Şirketler Hukukunda Ayrılma Akçesi Konusunda Tahkime Başvurulması ve Konu Hakkında Verilen Hakem Kararlarının İcrasına İlişkin Bazı Hukuki Sorunlar", EBYÜHFD, C. XXII, S. 3-4, 2018, s. 455.

¹¹⁹⁰ Yıldız/Özbay/Özbek, s. 455.

¹¹⁹¹ Yıldız/Özbay/Özbek, s. 459.

elverişli olmadığı tespit edilirse, hakem kararları iptal edilebilir. Tahkime elverişlilik, tahkim sözleşmesinin geçerlilik şartlarından olup, tahkime elverişli olmayan bir konuda tahkim yargılaması sonucunda verilen hakem kararına karşı iptal davası açılabilir¹¹⁹². Subjektif tahkime elverişlilik, tarafların tahkim anlaşmasının tarafı olup olamayacağı ve tahkim anlaşması yapıp yapamayacağı hususu ile ilgili bir kavramdır¹¹⁹³.

Mukayeseli hukukta, ortağın şirketten çıkmasına veya çıkarılmasına ilişkin davaların tahkime elverişli buldukları kabul edilmektedir¹¹⁹⁴. GÜRPINAR, limited şirketlerde çıkmaya karar vermek üzere hakemin yetkilendirilmesinin mümkün olduğunu ileri sürmektedir¹¹⁹⁵. AYOĞLU da, çıkma ve çıkarma davalarında, şirket ile ortak arasında, HMK m. 408/1 ve Milletlerarası Tahkim Kanunu m. 1/IV hükümleri anlamında iki tarafın iradesine tabi bir uyuşmazlık bulunduğu ve bu uyuşmazlığın tahkime elverişli olduğu görüşündedir¹¹⁹⁶. Özellikle, TTK m. 641 çerçevesinde ayrılma akçesinin doğru ve adil bir şekilde tespit edilmesi konusunda şirketler hukuku alanında uzman hakemlerden oluşan hakem mahkemelerinin etkin ve verimli olacağı ileri sürülmektedir¹¹⁹⁷.

YILDIZ/ÖZBAY/ÖZBEK, tahkim sözleşmesinde tarafların tacir veya kamu tüzel kişisi olması veya uyuşmazlığın ticari bir uyuşmazlık olması gibi bir zorunluluk olmadığını, tahkim konusunun tahkime elveriş olması ve tahkim yargılamasına taraf olma ehliyeti bulunması durumunda taraflar ister tacir olsun ister olmasın herkesin tahkim sözleşmesi yapabileceğini, limited şirketlerde ayrılma akçesi ile ilgili uyuşmazlıkların tarafların dava konusu üzerinde sulh ve kabul yolu ile serbestçe tasarruf edebilecekleri

---

¹¹⁹² Yıldız/Özbay/Özbek, s. 455.

¹¹⁹³ Sarı, s. 161.

¹¹⁹⁴ Cohen, s. 124 no. 264; Caprasse, s. 219-222 no. 225-226, s. 225 no. 231; Monti, s. 104. (Ayoğlu, Tolga, Sermaye Şirketleri Özelinde Şirketler Hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümünde Tahkim, İstanbul 2018, s. 157'den nakden alınmıştır.)

¹¹⁹⁵ Gürpınar, s. 84.

¹¹⁹⁶ Ayoğlu, Tahkim, s. 157.

¹¹⁹⁷ Windbichler, s. 627. Yazar, payların değerini tespiti ilişkin uyuşmazlıklar bakımından tahkimin uzman hakemlerin know-how'ından yararlanma imkânı getirmesi nedeniyle çok verimli bir alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemi olduğunu ve bu açıdan geleceğinin çok parlak olduğunu haklı olarak ifade etmektedir. (Ayoğlu, Tahkim, s. 157'den nakden alınmıştır.)

uyuşmazlıklar olduğunu ileri sürerek limited şirketten çıkma ve çıkma payının tahsili ile ilgili uyuşmazlıkların tahkim sözleşmesine konu olabileceğini savunmaktadırlar¹¹⁹⁸.

7.4. Çıkma ve Çıkarılma Davalarında Arabuluculuk

Arabuluculuk, alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri içerisinde yaygın olarak uygulanan yöntemlerdendir. Arabuluculuk, aralarında uyuşmazlık olan tarafları konuşmak ve müzakerelerde bulunmak amacıyla bir araya getiren, birbirlerini anlamalarını ve kendi çözümlerini kendilerinin üretmelerini sağlamak için aralarındaki iletişimi kolaylaştıran, uzmanlık eğitimi almış, tümüyle bağımsız, tarafsız ve objektif bir konumda bulunan üçüncü kişinin katkısı veya katılımıyla yürütülen, dava şartı arabuluculuk düzenlemeleri saklı kalmak üzere, gönüllü bir uyuşmazlık çözüm yöntemidir¹¹⁹⁹.

TTK m. 5/A maddesi ile bazı ticari davalarda dava açılmadan önce arabuluculuk yoluna başvurulması dava şartı olarak kabul edilmiştir. Zorunlu arabuluculuğun söz konusu olduğu durumlarda öncelikle arabuluculuk yoluna başvurulacak, bu başvuru sonrası yapılacak olan müzakereler sonucunda taraflar arasında anlaşmaya varılamaması durumunda dava açılabilir. 6325 sayılı HUAK m. 18/A'ya göre arabulucuya başvurulmadan dava açıldığının anlaşılması halinde herhangi bir işlem yapılmaksızın davanın, dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddine karar verilir.

TTK m. 5/A düzenlemesine göre bu Kanunun 4'üncü maddesinde ve diğer kanunlarda belirtilen ticari davalardan, konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat talepleri hakkında dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır. Anılan düzenlemeye göre her ticari dava için değil, "*konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat talepleri*" için arabuluculuk yoluna başvuru dava şartıdır. TTK m. 5/A düzenlemesi incelendiğinde zorunlu arabuluculuğun, konusu bir miktar paranın ödenmesine ilişkin davalar için söz konusu olduğu anlaşılmaktadır.

---

¹¹⁹⁸ Yıldız/Özbay/Özbek, s. 459, 460.

¹¹⁹⁹ Koçyiğit, İlker/Bulur, Alper, Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Arabuluculuk, Mart 2019, s. 14. (<http://www.adb.adalet.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 24.03.2020).

HMK m. 105'e göre eda davası yoluyla mahkemeden, davalının, bir şeyi vermeye veya yapmaya yahut yapmamaya mahkûm edilmesi talep edilir. Açıklanan bu nedenle, eda davaları açısından zorunlu arabuluculuk gündeme gelecektir¹²⁰⁰.

Ortaklıktan çıkma ve çıkarılma talepli olarak açılan davalar, ortaklık sıfatını sona erdirmeye yönelik olup HMK m. 108 uyarınca inşai, diğer bir deyişle yenilik doğurucu nitelikte olan davalardır¹²⁰¹. Bu davaların konusu, bir para veya alacak talebine ile ilgili değildir. Açıklanan bu nedenlerle, çıkma ve çıkarılma talepli davalar eda davası niteliğinde olmadığı için zorunlu arabuluculuk kapsamında değildir¹²⁰². Davacının, ayrılma akçesinin ödenmesi ile ilgili talebinin olması durumunda ise, mahkeme tarafından bu konuda verilen hüküm, tespit niteliğinde olacağından zorunlu arabuluculuk söz konusu olmayacaktır¹²⁰³.

Aynı şekilde haklı sebeple ortağın çıkarılması için açılacak davanın konusu, bir para veya alacak talebine yönelik olmadığından zorunlu arabuluculuk kapsamında değerlendirilemez¹²⁰⁴.

HUAK m. 1/2'ye göre tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri iş veya işlemlerden doğan özel hukuk uyuşmazlıkları arabuluculuk yolu ile çözüme kavuşturulabilir. Yukarıda ifade edildiği gibi arabuluculuk istisnalar haricinde ihtiyari çözüm yöntemidir. Taraflar kendi istekleri ile veya tek taraflı olarak uyuşmazlığın çözümü amacıyla arabuluculuk çözüm yoluna başvurabilirler.

Günümüz koşullarında ticaretin kazandığı hız düşünüldüğü takdirde, çıkabilecek olan ticari uyuşmazlıkların, tarafların ticari yaşamlarına devam edebilmesi için hızlı bir

---

¹²⁰⁰ Özdoğan Daloğlu, s. 60.

¹²⁰¹ Özdoğan Daloğlu, s. 60.

¹²⁰² Özdoğan Daloğlu, s. 60.

¹²⁰³ Özdoğan Daloğlu, s. 60.

¹²⁰⁴ Özdoğan Daloğlu, s. 118.

şekilde çözümlenmesi önem kazanmaktadır¹²⁰⁵. Ticari uyuşmazlıkların, günümüzün ihtiyaçlarına uygun olarak hızlı bir şekilde çözümlenebilmesi için arabuluculuk alternatif uyuşmazlık çözüm yolu olarak karşımıza çıkmaktadır¹²⁰⁶. Arabuluculuk sonucunun kolay icra edilebilir olması, arabuluculuğun hızlı bir süreç olarak karşımıza çıkmasında etkindir¹²⁰⁷. 6325 sayılı HUAK m. 18/2'ye göre taraflar arabuluculuk faaliyeti sonunda bir anlaşmaya varırlarsa, bu anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesini talep edebilirler. Ayrıca arabuluculuk, yargı veya tahkim yollarına göre de daha az masraflıdır¹²⁰⁸.

Yargı önüne gelen uyuşmazlıklar ile ilgili yapılan yargılamalar, alenilik ilkesi gereğince kamuya açık olarak gerçekleştirilir¹²⁰⁹. Oysa arabuluculuk sürecinin gizli bir şekilde yürütülmesi, sır saklama yükümlülüğü, yürütülen süreçte ortaya konulan bilgi ve belgelerin yargılama aşamasında kullanılmaması hususları dikkate alındığında arabuluculuk kuvvetli bir gizlilik sağlamaktadır.

Açıklanan bu hususlar dikkate alındığında, her ne kadar çıkma ve çıkarılma davalarının zorunlu arabuluculuk kapsamında olmadığı ifade edilmiş ise de taraf veya tarafların bu uyuşmazlıkların çözümü amacıyla ihtiyari olarak arabuluculuğa başvurabileceği düşünülebilir.

---

¹²⁰⁵ Tuncer, Zeynep, “Arabuluculuğun Ticari Uyuşmazlıkların Çözümüne Sunduğu Avantajlar ve Bu Avantajların Etkin Kullanımına İlişkin Öneriler”, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 2, Aralık 2016, s. 71.

¹²⁰⁶ Tuncer, s. 72.

¹²⁰⁷ Tuncer, s. 73.

¹²⁰⁸ Tuncer, s. 75.

¹²⁰⁹ Tuncer, s. 80.

SONUÇ

1. Limited şirket; bir veya daha fazla gerçek ya da tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında, kanunen yasak olmayan her türlü ekonomik amaç ve konuda faaliyet göstermek amacıyla kurulabilen, esas sermayesi belirli olan ve sermayesi esas sermaye paylarının toplamından oluşan, ortaklarının şirket borçlarından sorumluluğunun olmadığı, sadece ve sadece taahhüt ettikleri esas sermaye paylarını ödemekle ve şirket sözleşmesinde öngörülen ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini yerine getirmekle yükümlü oldukları sermaye şirkettir.

TTK'nın limited şirketler ile ilgili düzenlemelerinde kısmen şahıs şirketlerine, kısmen de sermaye şirketlerine özgü birtakım özellikler bulunmaktadır.

Limited şirket ile ortak arasındaki ilişkisinin sona ermesine neden olan haller “*ayrılma*” kavramıyla ifade edilmektedir. Ortaklık sıfatının sona ermesine pay devri, kanuni intikal, payın itfası, ortakların şirketten çıkması ve çıkarılması durumları neden olmaktadır. Bunun dışında şirketin sona ermesi durumunda da ortaklık sıfatı sona ermektedir.

2. Limited şirket ortağının çıkma hakkı, TTK m. 638'de düzenlenmiştir. Ancak Kanunun çeşitli maddelerinde de çıkma hakkına ilişkin düzenlemeler bulunmaktadır.

TTK m. 638'e göre, şirket sözleşmesiyle ortaklara çıkma hakkı tanınabileceği gibi, ortak haklı bir sebebe dayanarak da mahkemeden çıkma kararı verilmesini talep edebilecektir. Şirket sözleşmesine çıkma hakkı ile ilgili çeşitli kayıtlar konulabilir. Bu kayıtlar esasa ilişkin olarak çıkma hakkının hangi durumlarda doğacağı ile ilgili olabileceği gibi, şekle ilişkin olarak çıkma bildiriminin süresi veya şekli ile ilgili de olabilir. Ortak, şirket sözleşmesindeki düzenlemeye göre çıkma bildiriminde bulunarak bu hakkını kullanır. Bildirim şirkete ulaştığı anda hüküm ifade eder.

3. Haklı sebeple ortağın şirketten çıkması durumu, şirket ile ortak arasındaki ilişkiyi çekilmez kılan vaka veya vakıyalardan kaynaklanmaktadır. Haklı sebeple çıkma hakkı

kanunen tanınmış bir hak olduğundan dolayı şirket sözleşmesi ile ortadan kaldırılamamaktadır. Haklı sebeple çıkma hakkı dava yoluyla kullanılır. Mahkeme tarafından, ortak bakımından dava konusu sebebin şirketten ayrılma için haklı sebep teşkil edip etmediği değerlendirilerek karara bağlanacaktır. Mahkeme, davacı ortağı haklı bulduğu takdirde çıkma kararı verecektir.

4. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile getirilen en ciddi yenilik çıkmaya katılma müessesesidir. Çıkmaya katılma, limited şirket ortağının, bildirimde bulunarak çıkma talebinde bulunması sonrasında diğer ortak veya ortakların çıkmaya katılacağını şirkete bildirmesi veya haklı sebeple açılmış bir çıkma davasına katılmak için mahkemeye başvurmasıyla söz konusu olur.

Çıkmaya katılmanın gerçekleşmesi için öncelikle bu hakka sahip olan ortakların daha önceden bir başka ortağın çıkma talebinde bulunduğunu öğrenmeleri gerekir. TTK'nın 639. maddesine göre diğer ortakları haberdar etme görevi şirket müdürlerine verilmiştir.

Çıkmaya katılma için Kanunda bir aylık süre öngörülmüştür. Haberdar olduktan sonra bir aylık süre içerisinde bu hakkın kullanılması gerekmektedir. Aksi takdirde bu hak kullanılamaz.

5. Ortağın, ortaklıktan çıkarılması TTK m. 640'da düzenlenmiştir. Bunun yanı sıra TTK'nın çeşitli maddelerinde de ortağın çıkarılmasına ilişkin düzenlemeler yer almaktadır.

Limited şirket sözleşmesinde ortağın genel kurul kararı ile şirketten çıkarılabileceği sebepler öngörülebilir. Şirket sözleşmesinde çıkarılma sebeplerine yer verilmesi ile ilgili sözleşme serbestisi ilkesi geçerli olmakla birlikte, bu serbesti hukukun genel ilkeleri ve eşit işlem ilkesi ile sınırlıdır. Çıkarma kararını alma yetkisi genel kurula aittir ve bu yetki devredilemez niteliktedir. Çıkarma kararı TTK m. 621/1-h hükmüne göre önemli kararlar arasında yer almakta olup temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması durumunda alınabilecektir.

6. TTK'nın 640/2 maddesinde göre, çıkarma kararına karşı ortak, kararın noter aracılığıyla kendisine bildirilmesinden itibaren üç ay içinde iptal dava açabilir. Çıkarma kararına karşı iptal davası açma hakkı tanınarak ortağın hakları korunmuştur.

7. Haklı sebeple çıkarma, TTK m. 640/3'te düzenlenmiştir. Düzenlemeye göre ortağın haklı sebeple çıkarılabilmesi için haklı bir sebebin varlığı, şirketin bu yönde talebi ve mahkeme kararı gerekir.

Haklı sebep kavramı limited şirketler açısından tanımlanmamıştır. Ancak haklı sebep ile ilgili olarak kollektif şirketlere ilişkin TTK m. 245 hükmünden yararlanmak mümkündür. Haklı sebebin varlığı somut olaya göre mahkeme tarafından tespit edecektir. Çıkarılma, son çare olarak düşünülmesi gerektiğinden açılan davada mahkeme bu hususu değerlendirmelidir. Mahkeme yargılama esnasında, şirketin çıkarma talebinden önce başka çarelere başvurup başvurmadığını da incelemelidir. Mahkemenin çıkarma yönünde vereceği karar yenilik doğurucu niteliktedir.

Haklı sebeple ortağın çıkarılmasını mahkemeden talep etme yetkisi şirkete tanınmıştır. Şirket, bu yönde bir genel kurul kararı almalıdır. Bu karar TTK m. 621/1-h hükmüne göre önemli kararlar arasındadır ve nitelikli bir çoğunluk gerektirir. Hükme göre karar ancak temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması durumunda alınabilir.

8. Limited şirket ortağının çıkarılması, yalnızca TTK m. 640 hükmünde düzenlenmiş değildir. Kanun'un diğer bazı hükümlerinde de ortağın çıkarılması sonucunu doğurabilecek düzenlemeler bulunmaktadır. TTK m. 636/3 düzenlemesi bunlardan biridir. Bu düzenlemeye göre limited şirket ortağının haklı bir sebebe istinaden şirketin feshini talep etmesi durumunda mahkeme taleple bağlı olmaksızın fesih yerine fesih talebinde bulunan ortağın şirketten çıkarılmasına karar verebilecektir. Kanun bu hükümde "*duruma uygun düşen ve kabul edilebilir bir başka çözüm*" olarak fesih talep eden ortağın çıkarılmasını bizzat öngörmüştür.

9. Ortağın çıkma ya da çıkarılmasının bazı sonuçları olmaktadır. Ortağın çıkması veya çıkarılmasının en önemli sonucu ortaklık sıfatının sona ermesidir. Ortaklık sıfatının yitirilmesi ile ortaklık sıfatına bağlı hak ve borçlar da kural olarak sona ermektedir.

10. Limited şirket ortağının çıkma ve çıkarılmasının bir diğer sonucu da ortağa ödenmesi gereken ayrılma akçesidir. Ayrılma akçesi 6762 sayılı Kanun'da düzenlenmemiştir. 6102 sayılı Kanun'da, ayrılma akçesi TTK'nın 641 ve 642. maddelerinde düzenlemiştir.

Ayrılma akçesi ile ilgili şirket sözleşmesine bir takım hükümler konulabilir. Ancak ayrılma akçesinden önceden feragat etmek ya da şirket sözleşmesi ile ortadan kaldırmak mümkün değildir. Ayrılma akçesi, TTK m. 641/1'e göre esas sermaye payının gerçek değerine uygun olarak belirlenmelidir.

11. TTK'nın 642. maddesinde ayrılma akçesinin ne zaman muaccel olacağı belirtilmiştir. Bu düzenleme ayrılma akçesinin muaccel hale geleceği zamanın yanında, ayrılma akçesinin ne şekilde ödeneceğini de göstermektedir. Şirketin kullanılabilir bir öz kaynağı mevcutsa ayrılma akçesi bu öz kaynaklar kullanılarak karşılanacaktır. Şirketin kullanılabilir öz kaynakları ayrılma akçesini karşılamaya yeterli değilse, eksik kalan miktar esas sermayenin azaltılması ile tamamlanabilir. Ayrılma akçesinin karşılanmasındaki bir diğer yöntem de, esas sermaye payının şirket, bir başka ortak veya bir üçüncü kişi tarafından devralınmasıdır. Şirketin kullanılabilir bir öz kaynağı mevcut değilse veya ayrılan ortağın payı devredilemiyorsa, genel kurul tarafından alınacak bir esas sermaye azaltım kararı ile ortaya çıkaracak değer ile ayrılma akçesi karşılanacaktır.

12. Limited şirkette ortağın çıkma ya da çıkarılmasına bağlı olarak birtakım uyuşmazlıklar olabilir. Limited şirket genel kurulunun çıkma veya çıkarılmaya ilişkin olarak aldığı kararların iptalinin veya butlanının tespitinin istenmesi mümkündür.

Türk Ticaret Kanunu'nun 640/2 maddesine göre, çıkarma kararına karşı ortak, kararın noter aracılığıyla kendisine bildirilmesinden itibaren üç ay içinde iptal davası açabilir.

Limited Şirket genel kurul kararlarının butlanının tespiti ile ortağın çıkma talebinin geçerli olup olmadığının tespiti mahkemeden istenebilmektedir. Bu durumda HMK'nın tespit davası ile ilgili hükümleri uygulama alanı bulacaktır.

Limited Şirket ortağı Şirket sözleşmesindeki bir hükme istinaden çıkma bildiriminde bulunabilir. Bu bildirim sonucunda; Şirket veya yöneticileri, bildirimde bulunan ortağın çıkma hakkının doğmadığını, buna bağlı olarak da yaptığı bildirim hüküm ifade etmediğini ve çıkmanın gerçekleşmediğini ileri sürerek tespit davası açabilir ve Şirket ile ortak arasındaki ortaklık ilişkisinin devam edip etmediğinin tespitini mahkemeden talep edebilir. ıkmak isteyen ortak da yapmış olduğu çıkma bildiriminin geçerliliğinin tespiti için dava açabilecektir.

ıkma ve çıkarılmadan kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümü için arabuluculuk ve tahkim yollarına da başvurulabilecektir.

KAYNAKÇA

- Akbay, Direnç, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları, İstanbul 2010.
- Aker, Halit, “Anonim ve Limited Şirketlerde Ortaklık Sifatının Sona Ermesi ve Özellikle Haklı Sebep Fesih Davasına İlişkin Bazı Değerlendirmeler”, BATİDER, C. 32, S. 1, 2016, s. 63-150.
- Akın, İrfan, “TTK m. 208 Kapsamında Anonim Şirketlerde Azınlığın Ortaklıktan Çıkarılması” (O. Kürşat Ünal’a Armağan), Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 17, S. 1-2, 2013, s. 1-19.
- Alışkan, Murat, Limited Şirket, İstanbul 2013.
- Al Kılıç, Şengül: Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Ticaret Şirketlerinin Birleşmesi, İstanbul 2009.
- Arslanlı, Halil/Domaniç, Hayri, Limited Şirketler Hukuku ve Uygulaması, TTK Şerhi, C. III, İstanbul 1989.
- Aydın, Sevcan, “Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Şirket Ortağının, Ortaklıktan Çıkması ve Çıkarılması”, Terazi Hukuk Dergisi, C. 10, S. 109, Eylül 2015, s. 46-52.
- Aydoğan, Fatih, “Ticaret Şirketlerinde Rekabet Yasağı”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2004.
- Ayoğlu, Tolga, “Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 2, Temmuz 2013, s. 219-252. (Anılış: AO Fesih)
- Ayoğlu, Tolga, “Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshine İlişkin Davalarda Dava İkame Edildikten Sonra Şirket Bünyesinde Ortaya Çıkan Bazı Önemli Gelişmelerin Dava Sürecine Etkileri”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, S. 1, Ocak 2017, s. 123.-155. (Anılış: Anonim Ortaklıklar)

- Ayoğlu, Tolga, Sermaye Şirketleri Özelinde Şirketler Hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümünde Tahkim, İstanbul 2018. (Anılış: Tahkim)
- Bahtiyar, Mehmet, “İki Kişilik Ortaklıkta Haklı Sebep İe Çıkarma Davası ve Yargıtay Kararları”, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu-XXX, 23 Aralık 2016, s. 101 vd. (Anılış: İki Kişilik Ortaklık)
- Bahtiyar, Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, İstanbul 2017. (Anılış: Ortaklıklar)
- Balık, İfakat/Bektaş, İbrahim, “Yargıtay Kararları”, BATİDER, C. 32, S. 3, Eylül 2016, s. 251-283.
- Baştuğ, İrfan, “Limited Şirkette Ortağın Çıkma ve Çıkarılması”, Doçentlik Tezi, İzmir 1966. (Anılış: Çıkma ve Çıkarılma)
- Baştuğ, İrfan, Şirketler Hukukunun Temel İlkeleri, İzmir 1974. (Anılış: Şirketler Hukuku)
- Beşok, Başak, “Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Ortaklıkta Ortağın Ortaklıktan Çıkması ve Çıkarılması”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2010.
- Biçer, Levent/Hamamcıoğlu, Esra, “Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar”, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, S. 2-1, Temmuz-Ağustos 2017, s. 343-381. (Anılış: Yetersayılar)
- Biçer, Levent/Hamamcıoğlu, Esra, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun Limited Ortaklıklarda Meydana Getirdiği Temel Değişiklikler”, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 10, S. 1-2, Haziran-Temmuz 2011, s. 229-248. (Anılış: Limited Ortaklıklar)
- Bilgili, Fatih/Demirkapı, Ertan, Şirketler Hukuku, Bursa 2013.
- Bilgili, Fatih/Cengil, M. Fatih, “Limited Şirket Genele Kurulunda Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2017/1, s. 69-122.

- Can, Mustafa Erdem, “Kooperatif Ortaklığından Çıkma ve Çıkan Kişinin Hakları”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XI, S. 1-2, 2007, s. 71-95. (Anılış: Kooperatif Ortaklığı)
- Can, Mustafa Erdem, “Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Limited Şirket Ortağının Borçları ve Yükümlülükleri”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XV, S. 4, 2011, s. 1-23. (Anılış: Limited Şirket Ortağının Borçları ve Yükümlülükleri)
- Cenkci, Esra, “Çıkan veya Çıkarılan Limited Ortağına Ayrılma Akçesinin Ödenmesi”, Ankara Barosu Dergisi, 2018/4, s. 1-50.
- Çağlar, Hayrettin, Anonim Şirketlerde Esas Sermayenin Azaltılması, Ankara 2010.
- Çakır, Ayşe, “İki Kişilik Limited Şirkette Ortağın Çıkarılmasında Genel Kurul Kararının Aranması Problemi”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 36, 2018, s. 241-263.
- Çamoğlu, Ersin, “Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshinde Hakimin Takdir Yetkisi”, BATİDER, C. XXXI, S. 1, 2015, s. 5-19. (Takdir Yetkisi)
- Çamoğlu, Ersin, “Çıkma-I”, Yaklaşım, S. 253, Ocak 2014, s. 255 vd. (Anılış: Çıkma-I)
- Çamoğlu, Ersin, “Çıkma-II”, Yaklaşım, S. 254, Şubat 2014, s. 247-252. (Anılış: Çıkma-II)
- Çamoğlu, Ersin, Kollektif Ortaklığın Haklı Sebep Feshi ve Ortağın Haklı Sebep Çıkarılması, İstanbul 2008. (Anılış: Kollektif Ortaklık)
- Çamoğlu, Ersin, “Limited Ortaklık Genel Kurulunda Nisaplar”, Yaklaşım, S. 29, Kasım 2012, s. 251-257. (Anılış: Nisaplar)
- Çamoğlu, Ersin, “Limited Ortaklıktan Çıkarılma”, BATİDER, C. XXX, S. 3, 2014, s. 5-20. (Anılış: Çıkarılma)
- Çelikboya, Kerem, “Adi Ortaklıktan Çıkma ve Çıkarmanın Koşulları”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2015/2, s. 195-229.
- Çevik, Orhan Nuri, Kollektif Şirketler, Ankara 1978. (Anılış: Kollektif)

- Çevik, Orhan Nuri, Limited Şirketler Hukuku ve Uygulaması, Ankara 2003. (Anılış: Limited Şirketler)
- Demirayak, Ezgi Başak, “Limited Şirketlerde Ortakların Şirkete Karşı Bağlılık Yükümlülüğü”, Ankara Barosu Dergileri, 2018/3, s. 25-54.
- Deryal, Yahya, “Kooperatiflerde Ortaklık Sifatının Kazanılması, Kaybedilmesi ve Hukuki Sonuçları”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 1994.
- Develi, Bilge, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Ayrılma Akçesi”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVII, S. 1-2, 2013, s. 443-489.
- Erdil, Engin, Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, İstanbul 2010.
- Eren, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 2009.
- Eriş, Gönen, Açıklamalı-İçtihatlı Türk Ticaret Kanunu, C. III., Ankara 2010.
- Giray, Eda, “Limited Şirketin Haklı Sebepçe Feshi ve Yargıtay’ın Yaklaşımı”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Güz 6/12, 2007, s. 195-218.
- Gözüyeşil, Fırat, “Limited Şirketlerde Çıkmaya Katılma”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVII, S. 1-2, 2013, s. 663-681. (Anılış: Çıkmaya Katılma)
- Gözüyeşil, Fevzi Fırat, “Limited Şirketlerde Ortağın Çıkması ve Çıkarılması (6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre)”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2012. (Anılış: Çıkma ve Çıkarılma)
- Gürel, Murat, “Yargıtay Kararları”, BATİDER, C. 27, S. 4, Aralık 2011, s. 135-160.
- Gürpınar, Bünyamin, “Limited Şirkette Çıkma ve Çıkmaya Katılma”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XX, S. 2, 2016, s. 73-101.
- Helvacı, Mehmet, Borçlar ve Ticaret Kanunu Bakımından Para Borçlarında Faiz Kavramı, İstanbul 2000.
- Hızır, Serdar, 6098 Sayılı Yeni Borçlar Kanunu’nun 633’üncü Maddesine Göre Adi Şirketten Çıkmanın veya Çıkarılmanın Genel Şartları ve Usulü, Prof. Dr. Sarper Süzek’e Armağan, C. III, İstanbul 2011.

- İmregün, Oğuz, Kollektif, Komandit ve Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Ortaklıklar, İstanbul 1989.
- İzmirli, Yadigar, “Kooperatif Ortaklığından Çıkarılmayı Gerektiren Sebepler”, Kooperatifçilik, S. 92, 1991, s. 7-15.
- Karaahmetoğlu, İsmail Özgün, “TTK m. 636/3 ile TTK m. 640 Hükümleri Arasındaki İlişkiye Dair Bir İnceleme”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, S. 2, Aralık 2014, s. 105-152.
- Karababa, Serdar, Mukayeseli Hukuk ve Türk Hukuku Açısından Anonim Ortaklıkta Satın Alma (Squeeze-Out) ve Çıkarma Hakları, Ankara 2016.
- Kara, Etem, “Kooperatif Üyeliğinden Çıkarılma”, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 5, S. 10, Temmuz 2015, s. 181-199.
- Karamanlioğlu, Argun, “TTK Tasarısı ve Tek Kişilik Limited Ortaklıklar”, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, S. 1, Haziran 2010, s. 140-162.
- Karasu, Rauf, “Limited Şirketlerde Şirketten Ayrılan Ortaklar İçin Sözleşme ile Öngörülen Şirketle Rekabet Etme Yasağı”, BATİDER, C. XXII, S. 4, Aralık 2004. s. 79-96. (Anılış: Limited Şirketler)
- Karasu, Rauf, “Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na Göre Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı”, BATİDER, C. XXIII, S. 2, Aralık 2005, s. 73-114. (Anılış: Bilgi Alma Hakkı)
- Kaya, Ali, “Limited Şirketten Ayrılmanın Hukuki Sonuçları ve Özellikle Ayrılma Akçesi Bağlamında Yeni Ticaret Kanunu Hükümlerinin Değerlendirilmesi”, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 1, S. 2, Aralık 2013, s. 117-144. (Anılış: Limited Şirketten Ayrılma)
- Kaya, Ali, “Limited Şirkette Ortağın Ortaklıktan Çıkması”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 5, S. 1-2, Aralık-Ocak 2010, s. 203-237. (Anılış: Ortaklıktan Çıkma)
- Kaya, Arslan, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı, Ankara 2001.

Kayıhan, Şaban/Yasan, Mustafa, Şirketler Hukuku, Ankara 2017.

Kazancı İçtihat Bilgi Bankası

Kendigelen, Abuzer, Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, İstanbul 2011.

Kılıçoğlu, Ahmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler (Yeni Borçlar Kanunu'na Göre Hazırlanmış), Ankara 2011.

Kırca, İsmail/Gürel, Murat, "Limited Şirket Ortağının Kendisini Çıkarmaya Yönelik Genel Kurul Kararının Alınmasında Oy Hakkına Sahip Olup Olmadığı Sorunu", Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 60. Yıl Armağanı, Ankara 2015, s. 198-224.

Koçyiğit, İlker/Bulur, Alper, Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Arabuluculuk, Mart 2019. (<http://www.adb.adalet.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 24.03.2020).

Moroğlu, Erdoğan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler, Nisan 2016. (Anılış: Değerlendirme ve Öneriler)

Moroğlu, Erdoğan, Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, İstanbul 2004. (Anılış: Hükümsüzlük)

Nomer Ertan, Füsün, "Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi Davası (TTK m. 531 Üzerine Düşünceler)", İÜHFİM, C. LXXIII, S. 1, 2015, s. 421-440. (<https://dergipark.org.tr/>, Erişim Tarihi: 24.03.2020).

Nomer, Haluk Nami, Kişi Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İlişkin Temel Esaslar, İstanbul 2008. (Anılış: Kişi Birlikleri)

Oğuzman, K./Barlas, N., Medeni Hukuk, Giriş Kaynaklar, Temel Kavramlar, İstanbul 2017.

Oğuzman, K./Öz, T., Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 2011.

Okutan Nilsson, Gül, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Şirketler Topluluğu Hukuku, İstanbul 2009.

- Oruç, Murat, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Ortaklıktan Haklı Sebep Fesih İstemine Bağlı Çıkarılma”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 27, S. 1, Mart 2011, s. 209-233.
- Öcal, Akar, Limited Şirketin Haklı Sebeplerle Mahkeme Kararıyla Sona Erdirilmesi, Prof. Dr. Turgut Kalpsüz’e Armağan, Ankara 2003.
- Özatlan, Yurdal, “Anonim Şirket Birleşmelerinde Ortaklık Paylarının ve Ortaklık Haklarının İncelenmesi Davası”, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2012.
- Özbek, Mustafa Serdar, “Kesinleşmeden İcra Edilemeyecek İlâmların Kesinleşmeden Önce İcraya Konulması”, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 1, Ocak 2016, s. 37-78.
- Özcan, Zekai, “Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkma ve Çıkarılma”, Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi, S. 129, Eylül 2014, s. 249-252.
- Özdoğan Daloğlu, Tuğba, Limited Şirketlerde Çıkma ve Çıkarılma, İstanbul 2020.
- Öztürk Almaç, Tuğçe, “Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma Konusunda Haklı Sebep Olarak Kabul Edilebilecek Hususlar”, Terazi Hukuk Dergisi, C. 12, S. 134, Ekim 2017, s. 60-66.
- Öztürk Dirikkan, Hanife, Limited Şirket Ortağının Ayrılması ve Ayrılma Payı, Ankara 2005.
- Pekcantez, Hakan/Atalay, Oğuz/Özekes, Muhammet, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümlerine Göre Medeni Usul Hukuku, Ankara 2012.
- Poroy, R./Tekinalp, Ü./Çamoğlu, E., Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, İstanbul 2010.
- Postacıoğlu, İlhan, “Davaların Birleştirilmesi”, Makaleler ve Karar İncelemeleri, İstanbul Barosu Dergisi S. 12, 1956, s. 359-366.
- Pulaşlı, Hasan, Şirketler Hukuku, Adana 2007. (Anılış: Şirketler)
- Pulaşlı, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, C. II, Ankara 2011. (Anılış: Şerh)

- Pulaşlı, Hasan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Ankara 2012. (Anılış: Yeni Şirketler Hukuku)
- Sarı, Mehmet, "Tahkime Elverişlilik", Terazi Hukuk Dergisi, C. 4, S. 32, Nisan 2009, s. 145-172.
- Sayın Önal, Buket, Limited Şirketlerde Ortakların Sorumluluğu, Ankara 2009.
- Selekler, Ferit, "Kollektif Şirketlerde Ortağın Şirketten Çıkması", İÜHFM (Ord. Prof. Ernst Hirsch'e Armağan Özel Sayı), C. XLII, S. 1-4, 1977, s. 437-472.
- Seliçi, Özer, Borçlar Kanununa Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi, İstanbul 1977.
- Semerci Vuraloğlu, Tuğba, Sermaye Piyasası Kanunu'na Göre Anonim Ortaklıkta Ayrılma Hakkı, İstanbul 2018.
- Sönmez, Yusuf Ziyaeddin, Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibinin Ortaklıktan Ayrılma Hakkı, İstanbul 2009.
- Şahin, Ayşe, "Limited Şirkette Ortağın Ortaklıktan Çıkması ve Çıkarılması", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 18, S. 2 (Özel Sayı "6102 sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'nu Beklerken" 10-11-12 Mayıs 2012-Sempozyum), 2013, s. 851-858. (Açık Erişim) (Anılış: Çıkma ve Çıkarılma)
- Şahin, Ayşe, Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun Limited Ortaklıkta Ortağın Çıkması ve Çıkarılmasına İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi, Ersin Çamoğlu'na Armağan, İstanbul 2013, s. 175-209. (Anılış: Limited Ortaklık)
- Şener, Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Ankara 2019. (Anılış: Ortaklık)
- Şener, Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Ankara 2017. (Anılış: Limited Ortaklıklar)
- Şimşek, E., Kooperatif Ortaklıklar, Ankara 1981.
- Şit, Başak, "Yargıtay Kararları", BATİDER, C. 25, S. 1, Mart 2009, s. 263-278.

- Tarhan, Mehmet Umur, “Limited Şirket Ortaklığından Çıkma ve Çıkarılma”, Yürürlüğünün 6. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu (Tebliğler ve Tartışmalar), İstanbul, 12 Ekim 2018, s. 177-219.
- Taşdelen, Nihat, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Limited Ortaklıkta Çıkma Çıkarılma ve Fesih, Ankara 2012.
- Tekil, Fahiman, Adi, Kollektif ve Komandit Şirketler Hukuku, İstanbul 1996. (Anılış: Şirketler Hukuku)
- Tekil, Fahiman, Şirketler Hukuku II. Cilt, Anonim Şirketler, İstanbul 1974. (Anılış: Anonim Şirketler)
- Tekinalp, Ünal, “Çıkmaya Katılma”, (www.arslanlıbilimarşivi.com, Erişim Tarihi: 21.11.2019). (Anılış: Çıkmaya Katılma)
- Tekinalp, Ünal, Kooperatiflerde Ortakların Kişisel Niteliklerinin Önemi, Ortak Sıfatının Kazanılması ve Yitirilmesi, İstanbul 1972. (Anılış: Kooperatif)
- Tekinalp, Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, İstanbul 2015. (Anılış: Sermaye Ortaklıkları)
- Tekinalp, Ünal, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları, İstanbul 2012. (Anılış: Tek Kişi Ortaklığı)
- Tekin, Ufuk/Bektaş, İbrahim, “Yargıtay Kararları”, BATİDER, C. 34, S. 4, Aralık 2018, s. 371-401.
- Tokcan, Pelin, Limited Ortaklıkta Oy Hakkından Yoksunluk, İstanbul 2018.
- Topaloğlu, Mustafa/Özer, Işık, “Limited Şirketlerde Ayrılma Akçesinin Muacceliyeti ve Ödenmesi”, Terazi Hukuk Dergisi, C. 14, S. 158, Ekim 2019, s. 1955-1967.
- Tuncer, Zeynep, “Arabuluculuğun Ticari Uyuşmazlıkların Çözümüne Sunduğu Avantajlar ve Bu Avantajların Etkin Kullanımına İlişkin Öneriler”, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 2, Aralık 2016, s. 69-102.

Türkmen, Emre, “Adi Ortaklıkta Çıkma ve Çıkarılma”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir 2019.

Ulukaya, Leyla, “Limited Ortaklığın Haklı Sebep Feshi”, Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 8, Temmuz 2013, s. 129-161.

Ulusoy, Erol, “Anonim Şirketlerde Azınlık Pay Sahiplerinin Şirketten Çıkarılması”, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, S. 117-118, Mayıs-Haziran 2014, s. 77-102.

Üçışık, Güzin, “Limited Şirkette Ortağın Ortaklıktan Çıkarılması”, Prof. Dr. Fahiman Tekil’in Anısına Armağan, İstanbul 2003, s. 189-207.

Yağcı, Kürşad, “Anapara Faizi ve Temerrüt Faizine Üst Sınır Getiren TBK m. 88 ve TBK m. 120 Hükümlerinin Ticari Faizler (TTK m. 8 ve TTK m. 9) Bakımından Uygulanabilirliği”, İÜHFMD, C. LXXI, S. 2, 2013, s. 421-438.

Yasan, Mustafa, Limited Şirketlerde Ortakların Genişletilmiş Sorumluluğu, Ankara 2018.

Yavuz, Mustafa, “Limited Şirket Ortağının Mahkeme Kararıyla Ortaklıktan Çıkarılması”, Mali Çözüm, Eylül-Ekim 2016, s. 193-201.

Yıldırım, Ali Haydar, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Limited Ortaklığın Haklı Sebep Feshi, Bursa 2013.

Yıldız, Şükrü/Özbay, İbrahim/Özbek, Mustafa Serdar, “Limited Şirketler Hukukunda Ayrılma Akçesi Konusunda Tahkime Başvurulması ve Konu Hakkında Verilen Hakem Kararlarının İcrasına İlişkin Bazı Hukuki Sorunlar”, EBYÜHFD, C. XXII, S. 3-4, 2018, s. 445-487.

Yıldız, Şükrü, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler, İstanbul 2007.

www.sinerjimevzuat.com.tr

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Cenk SERTTAŞ

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Eskişehir Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi
(2010-2014)

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

İş Deneyimi : 2014 yılında lisans eğitimimin bitmesi sonrasında Tekirdağ Barosu'nda avukatlık stajına başladım. Stajımın tamamlanması sonrasında 04.12.2015 tarihinde yemin ederek avukatlık ruhsatımı aldım. Bu tarihten itibaren Tekirdağ Barosu'na kayıtlı olarak aktif bir şekilde avukatlık yapmaktayım.

İletişim